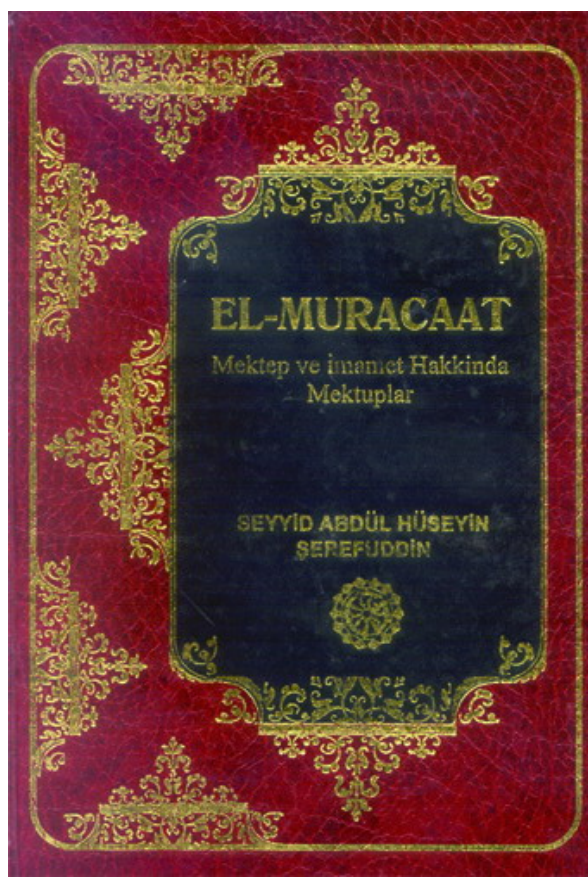

El-Müracaat
ABDÜL HÜSEYİN ŞEREFUDDİN

İÇİNDEKİLER

Eserin Orijinal Adı: El-Müracaat

ABDÜL HÜSEYİN ŞEREFUDDİN'İN HAYATI s.5

ÖNSÖZ VE İTHAF s.9

MEKTUP 1

- 1- Münazaracıdan selam
- 2- Münazara için izin isteme
- 3- Yazışma konuları

MEKTUP 2

- 1- Selama karşılık vermek
- 2- Münazarayı kabul etmek

BİRİNCİ KONU: MEZHEP İMAMLIĞI

MEKTUP 3

- 1- Neden Caferiler Cumhurun Mezheplerine uymaz.
- 2- Bu gün birleşmek bir ihtiyaçtır.
- 3- Ancak Cumhurun Mezheplerine uyarak birlik sağlanabilir.

MEKTUP 4

- 1- Şer'i deliller Ehl-i Beyt mezhebini farz kılar.
- 2- Cumhurun tabi olduğu mezheplerin kabulünü icap ettiren hiç bir delil yoktur.
- 3- İlk üç asrın insanları bunları tanımamıştır.
- 4- İctihat, imkan dahilindedir.
- 5- Birlik ve beraberlik, Ehl-i Beyt mezhebine saygı duyduktan sonra gerçekleşebilir.

MEKTUP 5

- 1- Söylediklerimizin doğru olduğunu itiraf etmek.
- 2-Delillerin tafsilatını açıklamamızı arzu ettiğini söylemek.

MEKTUP 6

- 1- Ehl-i Beyt'e tabi olmayı gerektiren delillere işaret etmek.
- 2- Mü'minlerin Emiri, Ehl-i Beyt mezhebini tavsiye ediyor,

3- İmam Zeynelabidin'in bu husustaki sözleri.

MEKTUP 7

1- İspatı, Allah ve Resulünün kalamından istemesi.

2- Ehl-i Beyt İmamlarının kalamını delil kabul edip onu şahit göstermenin devri gerektirdiğini ileri sürmesi.

MEKTUP 8

1- Söylediklerinizin iyi anlaşılması.

2- Devrin gerekliliğindeki yanlışlık.

3- İki kıymetli emanet (Sakaleyn)

4- Hadisin mütevatir oluşu.

5- Peygamber soyuna bağlanmayanların dalaleti.

6- Onların Nuh'un (as) gemisine benzetilmesi ve ihtilafa düşmemenin teminatı olarak gösterilmesi.

7- Burada Ehl-i Beyt'ten maksat nedir?

8- Onları Nuh'un (as) gemisine benzetmenin izahı.

MEKTUP 9

Bu mesele hakkında Naslar'dan daha çok istemek.

MEKTUP 10

"Nass 'lardan bir demet yeterlidir. "

MEKTUP 11

1- Şahit olarak getirdiğiniz sünen ve hadislerle hayranlık duymak.

2- Bu Sünenin Cumhurun tutumları ile karşılaştırılmasından duyulan dehşet.

3- Kur'an'dan deliller ortaya koyarak bu şahitleri perçinleştirmenizi arzu etmek.

MEKTUP 12

Kur'an-i Kerim'den Deliller

MEKTUP 13

Zikrettiğimiz ayetlerin bu maksatla indiğini iddia eden rivayetlerin zayıflığını ortaya çıkaran kıyas...

MEKTUP 14

1-İtirazcının kıyası geçersizdir.

2-İtiraz edenler, Ehl-i Beyt taraftarlarının hakikatini bilmemektedir.

3-Hadiste yalan söylemenin büyük günah olduğunun bilincinde olındaki imtiyazlıkları.

MEKTUP 15

1- Hak kıvılcımlarının parlaması.

2- Sünni'lerin Ehl-i Beyt ravilerle ihticac ettiklerine dair tafsilat istemek.

MEKTUP 16

_____ Sünnilerin senet olarak gösterdikleri 100 Caferi

MEKTUP 17

_____ 1- Münazaracının nezaketi.

_____ 2- Ehl-i Sünnetin, itimat edilir Caferileri Hüccet kabul etmelerinde bir sakınca olmadığını açıkça söylemesi.

_____ 3- Ehl-i Beyt hakkında inen ayetlere iman etmesi.

_____ 4- Bu ayetlerle, Kible ehlinin tuttuğu yolun bu kadar farklı olduğuna şaşması.

MEKTUP 18

_____ 1- Sevgiye hürmetle mukabele.

_____ 2- Münazaracının kible ehline mutlakiyet hakkı vermekteki hatası.

_____ 3- Ehl-i Beyt'e (as) sırt çevirenler idareciler olmuştur.

_____ 4- Ehl-i Beyt İmamları (as), kesin olarak hiç bir nazarı itibar ve delille başkalarından geri kalmamışlardır.

_____ 5- Hangi Adil mahkeme onlara sığınanları dalalet suçundan mahkum eder?

MEKTUP 19

_____ 1- Adil Mahkemeler Ehl-i Beyt'e (as) sığınmanın dalalet olduğuna hüküm veremezler.

_____ 2- Onların Mezhepleriyle amel etmek emaneti muhafazadır.

_____ 3- Denilebilir ki, onların mezhebini takip etmek daha evladır.

_____ 4- Hilafetin "Nas" mahiyetinin açıklanmasını istemek.

İKİNCİ KONU: "Umumi İmamlık" O da Şüphesiz Resulullah (saa)'tan Sonraki Hilafettir

MEKTUP 20

_____ 1- Nass'lara özet olarak işaret etmek.

_____ 2- Evde cereyan eden "İnzar" nassı.

_____ 3- Sünnet Ehli'nden bu nassı rivayet edenler.

MEKTUP 21

_____ "Bu Nassın doğruluğundan şüphe etmek..."

MEKTUP 22

- 1- Bu Nass'ın tashihi .
- 2- Neden onu terk ettiler?
- 3- Onları iyi tanıyan bunu yadırgamaz.

MEKTUP 23

- 1- Sabit olduğuna inanması.
- 2- Mütevatir olmadığı için şahit gösterilernez.
- 3- Hususi hilafet için yorumlanabilir.
- 4- İptalinden bahsedilebilir.

MEKTUP 24

- 1- Bu hadisi şahit göstermemizin nedeni.
- 2- Hususi Hilafet genel olarak olumsuzdur.
- 3- İptal burada gerçek dışıdır.

MEKTUP 25

- 1- Bu Nass'lara inanması.
- 2- Daha çok açıklama istemesi.

MEKTUP 26

- 1- Hz. Ali (a.s)'dan başkasına nasip olmayan, açık Nass'la belirtilen ondan fazla fazilet.
- 2- Onunla şahitlik yapmanın tafsilatı.

MEKTUP 27

Derece hadisinin senedinden şüphe.

MEKTUP 28

- 1- Derece hadisi en sabit eserlerden biridir.
- 2- Buna hakim olan karineler.
- 3- İhraç edenler Ehl-i sünnettendir.
- 4- Amidi'nin şüpheli göstermesinin nedeni.

MEKTUP 29

- 1- Hadislerin senetleri mucibince, dediklerimize inanması.
- 2- Umumi olduğumun şüpheli gösterilmesi.
- 3- Hadisin "Tanıt"lığından şüphe.

MEKTUP 30

- 1- "Dad Ehli" yani Arap lüğatına sahip olan herkes hadisin genel olduğuna hüküm verir.
- 2- "Özeldir" demenin aldatmacılığı.
- 3- Huccetsizliğini içeren sözlerin iptali.

MEKTUP 31

Bu Hadisin Geldiği Yolların İzahını Rica Etmek

MEKTUP 32

- 1- Geldiği yolların biri, Ümmü Selimin ziyareti.
- 2- Bint-i Hamza'nın davası.
- 3- Ali'ye yaslanması.
- 4- İlk kardeşlik.
- 5- İkinci kardeşlik.
- 6- Kapıları kapattırmak.
- 7- Peygamber (saa), Ali ile Harun'u (as) çift yıldız gibi tasvir ediyor.

MEKTUP 33

Peygamber (s.a.a) Ali ve Harun'u (as) ne zaman iki yıldız-Ferkadeyn'e-benzetti?

MEKTUP 34

- 1- Şeber, Şubeyr ve Muşbir günü.
- 2- Kardeşlik günü.
- 3- Kapılan kapatma günü.

MEKTUP 35

Nass'ların gerisini rica etmek.

MEKTUP 36

- 1- İbn-i Abbas'ın Hadisi.
- 2- Umran'ın Hadisi .
- 3- Bureyde'nin Hadisi.
- 4- On Hususiyetler hadisi.
- 5- Ali'nin hadisi.
- 6- Vahb'ın hadisi.
- 7-. İbn-i Ebi Asım'ın hadisi.

MEKTUP 37

"Veli" Bir Kaç Mana Taşıyan Bir Sözdür "Nas" Nerede?

MEKTUP 38

- 1- Veliden maksadı açıklamak.

2- Onun kastedildiğinin karineleri.

MEKTUP 39

Velayet Ayetini Rica Etmesi

MEKTUP 40

- 1- Velayet ayeti ve Ali hakkında nazil oluşu...
- 2- Nüzulundaki deliller.
- 3- Bu ayetin istikametinde delillerin yönlendirilmesi.

MEKTUP 41

"İman edenler" çoğuldur, nasıl tekil olarak kullanılıyor?

MEKTUP 42

- 1- Araplar, çoğulla tekili tabir ederler.
- 2- Bunun şahitleri.
- 3-İmam Tabersi'nin zikrettikleri.
- 4- Zemahşeri'nin zikrettikleri.

MEKTUP 43

Sözün Gelişi (Siyak) Dostluk Veya Benzerine Delalet Ediyor.

MEKTUP 44

- 1- Siyak, dost ve benzerlerine delalet etmez.
- 2- Siyak, başka delilleri ortadan kaldırmaz.

MEKTUP 45

Selefin Doğru Hareket Ettiğini Kabul Ederek, Tevile Sığınmaktan Başka Çare Yok

MEKTUP 46

- 1- Selefin hareketini haklılığa yormak tevili icap ettirmez.
- 2- Tevil mahzurludur.

MEKTUP 47

Keşke bize o nasları teyit eden Sünenleri açıklasaydınız.

MEKTUP 48

Nasları Onaylanan Sünenlerden Kırk Hadis

MEKTUP 49

- 1- Ali'nin (as) bu faziletlere sahip olduğunu itiraf etmek.
- 2- Faziletleri, hilafetini gerektirmez.

MEKTUP 50

"Sahip olduğu hususiyetlerde imametine (hilafetine) delalet eden taraflar."

MEKTUP 51

"Delillere aynısıyla muarız olmak."

MEKTUP 52

"İtiraz davasını reddetmek."

MEKTUP 53

"Gadir hadisini rica etmesi."

MEKTUP 54

Gadir'den Bir Nebze

MEKTUP 55

Mütevahir Olmadığı Halde Onu ŞahitlDelil Göstermenin Yorumu Nedir?

MEKTUP 56

- 1- Tabiat sırları Gadir hadisini ispatlar.
- 2- Cenabı"Allah'ın onunla ilgilenmesi.
- 3- Resulullah'ın (s.a.a) ilgilenmesi.
- 4- Emir-ül Müminin'in ilgilenmesi.
- 5- Hüseyin'nin (a.s) ilgilenmesi.
- 6- Dokuz imamın ilgilenmesi.
- 7- Bütün Caferilerin ilgilenmesi.
- 8-Cumhur'un yolundan tevatürü.

MEKTUP 57

- 1- Gadir Hadisi'nin tevili.
- 2- Bunun üzerine delil.

MEKTUP 58

- 1- Gadir hadisini tevil etmek mümkün değil,
- 2- Tevil delili şaşırtmacadır.

MEKTUP 59

- 1- Hakikat meydana çıktı.
- 2- Onu terk etme sebebine hilece gerekçe arama.

MEKTUP 60

"Onu terk etme sebebine hilece gerekçe arama çabasını reddetmek. "

MEKTUP 61

"Ehl-i Beyt Mektebi yolundan gelen nasları rica etmek."

MEKTUP 62

KIRK NAS

MEKTUP 63

- 1- Ehl- Beyt taraftarlarının nasları hüccet değildir.
- 2- Neden bunlardan başka kimse ihraç etmemiştir?
- 3- Onun dışındaki nasların fazlasını istemek.

MEKTUP 64

- 1- İsteğiniz üzere bu hadisleri naklettik.
- 2- Cumhur'a karşı olan hüccetimiz, onların kendi Sahihleridir.
- 3- Bizim Sahihleri ihraç etmemelerinin sebebi.
- 4- Veraset nassına değinmek.

MEKTUP 65

Bize, Ehl-i Sünnet yolundan, veraset hadisini anlatın. Vesselam. (s)

MEKTUP 66

"Hz. Ali (a.s) Peygamber'in (s.a.a) varisidir. "

MEKTUP 67

Vasiyetten Bahsetmek

MEKTUP 68

Vasiyetin Nasları

MEKTUP 69

Vasiyeti İnkâr Edenlerin Hucceti

MEKTUP 70

- 1- Vasiyeti inkâr etmek mümkün değil.
- 2- Onu inkâr etmeye çalışanların nedeni.
- 3- İnkârda bulunanların rivayet ettikleri hadisler hüccetsizdir.
- 4- Akıl ve vicdan, onun doğru olduğuna hükmeder.

MEKTUP 71

Müminlerin Anasının Hadisine Sırt Çevirmenizin Sebebi Nedir?
Halbuki O Peygamber'in (s.a.a) En Faziletli Zevcesi İdi.

MEKTUP 72

- 1- Peygamber'in (s.a.a) en faziletli zevcesi değildir.
- 2- Onların en faziletlisi Hz. Hatice'dir.
- 3- Hadisinden yüz çevirmenin sebebine kısaca işaret etmek.

MEKTUP 73

Hadisine Sırt Çevirmenin Sebebi Hakkında Tafsilat İstemek.

MEKTUP 74

- 1- Onun hadisine sırt çevirmenin nedeninin tafsilatı.
- 2- Vasiyetin gerçek olduğuna akıl hükmeder.
- 3- Peygamber'in (s.a.a) göğsünün üzerinde vefat ettiğini iddia etmesi çelişkilidir.

MEKTUP 75

- 1- Ümmül Müminin hadisinde hislerine kapılmaz.
- 2- Güzellik ve çirkinlik, akılla ilgisi yönünden menfidir.
- 3- Ümmül Mümininin davasına ters düşenler hakkında konuşmak.

MEKTUP 76

- 1- Hislerine kapılması.
- 2- Güzellik ve çirkinliğin akılcıca da tespit edileceği.
- 3- Müminlerin anasının davasına muarız olan siyahlar.
- 4- Ümmü Seleme'nin hadisinin onlm hadisine tercih edileceği.

MEKTUP 77

Muarıza Esnasında Ümmü Seleme'nin Hadisini Öne Almasının Sebebinden Bahsetmek

MEKTUP 78

"Ümmü Seleme'nin hadisini daha tercihli kılan sebepler."

MEKTUP 79

İcma, Sıddık'ın Hilafetini İspatlamıştır

MEKTUP 80

İCMA YOKTUR

MEKTUP 81

Niza Sona Erdikten Sonra İttifakın Akdedilmesi

MEKTUP 82

İttifak Akdedilmemiş, Niza Da Sona Ermemiştir

MEKTUP 83

Bu Nassın Sübutu İle Sahabelerin Doğruluğunu Badaştırmanın İmkânı Var mı?

MEKTUP 84

- 1- Nassın sübutu ile onların doğru davrandıklarına dair inanışları

bağdaştınak.

2- İmamın hakkından vazgeçmeye razı olmasının sebebi.

MEKTUP 85

Nasla Taabbüd Etmediklerini İçeren Kaynakları Rica Etmek

MEKTUP 86

1- Perşembe gününün musibeti.

2- Peygamber'in, kendilerine verdiği emirden vazgeçmesi.

MEKTUP 87

Bu Musibetin Üzerinde Yapılabilecek Münakaşa Ve Ona Mazeret Aramak

MEKTUP 88

Bu Mazeretlerdeki İddiaları Çürütmek.

MEKTUP 89

1- O mazeretlerin sahte olduğunu iz'anla karşılamak.

2- Diğer kaynakları talep etmesi.

MEKTUP 90

Usame'nin Askeri Birliği

MEKTUP 91

1- Üsâme'nin ordusuna karşı davranışlarının mazereti.

2- Orduya katılmayanlara lanet okumak, hadiste nakledilmemiştir.

MEKTUP 92

1- Mazeretleri dediklerimizi geçersiz kılmaz.

2- Şehristani'den naklettiğimiz, müsned bir hadisle varittir.

MEKTUP 93

Nakledilen Diğer Hadisleri Rica Etmek

MEKTUP 94

Peygamber'in (s.a.a)'in Dinden Çıkış Adamın Öldürölmesini
Emretmesi

MEKTUP 95

Dinden Çıkış Bir Adamı Öldürmemenin Mazereti

MEKTUP 96

Mazeretin Reddi

MEKTUP 97

Gelen Bütün Haberleri Rica Etmek

MEKTUP 98

- 1- Varit haberlerden bir cümle.
- 2- Diğer mevridlere işaret etmek.

MEKTUP 99

- 1- Nakledileri bu haberler, maslahatı tercih ettiklerini gösteriyor .
- 2- Bunlardan artakalanı rica etmek.

MEKTUP 100

- 1- Münazaracının bahis konusundan sapması.
- 2- Talebine icabet etmek.

MEKTUP 101

İmam (a.s) Sakife Günü Neden Hilafet Ve Vasiyet Naslarıylaİhticacda
Bulunmadı?

MEKTUP 102

- 1- İmamın Sakife günü ihticacda bulunmasına mani olan sebepler .
- 2- Mani olan sebepler bulunduğu halde kendisinin ve ona sadık kaianların ihticacda bulunduklarına işarete bulunmak.

MEKTUP 103

Kendi ve Yakınlarının İhticacından Bahsetmek

MEKTUP 104

- 1- İmamın ihticalarını içeren kaynaklardan bir demet.
- 2- Zehra'nın ihticacı.

MEKTUP 105

İmam Ali ve Hz.Zehra (as)'a ait olmayan ihticaları rica ediyorum.

MEKTUP 106

- 1-Abbas'ın ihticacı.
- 2-İmam Hasan ve Hüseyin'in ihticacı.
- 3-Sahabeden olan kahraman Ehl-i Beyt taraftarlarının ihticacı.
- 4-Vasiyetle ihticac ettiklerine dair işarete bulunmak.

Bu kitap Türkiye'de **Velayet Yayıncılık** / Adana tarafından yayınlanmıştır.

TEŞEKKÜR: Bu ekitabın hazırlanmasında emeği geçen kardeşlerimizden Allah razı olsun.

ABDÜL HÜSEYİN ŞEREFUDDİN'İN HAYATI

Ehl-i Beyt aleminin en büyük alimlerinden biri olan" Abdül Hüseyin, Şerefuddin Hicri 1290 yılında Irak'ın Kazımeyn Şehrinde doğmuştur." Babası, Şerif Cevad oğlu, Şerif Yusuf isminde tanınmış bir zattır. Annesi ise, babasının amca kızlarından Zehra'dır.

Küçük yaşta ailesi tarafından büyük bir ısrarla yetiştirilen Abdül Hüseyin, bilhassa din ilminde asrın tanınmış şeyh ve imamlarından çok istifade etmiş, büyüdükçe ilmi de büyümüş, nihayet muhitinde parmakla gösterilen en büyük alimlerden biri olmuştur. **Hocaları, Irak'ın başta gelen alimleri sayılan Tabatabai, Horasani, Fethullah İsfahani, Şeyh Muhammed Taha Necefi ve Şeyh Hasan Kerbelai gibi tanınmış büyük şahsiyetlerdir.** Tahsilini bitirip bir çok ilmi müzakere ve münazaralara katılınca yıldızı parlamış ve adı İslam dünyasının her tarafında du- yulur hale gelmiş, daha sonra otuz iki yaşında, asıl vatani olan Lübnan'ın Cebeli Amil bölgesine dönmüş, hemşehrileri tarafından coşku ve sevgiyle karşılanmıştır.

Büyük alim, burada da boş durmamış, kısa zamanda herkesin takdirini kazanmış ve her 'ilmi meselede başta aranan kişi olmuştur.

Ayrıca çok büyük hatip olan üstat, her konuşmasında dinleyicilerini büyülemiş ve nihayet bütün alimler tarafından ziya- ret edilmeye başlayınca evi bir ilim merkezi haline gelmiştir.

Daha sonra h. 1329 yılının sonuna doğru Mısır'a ilmi bir seyahat yapmış, orada da bir çok alimle tanışmış ve çoğuyla münazaralar yaparak büyük takdirlerini kazanmıştır. Bu alimlerin biri Ezher Camii ve Üniversitesi'nin o tarihteki Hocası Şeyh Selim Bişri el-Maliki'dir. Onunla birkaç kez buluşarak İslam'daki ihtilaflar hakkında görüş alışverişinde' bulunurlar ve neticede sohbetlerini mektuplar aracılığıyla devam et-

5

tirmeyi kararlaştırdılar. Nitekim bu arzu gerçekleşmiş ve onun "el-Müracaat" adını taşıyan bu mektuplar bir kitap haline elmiştir. İşte elinizdeki kitap odur.

Yazar bundan başka yirmiye yakın kitap yazmıştır. Bunların çoğu bir çok Arap kütüphanelerinde bulunabilir. Bu büyük insanı sözcüklerle tarif etmek yetersiz kalır. " el- Müracaat"ı okuyunca ne derece ilim ve irfan sahibi olduğunu göreceksiniz.

ÖNSÖZ VE İTHAF

Bu sayfalar bugün yazılmamıştır. Yazılışının üzerinden çeyrek asırdan fazla zaman geçmiştir. Bugün nasıl ortaya çıktıysa o günde çıkabilirdi. Ancak o günün olayları, çıkmasına izin vermeyecek boyutta önüne engeller koymuş ve bugüne kadar ertelenmesine neden olmuştur.

Bu olaylar aynı zamanda kitabın konumunda da bazı değişikliklere yol açmıştır.

Kitaptaki düşünce ve görüşler ise çok daha eskilere dayanır. Zira gençliğimin ilk günlerinden beri, gönlümde ve beynimde şimşek pıltıları gibi parlamaya başlamıştı. Bu düşüncenin hedefine gelince, o da sadece Müslümanlar arasındaki ihtilafın sebeplerini araştırıp bu ihtilafı ortadan kaldırmaya çare aramaktır. Amacım, bu insanların hak bayrağı altında, kendilerine farz olunan ilim ve amel yolunu takip ederek, kardeşçe, tek yoldan yürümelerini görebilme mutluluğuna erişebilmektir.

Ne hazindir ki, bu din kardeşlerinin aynı akideye bağlı olduktan halde asırlar boyu birbirlerine düşman gözüyle bakmış, hatta çoğu zaman aralarında yüz binlerce Müslüman'ın kanı dökülmesi pahasına düşmanca savaşmışlardır. Sanki taraftarların bir masaya oturup bu ihtilafı görüşmeleri, bu anlaşmazlığa, edebi tartışmalarla çare aramaları hiç mümkün değil... Yürekları parçalayan acı gerçek de budur zaten...

Şu halde ne yapmalı, çare nedir? Biri de yüzlerce yıldır etrafımızı saran felaketler, ötede ise bazen cehaletin etkisinden, bazen de hırs ve bağnazlıktan dolayı yan çizen kalemler... Ve bunların arasında kalmanın yarattığı şaşkınlık... Evet şu durumda ne yapmalı, çare nedir?..

Beni üzüntüye boğan bu düşünce neredeyse göğsümü çatlatacak hale geliyordu. Nihayet H. 1329 yılının sonuna doğru, aradığımı orada bulacağımı umarak Mısır'a gittim. Düşüncelerimi paylaşacak olan kişiyi bu diyarda bulacağımın ilhamı içime doğmuştu. Ve Allah'a şükürler olsun buldum... .

7

Zaten Mısır ilim üreten bir ülkedir. Burada delil yoluyla sabit olan gerçekleri benimseyecek alimleri bulmak her zaman nümkindür. Mısır'a has olan mezziyetlerden biri de budur.

İşte burada şansım bana yardımcı olarak, beni bayrak gibi tanınmış bir alim ile karşılaştırdı. Akli geniş, ahlakı üstün, kalbi ak, bilgisi sınırsız ve bütün bunlarla birlikte yüksek bir makama sahipti. Bu makamda, hak ettiği dini bir liderlikte oturuyordu. Bu da bir gerçektir ki, ilim adamları zarif görünüşlü oldukları zaman insana daha çok güven verirler. İşte Mısır'ın alimi ve namı olan bu zat, böyle güven verici bir zarafete sahipti. Onunla yaptığımız ve sonra hep övgü ile andığımız konuşmalar da elbette aynı nispette zarif ve güzel olmuştu.

Ben ona derdimi dökünce o da bana aynı dertten şikayetçi olduğunu söyledi. Sonunda her ikimiz de şu kanıda birleşti: Her iki taife, Sünni ve Ehl-i Beyt taraftarları, dinine bağlı inanmış müslümanlardır. İslam Peygamber'inin getirdikleri inançta görüş birliğindedirler. İslam esaslarını zedeleyecek hiçbir ihtilafları yoktur. Aralarındaki ihtilaf, sadece müçtehitlerin kitap ve sünnetten veya icma ve delillerden elde

ettikleri bazı hükümler üzerinedir. Bu da aradaki mesafenin bu kadar uzak olmasını icap ettirmedeği gibi, bu düşmanlığın sonsuza dek devam etmesine de yeterli bir sebep değildir.

İslam tarihini araştırıp, içinde türeyen inanç, görüş ve teorileri tetkik ettiğimizde, bu ihtilafın sadece taassup ve hizipçiliğin ürünü olduğunu görürüz. **Ümmetin arasında vuku bulan en büyük anlaşmazlık ise İmamet (Hilafet) yüzünden ortaya çıkmıştır. Müslümanlar arasında hiçbir dini meseleye karşı, onun kadar silah çekilmemiştir. Demek ki anlaşmazlıkların başında, İmamet davası geliyor.** Bu mesele gün geçtikçe büyütülmüş, hizipçilik çoğalmış, taraflar şartlandırılmıştır. Oysa her iki taraf birbirinin görüşlerine önem verip, uzlaşmaz tutumlarını bir tarafa bırakarak, anlayışlı ve barışçı bir tavırla birbirlerine yaklaşmış olsalardı gerçekler gün gibi meydana çıkacak ve durum bu aşamaya varmayacaktı. **Kendileriyle şu anlaşmaya vardık: Bu meseleyi her iki tarafın ileri sürdüğü delilleri tam anlamıyla tartışacağız;**

9

bunu yaparken de hislerimizi tutkusuna alan muhit, adet ve taklit gibi etkenlerin etkisi altında kalmayacağız. Etrafımızı saran asabiyetlerden sıynlıp gerçeği en doğru yoldan, ona elimizle dokunabilene kadar takip edeceğiz... Umudumuz, bu çabamız Müslüman kardeşlerimizin dikkatini çeker ve inceleyeceğimiz gerçekler onları bir parça rahatlatır ve ondan sonra inşallah kendilerine bu gerçekler önünde durabilecekleri bir sınır tespit ederler.

Bunu şu şekilde yapacağımızı kararlaştırdık: O benden istediğini yazılı olarak soracak, ben de ona şartların icap ettirdiği şekilde, her iki tarafın akıl ve nakille tespit etmiş olduğu doğruların ışığı altında cevaplar yazacağım.

Bunu şu şekilde yapacağımızı kararlaştırdık: O benden istediğini yazılı olarak soracak, ben de ona şartların icap ettirdiği şekilde, her iki tarafın akıl ve nakille tespit etmiş olduğu doğruların ışığı altında cevaplar yazacağım.

Aziz ve Celil olan Allah'ın lütfu ile yazışmalarımız arzu ettiğimiz gibi sonuna kadar devam etti, hatta daha o günlerde bu mektupları toplayıp kitap haline getirmeyi istemiştik. Fakat daha önce de dediğim gibi kötü kader ve zalim günlerin olayları bunu engellemiş ve bu gecikme benim için daha da hayırlı olmuştur.

Aynca bu sayfaların sadece o günlerde aramızda geçen mektuplardan ibaret olduğunu iddia etmiyorum. Fakat içindeki sözlerin benden başkasının yazdığı da söylenemez. Daha önce de söylemiştim, gecikmesine neden olan etkenler, az da olsa, bazı değişikliğe uğramasına da neden olmuştur. Fakat aramızda gelişen soruların üzerindeki tartışma ve muhakemelerin tümü, hatta vaziyetin gerektirdiği bazı ilaveler de dahil şu kitabın iki kapağı arasındadır. Ancak bu bahsini ettiğim ilaveler, ittifakımıza hiç bir olumsuzluk getirmeyen, sadece söz gelişinin neden olduğu bazı nasihat ve irşatlardır.

O gün olduğu gibi, şimdi de yegane amacım bu kitabın hayırlı olup barışa yardımcı olmasıdır. Bu kitap Müslüman kardeşlerinin ilgisini çeker ve onlarca aranır bir eser haline gelirse, bu-.

9

nu kendime Cenabı Hakkın bir lütfu sayacağım. Zira bu çalışmalarımıdaki amacım barışçı ve birleştirici olmaktır. Allah'a güveniyorum ve bu çabamda bana yardımcı olmasını diliyorum.

İthafa gelince; kitabımı düşünce adamlarına, tarih araştırmacılarını, ilmi hayatın sırrına eren hafız ve muhaddislere, sünen ve siyerleri tetkik etmiş bilginlere ve bütün hür düşünceli aydın gençlere ithaf ederim. Eğer bunların hepsi ithafımı kabul eder ve kitabımın kendilerine faydalı olacağını inanırlarsa, en büyük mutluluk benim olacaktır.

Kitabı yazarken cevap kısmını en mükemmel bir şekilde özetleyip hazırlamaya çalıştım. Maksadım insaf sahibi kimselerin zihninde herhangi bir şüphe bırakmamaktır. Doğru kabul edilen Sünen ve açık Nass'lara o kadar önem verdim ki, toplamış olduğum deliller, hadis kitaplarıyla donatılmış bir kütüphanenin yerini tutacak kadar zengin bir eser meydana getirdi. Ümit ederim ki, aziz okuyucular, başından sonuna kadar şevkle ve zevkle okurlar ve bilhassa onlardan insaf ehli sayılanların beğenisini kazanır. Bu arzumun tahakkuku halinde Cenabı Allah'a bir kez daha şükredip mutluluğa kavuşmuş olacağım.

Kendi şahsıma gelince; Allah'a çok şükür bu kitabı yazmakla içim rahat etmiş, hayırlı bir iş yaptığıma inandığımdan dolayı bütün çektiğim zahmet ve zorlukları unutmuş, hayatımdan memnun bir şekilde kendimi bahtiyar hissetmekteyim.

Amelimin kabulünü, günahlarımın affını ve bu kitabın Müslüman kardeşlerime faydalı olduğu nispette, mükafat ve sevabının benim kadar kendilerine de ait olmasını Yüce Allah'tan temenni ederim.

Abdül Hüseyin Şerefuddin

Bu değerli kitabı ilk olarak Türkçe'ye tercüme eden Sabahattin Sonay'ın tercümesi örnek alınarak baskıya hazırlanmıştır.

MEKTUP 1 -6 Zilkade 1329-

- 1- Münazaracıdan selam
- 2- Münazara için izin isteme
- 3- Yazısma konuları

1- Büyük alim Abdül Hüseyin Şerefuddin el-Musevi hazretlerine: Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.(1)

Geçmiş günlerimde, ne Ehl-i Beyt Mektebi ile tanışmış, ne de onların ahlakını denemişim. Zira meclislerinde bulunmamış, onlarla hiç bir konuda fikir tartışması yapmamışım. Oysa onların görüşlerini, meyillerini çok merak ediyordum, yakından tanımayı çok arzuluyordum. Bu arzum ancak, kader beni, okyanusunuzun sahiline sürükleyip şifa dolu kadehinizi sunduğunuz zaman tatmin olmuş, susuzluğum ancak o zaman geçmeğe başlamıştır.

İnanın ki, hayatımda ne böyle şifalı bir şarap dudağıma değmiş, ne de bu kadar saf ve berrak Kevser'i tatmışımdır.

Daha önceleri, Caferilerin, Sünni kardeşleriyle bir araya gelmekten kaçındıklarını, onlardan uzak kalmayı tercih ettiklerini, yalnızlığı sevdiklerini duyardım da duyardım... Oysa ben sizi, söyleşide dakik, muşerette sevimli, tartışmada güçlü ve onurlu, sohbetle hoş bir şahıs olarak gördüm. Meğer ki Caferi mezhebinin seçen biri, hoş sohbeti ve onunla oturmak her yazarın ideali imiş.

2- Şimdi denizinizin sahilinde durmuş, incilerinden mümkün olduğu kadar toplamak amacıyla ummana dalmak için izinini bekliyorum. İzin vererseniz, uzun zamandan beri kalbimde saklı ve sabitlemiş bazı meselelerin derinliğine iner ve beraberce tetkik

le, ne bir hata aramaya, ne de gizli kalmış bir ayıbı ortaya çıkarma gayreti içindeyim. Ben sadece aradığını bulmaya çalışan, aradığı da "hakikat" olan biriyim. Eğer hak meydana çıkıp, haklı olan belli olursa ala, yoksa ikimiz de şairin aşağıda söylediği gibi kalmaya mahkumuz:

"Biz, bizdeki ile kaniyiz; siz de, size ait olanlara razısınız; ama fikirlerimiz ayrı ayırdır..."

Müsaade ederseniz, size yönelteceğim sorular şu iki konu üzerinde olacaktır;

Birincisi: Asıl ve teferruatla mezhep imamlığı...

İkincisi ise: Umumi imamet, yani Peygamber (s.a.a)'den sonra ortaya çıkan 'Hilafet' meselesi... Ayrıca bütün mektupla- rımın sonunda benim imzam yerine isminin kısaltılmışı (S) olacaktır; sizinki ise (Ş) olsun. Ve yapacağım her hatanın affını, şimdiden sizden rica ederim. Vesselam.

DİPNOT

1- Bismillahirrahmanirrahim

İzin istemekle yetinmeyip, bahsimizin hangi konu etrafında döneceğini de açıklamış. Bu da kemaline ve münazaradaki adabına delalet eder. Ayrıca şu imza konusundaki harfleri gözden kaçmamaktadır. Zira (S) kendi ismi olan Selimm, baş harfi (Ş) ise benim Şerefuddin olan adımın baş harfidir.

12

MEKTUP 2 6 Zilkôde 1329

1- Selama karşılık vermek

2- Münazarayı kabul etmek

1- Efendimiz Şeyh'ul İslam hazretlerine Allah'tan selam, rahmet ve bereket.

Kıymetli mektubunuzla bana lütfettiğiniz nimet ve minnetin, hak ettiği teşekkürü sunmaktan dilim acizdir.

Bana karşı göstermiş olduğunuz güvene aslında siz daha layıksınız. Zaten buna inandığım için, Suriye illerinden kalkıp, ümit gemisine binerek, ilminizin meyvelerinden, ihsanınızın rahmetinden faydalanmaya gelmiş bulunuyorum. Sizden ayrılır- ken dipdiri ümitlerle, sapasağlam emellerle döneceğime eminim.

2- Emir ve yasak size ait olduğu halde benden izin istiyorsunuz. Arzu ettiğiniz her hususta bana sorular yöneltebilirsi- niz. Adaletli hüküm ve hakkı batıldan ayıran söz size aittir. Allah'ın selamı üzerinize olsun. (Ş)

MEKTUP 3 7 Zilkade 1329**1- Neden Caferiler Cumhurun Mezheplerine uymaz?****2- Bu gün birleşmek bir ihtiyaçtır.****3- Ancak Cumhurun Mezheplerine uyarak birlik sağlanabilir.**

1- Şimdi sizden, Cumhur ve cemaat mezheplerini kabul etmemenizin sebebini soracağım. Din usullerinde Eş'ariyi teferruatta ise dört mezhebi kastediyorum. Halbuki gelip, geçmiş bütün din adamları, asırlar boyunca bu mezhepleri en iyi mezhepler olarak kabul etmiş ve ibadetlerini hep bunların hükümlerine uyarak yapmışlardır. Bu mezheplerin sahiplerini birer müçtehit, emin, abit ve zahit kimseler olarak kabul etmişler; şereflerini, iffetlerini ve temiz mazilerini göz önünde tutarak onlara gönülden inanmışlardır.

2- Birliğin çok gerekli olduğu şu günlerde, sizin de efkar-ı umumiyyeye uyup bu mezheplere tabi olmamıza ne kadar ihtiyacımız var. Din düşmanlarının, bizi daha çok parçalamak için her türlü metodu kullandıklarını biliyoruz. Onlar her zaman uyanık ve planlı bir şekilde çalışırken Müslümanlar, içinde bulundukları gafletten hiç bir zaman kurtulamamışlar. Hatta hizipleri çoğaltarak birbirlerine düşmanca bakarak çoğu zaman onların ekmeğine yağ sürmüşlerdir. Böylece devamlı kurtlara yem olmuş, köpekler dahi bize göz dikmiştir.

3- Acaba birleşmeyi sağlamak için, şu söylediklerimizden başka, sizin göstereceğiniz yol var mıdır? Söyleyin dinleyelim, emredin itaat edelim. Vesselam. (s)

MEKTUP 4 8 Zilkade 1329**1- Şer'i deliller Ehl-i Beyt Mezhebini farz kılar.****2- Cumhurun tabi olduğu mezheplerin kabulünü icap ettiren hiç bir delil yoktur.****3- İlk üç asrın insanları bunları tanımamıştır.****4- İctihat, imkan dahilindedir.****5- Birlik ve beraberlik, Ehl-i Beyt mezhebine saygı duyduktan sonra gerçekleşebilir.**

1- Usulde Eş'ari'nin ve teferruatta dört mezhebin dışında kalan bir mezheple ibadet etmemiz, ne taassup ve hizipçilik- ten dolayıdır, ne de bu mezheplerin sahipleri olan müçtehitlerin, ilim ve ameldeki adalet ve nezahetlerinden şüphe ettiğimiz- dendir.

Lakin şer'i deliller, evleri vahyin iniş yeri ve meleklerin uğrağı olan İmamların mezhebine tabi olmamızı emretmiştir.

Bu mezhep bize dinin teferruat ve akidelerini, fıkhn usul ve kaidelerini, Kitap ve Sünnetin ışığı altında ahlak, gidişat ve adap ilimlerini, Peygamberlerin efendisi olan İslam Peygamber'inin (saa) sünnetine uygun olduğunu göstermiştir. İşte bunun için delil ve şahitlerin hükmüne uyarak kesin olarak onlara bağlandık.

Eğer o deliller bize, Al-i Muhammed'in İmamlarına muhalefet etmeye müsaade etseydi veya başkalarının mezhebiyle ibadet etmenin bizi Allah'a daha çok yaklaştıracığına inansaydık, hiç tereddüt etmeden Cumhur'un gittiği yoldan gider ve böylece birliğin ve kardeşliğin bağlarını sağlamlaştırmaya yardımcı olmaktan geri kalmazdık. Fakat kesin deliller, iman ehlini şahsi heveslerine uymaktan alıkoyarak istedikleri her yolu takip etmeye mani oluyor.

17

2- Ayrıca Cumhur'un mezheplerini tercihlili kılacak herhangi bir delilin varlığından bahsedilemez. Müslümanlara ait bü- tün delilleri itina ile araştırdığımızda, bu mezheplerin tercihine işaret eden herhangi bir delile rastlamadık. Gördüğümüz bir şey varsa da bu, mezhep sahiplerinin (sizin de dediğiniz gibi) müçtehit, emin ve onurlu birer şahsiyet olduğudur. Ancak siz de biliyorsunuz ki, içtihat, emanet ve onur gibi meziyetler sadece onlara ait değildir. **Onları, hiç kimsenin cesaret edip de kurtuluş gemisi ve Peygamber'in soyu olan Ehl-i Beyt'e (ne ilim ne de amelde) tercih edebileceğini sanmıyorum.** Zira Peygamber (s.a.a) şöyle buyurmuştur: **"Onların ne önlerine geçin, ne de arkalarında kalın; çünkü önlerine geçer veya arkalarında kalırsanız helak olursunuz. Onlara karşı bilgiçlik taslamaya da kalkmayın; çünkü onlar sizden bilgilidirler."** Ama siyaset her şeyi yaptırır. İslam'ın henüz başlangıcında ne oyunlar oynandığını siz de çok iyi biliyorsunuz.

Beni en çok hayrete düşüren; "Selef-i Salih'in (önceki mümtaz şahıslar) tümü, bu mezhepleri en adil, en faziletli mezhepler olarak kabul etmiş ve her yerde bunların içerdiği hükümlerle ibadet etmeyi ittifakla öngörmüşlerdir" demenizdir. **Sanki Peygamber (s.a.a) soyuna tabi olan Caferi ve Alevilerin halef ve Selef-i Salihin'in, (ki bunlar asıl manada Müslümanların yarısıdır) Hz. Ali ve Fatıma'dan başlayarak bugüne dek, hiçbir zaman Hz. Peygamber'in soyu olan İmamların mezhebinden şaşmadıklarını bilmiyorsunuz. Ki o yıllarda Eş'ar'i ve dört mezhep sahibi, hatta onların babaları dahi dünyaya gelmemişti. Bunu herkes bilmektedir.**

3- Bununla birlikte ilk üç asrın insanları, bu mezhepleri hiç tanımamış ve hiç bir şekilde onlara bağlanmamışlardır. Şu halde üç asır boyunca bu mezhepler nerede idi? Ki bu üç asır İslam'ın en parlak asırları sayılır. Eş'ari, H. 270 yılında doğmuş, H. 330 yılında vefat etmiştir. İbn-i Hanbel, 164'te doğmuş, 241'de ölmüştür... Şafii, 150 yılında doğmuş, 204 yılında ölmüştür... Malik, 95 (1) yılında doğmuş, 179 yılında ölmüştür.

18

Ebu Hanife ise 80 yılında doğmuş, 150'de ölmüştür. **Ve bütün bu**

müddet zarfında Ehl-i Beyt taraftarları, Ehl-i Beyt İmamlarının mezhebi mucibince ibadetlerini sürdürmüş ve bu mezhepten asla ayrılmamışlardır. Şunu da kabul etmek gerekir ki, Beytin yani evin sahipleri evin dahilindeki dışarıdakilerden daha iyi bilirler.. Ehl-i Beyt taraftarlarının dışındakiler ise bu esnada bazı alim, sahabe ve tabiilerin mezhebi ile amel etmişlerdir.

Şu halde üç asırdan sonra tüm Müslümanların daha önce kabul ettikleri mezhepleri terk edip bu mezheplere tabi olmayı kap ettiren sebep nedir? Ayrıca Allah'ın kitabı ve Hz. Peygamber'in soyu olup ümmetin kurtuluş gemisi olarak tanımlanan İmamların peşinden gitmemenin sebebi nedir?..

4- Aynı zamanda içtihat üç asır boyunca açık tutulduğu halde, daha sonraları Müslümanların yüzüne neden kapansın?.. Ayrıca Cenabı Allah, bu mezhep kurma etkisi sırf bu mezhep sahiplerine tahsis edilsin diye, Peygamberlerin en ulusunu dinlerin en yücresi ile taltif edip gönderdiğini ve kitapların en faziletlisini tenzil ettiğini kim iddia edebilir? Sanki İslam dinini, Kitabı ve Sünnetiyle, kendi açıklamalarıyla, bunların kendilerinin şahsi mülkü ve tekelidir. Sanki dini emirleri depolayıp, başkalarından gelen bütün yolları kapatma yetkisi de kendilerine aittir. Acaba bunlar Peygamberlerin varisleri midir? Yoksa Cenabı Allah, vasi ve İmamları bunlarla mı hatmetti? Yahut ilmin bütün geçmişini ve geleceğini sırf bunlara mı telkin etti?..

Hayır hiçbirisi değil; bunların diğer din alimlerinden bir farkları yoktur... Ayrıca din alimleri ilim kapısını hiç bir zaman kapamazlar.

Akılları bağlamak, gözleri boyamak, kulakları ve ağızları tıkmak asla onların işi değildir. Bu gibi ithamları onlara yakıştıran elbette ki yalan söylemiş olur. Zaten kendi fetvaları da buna şahittir.

5- Şimdi de buyurun ittifak ve birleşme yolunda bize yaptığınız davet konusuna gelelim: Bana kalırsa ittifak, ne Ehl- i Beyt ne de Sünnilerin kendi mezheplerinden vazgeçmesine

19

bağlı değildir. Üstelik bu teklifin yalnız Elh-i Beyt mensuplarına yapılması da yersizdir. Çünkü bunun geçerli bir teklif olmadığı gibi yerinde bir tercih sayılmayacağı da daha evvelki yazılarımızdan anlaşılmıştır.

İttifak, ancak Müslümanların dağınıklığının ortadan kalkması ve Ehl-i Beyt mezhebinin tanınıp hürriyete kavuşmasıyla mümkündür. Ne zaman diğer mezhepler birbirlerine baktıkları gibi ona bakar ve dört mezhep gibi onu da bir mezhep olarak abul ederse, işte o zaman Müslümanlar dağınıklıktan kurtulur ve bir kolye taneleri gibi toplu ve muntazam hale gelirler. Aslında Sünni mezheplerin birbirleri arasındaki ihtilaflar, kendileri ile Ehl-i Beyt mezhebi arasındaki ihtilaftan az değildir. Bu, tarafların usul ve teferruatlar hakkında yazmış oldukları

eserlerle sabittir. Şu halde neden alimleriniz, Sünnilere muhalif oldukları için Ehl-i Beyt taraftarlarını tenkit ederler de, Ehl-i Beyt taraftarlarına hatta birbirlerine dahi muhalif olan Sünnileri tenkit etmezler?

Sonra, neden mezheplerin dört olması. caiz oluyor da beş olması caiz olmuyor? Veya mezheplerin dört mezhep Müslümanların ittifakına bizi davet ederken o dört mezhep ehlini de davet etseydiniz. Acaba neden özel olarak bizi davet ettiniz? Yoksa Ehl-i Beyt mezhebine tabi olmayı, ittifak bağına çözen yegane sebep olarak mı görüyorsunuz? Yada öbür mezheplere uymayı kendi aralarında ihtilaflı da olsalar, gönülleri birleştiren bir yaklaşım mı sayıyorsunuz?

Böyle düşündüğünüzü hiç tahmin etmiyorum. Zaten sevgi ve doğruluk akseden karakterimizden böyle bir düşünce beklenemez. Vesselam. (ş)

DIPNOT

İbn-i Hallikan, (Vefeyat'ül-A'yan) kitabında Malik için: "Malik, anasının kamında üç sene kaldı" diye yazar. İbn-i Kuteybe ise bu söylentiye, analarının kamında dokuz aydan fazla kaldıklarını sandığı bazı kişilerden isimlerini zikrederek tasdik etmiştir!

20

MEKTUP 5 9 Zilkade 1329

1- Söylediklerimizin doğru olduğunu itiraf etmek.

2- Delillerin tafsilatını açıklamamızı arzu ettiğini söylemek.

1- Lütufkar mektubunuzu aldım; ibaresi açık, bölümleri mükemmel, tahriri güzel, mücadelede metin ve bilhassa usul ve teferruatlarda Cumhurun mezheplerine mutlak surette tabi olmayı icap ettiren hiç bir sebebin mevcut olmadığını, bununla beraber içtihat kapısının daima açık kalmasının lazım geldiğini ispat etmekle her türlü çabayı harcamaktan geri kalmamıştır.

Mektubunuz, her iki meseleyi kuvvetli şahitlere dayandırmış, doğru deliller ortaya koymuştur. Sizin her iki mesele hakkında büyük araştırma yapıp, meçhul kalan taraflarını meydana çıkardığınızı inkar edemeyiz. Buna hiç bir itirazımız yok, görüşünüze aynen katılıyoruz.

2- Fakat biz size, "Cumhurun kabul ettiği bu mezheplere karşı neden yüz çevirdiniz?" diye sorduk. Siz ise "Bunun sebebi şeri delillerdir" diyorsunuz. Oysa bu şeri delilleri tafsilatlı olarak açıklamamızı icap ederdi. Lütfen bunları kitap ve sünnet yoluyla, tafsilatlı bir şekilde kesin delillere dayandırarak açıklayınız mı? Nitekim siz, kati delillerin iman ehlini, şahsi heveslerine uymalarını engellediğini zikretmişsiniz. Şimdiden teşekkürlerimi takdim ederim. Vesselam. (s)

21

- 1- Ehl-i Beyt'e tabi olmayı gerektiren delillere işaret etmek,
- 2- Mü'minlerin Emiri, Ehl-i Beyt mezhebini tavsiye ediyor,
- 3- İmam Zeynelabidin'in (as) bu husustaki sözleri.

Allah'a çok şükür siz sarahate lüzum kalmadan işaret ve kinaye ile meramı anlayan kimselerdensiniz... Pak olan Peygamber sülalesi hakkında herhangi bir şüpheye düşmeniz veya onların başkalarına karşı daha tercihli sayılmalarına karşı çıkmanız düşünülemez. Zira onlar mümtaz kişiler olarak kılınmış ve onlardan başka hiç bir kimse Enbiya ilimlerine vakıf değildir.

1- İşte bu sebepten dolayıdır ki Peygamber (s.a.a), onları Kur'an'la bir tutmuş, akli başında olan kimselere merci ve "kurtuluş gemisi" olarak takdim etmiştir,

2- Emir-El Müminin (Hz. Ali) hutbesinin birinde şöyle demiştir: "Nereye giderseniz? Ayetler açıkken, işaretler önünüzde dikili iken, kılavuzlar dururken hangi yola saptırılırsınız? Aranızda Peygamber'in Züriyeti dururken yolunuzu nasıl şaşırsınız? Ki onlar dinin kılavuzları, doğrunun lisanlarıdır. Onları Kur'an'ın en güzel yerlerine yakıştırın... Susuzluğunuzu onların pınarlarından içerek giderin...

Ey insanlar! Bu hükmü Peygamber'in sonuncusundan (s.a.a) alın ve kabul 'edin; buyurmuştur ki: **"Bizden ölen ölmüş sayılmaz; bilmediğiniz halde biliyoruz demeyin... Hakikatin çoğu inkar ettiğiniz hususlardadır. Ona karşı hiçbir hüccetiniz olmayan kimseden özür dileyin; O benim işte... Size karşı aranızda en büyük emanet (Kur'an) ile amel etmedim mi? Küçük emaneti (Peygamber'in Ehl-i Beyt'i) sizin aranızda bırakmadım mı?(1)**

Başka bir hutbede ise şöyle buyuruyorlar:

22

"Peygamber'inizin Ehl-i Beyt'ine bakın, onların yolunu taki edin, izlerinden yürüyün... Onlar sizi hiç bir zaman doğrudan çıkarıp, kötü yola saptırmazlar. Onlar oturunca oturun, klkınca kalkın; önlerinden gitmeyin yolumuzu şaşırsınız, gerilerinde de kalmayın helak olursunuz,"(2)

Bir keresinde de kendilerine şu hatırlatmayı yapar:

"Onların (Ehl-i Beyt'in) sağlığı ilmin sağlığı, cehaletin ölümüdür. Akılları size ilimlerinin derecesini kanıtlar; dış görünüşleri ise iç duygularını gösterir; ve suskunlukları mantıklarının delilidir. Hakka hiç bir zaman muhalefet etmezler, onun üzerinde ihtilafa düşmezler. Dini bilgilerini, kulaktan dolma değil, akıl ve anlayışla hıfz etmişlerdir. İlim rivayet edenler çok olabilir, fakat onu hıfzedenler azdır."(3)

Ve başka bir hutbede buyuruyarlar ki:

Onun (Peygamber'in (s.a.a)) soyu, bütün soyların; ailesi, bütün ailelerin; şeceresi, bütün şecerelerin en hayırlısıdır. O şecere mukaddes bir evde bitmiş, keramet ve yücelik içerisinde büyümüş, dalları uzun, meyveleri ise çoktur."(4)

Başka bir hutbede ise şöyle buyuruyor:

"Şiar, ashab, hazne ve (Peygamber'in ilminin) kapılan biziz. Evlere ancak kapılardan girilir; eve kapılardan hariç yerlerden giren kimse, hırsız sayılır. "(5)

Yine başka bir hutbede şöyle buyuruyar:

"Bilin ki, yoldan sapanları tanımadan hak yolunu tanıyamazsınız. Kitapla olan ahd-ü misakınıza, ahitlerini bozanları tanımadan gerektiği gibi bağlı kalamazsınız."

Hutbelerinin birinde de şöyle buyuruyar:

"Necipler biziz... hizbimiz Cenabı Allah'ın hizbidir... Bize saldıranlar şeytanın hizbindendir.. Bizi düşmanlarımızla bir tutanlar ise bizden değildir."(6)

3- İmam Zeynelabidin Hazretleri, Kur'an'daki "Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve saıddıklarla beraber olun." (7) ayeti kerimesini okuduğunda uzun, uzun dua eder ve şöyle derdi:

23

"Bazı kimseler hakkımızı vermekten geri kaldılar; Kur'an'ın imalı ayetlerini tevil ederek, kendi fikir ve görüşlerini benimsediler. Oysa Cenabı Allah "Kendilerine açık deliller ve ayetler geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşerek türlü yollara sapanlar gibi olmayın"(8) diye buyurur. Ehl-i Beyti, Kur'an'da sevgileri farz kılınmış, mübarek ağacın dalları, Cenabı Allah'ın her türlü günah ve kötülüklerden uzak tutarak tertemiz kıldığı kimseler olarak görmüyor musunuz?"

Evet, bu sözler de İmam Zeynelabidin (a.s)'a aittir. Lütfen üzerinde biraz itina ile durunuz... Bilhassa Emir-ül Müminin Hz.Ali'nin sözlerini iyice tetkik ediniz. İşte o zaman ikisinin, Ehl-i Beyt mezhebini tam olarak nasıl temsil ettiklerini göreceksiniz. Aynı zamanda bu sözleri bütün Ehl-i Beyt imamlarına atfedip örnek olarak kabul edebilirsiniz. Zira hepsinin aynı yolun yolcuları oldukları sahîhlerimizde mütevatirdir. Vesselam.(ş)

DİPNOT

Bu sözler *Nehc'ül Belağa* (c.1 s. 152; Hutbe. 83) ten alınmışbr. Bu hutbe diğer kitaplara göre Hutbe. 87dir. *Nehc'ül Belağa*, c.1, s.189, hutbe.97

Nehc'ül Belağa, c.2, s. 259, hikmet.239
Nehc'ül Belağa, c.1, s.185, hutbe.94
Nehc'ül Belağa, c.2, s.58, hutbe.154.
Nehc'ül Belağa, c.2, s.43
Tevbel119.
Al-i Imran1105.

MEKTUP 7 13 Zilkade 7329

- 1- İspatı, Allah ve Resulü'nün (saa) kelamından istemesi.**
- 2- Ehl-i Beyt İmamlarının kelamını delil kabul edip onu şahit göstermenin devri gerektirdiğini ileri sürmesi.**

1- Delilleri, yalnız Allah ve Resulünün sözlerinden getirin lütfen! Zira ancak onların sözleri, Ehl-i Beyt imamlarının, baş- ka imarlara tercih edilerek kendilerine tabi olmanın vacip ol- duğuna şahitlik yapabilir.

2- İmamlarınızın sözleri, hasımlarına karşı hüccet sayılamaz. Çünkü siz de biliyorsunuz ki, bu meselede o sözlerle ihticac etmek devri gerektirir. (s)

25

MEKTUP 8 15 Zilkade 1329

- 1- Söyledilderinizi iyi anlaşılması.**
- 2- Devrin gerekliliğindeki yanlışlık.**
- 3- İki kıymetli emanet (Sakaleyn)**
- 4- Hadisin mütevatir oluşu.**
- 5- Peygamber soyuna bağlanmayanların dalaleti.**
- 6- Onların Nuh'un (as) gemisine benzetilmesi ve ihtilafa düşmemenin teminatı olarak gösterilmesi.**
- 7- Burada Ehl-i Beyt'ten maksat nedir?**
- 8- Onları Nuh'un (as) gemisine benzetmenin izahı.**

1- Biz açıklamalarda bulunurken Peygamber'in (s.a.a) sözlerinden şahitler getirmeyi ihmal etmedik. Daha ilk mektubumuzda yalnız Ehl-i Beyt'e tabi olmanın icap ettiğine işaret etmiş ve açık olarak şöyle demiştik: **Resulullah (s.a.a) onları Kur'an'la birleştirmiş ve kurtuluş gemisi olarak tanıtmıştır. Buna şahit olarak size sahih sünnetlerden her türlü eleştirilerden uzak şahitler getirmiştik ve "Siz sarahate lüzum kalmaksızın, ima ve kinaye ile anlayan, izahat yerine işaretle iktifa eden şahıslardansınız."** demiştik.

2- Demek ki, işaret ettiklerimizin hükmüne göre imamlarımızın sözleri hasımlarına karşı hüccet mahiyetindedir. Onun için bu meselede o sözleri delil olarak göstermenin devri gerektirmez.

3- İşte size daha önce bahsettiğimiz Peygamber Efendimizin, cehalet ve gafletten uyanmayanlara hitaben söylediği sözlerin beyanı:

"Ey insanlar! Size bıraktıklarını benimserseniz hiç bir zaman doğru yoldan sapmazsınız, bunlar; Allah'ın kitabı ve Ehl-i

26

Beytim'dir. "(1) Başka bir demecinde de şöyle buyurmuştur: **"Size bıraktıklarımı bağlanırsanız, benden sonra hiç bir zaman dalaletle düşmezsiniz. Bunlar, gökten yere kadar bir ip gibi uzanmış olan Allah'ın kitabı ve Ehl-i Beytimdir; Cennetteki havuzumdan içmek için bana gelinceye dek birbirlerinden ayrılmazlar..". "**

Peygamber (s.a.a)'in bu sözleri, çeşitli yerlerde ve muhtelif şekilde söylediğini bütün "Sahih"ler yazar. Veda Haccı dönüşünde "Gadir-u Hum" denilen yere varınca orada mola vermeyi emreder. Ve kendisine ağaç dallarından yüksek bir minber yaparlar. Üzerine çıkar ve sayıları yüz bin tahmin edilen topluluğa, herkesin duyacağı bir şekilde şöyle hitap eder:

"Kendimi, çağrılıp icabet etmiş gibi görüyorum; onun için diyorum ki: Size değeri biçilmez iki emanet bırakıyorum, havuzun başında bana ulaşıncaya kadar birbirinden ayrılmazlar. Bunlar Allah'ın kitabı ve Ehl-i Beytimdir" Ve şöyle devam eder: "Benim Mevlam Cenabı Allah'tır. Ben de bütün müminlerin mevlasıyım..." .

Sonra Hz. Ali'nin elini tutup kaldırarak: **"Ben kimin mevlası isem bu da onun mevlasıdır, Allah'ım! Ona dost olana dost ol, düşman olana düşman ol..."** Hadisin sonuna kadar.(2)

4- **"İki değeri biçilmez emanet"** hadisine bağlı kalmanın vacip olduğuna hükmeden sahih hadisler mütevatirdir. Yirmiden fazla sahabeden nakledilmiş hadisler birbirini desteklemektedir. Peygamber (s.a.a) bu sözleri çeşitli yerlerde tekrar etmiştir. Bir defa duyduğunuz gibi Gadir-u Hum Günü, bir defa da Taif'ten dönerken, bir kere de Medine'de minberinde, bir kez de mübarek odasında hasta iken; odanın sahabelerle dolu olduğu bir anda der ki; **"Ey insanlar! Ben aniden kabz olunup gidebilirim. Size daha önce de söylemiştim; size Allah'ın Kitabı'nı ve Ehl-i Beyt'imi bırakıyorum"** Sonra Hz. Ali'nin elini tutup yukarı kaldırarak: **"İşte Ali Kur'an'la beraberdir. Kur'an'da Ali ile beraberdir; Havuzun başında yanıma gelinceye kadar birbirinden ayrılmazlar."**(3) Hadis... Sünni ulemasının çoğu bu hadislerin doğru olduğunu tasdik eder. Hatta İbn-i Hacer, iki değeri biçil-

27

mez (Sakaleyn) hadisini zikrederken şöyle der: "Bil ki bu iki emanete tutunma hadisinin birçok yolları vardır; bunlar yirmiden fazla sahabeden nakledilmiştir. Ve der ki: "Bunların on bir tanesi birbirine benzer ve çok yaygındır. Bu yolların bazıları, bu sözleri Veda Haccında Arafat'ta söylediğini naklederler. Bazıları Medine'de hasta yatağında, bazıları Gadir-u Hum Günü, bazıları da Taiften döndüğünde hutbe okurken. "Ve sözlerinin sonuna gelirken der ki: "Fakat böyle de olsa bunlar

birbirlerine katiiyen aykırı değildir. Zira Peygamber (s.a.a) bu sözlerini muhtelif yerlerde, Kur'an'ın ve Ehl-i Beyt'in (saa) ehemmiyetini vurgulamak için tekrar etmiştir. "(4)

Allah ve Resulünün nezdinde Kur'an'ın seviyesinde tutulmak, Ehl-i Beyt için erişilmez bir mevki sayılmaya yeterlidir elbette... Şu halde bu mevki, onlara tabi olmayı şart kılmak için yeterli bir sebep sayılması gerekir. Zira hiç bir Müslüman, Allah'ın Kitabı'nın yerine başkasını kabul etmez; öyle ise onun karşılığı olan Ehl-i Beyt'e başkalarını nasıl tercih eder?

5- Anlaşılan odur ki, her ikisine beraber tutunmayan dalaletle düşmektedir. Bunu Tabarani'nin tahrir ettiği hadis teyit ediyor: . **"Her ikisinin önüne geçmeyin helak olursunuz, onların gerisinde kalmayın, helak olursunuz; onlara -Ehl-i Beyt'e- bir şey öğretmeye kalkmayın, zira onlar sizden daha bilgilidirler."** İbn-i Hacer diyor ki: **"Onların önüne geçmeyin helak olursunuz, gerilerinde de kalmayın yine helak olursunuz; onlara bir şey öğretmeye kalkışmayın zira onlar sizden daha bilgilidirler"** sözleri, onlardan biri yüksek rütbelere ve dini vazifelere layık görülürse, bu onların başkalarından üstün olduklarına delalet eder."

6- Ehl-i Beyt'e tabi olmanın her Müslüman'ın boynunun borcu olduğunu Peygamber (s.a.a)'in bu sözleri kanıtlamıyor mu? **"Ehl-i Beyt'imın aranızdaki misali Nuh'un gemisi gibidir, ona binen kurtulur binmeyen ise boğulur."** Ve bu sözleri: **"Ehl-i Beyt'imın içinizdeki misali, tıpkı İsrail Oğulları'nın "Hitta" kapısı gibidir. Allah o kapıdan geçenin, günahlarını affeder."** Yi-

28

ne bu sözleri; **"Yıldızlar, yeryüzündeki insanların gark olmaması için bir güvencedir, benim Ehl-i Beyt'im ise ümmetimin ihtilafa düşmemesinin güvencesidir. Herhangi bir Arap kabilesi onlara muhalefet ederse, İblis'in hizbinden sayılır."** Bu, ümmetin muhakkak Onlara tabi olup muhalefet etmemesi için yapılabilecek en açık tavsiyedir. İnsanların bütün lisanlarında bu gerçeği kanıtlayacak, bundan daha açık ibareli bir hadisin bulunaca- ğını sanmıyorum. (5)

7- Burada Ehl-i Beyt ibaresindeki maksat sadece İmamlardır. Bu elbette ki hepsini, yakınları ve hısımlarıyla kapsamaz. Zira, bu rütbe yalnız Allah'ın hüccetleri olarak onun bilhassa emirlerini, akıl ve nakil hükümlerine dayanarak yerine getiren kimselere mahsustur. Nitekim bu hadisin manasını, Sürini alimlerin çoğu aynı şekilde kabul etmişlerdir. Bunlardan biri olan İbn-i Hacer "Savaik"ında şöyle demektedir: "Bazı kişilerin dedi- ğine göre Ehl-i Beyt'in, "koruyucu" olarak tanımlanan Şahısları, muhtemelen onların doğru yolu bulmaya yardımcı olan yıldızlara benzeyen ulemalardır.

Ve diyor ki İbn-i Hacer; **"Zaten Hz. Peygamber'in hadislerinden anlaşılan manaya göre onlardan biri olan "Mehdi" zuhur ettiği zaman, Hz. İsa arkasında namaz kılacak, Deccal da onun zamanında katledilecek..."**(6)

8- Siz de biliyorsunuz ki, Nuh'un (as) gemisine benzetmekteki mana şudur: **Onlara sığınıp, dinin fûrû ve usulünü, onların İmamlarından alan kimse, ateşin azabından kurtulur; sığınmayan ise, tufan günü bir dağa çıkıp Allah'ın emrinden kaçmak isteyene benzer. Tabi ki birincisi ateşe, ikincisi ise suda boğulmuştur.** "Hıttla" kapısına benzetilmelerine gelince şöyle yorumlamak lazım: Cenabı Allah bu kapıdan, kendi celal ve azametini boyun egerek tevazu ile girmeyi mağfiret sebebi kabul ettiği için, Peygamber (s.a.a) bu ümmetin Ehl-i Beyt'e itaat etmesini mağfiret sebebi saymış, dolayısıyla onlara itaati bu kapıya benzetmiştir. Herhalde İbn-i Hacer de bu benzetmeyi, benimsetmek istiyor ki şöyle diyor: **"Onları Nuh'un (as) gemisine benzetmenin manası, onla-**

29

ra bu şerefi bahşedene şükür etmek gayesiyle, onları sevip tazim eden ve İmamlarının yolundan giden herkes, muhalefetlerin zimmetinden kurtulur; bundan geri kalan ise, inkar etme denizinde batar, azgınlık çölünde helak olur... Hıttla kapısı ise, yani ona benzetilmelerinin manası, Cenabı Allah bu (Eriha veya Kudüs) kapısından istiğfar ve tevazu ile girmeyi mağfirete nail olmak için bir sebep olarak tanımlamıştır. Bunu eşanlamda da bu ümmete, Ehl-i Beyt'i sevmenin sebep olacağını açıklamıştır. "(7)

Onlara tabi olmasının vacip olduğu hususu, sahih kitaplarda mütevatirdir. Bilhassa o mübarek soyun yolundan süre gelmiş hadisler pek çoktur. Sıkıcı olmasından korkmasaydık bu hadisleri sonuna kadar incelemekte kalemimizin dizginini serbest bırakırdık. Fakat yine de bu zikrettiklerimiz, maksadımızı anlatmaya yeterli gelmiştir sanırım. Vesselam.(ş)

DIPNOT

1) Buhadisi, Hakim, "Müstedek" kitabında c.3, s.109'da zikreder ve "bu hadis doğrudur" der. Ayrıca Zehebi de doğru olduğunu tasdik eder.

2) Bu hadisi Tirmizi ve Nesai Cabir'den aktarmışlardır; Onlardan nakleden Muttaki Hindi ise "Kenz'ul Ummal; kitabında c.1, s.44'te zikretmiştir.

3) İbn-i Hacer'in, "Savaik'ul Muhrika" kitabında Fasil 2, Bab. 9, s.75'e bak...

4) İbn-i Hacer'in Savaik'inde dördüncü ayetin (Onların peşinden gidin onlar sorumludur) tefsirine bakın. Fasil 1, Bab. 11, Sayfa.89

5) İbn-i Hacer'in Savaik'inde "Peygamber'in vasiyeti, babındaki (s. 135) şu hadise bakın ve ona sorun; neden acaba usul-u dinde Eş'ari'yi, fûru'da ise dört mezhep sahibini onlara tercih etmiştir? Ve sorun!... Neden Haricilerden Amran b. Hattan gibileri hadiste, Murci'lerden Muadil b. Süleyman'ı tefsirinde ve halifelik ve niyabette Peygamber'in (saa) kardeşi ve vasisini geriye itip başkalarını ilersine aldığını ve hatta

rezil kimselerin çocuklarını neden Peygamber (s.a.a)'in çocuklarından üstün tuttuğunu sorun... Peki, bahsettiğimiz merteye ve vazifelerde Pey-

30

gamber soyuna yüz çevirip, onlara muhalif kimselerin peşinden giden bir şahıs acaba "Sakaleyn" hadisine ve kurtuluş gemisi Ehl-i Beyt'e ne dereceye kadar bağlı kaldığı söylenebilir?..

6) Savaik'in 143. sayfasında Peygamber (s.a.a)'in kendisinden sonra Ehl-i Beyt'in gördükleri zulme delalet eden sözlerine bk... **Biz de İbn-i Hacer'e soruyoTuz: Ehl-i Beyt ulemasının makamı bu ise, doğru yolu bırakıp nereye gidiyorsunuz?**

7) Bu adamın sözlerini tekrar gözden geçirin ve lütfen bana söyleyin! Neden dinin muhtelif fûru ve kaidelerinde, Usul ve Fıkıh kaidelerinden Kitap ve Sünnet ilminin her hususunda, ahlak ve adapta onların yolundan ayrılmayı tercih etmiştir? Haksız olarak bize karşı yapmış olduğu hücumlardan dolayı, Allah onu affetsin.

31

MEKTUP 9 77 Zilkade 7329

Bu mesele hakkında Naslar'dan daha çok istemek.

Lütfen hiç çekinmeden kaleminizin dizginini serbest bırakın... Sıkılacağımı hiç düşünmeyin... Kulaklarımı açmış sizi dinliyorum. İlminizden istifade etmek bana rahatlık veriyor. Sizden gelen delil ve beyanlar bende yeni bir canlılık uyandırmış, beni bütün hoşnutsuzluklardan arındırmıştır. Güzel sözlerinden, üstün hikmetlerinizden, bana armağanlar yağdırmaya devam edin; yüreğime serin suyu serpecek olan onlardır. Lütfen bu armağanlarınızı arttırmaya devam edin...

Babanızın hakkı için arttırın. Vesselam. (s)

32

MEKTUP 10 79 Zilkade 7329

"Nass'lardan bir demet yeterlidir. "

Eğer mektubumu gönül hoşluğu ile karşılayıp onu iç rahatlığı ile elinize alıp okuduysanız, beni amellerimin gerçekleşeceğine daha çok inandırdığınızı ve çalışmanın başarılı olacağı ümidini daha da arttırmış olduğunuzu bilmelisiniz. Nitekim, sizin gibi temiz kalpli, iyi niyetli, mütevazi ve kendini ilme adanmış bir kişinin, hak ve adaletin, kelamı ve kaleminde canlanması, insaf ve doğruluğun elinde ve dilinde tecelli etmesi gayet tabi ve olağandır.

Bana, "armağanlarınızı arttırmaya devam edin" demenizle, size teşekkür etmek ve emirlerinizi yerine getirmek hususunda kendimi ne

kadar sorumlu hissediyorum. Bundan daha büyük lütuf, yakınlık ve tevazu olur mu?.. Emrederseniz, hizmetinizdeyim... Allah'a yemin ederim ki sizi bu yönden memnun edeceğim. Diyeceğim ki:

Tabarani "Kebir"inde, Rafi "Müsned"inde İbn-i Abbas'a dayanarak yazıyorlar: **"Resullullah (s.a.a) dedi ki: Her kim benim gibi yaşamak ve benim gibi ölüp ağaçlarını Rabb'imın diktiği cennete gitmek istiyorsa, benden sonra Ali'nin Velayeti'ni kabul etsin ve Ehl-i Beyt'imın yolundan gitsin... Onlar benim mayamdan doğdular ve benim ilmime nail oldular... Allah'ın azabı onları yalancı çıkaranlara ve benden ayırmak isteyenlere yağacaktır; Allah böylelerine şefaati mi nasip etmesin."**(1)

Yine Baverdi, İbn-i Cerir, İbn-i Şahin ve İbn-i Mende, İshak yoluyla Ziyad b. Mutraftan tahrir ettikleri bir hadiste şöyle yazıyorlar: "Resulullah'tan (s.a.a) şu sözleri duydum: **"Her kim benim gibi yaşamak, benim gibi ölüp Rabb'imın bana vadettiği cennete gitmek istiyorsa Ali'ye dost olsun; ve ondan sonra zür-**

33

riyetini dost edinsin; onlar sizi hiçbir zaman hidayet kapısından çıkarp, dalalet kapısından geçirmezler. "(2)

Buna benzer bir hadis de Zeyd b. Ekram'dan der ki: "Resulullah (s.a.a) dedi ki: **"Kim benim gibi yaşamak ve benim gibi ölüp Rabb'imın bana vadettiği cennete gitmek istiyorsa, Ali'ye dost olsun; o sizi hiç bir zaman doğru yoldan çıkarp eğri yola saptırmaz. "**(3)

Yine Ammar b. Yasir'in şu hadisi: "Resulullah (s.a.a) dedi ki: **"Bana her iman eden ve inanan kimseye Ali'ye dost olmasını tavsiye ederim. Ona kim dost olursa bana dost olmuş olur. Onu seven beni sevmiş, beni seven de Allah'ı sevmiş olur. Ondan nefret eden benden, benden nefret eden de Allah'tan nefret etmiş olur?"**(4)

Yine Ammar'dan: **"Allah'ım! Bana her iman edip inan kimse Ali'ye dost olsun; onun dostluğu benim dostluğum, benim dostluğum da Allah-u Teala'nın dostluğudur."**(5)

Bir defa da Resulullah hutbe okurken şöyle der: **Ey insanlar! Fazilet, şeref ve velayet, Resulullah ve zürriyetine mahsustur, batıl yollara sapmayın sakın..."**(6)

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdular: **"Onların önüne geçmeyin, helak olursunuz; gerilerinde de kalmayın yine helak olursunuz; onlara karşı bilgiçlik taslamaya da kalkmayın; çünkü onlar sizden daha bilgilidir. "**(7)

"Ehl-i Beyt'imın yeri, vücudunuzdaki baş, başınızdaki gözlerin yerinde olsun... Elbette ki baş, ancak gözlerin yardımıyla yolunu tayin edebilir. "(8)

"Biz Ehl-i Beyt'in sevgisini iltizam edin; Allah'ın huzuruna bizi severek çıkan kimse, bizim şefaatiyle cennete gider. Nefsim elinde olan Allah' a yemin ederim ki, bizim hakkımızı tanımadıktan sonra, hiçbir kulun ameli kendisine fayda sağlamayacaktır."(9)

"Muhammed'in soyunu tanımak, cehennemden kurtuluştur, Muhammed'in soyunu sevmek ise sırat köprüsünden geç-

34

mektir ve Muhammed'in soyuna sadık olmak azaptan korunmaktır. "(10)

"Kıyamet günü kuldun dört şey sorulur: Ömrünü nasıl bitirdi, vücudunu nasıl eksiltti, malını nereden kazandı ve nereye harcadı ve biz Ehl-i Beyt'in sevgisi. "(11)

"Bir şahıs Beyt'ul Haram'da devamlı namaz kılıp oruç tutsa dahi, Muhammed soyuna kin duyduğu takdirde mutlaka cehenneme gidecektir. "(12)

"Muhammed soyunu severek ölen, şehit sayılır. Muhammed soyunu severek ölenin günahları bağışlanır. Muhammed soyunu severek ölen, tövbeakar olarak ölür. Muhammed soyunu severek öleni, ölüm meleği cennetle müjdeler. Muhammed soyunu severek ölen, bir gelinin süslenip kocasına uğurlandığı gibi cennete uğurlanır. Muhammed soyunu severek ölenin mezarında cennete doğru iki kapı açılır. Muhammed soyunu severek ölen, sünnet ve cemaat üzerine ölür...

Muhammed soyuna kin besleyerek ölen ise, kıyamet günü alnında: Allah'ın rahmetinden ümidini kes, yazılı olduğu görülür."

Ve meşhur hutbesi şu şekilde devam eder.(13) Ve buna benzer birçok hadis yaygındır. Bilhassa Ehl-i Beyt yolundan gelenler daha da çoktur. **Demek ki onlar Peygamber (s.a.a)'in emirlerini yerine getirmek için onu temsil etmeye layık kimseler olmasalardı, kendilerine bu mertebeler verilmezdi. Bu sebepten dolayıdır ki, onları seven Allah ve Resulü'nü sevmiş, onlara kin besleyen, Allah ve Resulü'ne kin beslemiş oluyor...**

Peygamber (s.a.a) şöyle buyuruyor: **"Bizi ancak mümin ve muttaki olan sever; ve bize ancak münafık ve şaki olan kin besler."(14)**

Buna dayanarak Şair Ferazdak, İmam Zeynelabidin'i methederken şöyle der: **"O öyle bir ailedendir ki, onların sevgisi din demektir; orılardan nefret etmek küfür, orılara yakın olmak ise kurtuluş. "(16)**

Emir'ül Mü'minin (a.s) Hazretleri buyuruyorlar ki: **"Ben ve**

35

soyumun hayırlı ve pak olan kişileri, küçük yaşta iken insanların en uysalı, büyüdükten sonra en alimleriyiz... Bizimle, Allah yalanı defeder! Bizimle, kuduz köpeğin dişlerini kırar. Bizimle, sizi fuhuştan uzaklaştırır: bizimle, boynunuzdaki düğümü çözer. Cenabı Allah, bizimle fethedip, bizimle hatmeder."

Onları tercih etmekte, isabet etmiş olduğumuza delil olarak, bizzat Cenabı Allah'ın onları tercih etmesi bize yeter... Zira onlara salavat getirmeyi, farz olan namazın bir kısmı yapmıştır. Onlara salavat getirmeyen hiç bir kimsenin namazı tam olamaz... O kimse ister Siddık, ister Faruk, isterse bir nur veya iki nur veya birçok nur sahibi olsa bile... Hatta Allah'a iki şahadetle ibadet eden herkesin; namaz esnasında onlara salavat getirmeden namazını tamamlaması imkansızdır. Bu da öyle bir mertebedir ki, bahsettiğiniz insanlar imamlar, bu mertebenin önünde başlarını eğ- mişlerdir...

İmam Şafii Şiirinin birinde şöyle der:

"Ey Resulullah'ın Ehl-i Beyti, Cenabı Allah sizin sevginizi Kur'an'da tenzil ederek farz kılmıştır... Size bu şan ve fazilet kafidir ki size salavat getirmeyenin salata (namazı) yok sayılır. "(16)

Şimdilik mukaddes Sünnetin, onların sünnet ve üslubunu seçmenin vacip olduğunu kanıtladığı bu kadarlık delillerle iktifa edelim. Nitekim Kur'an-ı Kerimde de bunun vacip olduğuna dair muhkem ayetler mevcuttur. Biz onları geniş bilginize ve açık zihninize bırakıyoruz. Zira Allah'a çok şükür, siz en küçük bir delille yetinen işaretlerin yerine temizle gani olan kimselerdensiniz... Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd ve sena olsun.(ş)

DİPNOT

1- Bu hadis "*Kenz'ul Ummal*" kitabının c.6, s.217 de yazılıdır. Ayrıca Ubu Nüaym (*Hilyet'ül Evliya*) kitabında, Mutezile Allamesi İbn-i Ebi'l Hadid'in "*Nehc'ili Belağa*" da ki şerhinden; benzerini de Ahmed b. Hanbel'in (*Müsned'i*) ve (Menakib Ali b. Ebu Talip) kitabından alıp zikretmiştir.

2- Bu hadis de (*Kenz'ul Ummal*'ın c. 6, s. 155 'te yazılıdır. İbn-i Hacer de (*İsâbe*)sinde Ziyad b. Mutraf'ın tercümesini yaparken şu hadise değin-

36

miş ve şöyle demiş: "Bu hadis Yahya b. Yala ya isnad edildiği için, ben zayıftır diyorum. Biz de diyoruz ki, bu iddia İbn-i Hacer gibi birinden garip sayılır. Zira Yahya b. A'la inanılır bir kişidir; hatta Buhari ve Müslim ona istinaden (*Sahih 'lerinde*) birçok hadisi ihraç etmişlerdir.

3- Bu hadisi, Hakim (Müstedrek) *Sahih 'in* c.3, s.128 de zikretmiş ve "bu hadis doğru senetlidir" demiş. Ayrıca Tabarani (*Kebir*)inde, Ebu Nuaym ise Sahabelerin faziletleri bahsinde zikrettikleri gibi *Kenz'ul Ummal*'ın c.6, s.155'inde yazılıdır.

4- Tabarani *Kebirinde*, İbn-i Asakir de (*Tarih*)inde tahrir ettikleri gibi (*Kenz'ul Ummal*) da c.6 s.154'te, 2571 'inci hadis olarak yazılıdır.

5- Tabarani bu hadisi Muhammed b. Ebu Ubeyde b. Muhammed b. Ammar,

İbn-i Yasir'den tahrir etmiştir. Aynca Kenz'ul Ummal'da c.6 s.155'te 2576 hadis olarak yazılıdır.

6- Bu hadisi Ebu's Şeyh uzun bir şekilde tahrir etmiştir. Aynca İbn-i Hacer (Savaik)'in 105'inci sayfasında maksatlar kısmında "Meveddet" ayetinin tefsirini yaparken bu dahisi zikretmiştir.

7- Tabarani bu sözleri "Sakaleyn" hadisinde tahrir etmiştir. İbn-i Hacer de ondan naklederek, (Savaik)'inin 11 'inci babında irad ettiği ayetle-
rin dördüncüsünü tefsir ederken zikretmiştir.

8- Bu hadisi Sünen sahiplerinin bir çoğu Ebuzere isnad ederek tahrir etmiştir.

9- Tabarani (Avsat)'ında tahrir eder. Suyuti (İhya'ul Meyyit), Nebhani (Erbain), İbn-i Hacer (Savaik) ve daha bir çok meşhur yazarlar kitapların-
da naklederler...

Siz, "Hiçbir kulun ameli, bizim hakkımızı tanımadıktan sonra kendisine fayda sağlamaz" tabirini iyice tetkik edin ve ondan sonra amellerin sıhhatini, neden onların hakkını tanıma şartına bağladığını bana bildirin lütfen... O halde nedir acaba? Onlara itaat etmek, dolayısıyla da Yüce Allah 'ın doğru olduğunu bulmak değil midir? Daha doğrusu o hak Nübüvvet ve Hilafetten başka ne olabilir? Fakat ne yapalım ki, dikkatsiz insanlarla yaşamak, bize reva görülmüştür, Allah yardımcımız olsun.

10- Bu hadisi Kadı İyad, İstanbul'da basılmış olan (Şifa) kitabının 40. say-

37

fasında zikretmiştir... **Siz de biliyorsunuz ki, onları tanımak demek sadece isimlerini öğrenmek ve Peygamber'in soyu olduklarını bilmek demek değildir. Bu kadarını Ebu Cehil ve Ebu Leheb de biliyordu. Maksat onların Peygamberden sonra emir sahipleri olduklarını tanımadır. Bu, "Kim yaşadığı zamanın imanını tanımadan ölürse, cahiliye döneminde ölmüş gibi olur. "** hadisinin kanıtıdır.

11- Allah tarafından, itaat icap ettiren bir rütbeleri olmasaydı, onları sevmek bu mesabede olmazdı herhalde... Bu hadisi de Tabarani İbn-i Abbas 'a isnad ederek tahrir etmiş; Suyuti (İhya'ul Meyyit) kitabında nakletmiş, Nebhani de (Erbain)'ine... Ve daha nice başkaları yazmıştır.

12- Nebhani'nin (Erban)'inde ve Suyuti'nin (İhya'ül Meyyit)'inde olduğu gibi Tabarani ve Hakim de tahrir etmişlerdir. Yine Hakim ve İbn-i Habban'ın tahrir ettiği ve Nebhani (Erbain)'inde ve Suyuti (İhya)'ında Ebu Said'den naklettikleri bir hadiste Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmaktadır: **"Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, biz Ehl-i Beyt'e kin besleyen kimse mutlaka cehenneme gidecektir"** Yine Nebhani ve Suyuti naklederler:

Hz. Hasan, Muaviye b. Hadic'e der ki: **"Bize kin besleyip bizi kıskanan kimse, kıyamet günü rahmet havuzundan ateşten sopalarla kovalanıp uzaklaştırılacaktır. "**

13- İmam Salabi, büyük Tefsir'inde Meveddet ayetini tefsir ederken bu hutbeyi Cerir b. Abdullah el-Beceli'den tahrir ettiği gibi Zemahşeri de (Keşşaf)'ında bu hadisin doğru olduğunu zikreder.

14- Savaik'in, 11. Babında, 14. ayetin maksatlarından ikinci maksatta zikredilmiştir.

15- Kenz'ul Ummal'ın 6050. hadisi olup c.6, s.396'da yazılıdır.

16- Bu iki beyit, Şafi'nin Ehl-i Beyt hakkında yazmış olduğu methiyeler arasında meşhurdur. İbn-i Hacer gibi birçokları Şafi'nin, "**Allah ve Melekleri Peygambere salat eder; ey iman edenler, siz de ona salat edin.**" ayetinden esinlendiğini yazmışlardır.

1- Şahit olarak getirdiğiniz sünen ve hadislerle hayranlık duymak.

2- Bu Sünenin Cumhurun tutumları ile karşılaştırılmasından duyulan dehşet.

3- Kur'an'dan deliller ortaya koyarak bu şahitleri perçinleştirmenizi arzu etmek.

1- Kadri büyük mektubunuzla şereflenmiş bulunuyorum. Doğru yönlü, açık anlamlıdır... Bu mektubunuzda, kovayı ağzına kadar doldurduğunuz gibi, dağların başından aşağıya doğru akan seller misali akıp yürümüşsünüz. İyice inceleyip tetkik ettikten sonra gördüm ki: Münazaranız kuvvetli, mücadeleniz şiddetli, lisanınız gayet keskindir.

2- Huccetinizi araştırmaya kendimi verip delillerinizi inceleyince baktım ki, karışık bir durum içerisindeyim. Şöyle ki: Delillerinize bakıyorum, hepsini vazgeçilmez görüyorum. Gözlerimi Ehl-i Beyt imamlarına çeviriyorum, görüyorum ki, Allah ve Resulünün yanında öyle bir makama sahipler ki, heybet ve celali karşısında herkesin boyun eğmesi gerekir. Sonra da bu milletin temsilcilerinden en büyük bölümüne sahip olan Cumhura bakıyorum, bir de ne göreyim; Ehl-i Beyt'e karşı olan davranışları, bu delillerin gerektirdiğinin tam aksine... Sonunda kendimi iki nefisle mücadele halinde buluyorum...

Birincisi beni bu delillerin peşinden gitmeye zorluyor; ikincisi ise, Ehl-i Kible'nin çoğunlukta olan kısmının tarafına çekip oraya sığınmamı emrediyor. Birincisi hiçbir zorluk gösterme-

39

den dizginlerini elinize vermiş fakat ikincisi inatla yüzünü sizden çevirerek hala isyan ediyor.

3-Acaba "Kitap" tan kesin deliller getirip onun yolunu kesmeniz ve kamuoyu ile arasına girmeniz mümkün müdür? Veslam. (s)

DİPNOT

Arapça "*el-Lisan*" lügat'inde şöyle yazıyor: Araplar insanın iki nefisli olduğunu söyler; biri bir işi yapmayı, öbürü ise yapmamayı emreder.

Allah'a çok şükür siz, Kitaba vakıf, açık ve gizli manalarından haberdar olan zatlardansınız. Acaba Ehl-i Beyt hakkında inen ayetler, onlardan başka herhangi bir kimseye nasip olmuş mudur?

Ehl-i Beyt (Peygamber'in (saa) İtreti) kadar övülen başka kimse var mıdır?

(1) **Onları (Tahir) pak olarak vasıflandıran ayet** (Ahzab l 33), onlardan başka alemde hiçbir kimseye kısmet olmuş mudur?

(2) Muhkem ayetler, onlardan başka **kimin sevgisinin farz olduğuna hükmetmiştir?** (Şura l 23)

(3) Cebrail (aleyhisselam), "Mübahale" ayetini **(Al-i İmran l 61)** tebliğ etmek maksadıyla onlardan başkası için gökten indirmiş midir?

(4) Cenabı Allah'ın **"Hep beraber Allah'ın ipine sarılın, dağılmayın..." (Al-i İmran l 103)** buyururken, Allah'ın ipi olarak kastettiği onlar değil mi?

(5) Ve **"Sadıklarla beraber olun" (Tevbe l 119)** diyen ayet onları kastetmiyor mu?

(6) Ve **"Budur benim doğru yolum, onu takip edin"(En'am l 153)** ve **"Türlü yollara Sapmayın, Allah'ın yolunu şaşırırsınız" (En'am l 153)** diyen ayetler onların yolundan başkasını mı gösteriyor?

(7) Ve **"Ey inananlar! Allah'a, Resulüne ve sizden olan emir sahiplerine itaat edin,"(Nisa l 59)** diye buyurduğu ayet yine onların hakkında değil midir?

(8) Yine onları "Ehl-i zikir" olarak tanımlayan bu ayet: **"Eğer bilmiyorsanız Ehl-i Zikr'e sorun," (Nahl l 43)**

(9) Yine onlar için "Müminler" dediği bu ayet: **"Huda yolu göründükten sonra, her kim Resulullah' a muhalefet eder ve müminlerin yolundan saparsa onu cehennem ateşi ile yakarız, " (Nisa l 115)**

(10) Ve "Hadiler" (doğru yola götürenler) dediği şu ayet, mealî: **"Sen bir münzirsin (korkutucusun) fakat her kavmin bir de Hadisi vardır," (Ra'd l 7)**

(11) Ya onları işaret eden Fatiha'daki şu ayet, mealî: **"Bizi, nimetini kendilerinden esirgemediğin kişilerin doğru yoluna irşat et,"(Fatiha l 7)**

(12) Ve onlar **"Allah'ın kendilerine nimetini lütfettiği Peygamberlerle, Sıddıklar, Şehitler ve Salihlerle beraber olan kimselerdir,"(Nisa l 69)**

Bu ayetle

umumi velayeti, Peygamberden sonra onlara vermiş olmuyor mu?

(13) Okuyun lütfen: "Sizin veliniz ancak Allah'la onun Resulü ve iman edenlerdir ki, onlar namaza devam edenler ve rükudayken dahi zekat verenlerdir. Kim Allah'ı, Resulünü ve Müminleri kendine veli edinirse, şüphesiz ki galip gelecek olanlar Allah'ın taraftarlarıdır." (Maide I 55)

Cenabı Allah, tövbe eden, iman edip salih amel işleyene "mağfiret"i onların yolundan gitmeyi bu ayetle şart koşmamış mıdır?

(14) "Ben, şüphe yok ki, tövbe eden kimse için Gaffarım (çok bağışlayıcıyım)." (Taha I 82)

Allah-ü Teala'nın kitabında zikrettiği "Emanet" onların velayeti değil midir? Buyuruyor ki:

(15) "Biz emaneti göklere, arza ve dağlara arz ettik, hepsi yüklemekten korkup reddettiler fakat onu insan yüklendi; zira o çok zalim, çok cahildir. " (Ahzab I 72)

Yine, tavsiye ettiği "Barış" onların velayeti değil midir? Ayetin meali:

(16) "Ey insanlar hepiniz barışa girin, şeytanın adımlarını takip etmeyin." (Bakara I 208)

Ve Allah-u Teala'nın nimet diye isimlendirdiği; yine velayetleri değil midir? Ayetin meali:

(17) "O gün (Kıyamet günü) Allah'ın size ihsan ettiği nimetten sorulacaksınız. " (Tekasür I 8)

Ayrıca Resulullah (s.a.a) tebliğ etmek için Cenabı Allah tarafından tazyik hatta tehdit mahiyetinde "Bildir" diye şu ayetle emr olunmadı mı?

(18) "Ey Resul: Rabbin tarafından sana indirileni tamamen tebliğ et. Eğer tebliği tam yapmazsan, Allah'ın risaleini yerine getirmiş olmazsın. oysa Allah seni insanlardan kouyacaktır. " (Maide I 67)

Nihayet Resulullah (s.a.a) o tebliği "Gadir günü" emre itaat ederek, yüz bin kişinin huzurunda yapmadı mı? Yaptıktan sonra da şu ayeti kerime nazil olmadı mı?

(19) "İşte bugün dininizi kemale erdirdim, nimetimi üzerinize tamamladım ve size din olarak İslam'ı kabul ettim." (Maide I 3)

Görmüyor musunuz? Allah, onların velayetini açıkça inkar etmeğe

kalkışıp, Resulullah'ın (s.a.a) yüzüne karşı bağırarak: '**Allah'ım, eğer bu doğru ise üzerimize taş yağdır...**' diyen şahsın başına nasıl taş düşüp anında helak oldu... Ve bu olay hakkında mucize kabilinden inen şu ayete bakın:

(20) "Vuku bulmuş bir azabın tekrarını istedi birisi; kafirler için olan bu azabı kimse engelleyemez. "(Mearic 1-2)

Ahirette onların velayetinden herkes sorulacaktır; aynen şu ayetin içerdiği mana gibi:

_(21) "Durdurun onları (o insanları) çünkü onlar sorguya çekileceklerdir." (Saffat 1 24) yani onlara (Ehl-i Beyt'in) velayetinden sorulacaklardır...

Burada hiçbir gariplik yoktur, zira Cenabı Allah'ın Peygamberi göndermesinin içerdiği sebeplerden biri de onların velayetidir. Bakın, bu mealdeki ayet ne diyor:

(22) "Senden evvel gönderdiğimiz Peygamberler'den sor." (Zuhruf 145)

Hatta o öyle velayet ki Cenabı Allah Kalu Bela gününden beri insanlardan, onun üzerine söz (ahit) almıştır; aynen şu ayetin tefsirinde söylendiği gibi:

(23) "Hatırla ki, Rabbin Adem oğullarının bellerinden zürriyetlerini çıkarıp, onları nefislerine karşı şahit tutarak: "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" diye buyurduğu zaman onlar da; "Bela (Evet) Rabbimizsin, şahit olduk" dediler. " (A'raf 1 172)

(24) "Ve Adem, Rabbi'nden tevessül kelimelerine nail olduktan sonra, Allah onun tövbesini kabul etti. " (Bakara 1 37)

Yine:

(25) "Allah onlara azap verecek değil ya." diye buyuran ayeti kerime... (Enfal 1 33)

Kıskanılan insanlar da onlardır. Bu manadaki ayet de şöyle:

(26) "Yoksa Allah'ın fazlına şayan olmuş insanları mı kıskanıyorlar?" (Nisa 1 54)

İlmin derinliğine inenler de onlardır. Ayet:

_(27) "O Kur'an'ın tevilini ancak Allah bilir. İlimde kökleşmiş kimseler ise: "Biz ona inandık, iman ettik" derler... " (Al-i İmran 1 7)

"A'raf Adamları" diye isimlendirilenler de onlardır. Allah-u Teala buyuruyor ki:

_(28) "Araf (Cennetle Cehennem arasındaki engel) üzerinde bir

kısım kimseler var ki bunlar, cennetlik ve cehennemliklerden her birini simasından tanırlar. " (A'raf l 46)

Ve "Sıddık adamlar" diye Cenabı Allah'ın tanımladığı kimseler. Ayet şöyle:

(29) "Müminlerden öyle kimseler vardır ki, Allah'a vermiş oldukları sözlerde sadık çıktılar kimi" Şehit oluncaya kadar dövüşüp" adağını ödedi. Kimi ise" Şehit olmayı bekliyor. Onlar asla verdikleri sözü değiştirmediler. " (Ahzab l 23)

Ve "Tesbih adamları", Cenabı Allah'ın şöyle buyurduğu:

(30) "Allah yüceltilmesine ve kendi is-

43

minin, içinde anılmasına izin verdiği evler vardır. Bu evlerde kendisini sabah-akşam tespih edip, namaz kılan kimseler vardır Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekat vermekten, ne ticaret ne de bir alış veriş onları alıkoymaz. Onlar, kalplerin gözlerin halden hale dönüp kıvrandığı günden (Kıyamet gününden) korkarlar." (Nur l 36-37)

Onların evleri ise, Cenabı Allah'ın şu zikrettiği evlerdir, işte:

(31) "Allah, yüceltilmesine ve içlerinde kendi isminin anılmasına izin verdiği evler vardır..." (Nur l 36)

(32) Allah-u Teala onları, evin duvarına yerleştirilmiş bir kandile benzetmiş ve o kandilin ışığını kendi nuruna misal olarak göstermiştir. (Nur l 35'e işaret var)

(33) "Sabıklar (ileri geçenler-önde bulunanlar) dereceleri en yüksek olanlar" yine onlardır. (Vakıa l 10)

(34) "Çok doğru (Pek sadık) ve Allah'ın varlığına şahadette bulunanlar" da onlardır. (Hadid l 19)

Ayrıca onlar ve onları sevenler için Allah-ü Teala şöyle buyuruyor:

(35) "Bizim yarattığımız insanlardan bir ümmet vardır ki, rehberlik ederler ve hak ile hüküm verirler." (A'raf l 181)

Ve onların hizbi ile düşmanların hizbi için der ki Cenabı Allah:

(36) "Cehennemlik olanlarla cennetlik olanlar bir olamaz. Kurtulacak olanlar Cennet ehlidir '." (Haşr l 20)

Yine her iki hizip için buyuruyor ki:

(37) "Yoksa biz, iman edip salih ameller işleyenleri, o

yeryüzünde fesatla uğraşanlarla bir tutacağız? Yahut takva sahiplerini, fücür ve fuhuş ehli gibi kabul edeceğiz?" (Sad l 28)

Yine iki hizip için şöyle buyuruyor:

(38) "Yoksa o günah kazananlar, kendilerine iman edip salih ameller işleyenler gibi sayacağımızı, hayat ve ölümlerini bir tutacağımızı mı samyorlar? Ne de fena hüküm veriyorlar. " (Casiye l 21)

Yine onlar ve onların taraftarı için buyuruyor ki:

(39) "İman edip salih amel işleyenler; işte onlar yaratıkların en hayırlısıdır. " (Beyyine l 7)

Ve onlarla hasımları için:

(40) "Bunlar iki hasım olarak (Mümin ve kafir) rehberinin dini hakkında husumete girdiler. İşte; o kafir olanlar için ateşten elbiseler biçilmiş, başlarının üstünden kaynar su dökülecektir." (Hacc l 19)

Ve onlarla düşmanları için:

(41) "Hiç mümin olanla fasık olan bir olur mu? İman edip de salih ameller işleyenlere, amellerine karşılık, kendilerine konukluk edecek cennetler vardır. Fasık olanların barınacakları yer ise ateştir . Oradan her defasında çıkmak istediklerinde tekrar içine döndürülürler; ve onlara: "Yalanlayıp durduğunuz o ateşin tadını böylece çekin!. denir. " (Secde 18-20)

Onlar ve onlara karşı, faziletle üstünlük iddiasında bulunanlar için Cenabı Allah şu ayeti indirmiştir:

(42) "Siz hacılara su dağıtma işi ile Mescid-i Haram'ın onarımını, Allah'a ahiret gününe iman ederek Allah yolunda cihat eden kimsenin işi gibi mi tutuyorsunuz? Bunlar Allah katında bir olamazlar. Allah, zalim olanlara hidayet ihsan etmez. " (Tevbe l 19)

Ve üstün fedakarlıkları hakkında buyurmuştur ki:

(43) "Bir kısım insanlar da vardır ki Allah'ın rızası uğruna, canını satar (feda) eder. Allah ise kullarına çok merhamet edicidir. " (Bakara l 207)

Ve buyuruyor ki:

(44) "Mallarını gece ve gündüz, gizli ve aşikar hayra harcayanlar vardır ki onların Rableri katında ecirleri mahfuzdur. Onlar için hiç bir korku yoktur; ve onlar hiç bir zaman mahzun olmayacaklardır. " (Bakara l 274)

Ve buyuruyor ki:

(45) "Doğru ile gelen Peygamber ve onu tasdik edenler, işte onlar takva sahibi kimselerdir. " (Zümer l 33)

Ayrıca onlar Peygamberlerin en yakınları, aşireti ve yüce Allah'ın riayet ve inayetne layık görerek Peygambere (s.a.a) bilhassa şöyle tavsiyede bulunduğu: **"Herkesten önce en yakın akrabalarını İslam'a davet ederek uyar..." (Şuara l 214)** Ve neseple yakın olarak tarif ettiği ve şöyle buyurduğu: **"Nesepte yakın olanlar, Allah'ın kitabında, birbirlerine diğer müminlerden daha evladırılar." (Enfal 75)** Ve kıyamet günü en yüksek makamda bulunan Peygamber'in yanına çıkacak olanlar yine kendileridir. Bunun delili Yüce Allah'ın şöyle buyurmasıdır: **"İman edenlere, iman edip kendilerine tabi olan zürriyetlerini de ahiret günü peşlerinden yanlarına göndererek kendilerine kavuştururuz. Bununla beraber amellerinden hiç bir şey eksiltmeyiz..." (Tur 21) (46)**

Ve Kur'an-ı Kerim'in, akrabalık hakkına sahip olduklarını, açıkça vurguladığı kimseler yine onlardır:

"Akrabaya hakkını ver..." (İsra 26)

Ve her Müslüman'ın ödemek mecburiyetinde olduğu, "Akraba hakkını" ödemediği takdirde sorumluluğunu yerine getirmemiş olması ve beşte bir hakkın sahiplerinden olanlar;

"Bi-

45

liniz ki kafirlerden ganimet olarak aldığımız herhangi bir şeyin muhakkak beşte biri Allah içindir. O da, Peygambere ve onun akrabalarına , yetimlere, miskinlere ve yolda kaimışlara aittir... " (Enfal l 41)

Ve yine kafirlerin, memleketlerinden gönüllü olarak verdikleri mallarda hakları olanlar:

"Allah'ın, Peygamber'ine kafir memleketler ahalisinden verdiği ganimet (veya vergi) Allah ve Peygamber için ona yakın olan akraba içindir."

Ayrıca "Ehl-i Beyt" olarak Cenab-ı Allah'ın hitabına mazhar olanlar da onlardır:

"Ey Ehl-i Beyt (Hz.Fatıma ve Oniki İmam) Allah sizden her türlü günahı gidermek ve sizi terlemiz yapmak istiyor." (Ahzab l 33) (47)

Ve yüce Allah'ın, Kur'an-ı Kerim de (Al-i Yasin diye) selamladığı: "Selam olsun Yasin'e" buyurduğu ve üzerine salat ve selamı şu ayetle farz kıldığı:

(48) "Allah ve melekleri, Peygambere salavat getirirler, Ey iman edenler siz de ona salat ve selam edin. " (Ahzab l 56)

Resulullah'a sorarlar: "Ya Resulullah! Sana selam okumayı biliyoruz, fakat nasıl salavat getireceğiz, onu bilmiyoruz." **Şöyle buyuruyor: Deyin ki: Allahümme Selli ala Muhammed ve ala Al-i Muhammed..**" Böylece, onlara salavat getirmenin namazın bir parçası olduğu anlaşılmış oldu ve onun için alimler, bu ayeti onların kında inen ayetlerden biri saydılar. Hatta İbn-i Hacer onların ayetlerinden olduğunu kabul ederek Savaik'inde yazmıştır.

Allah'ın selamı onların üzerine olsun;

(49) "Tüba (ne mutlu) onlara! Ahirette en güzel barınak da onlarındır. " (Rad l 29) Cennetin kapıları, onlara elbette ki açıktır...

Evet, seçkin kişiler, Allah'ın izniyle hayırlar yapmakta ileri geçenler ve Allah'ın kitabının varisleri de onlardır ki, Cenabı Allah bu hususta onları şöyle tanımlamıştır:

(50) "Sonra biz Kitab'ı (Kur'an'ı Kerim) seçtiğimiz kimselere miras olarak bıraktık. Bunların kimi nefislerine zulüm edicidir. (imamları tanımamakla) kimi muktasid, (imamları severler) kimi de Allah'ın izniyle hayır yapmakta ileri geçendir. (O da imamın kendisidir) işte bu çok büyük bir ihsandır." (Fatır l 32)

Faziletlerini içeren ayetlerden bu kadar yeterlidir sanırsınız... **Aslında İbn-i Abbas'ın dediğine göre sırf Hz.Ali hakkında üç**

46

yüz ayet nazil olmuştur. Başkaları da der ki: Onların hakkında inen ayetler, Kur'an'ın dörtte birini teşkil eder. Bunu da yadırgamamak lazım, zira onlar Kur'an'la kardeşirler. **(51)**

Şimdilik Kitab'ın muhkem ayetlerinden derleyip tilavet ettiğimiz bu şahitlerle iktifa edin... Buyurun, bunları sabahın nurundan kopmuş ışıklar olarak sükunet ve huzurla alın... Hoşnutlukla muhabbetle, *susuz* toprağın yağmuru karşıladığı gibi karşılayın... Alın şu rastlamış olduğunuz bilgiden alın; size bunları ancak bir bilgin sunabilir. Vesselam. (ş)

DIPNOT

1-(Ahzab l33)

2-Hayır... zira Cenabı Allah bu hususta onları herkesten üstün kılmıştır... Demişti ki: "Bu Tebliğ karşı, sizden akrabaları sevmenizden başka hiç bir ücret istemiyorum. " (Şural23).

3- Hayır!... Cebrail (a.s) Mübahale ayetini tebliğ vazifesi ile sadece onlar için indirmiştir. Bu ayette Cenab-ı Allah Peygamberi'ne şöyle emir buyu- royor:

"Onlara (Hristiyanlara) de ki: Gelin çocuklarımızı ve

çocuklarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, nefislerimizi ve nefislerinizi çağıralım..." (Al-i İmran l 61)

4- (Al-i İmran l 103) İmam Salebi büyük tefsirinde de, bu ayetin manasını verirken İmam Caferi Sadık (a.s)'dan şu haberi tahrir etmiştir: **"Allah'ın gökten yere uzanan ipi bizleriz"** Ayrıca İbn-i Şahabettin (Raşefü's-Sada) kitabında imam Şafii'nin bu ayete işaret eden şu beyitlerini nakleder: "İnsanları dalalet ve cehalet denizine battıklarını gördüğüm an Allah'ın ismini anarak Necat gemisine bindim... İşte o gemi, son Peygamber Hz. Mustafa'nın Ehl-i Beytine ait olan gemidir. Keza orada Allah'ın ipine tutundum, zira, o ip onların velayetidir... Nitekim biz o ipe tutunmakla emrolunduk. "

5- (Tevbe l 119) Sadıklardan maksat, Resulullah ve sülalesinden olan İmamlardır (as). Hafız Ebu Nuaym, bunu aynen tahrir eder. Ayrıca İbn-i Hacer "Savaik"ın- de İmam Zeynelabidin 'den nakletmiştir. (Bab. 11 s. 90)

6- (En 'am l153) İmam Bakır ve İmam Sadık: **"Doğru yol burada "İmam" demektir. Türlü yollara sapmayın. Yani, sapık imamların peşine takıl- mayın, yolunuzu şaşırsınız; Allah'ın yolu bizim yolumuzdur"** derlerdi.

47

7- (Nisa l 59) Sikat'ül-İslam Muhammed b. Yakub, doğru olan senedinde, Yezid el-İcli'den şu hadisi tahrir eder: "Bu ayetin manasını İmam Mu- hammed Bakira sordum, bana şu ayetle cevap verdi: "Şu, kendilerine okuyup yazmaktan biraz nasip verilenlere bakmaz mısınız?" Kendileri, ruhlu ve ruhsuz putlara inanıyorlar da küfre devam edenler için: "Bunlar iman edenlerden daha doğru bir yoldadır." diyorlar. (Yoksa onların, mülkten imamet ve hilafetten bir hissesi mi var? Öyle olsa, insanlara bir çekirdeğin zerresini bile vermezlerdi.) (Yoksa Allah fazlından insanlara verdiği nimetlere hased mi ediyorlar? Gerçekten biz İbrahim sülalesine kitap hikmet ve büyük bir mülk verdik. " Ve şu ilaveyi yaptı: **'Bize tahsis edilen nimetten "imametten" dolayı hased edilenler biziz.** Hz. İbrahim ve sülalesine ihsan edilenlere, (ki bunlar, Nübüvvet, İmamet ve mülktür) inanıyorlar da, Muhammed'in sülalesine ihsan edilenlere neden inanmıyorlar?

8- (Nahl l 43) Salebi, tefsirinde Ca birden naklettiği bir haberde, Hz. Ali'nin "Ehl-i zikir biziz" dediğini tahrir eder. Allame Bahrini ise, kitabın 35. babında bu hususta yirmiden fazla hadis getirir.

9-(Nisa l115) İbn-i Merdeveyh, bu ayet için "Tefsirinde: Burada Peygambere muhalefetin manası Hz. Ali içindir. Yani Peygamber'in onun hakkında dediklerine önem vermeyenler...

Ayyaşı de Tefsir'inde aynı manayı verir. Ehl-i Beyt yoluyla gelen haberlerde ise müminlerin yolunun, onların yolu olduğunu bildirirler.

[10-](#) (Ra'dl7) Salebi, "Tefsir'inde İbn-i Abbas'a isnaden diyor ki: Bu ayet indiği zaman, Resulullah (s.a.a) elini göğsüne koyup dedi ki: "**Münzir benim, Hadi ise Ali'dir.** Bu hadisi aynı şekilde tahrir eden müfessir ve Sünen sahipleri çoktur. Ayrıca Muhammed b. Müslim 'den şu haber naklolunmuştur: İmam Cafer Sadık (a.s)'a bu ayetin manasını sorunca bana şu cevabı verdi: **Her İman kendi asrının hadisidir.**

[11-](#)(Fatıha l 7) Salebi, Büyük Tefsiri'nde Fatihayı tefsir ederken, EbU Burey- de 'den naklederek diyor ki: Doğru yol, Hz. Muhammed ve Ehl-i Bey- t'nin yoludur... Salebi ayrıca Vaki b. Cerrah, Sevri, SediVV, Asbat ve Mücahit'ten İbn-i Abbas'a dayanarak şu hadisi tahrir etmektedir. "Bi- zi doğru yola irşat et" demek "bizi Muhammed ve Ehl-i Beyti'nin sev- gisine irşat et" demektir.

[12-](#) (Nisa l 69) Ehl-i Beyt İmamları, sıddık ve şühedann başta gelenleridir, şüphesiz.

[13-](#) (Maide l 55) Bu ayetin Hz. Ali hakkında indiğini müfessirlerin çoğu itiraf etmiştir, bunlardan "Eş'ari' imamlarından biri olan Kuşçu bu aye-

48

tin Hz. Ali'nin yüzüğünü "Tasadduk" etmesi sebebiyle indiğini kaydettiği gibi, Nesai "Sahih "inde, Sal'lebi de "Kebir' inde açıkça yazmışlardır.

[14-](#) (Tahal82) İbn-i Hacer (Savaik)'inin 11. babındaki birinci fasılda, aynen şöyle yazıyor; Said el-Benani dedi ki: "Ben tövbe edip hidayette sebat edenlere mağfiret ederim" Ayeti'nin manası Resulullah (s.a.a)'ın Ehl-i Beyti'ni seçip onlara inananlar demektir. İbn-i Hacer, bu tefsirin ayrıca İmam Bakır tarafından da yapıldığını yazmaktadır.

[15-](#) (Ahzab l 72) Birçok müfessir gibi Sünni olan Allame (Bahreyni'nin) de bu Emanetin Ehl-i Beyt'in velayeti olduğunu beyan ediyor. (Gayet'ul-Meram, Bab. 115)

[16-](#) (Bakaral208) Yine Allame Bahreyni (Gayet'ul-Meram) kitabının 224. babında bu ayetin Ehl-i Beyt hakkında indiğine dair 12 hadis getirir.

[17-](#) (Tekassür l 8) Bahreyni aynı kitabın 48. babında bu ayetteki "Nimet'in Peygamber, Hz. Ali ve Ehl-i Beyt'in velayeti olduğunu, Ehl-i Sün- net'ten üç hadis ile tasdik etmiş bizim Sihahlar'dan ise 12 hadis getirmiştir.

[18-](#) (Maide l 67) Bu ayetin, Sünen sahiplerinin birkaçı Hz. Ali hakkında indiğini tey'id eder. Bunlardan imam Vahidi (Esbab'ün-Nüzul) kitabında "Maide" Suresi'nin tefsirinde, Ebu Said Hudri'ye isnaden diyor ki: "Bu ayet (Gadir-u Hum) günü Hz. Ali için nazil oldu. İmam Salebi de, bu hadisi iki senetle tahrir ettiği gibi Şafi olan Himvini de (Feraid'üs-Sımtayn) kitabında muhtelif olaylardan Ebu Hureyre'ye dayandırarak doğruluyor. Ayrıca (Gayet'ul-Meram) kitabında Ehl-i Sünnet tarafından dokuz hadis, Ehl- i Beyt Mektebi tarafından ise sekiz hadis vardır ki, hepside aynı manayı içermektedir.

[19-](#) (Maide l 3) İmam Bakır ve İmam Sadık'ın bu mevzuda "nas"ları

vardır. Ayrıca Ehl-i Sünnette bu manada altı hadis tahrir etmişlerdir. Bu hadisler (Gayet'ul-Meram kitabının 39. ve 40. bablarında mevcuttur).

[20-](#)(Mearic l 1-2) Bu ayet böyle bir olayın daha önce vuku bulduğuna işaret etmektedir; o da "Ebrehe fillerle Mekke'ye hücum ettiği zaman gerçekleşmiştir; imam Salebi bu meseleyi Büyük Tefsiri'nde tafsilatlı olarak tahrir etmiştir. Ayrıca Allame Şeblenci, (Nurul Absar) kitabının s. 17'de Hakim ise Müstedrek'inin (c.2 s.502) de, tahrir etmişlerdir.

[21-](#)(Saffat l 24) Deylemi ve İbn-i Hacer Ebu Said el-Hudri'den tahrir ettikleri hadiste bu ayetin Hz. Ali hakkında indiğini yazarlar. Vahidi diyor ki: "Onları durdurun onlar sorguya çekileceklerdir" ayetinin manası: Hz.

49

Ali ve Ehl-i Beyt'in velayetinden sorulacaklardır. Çünkü Cenabı Allah Resulüne, risaletine karşılık akrabalarına sevgi göstermekten başka hiçbir şey istemediğini, halka bildirmesini emretmişti. Buradaki mana ise, "Bu halk ahirette Peygamber'in tavsiyesine uyup Ehl-i Beyte velayet edip etmedikleri sorulacaktır.

Size göre yeterli sayılacak olan şu ki: İbn-i Hacer bu ayeti onların hakkında inen ayetlerden sayarak (Savaik) kitabının 11. babında kaydetmiştir.

[22-](#) (Zuhruf l 45) Bu ayetin tefsirinde, Hafız Ebu Nuaym'in tahrir ettikleri, sizi tatmin edecek mahiyettedir. Ayrıca Salebi, Nişaburi ve Berki 'nin, tefsirlerinde tahrir ettikleri, Himvini ve Ehl-i Sünnet'ten daha da başkalarının yazdıkları yeterlidir? Bilhassa Tabersi'nin bu ayetin tefsirinde (Mecm'ul Beyan'ında) Hz. Ali'den yazdıkları.. (Gayet'ul-Meram 'ın Bab. 44-45) teki, sünenler ise, yüreklere su serpecek mahiyettedir.

[23-](#)(Araf l 172) Ayetin tefsirinde Ehl-i Beyt hakkında hadisimiz sizi bu yönde aydınlatmaya kafidir.

[24-](#)(Bakara l 37) Şaafi olan ibn-i Mağazili, İbn-i Abbas'tan şu tahriri yapıyor: "Peygamber (s.a.a) 'e telkin edilen kelimeler nedir? diye sordukları zaman şöyle buyurdu: "Allah-u Teala ona Muhammed, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin 'in sevgisini sordu; müspet tefsir budur.

[25-](#)(Enfal l 33) İbn-i Hacer'in (Savaik)'ine bakın, Bab 11 'de bu ayetin tefsirinde ne diyor... Bakınca bizim dediğimizi nasıl teyid ettiğini göreceksiniz.

[26-](#) (Nisa l 54) İbn-i Hacer, bu ayetin de onlar hakkında indiğini itiraf etmiş ve altıncı ayet olarak (Bab 11)'de irat etmiştir. Keza İbn-i Mağazili İmam Bakır (a.s)'in: "**Kıskanılan insanlar biziz**" dediğini tahrir etmiş... Ayrıca (Gayet'ul Meram) kitabında 60-61. bablarında bu hususta 30 tane sahih ve sarih hadis vardır.

[27-](#)(Al-i İmran l 7) Sikat'ül İslam Muhammed b. Yakub, sahih bir

senetle tahrir ettiği bir haberde İmam Sadık (a.s)'ın: "İlmin derinliğine inenler ve kıskanılan insanlar biziz, bize itaat edilmesini Cenabı Allah farz kılmıştır" buyurduğunu yazıyor.

28 - (A'raf l 46) Salebi Tefsiri 'nde İbn-i Abbas'a dayanan şu tahriri yapıyor: A'raf, Sırat'ın yüksek bir yeridir. Orada Abbas, Hamza, Ali ve Cafer-i

Tayyar duracak. Kendilerini sevenleri yüzlerinin beyazlığından, sevmeyenleri ise yüzlerinin siyah oluşundan tanıyacaktırlar... Hakim de

50

Hz. Ali'ye (as) isnaden aynı manada bir hadis tahrir eder. Ve Selman Farisi diyor ki: "Resulullah (s.a.a)'tan duydum, dedi ki: **Ya Ali! Sen ve ço- cuklarından vasi olanlar, Araf'ın üzerinde duracaksınız...**

Hadis... Bu hadisi te'yid edecek bir hadisi de Durukutni (aynen (Savaik)'in 9. Babında 2. faslın sonunda kaydettiği gibi) şöyle tahrir eder: "Ali (as), Ömer'in kendisinden sonra halifeliliğe layık görüldüğu, kendisinin dışındaki beş kişiye der ki: "Allah aşkına size soruyorum! İçinde, Peygamber'in, kendisine şöyle hitap ettiği bir kimse **var mı?** "Ya Ali! Sen kıyamet günü, cennetliklerle cehennemliklerin ayırıcısı olacaksın" Onlar: 'Allah için hayır' derler. İbn-i Hacer diyor ki: "Bunun manası,

imam Ali Rıza 'dan nakledilen şu manaya uygundur: **Yani kıyamet günü, sen ya Ali, cehennem ateşine diyeceksin ki: işte bu senin ve bu benim.** " İbn- Hacer, ayrıca şöyle diyor: "İbn-i Semmak şöyle rivayet eder: Ebu Bekir, Hz. Ali'ye (as) der ki: Resulullah'ın (saa) şöyle dediğini duydum: Ali'den (as), yazılı bir vesika alamadıktan sonra, sırat köprüsünden kimse geçemez.

29 - (Ahzab l23) İbn-i Hacer (Savaik; Fasl 5, Bab. 9) da. Hz. Ali'nin (as) vefatından bahsederken řu olayı zikrediyor: "Ali bir gün Kufe Camii minberinde hutbe okurken kendisine adı gečen ayetin manasını sorarlar, der ki: "Allah 'ım gufran eyle: bu ayet benim ve amcam Hamza ile amcamın ođlu Ubeyde b. el-Haris b. el-Muttalib için indi. Ubeyde (Bedir) vakasında şehit olarak hedefine ulaştı. Hamza da (Uhud) vakasında şehit oldu ve adağını ödedi. **Ben ise hala (başmı ve sakalımlı işaret ederek) o, şakinin bunu, kanla boyayacağı günü bekliyorum; bana bu haberi habibim Ebu 'l Kasım (s.a.a) vermişti... "**

30 - (Nur l 36-37) Mücahid ve Yakub b. Süfyan, tefsirlerinde, İbn-i Abbas'a dayanan şu olaya yer veriyorlar: "Dahiyye el-Kelbi, bir Cuma günü şam'dan bir ticaret kafilesiyle dönmüştü, geldiğini bildirmek için tef çaldırmıştı. Tef sesi duyulunca, mescittekilerin çoğu, Peygamber (s.a.a)'i minberde hutbe okur halde bırakıp sesin geldiği tarafa koşuştular. Mescitte sadece Ali, Hasan, Hüseyin, Fatıma, Selman, Ebuzer ve Mikdad kalmıştı. Bu olayı müteakip "**Cuma suresindeki şu ayeti kerime nazil olur: Bir ticaret veya eğlence gördüklerinde dağılarak o tarafa koşuştular ve seni (Hutbede) ayakta bıraktılar...**" Peygamber (saa) ise, çok üzülererek şöyle buyuruyor:

"Allah-u Teala, Cuma günü mescidin maruz kaldığı vaziyeti gördü. O içinde kalanlar olmasaydı, eminim ki Medine ateşlerle kavrulup

üzerine Lut kavmine yağdığı gibi taş yağardı." İşte bunun üzerine Cenab-ı Allah şu ayeti Kerime'yi indirir. "O evlerde sabah ve akşam Allah 'ı

51

tesbih edip namaz kılan adamlar var ki, onları ne bir ticaret, ne de bir alış-veriş, Allah 'ı anmaktan alı koymaz... "

31- (Nur l 36) Salebi Büyük Tefsiri'nde, Enes b. Malik'e dayanan şu tahriri yapıyor: **"Resulullah (s.a.a) bu ayeti okuduğu zaman, Ebu Bekir kalkıp yanına gelir ve Ali ile Fatıma'nın evini göstererek: "Bu ev o evlerden biri midir? diye sorar. Peygamber: "Evet, en faziletliyelerinden" diye cevap verir. Ayrıca "Gayet'ul Meram" kitabının 12. babında bu hadisi tasdik eden dokuz doğru hadis vardır ki, gün ışığı gibi açıktır.**

32- Burada nur süresinin 35. ayetindeki, **"Duvarda yerleştirilmiş bir kandil gibi"** tabirine işaret edilmektedir. Şafii olan İbn-i Mağazili, "Mena- kib" isimli kitabında, Ali b. Cafer'e dayanan şu tahriri yapmaktadır: **"İmam (Kazım)'a (as) Allah-u Teala'nın buyurduğu, "Duvardaki kandil'in manasını sordum, şöyle cevap verdi: "Duvardaki yer Fatıma, kandil ise Hasan ve Hüseyin 'dir "O Zücade (camdan mahfaza) sanki parlak bir yıldız" deyiminin manası da şu: "Fatıma, dünya kadınlarının arasında parlak bir yıldız idi." "Mübarek bir zeytin ağacının yağından tu- tuşturulur" yani Hz. İbrahim'in şeceresindendir. "Ne doğuya ne de batıya aittir" yani, ne Yahudi ne de Hristiyan 'dır. "O ağacın yağı öyle bir yağdır ki, neredeyse ilim saçacak. "Nur üstüne nur" yani her İmamın ardından yine bir İmam "Allah, dilediği kimseyi nuruna kavuşturur" manası: Allah bizim velayetimize, istediğini kavuşturur. "** Bu tevil Ehl-i Beyt tarafından oldukça yaygın bir şekilde intikal etmiştir.

33- (Vakıa l 10) Deylemi ve İbn-i Hacer, Ayşe ye; Tabarani ve İbn-i Merdeveyh, İbn-i Abbas'a dayanan şu hadisi tahrir ederler: **"Peygamber (s.a.a) dedi ki: Sıddıklar üçtür. Birincisi, Musa'ya ilk inanan "Yüşa b. Nun", ikincisi, İsa ya herkesten önce iman eden "Yasin sahibi Habibü'n-Neccar", üçüncüsü ise, Muhammed'e herkesten önce inanan Ali b. Ebi Talib'tir"** Bu hadisi ayrıca Muvaffak b. Ahmed ve İbn-i Mağazili yine İbn-i Abbas'a dayanarak tahrir ederler.

34 - (Hadid l 19) İbn-i Hacer'in (Savaik) 'inde yazdığı gibi, İbn-i Neccar da şu tahriri yapıyor: **"Sıddıklar üçtür: Firavun Kavminin mümini Hizkil, Yasin sahibi Habibü'n-Neccar ve Ali b. Ebi Talib'tir."** Ayrıca Ebu Nuaym ve İbn-i Asakir'in Savaik 'inde 31. hadisinde olduğu gibi İbn-i Ebi Ley- la'dan tahrir ettiklerine göre Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: **"Sıddıklar üçtür: "Ey kavmim, Resullerin peşinden gidin... ': diyen Yasin kavminin mü'mini Habibü'n-Neccar, benim Rabbim Allah'tır diyen Firavun kavminin mümini Hizkil ve Ali b. Ebu Talib'tir ki, en faziletlisi de budur. "** Kaldı ki, Sıddık'ların en büyüğü, Faruk'ların en azarnetlisi ol-

duğu bütün sahıhlerde mütevatırdır.

35 - (A'raf l 181) Muvaffak b. Ahmed, Ebu Bekir b. Merdeveyh'ten naklettiği bir haberde Hz. Ali'nin (as) şöyle dediğini yazıyor: "Bu ümmet yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır, biri hariç hepsi cehennem ateşinde yanacaktır: o , tek fırka Cenabı Allah'ın haklarında şöyle buyurduğu fırkadır: Yarattı- ğımız insanlardan bir ümmet vardır ki, rehberlik ederler ve hak ile hüküm verirler "İşte onlar ben ve benim taraftarlarımdır..."

36 - (Haşr l 20) Şeyh Tusi (Emali) kitabında Hz. Ali'ye (as) dayanan şu hadisi tahrir ediyor: "Resulullah (s.a.a) bu ayeti okuduğunda şöyle buyurdu: Cennetlik olanlar, bana itaat edip benden sonra da Ali'ye (as) teslim olup onun velayetini ikrar edendir..."

Ya Cehennemlik olanlar, diye sorulunca dedi ki: "Benden sonra onun velayetini inkar ederek onunla savaşanlardır. " Ayrıca Muvaffak b. Ah- med Cabir'e istinaden, bu hadisi tahrir etmektedir: Resulullah (s.a.a) dedi ki: "Nefsim elinde olan Allah 'a yemin ederim ki, kıyamet günü kurtulacak olanlar, Ali ve onu sevenlerdir. "

37- (Sad l28) Bu ayetin manası için, Ali b. İbrahim'in Tefsirine veya Gayet'ül Meram'ın 82. babına bakabilirsiniz...

38 - (Casiye l 21) Bu ayet; Hamza, Ali ve Ubeyde'nin Utbe, Şeybe ve Velid'e karşı çarpışmaları dolayısıyla nazıl olmuştur. İman edenler, Ham- za, Ali ve Ubeyde'dir. Günah kazananlar ise, Utbe, Şeybe ve Velid'dir.

39 - (Beyyine l 7) Bu ayetin de onlar için indiğini İbn-i Hacer'in itiraf edip onların fazlı hakkında inen ayetlerin 11 'incisi sayması, sizi tatmin et- meye yeterlidir sanırım. (Savaik Fasıl 1. Bab. 11' bakın.

40 - (Hacc l 19) Buhari, Sahih'inin, c. 3 s. 107'sinde Hacc Süresi'nin tefsirini yaparken Hz.Ali'ye (as) dayanan şu tahriri yapmıştır: "Kıyamet gü- nü, Allah'ın huzurunda, hasımlarıyla davası ilk görülecek olan benim. " Ve Buhari ayrıca Kays'ın, "Bu ayet onlar için indi" söylediğini ve şu ilaveyi yaptığını yazıyor: "Bunlar iki hasımdır" yani Bedir vakiasında, Ali (as)ve iki arkadaşı Hamza ve Ubeyde ile çarpışan Şeybe ve iki arka- daşı, bu iki taraf birbirlerine hasımdır. Aynı sayfada Ebuzer'den yaptığı bir tahrirte, "Ebuzer, bu ayetin bu hususta indiğine, ayetin üzerine yemin ederdi" diye yazıyor.

41 - (Secde l18-20) Bu ayetin Hz. Ali (as) ile Velid b. Ukbe arasında geçen bir tartışma, sebebiyle indiği, bütün müfessirlerce kabul edilmiştir. Va- hidi (Esbab'ün-Nüzul) kitabında ayetin manasını açıklarken, Said b. Cübeyre dayandırdığı ve İbn-i Abbas'tan alınmış olan şu hadisi tahrir

etmektedir: "Velid b. Ukbe b. Ebu Mait, Ali b. Ebu Talib'e (as): **"Benim kılıcım seninkinden daha keskin, lisanım daha yatkın, ben harpte senden daha ustayım"** Ali ona şu cevabı verir: **"Sus! Sen fasıksın..."** Bunun üzerine: **"Mü'min olanla fasık olan bir olur mu?... "** ayeti nazil ol- muştur.

[42-](#) (Tevbe l 19) Bu ayet, Ali (as), amcası Abbas ve Talha b. Şeybe hakkında nazil olmuştur. Sebebi ise şöyledir: Üstünlük iddiasında bulunan Talha: "Beyt'ül-Haram 'ın idarecisi benim, anahtar benim elimdedir" der. Abbas ise: "Su dağıtma işi benden sorulur, onu ben idare ederim" der Bunları duyan Ali onlara dönüp şu sözleri söyler: "Siz ne demek istiyorsunuz bilmiyorum... **Ben herkesten altı ay önce namaz kıldım. En büyük Cihadı yapan benim..."** Bunun üzerine Allah-u Teala bu ayeti indirir. Bu yazdıklarımızı iman Vahidi, "Esbab ün Nüzul" kitabında, Hasan el-Basri, Şa'bi ve Kırâzi'den nakletmektedir.

[43-](#) (Bakara l 207) Hakim, (Müstedrek) kitabının (c. 3. s. 4 'te İbn-i Abbas'tan yapmış olduğu tahrirde şunları yazmaktadır: **"Ali (as) canını feda etme pahasına, Peygamber (s.a.a)'in elbisesini giyip yatağına yattı "** Hadis... Hakim bu hadisin, iki Şeyhin (Buhari ve Müslim) tahrir et- memelerine rağmen doğru olduğunu itiraf eder. Hakim az önce zikrettiğimiz sayfada Ali b. Hüseyin 'den şu tahriri de yazıyor: **Allah nzası uğruna, canını ilk feda eden Ali b. Ebu Talib'tir. "**

[44-](#) (Bakara l 274) Muhaddis ve müfessirlerin, ayetlerin iniş sebebini yazan yazarların, İbn-i Abbas'a dayandırarak tahrir ettikleri bütün hadis- lerde, bu ayetin Ali b. Ebi Talib için indiğini kaydetmektedirler. **Hiz. Ali'nin (as) dört dirhemi vardı, birini gece, birini gündüz, birini gizli ve birini de aşıkarak İhsan eder; ve bu olayın ardından, adı geçen ayet nazil olur.**

[45-](#) (Zümer l 33) İmam Bakır, Sadık, Kazım, Rıza, İbn-i Abbas, İbn-i Hanefiyye Zeyd b. Ali b. Hüseyin ve Ali b. Cafer'us Sadık'ın koymuş oldukları nass'a göre, doğru ile gelen, Peygamber'dir (saa); onu tasdik eden de Ali'dir (as). Ayrıca İbn-i Meğazili (Menakib)'inde Mücahid'den şu tahriri yapmaktadır: Sıdk ile gelen Muhammed'dir (saa); onu tasdik eden ise Ali'dir (as). Bu hadisi aynı zamanda İbn-i Merdeveyh ve Ebu Nüaym de tahrir etmişlerdir.

[46-](#) (Tur l 21) Hakim, (Müstedrek) adlı sahihinde "Tur" Sure'sini tefsir ederken, İbn-i Abbas'tan şu tahriri yapıyor: **"Peşlerinden zürriyetlerini yanlarına göndeririz"** ayeti kerimesindeki mana şudur: Cenabı Allah mü'minin zürriyetini, amelleri kendisinden daha az olsa bile onla-

54

rı onun cennetteki mevkiine (yanına) çıkarır... Hakim, bu açıklamayı yaptıktan sonra Ayet-i Kerime'yi tilavet eder, **"İman edenlere iman edip kendilerine uygun zürriyetlerini de peşlerinden (cennette) bulundukları mevkiye gönderip kendilerine kavuştururuz..."**

[47-](#) (Saffat l130) Bu ayet İbn-i Hacer'in (Sevaik)'in 11. babında irad

ettiği ayetlerin üçüncüsüdür. İbn-i Hacer ayrıca: Müfessirlerin çoğunun İbn-i Abbas'a dayanarak, "Al-i Yasin "in manasını "Al-i Muhammed" olarak tefsir ettiklerini nakletmektedir. İbn-i Hacer, Fahri Razi'nin de şunları zikrettiğini yazıyor: "Ehl-i Beyt, beş şeyde Peygamber'in seviyesinde sayılmışlardır. "

- 1) Selamda, buyuruyor ki: "Selam sana ey Nebi" ve "Selam bizden Ali Yasine.. .
- 2) Teşehhüt'te, kendisine ve onlara salavat getirmekte...
- 3) Taharete: Allah-u Teala buyuruyor ki, "Ta-Ha" yani "Ey Tahir" ve "yutahirakum tathira"
- 4) Sadakayı tahrir etmekte.
- 5) Sevgide: Buyuruyor ki: "**Bana tabi olun, Allah sizi sever ve "De ki; bu risalete karşılık sizden akrabalarımı sevmenizden başka hiç bir mükafat istemiyorum...** "

[48](#) - (Ahzab l 56) Buhari, Sahih'inin Kur'an tefsiri kitabı, (Cüz 3), Ahzab Süresi tefsirinde; Müslim, Salat kitabının, Peygambere salavat babında ve daha bir çok muhaddis bu hadisi tahrir etmiştir.

[49](#)- (Rad l29) Sa'lebi, Büyük Tefsirinde bu ayetin manasını verirken, Peygamber'e (saa) isnat ettiği şu tahriri yapıyor: "Tuba, Cennette bir ağaçtı. O ağacın kökü benim evimde, dalları ise cennet ehlini gölgelemektedir" dediği zaman biri ona: Ya Resulullah, sana daha önce sorduğumuzda, Tuba'nın kökü Ali'nin (as) evinde, demiştiniz. Şu cevabı verir: "**Benim evimle Ali'nin (as) evi bir değil mi?"**

[50](#) - (Fatır l 32) Sikatül-İslam Küleyni, sahih bir senetle Salim'den şu tahriri yapmaktadır. Salim diyor ki: İmam Bakır'a (as) bu ayetin manasını sordum, Şöyle buyurdu: **Hayırlar yapmakta ileri geçen İmam'dır (as), Muktasid, imamu tanıyan, nefsine zulüm eden de imamu tanımayandır.** Rıza Hazretlerinden tahrir etmiştir. Ayrıca İbn-i Merdeveyh, Hz. Ali'nin (as) bu ayetin tefsirinde: "**Kitabın varisleri biziz**" dediğini rivayet etmektedir.

[51](#) - İbn-i Asakir'in İbn-i Abbas'tan tahrir ettiği bu hadis, Savaik'te (Fasıl 3. Bab 9. s. 76) kayıtlıdır.

55

MEKTUP 13

23 Zilkade 7329

Zikrettiğimiz ayetlerin bu maksatla indiğini iddia eden rivayetlerin zayıflığını ortaya çıkaran kıyas...

Cenabı Allah size öyle mübarek bir kalem ihsan etmiş ki, onun mükafatını size ancak kendisi bahsedebilir... Onun çizdiği sayfalar, muarız ve münazaracının makamından ne kadar yüksek, vazettiği hikmet, münekkid ve müstedrekin nazarından ne kadar mahfuz... Bu hikmeti anlatan sayfalar, hep aynı yoldan aynı hedefe doğru akıp

yürümektedirler; yazıları aklı başında birinin kulağına gelip de, beğenilmeden geri dönmesi mümkün değil.

Bilhassa bu son mektubunuz coşmuş bir sel, kabarmış bir denizi andırmaktadır. İçinizde zikrettiğiniz muhkem ayetler ve kıymetli açık delillerle sizden istenileni yerine getirmekle kalmayıp, istenilenin de ötesinde bir çok bilgiler vermekten geri kalmamışınız. Size karşı çıkacak olan kimsenin, mutlaka inatçı, haşın mizaçlı, batılla iştigal eden, cahilce hüküm verenin biri olması gerekir.

İşte böylesi biri size itirazda bulunup diyebilir ki: "Bu ayetlerin Ehl-i Beyt hakkında indiğini rivayet edenlerin hepsi Ehl-i Beyt taraftarı olan yazarlardır. Bilindiği gibi Sünnet ehli, Ehl-i Beyt taraftarı yazarların rivayet ettikleri hadisleri delil olarak kabul etmezler." Bu hususta cevabınız ne olacak? Esirgemeyip lütufta bulunmanızı rica eder teşekkürlerimi sunarım. Vesselam

MEKTUP 14 24 Zilkade 7329

1-İtirazcının kıyası geçersizdir.

2-İtiraz edenler, Ehl-i Beyt taraftarlarının hakikatini bilmemektedir.

3-Hadiste yalan söylemenin büyük günah olduğunun bilincinde olmaktadır.

1-Cevabımız şudur ki: Bu muarızın kıyası batıldır. Ayrıca istidlalinin mantığı şekli, suğra ve kubra açısından yanlıştır.

Suğra, şu iddiasıdır: "Bu ayetlerin inişini rivayet edenler Ehl-i Beyt taraftarlarıdır. Bu iddialar fasit olduğu gayet açıktır. Buna bizzat Sünnilerin en itimat edilen yazarları, aynen naklettiğimiz şekilde tefsir edip rivayet etmekle şahitlik etmektedir. Hatta onların senet ve sahihleri bu hadislerle şiirlerden çok, dolup taşmaktadır: Bütün İslam memleketlerine yayılmış Gayet'ul- Meram kitabı, bu dediğimizi ispat etmeğe yetecek en büyük de- lildir.

Kubraya gelince, "Sünniler, Caferilerin rivayet ve hadislerini hüccet olarak kabul etmezler" demesidir. Bunun fesadı ise daha da açıktır. Zira Sünnilerin kitapları meşhur Ehl-i Beyt muhaddislere isnad edilmiş hadislerle doludur. İşte sahihlerinin altısı ve diğer kitapları meydandadır. Hepsisi de hadislerin çoğunu Ehl-i Beyt muhaddislerine dayanarak nakletmiş ve sahih olarak kabul etmişlerdir. Gerçi Beyt münharif Ehl-i Beytciler, kimisine "Rafizi"dir demişler. Oysa Buhari'nin şeyhlerinden bile Ehl-i Beyt taraftarları vardır. Onlar için dahi "Rtizi" ve "kinici" gibi deyimler kullanmışlar, ama yine de Buhari olsun başkası olsun ne onların adaletinden şüphe etmiş, ne de yalanlayabilmişlerdir. Aksine sahihlerinde, onların sözlerini senet, hadislerini hüccet olarak göstermişlerdir.

Buna rağmen "Sünni"ler, Ehl-i Beyt taraftarlarının rivayetlerini hüccet olarak kabul etmezler" diyen muarızın sözlerine kulak verilir mi? Elbette ki hayır...

2- Şu da bir gerçektir ki muarızlar Ehl-i Beyt yandaşlarının hakikatini bilmezler. Zaten bilselerdi, o masum soyun izinden gittiklerini, onların yolunu tercih ettiklerini anarlardı. Zühd ve ibadette ahlak üstünlüğünde, nefis muhasebesinde Ehl-i Beytin seviyesine kim erişebilmiş ki?.. Eğer o muarız onların hakikatini olduğu gibi görebilseydi, onlara tamamen inanır ve her halükarda onlara bağlı kalırdı. Fakat görememiş olması, onu karanlıkta hiç bir tarafı göremeyip sağa sola çarpan birine çevirmiş. Bazen Sikat'ül-İslam Muhammed b. Yakub el-Kuleyni'yi ve bazen de Müslümanların en sadıklarından olan Muhammed b. Ali b. Babeveyh el-Kummi ve ümmetin şeyhlerinden Muhammed b. Hasan b. Ali et-Tusi'yi itham eder. Hatta onların kitaplarıyla alay etmeye bile kalkışır. Oysa bu seçkin alimlerin kitapları Hz. Muhammed (saa) ve zürriyetinin ilimlerini en çok ihtiva eden kitaplar olduğu gibi şeyhleri de en büyük ilim kahramanları sayılırlar. Zira bütün ömürlerini sırf Cenabı Allah kitabı, Resulü ve Müslümanların imamları ve ammesi için öğüt vermeye vakfetmişlerdir.

3-Nezih, sefih, herkes, bu şahısların her türlü yalandan sakınan, her zaman doğruyu söyleyen kişiler olduklarını bilir. Yazmış oldukları binleri aşan kitaplarında daima, yalancıya lanet okumuş ve hadiste yalan söylemenin cezası cehennem olduğunu açıklamışlardır. Hatta yalan hakkındaki hükümleriyle imtiyaz sahibi sayılırlar. Şöyle ki: **Onlara göre Ramazanda yalan söyleyenin orucu bozulur ve kefareti ödemesi icab eder. Böyle kim- selerin naklettikleri hadislerden nasıl şüphe edilir?** Sonra nasıl Haricilerin, Kaderi'lerin hadisi şüpheli olmaz da Al-i Muhammed'in sadık taraftarlarının hadisi şüpheli olur?.. Söyleyelim: **Çünkü onlara hücum etme eğilimi daha çok körüklenmiş, daha fazla teşvik görmüştür...** Bu tür zulüm ve düşmanlıkların akıbetinden Cenabı Allah'a sığınır, bizi korumasını dileriz. Vela havle vela kuvvete illa billahi el-Aliyil Azim. Vesselam (§)

1- Hak kıvılcımlarının parlaması.

2- Sünni'lerin Ehl-i Beyt ravileriyle ihticac ettiklerine dair tafsilat istemek.

1-Son mektubunuz, güzel tertipli, açık tabirli, tatlı sözlü, çok faydalı, yakın kavramlı, uzak gayeli ve geniş çaplı idi. Gözlerini ona doğru yöneltip baktığımda, içinde başarınızın parlayan kıvılcımlarını gördüm.

2-Fakat Ehl-i Sünnetin Ehl-i Beyt ravileriyle ihticac ettiklerini zikrettiğiniz halde, bu hususta tafsilat yapmamışsınız. Oysa tafsilatlı olarak bu adamları isimleri ile açıklamanız ve Ehl-i Sünnetin nasıyla Ehl-i Beyt taraftarları olduklarını bilerek onlara

inanıp onları şahit gösterdiklerini izah etmeniz çok daha iyi olurdu.

Acaba hakk alametlerinin açıklığa kavuşması ve hakikat nurunun doğması için, bu izahatı şimdi yapar mısınız? Vesselam.
(s) .

59

MEKTUP 16 *2 Zilhicce 1329*

Sünnilerin senet olarak gösterdikleri 100 Caferi

Evet... Emrinizin gereğiyle size acele hazırlanmış azımsanmayacak bir kısım Ehl-i Beyt şahsiyeti takdim edeceğim. **Hepi de Ehl-i Sünnet'in yanında "Hüceet" olarak kabul edilmiş kimselerdir.** Fakat fazla yer ve zaman kaybetmemek için uzun açıklamaya lüzum görmeyip özet olarak isimlerini ve babalarının jimlerini harf sırasıyla yazıyorum; lütfen anlayışla karşılayın.

1- Eban b. Tağlib el-Kufi:

"Zehebi" zikreder ve şöyle der: "Eban b. Tağlib, kuvvetli ,bir Ehl-i Beyt taraftarıdır. Fakat sadıktır. Doğruluğu bizim kötülüğü kendisinin olsun." Ve der ki: "Ahmed b. Hanbel. "İbn-i Main" ve "Ebu Hatim", onun güvenilir olduğunu söylerler. Bahsinin sonunda da der ki: "Müslim, Ebu Davvd, Tirmizi ve Nesai ondan ahit getirirler."

Müslim'in Sahih'inde "Süfyan b. Uyayne" "Şube" ve "İdris el-Evdi" ona dayanarak "Hadis"ler nakletmişlerdir. Hicri 141 yılında ölmüştür. Allah rahmet eylesin.

2-İbrahim b. Yezid b. Amr b. el-Esved en-Nehai el-Kufi el-Fakih:

Dayısı Abdurrahman ve Abdurrahman'ın iki amcası "Alkale' ve "Übey" hepsi doğru senetli hadis nakletmişlerdir. Her altı sahih sahibi de Ehl-i Beyt taraftarı olduklarını bildikleri halde onlara bir çok hadisler isnad etmişlerdir.

Yukarıdaki unvan sahibi "İbrahim b. Yezid'i ise, "İbn-i Kuteybe" Ehl-i Beyt taraftarı sayar ama "doğruluğu şüphe götürmez" der. Buhari ve Müslim'in sahihlerinde "Hemman b. el- Iaris" ve "Abdullah b. Mes'ud'un oğlu "Ebu Ubeyde'ye ve daha başka bir çok sadık hadis sahiplerine dayanarak naklettiği

60

hadis onun nasıl mukaddes olduğunu ispatlar. 50 yılında doğup 95 veya 96 yılında "Haccac"ın ölümünden dört ay sonra vefat etmiştir.

3-Ahmed b. el-Mufaddal b. el-Kufi el-Hafri:

"Ebuzera ve Ebu Hatim" Caferilikteki yerini bildikleri halde ondan hadis nakletmişlerdir. Ahmed'in, Mizan'daki Tercümesinde: "Ahmed b. el-Mufaddal Caferilerin ileri gelenlerinden ama sadık idi" diyen "Zehebi", ondan bahsederken adına "Ebu Davud"un ve Nesai'nin rumuzunu koyar, yani ondan şahit getirdiklerine işaret eder.

4-İsmail b. Eban el-Ezdi el-Kufi el-Verrak:

"Buhari'nin Sahih'inde Buhari'nin Şeyhi idi. "Zehebi, Mizan'ında ondan bahseder ve Buhari "Sadık" olduğuna işaret eder, hatta ondan vasıtasız nakleder. 286 yılında vefat etmiştir.

5- İsmail b. Halife el-Melai el-Kufi:

Künyesi de "Ebu İsmail "dir. "Zehebi" Mizan'ında ondan bahseder ve mutaassıp Caferi olduğunu, hatta Hz. Osman'ı kafir olarak telakki ettiğini yazar. Bununla beraber "Tirmizi" ve başkaları ona bir çok hadis isnad ederler. "İbn-i Kuteybe" de Maaritinde onu Ehl-i Beyt taraftarlarından saymıştır.

6-İsmail b. Zekeriyya el-Esedi, el-Hallakan , el-Kufi:

"Zehebi" terceme-i halini yazarak şöyle der; "İsmail b. Zekeriyya Caferidir. Fakat doğrudur. Aynı zamanda "Sahih" sahiplerinin altısının da onu "hüceet" olarak kabul ettikleri kimselerden saymıştır. 174 yılında Bağdat'ta ölmüştür. Caferi olduğu herkes tarafından bilinmiştir. Hatta Hz. Ali için: "Tur dağında Hz. Musa'ya hitap eden odur" dediği iddia edilmiştir. Aynı zaman da şöyle demekle de itham edilmiştir: "Evvel de, Ahir da, Batın da, Zahir de Ali b. Ebu Talip'tir." Bunun kendisini sevmeyenler tarafından uydurulmuş iftira olduğu muhakkaktır. Zira , "Zehebi" Mizan'ında bu meseleye değinmiş ve şöyle demiştir: "Hallakan" hakkında bu iddia doğru değildir, bu zındıkların iftirasıdır. .

61

7-İsmail b. Abbad b. el-Abbas et- Talikani Ebu'l Kasım:

"Sahip b. Abbad" ismiyle tanınır. "Zehebi" Mizan'ında onu zikrederken "Ebu Davut"un ve "Tirmizi"nin yanında "Hüceet" kabul edildiğine işaret etmiş ve şöyle demiş: "Büyük bir ediptir, caferidir. Biz de diyoruz ki Caferiliği hiç şüphe götürmez. Ve tutmuş oldukları bu yolla "Al-i Büveyh" devleti yöneticilerinin yanında kendi ve babası büyük mevkiler kazanmışlardır. Hatta vezirlerin arasında "Sahip" lakabına ilk olarak kendisi layık görülmüştür. Zira "Müeyyid'üd Devle"ye gençliğinden beri arkadaşlık yapmış ve bu lakabı ona o takmıştır.

"Müeyyid'üd Devle" vefat ettikten sonra yerine kardeşi Fahr'üd Devle" geçerse de "Sahip"i vezirlikten azletmez; bilakis ona daha çok önem verir ve salahiyetler tanır.

24 Sefer-385- Cuma günü "Rey" şehrinde 59 yaşında ettiği gün,

şehir tamamen yasa kapanır; millet evinin önünde izdihamlı bir şekilde toplanır, cenazesinin merasimine "Fahr'üd Devle" vezirler ve kumandanlar dahil, binlerce insan katılır. "Fahr'üd Devle" cenazesinin teşyiinde halktan bir kişi gibi yürür ve defnedildikten sonra günlerce başsağlıklarını kabul etmeğe bizzat kendisi oturur.

Şairler ve alimler, onun hakkında nice mersiyeler ve ağıtlar yazarlar. "Salebi" onun hayatını yazarken şöyle der: **"Onun ilimdeki makamını vafsetmek için, beni tatmin edecek ibare bulamıyorum. Zira söyleyebileceğim her söz, ne kadar belağatlı olursa olsun, onun faziletlerini, büyüklüğünü ve hususiyetlerini izah etmekten aciz kahr"** "Sahip" bir çok kitapta yazmıştır. Ayrıca büyük bir kitaplığı vardı. Kralın biri kendisine baş vezirliği ve bütün memleket işlerinin idaresini vermeğe davet eder, kendisi ise sırf kitaplarını taşımak için bir sürü deveye ihtiyacı acağını onun için mazur görülmesini ister. Onun hakkında bu kadarlık izahat yeter, sanırım.

8-İsmail b. Abdurrahman İbn-i Ebi Kerime el-Kafi:

Meşhur müfessir olup "Sudey" ismiyle tanınır. Zehebi Mizan'ında onu şöyle tanıtır; Caferilikle itham edilir; hatta "Hüseyn b. Vakid el-Mervezi" Ebu Bekir ve Ömer'e sövdüğünü duyduğunu iddia eder. "Bununla beraber "Sevri" ve "Ebu Bekir bin Ayyash ondan naklederler. İbn-i Adiy, sadık olarak vasıflandır. Yahya b. Said, Sedi'nden bahsedildiği zaman mutlaka "iyidir, iyi değil denildiğini hiç duymadım," der.

(Mizan el-İtidal) kitabını mütalaa ederseniz, onun hakkında özet olarak yazdığımızın tafsilatını bulursunuz. 127 yılında vefat etmiştir.

9-İsmail b. Musa el-Fezari el-Kafi:

"Zehebi Mizan'ında olduğu gibi "İbn-i Adiy" de şöyle der: "Kendisini Caferilikteki taassubu ile ayıplarlar." Yine Mizan'da denildiği gibi, "Abdan" der ki: "Ona gidişimizi "Hennad" ve "İbn-i Ebi Şeybe, ayıplayarak, dediler ki: O selefe söven fasıkın yanında ne yaptınız"? Ama yine de "İbn-i Huzeyme" ve "Ebu Urube" gibi kişiler ondan naklederler. Hatta Ebu Davut ve Tirmizi sahihlerinde onu "Hüccet" olarak kabul etmişlerdir. 245 yılında vefat etmiştir. .

10-Telid b. Süleyman, el-Kafi el-A'rac:

İbn-i Main ondan şöyle bahseder: Halife Osman'a küfrederlerdi: Bir defa Osman'ın adamlarından biri duyar, onu yüksek bir yerden iter, düşüp ayakları kırılır." Ebu Davut onun için şöyle der: "Rafizi' dir." Ebu Bekir ve Ömer'e küfrederdi. Bununla beraber "Ahmed" ve "İbn-i Namir" ondan nakleder ve Ehl-i Beytin taraftarı olduğunu bildikleri halde onunla tanıtılık yaparlar. Ahmed şöyle der; "Talib Caferidir ama zararsızdı". Zehebi Mi- zanında ondan uzunca bahseder. "Tirmizi" de Sahihi'nde ondan Şahit getirmiştir.

11-Sabit b. Dinar:

Ebu Hamza es-Sümalî lakabıyla tanınır. Ehl-i Beyt taraftarlığı güneş gibi açık. Mizan'da ondan şöyle bahsediyor: "Bir keresinde

Osman'ın lafı edilince alaylı bir şekilde: "Osman kimdi" dediği söylenir. Süleyman onu Rafizi'lerden sayar." Oysa "Tirmizi'nin senet adamlarından olup "Vaki" ve "Ebu Nüaym" onun-

63

la tanıtık yapmışlardır. "Tirmizi"nin sahihinde, Enes'ten Ve Şa'bi'den nakleder. 150 yılında vefat etmiştir.

12-Suveyr b. Ebi Fahite Ebu Cehim el-Kafi:

Ümmü Hani Bint-i Ebu Talib'in kölesi; Zehebi Mizan'ında onu zikreder ve "Yunus b. Ebi İshak" Rafizi olduğundan söz ettiğini nakleder. Bununla beraber "Süfyan" ve "Şube" ondan hadis almışlardır. "Tirmizi" de sahihinde İbn-i Ömer ve Zeyd b. Erkam' dan naklettiği yazmıştır.

13-Cabir b. Yezid b. Hans el-Cu'fi el-Kafi:

"Zehebi" Mizan'ında terceme-i halini yapmış ve Ehl-i Beyt alimlerinden olduğu zikrettiği gibi, Süfyan'ın onun hakkında şöyle dediğini nakletmiştir: "Peygamber (s.a.a)'in ilmi kendisinden sonra Hz. Ali'ye (as) intikal ettiği gibi, ondan da Hz. Hasan (a.s)'a intikal etmiş böylece İmam'dan İmam'a intikal ederek Hz. Cafer Sadık (a.s)'a varmıştır ki, o da onun zamanında idi.

Müslim Sahih'inde "Cerrah"tan nakleder: Cahir den duydum, dedi ki: 70 bin hadis biliyorum. Hepsini İmam Bakır (a.s)'dan duydum, hepsi de Peygamber (s.a.a)'dendir.

Yine Müslim Züheyr'den nakleder, "Cabir'in böyle dediğini duydum: 50 bin hadis biliyorum, onlardan kimseye bahsetmedim."

Yine Zehebi Mizan'ında Zaide'ye isnad ederek şöyle yazar: "Cabir Rafizi idi, küfür de ederdi." Biz de diyoruz ki: Buna rağmen Nesai ve Ebu Davut onu hüccet kabul etmişlerdir. "Tirmizi" Süfyan'dan nakleder: Cabir el-Cüfi hadiste her zaman günahattan sakınan ve Allah'tan korkan birisi idi, onun gibi Allah'tan korkan birine rastlamadım."

Hatta Abdülkerim der ki: Şafi'nin şöyle dediğini duydum "Süfyan es-Sevri Şubeye dedi ki: Cabir hakkında konuşursan ben de senin hakkında konuşurum. Cabir 128 yılında Allah'ın rahmetine kavuşmuştur.

14- Cerir b. Abdülhamit ed-Dabbi el-Kafi:

İbn-i Kuteybe "Maarif" kitabında onu Caferilerden sayar Zehebi ise şöyle der: "Rey şehrinin alimi ve Sadıki idi. Sahih sa- hipleri ondan nakletmiş ve doğruluğunu kabul etmişlerdir." Bu- hari ve Müslim sahihlerinde A'meş, Mugire ve Mansur'dan nak

64

lettiği hadisleri kaydetmişlerdir. Allah'ın rahmetine "Rey" şeh- rinde 187 yılında kavuşmuştur.

15-Cafer b. Ziyad el-Ahmar el-Kufi:

Ebu Davut onun için şöyle der: "Sadık Caferidir". Cevzacani "Yoldan sapmıştır" der, yani Caferidir. Cevzacani'nin yolundan ayrı bir yol, Ehl-i Beyt yolunu seçince "yoldan sapmış" oluyor. İbn-i Adiy ise: "Sahih bir Caferidir. diyor. Torunu, Hüseyin b. Ali b. Cafer b. Ziyad der ki: "Dedem Cafer, Horasan'da Caferilerin büyüklerindendi; Ebu Cafer el-Mensur onu, boynuna ip taktırarak getirir ve zindana attırır." Ondan İbn-i Uyayne, Vaki, Yahya b. Bışir ve İbn-i Mehdi naklederler, hocaları sayılır. İbn-i Muin, onu onaylar, Ahmed, "Hadisi doğrudur" der. Zehebi, Mizan'ında ondan bahseder, Tirmizi ve Nesai'nin onu tanıtladıklarına işaret eder. 167 yılında ölmüştür. Allah rahmet eylesin.

16- Cafer b. Süleyman ed-Dab'i el-Basri:

İbn-i Kuteybe Maarifinde onu Ehl-i Beyt mezhebinden saymıştır. İbn-i Sa'da da Caferiliğini doğrulamıştır. İbn-i Adiy der ki: "Caferidir, umarım hiç bir zararı yoktur, zira naklettiği hadisler sahihtir." Ahmed zararsız olduğunu, Caferiliği açık, Hz. Ali (a.s)'dan çok bahsettiğini söyler. Akili Sehl b. Ebi Huduse'ye isnad ederek şöyle der: "Cafer b. Süleyman'a dedim ki: Ebu Bekir ve Ömer'e sövdüğünü duydum, doğru mu? Şöyle cevap verdi: Sövmek mi? Hayır, ama nefret ise, dilediğini söyleyebilirsin, Zehebi ondan bahseder ve hakkındaki bütün bu söylentileri zikreder. Müslim ise Sahihi'nde onu "Hüceet" kabul eder ve ondan bir çok hadis rivayet eder. 178 yılının Recep ayında ölmüştür. Allah rahmet eylesin.

17- Cami b. Umeyre b. Sa'lebe el-Kufi et-Teymi:

Ebu Halim onun için: "Hadisi doğrudur, değerli bir Ehl-i Beyt mezhebi taraftarıdır" der. İbn-i Hayyan ise "Rafizi'dir" der. Onun akındaki bu gibi söylentiler Mizan'da da yazılıdır. Biz de diyoruz ki: "Alauddin b. Salih, Sadaka b. el-Musenna ve Hakim b. Cubeyr gibi kişiler ondan hadis nakletmişler ve onu hocaları ka-

65

ul etmişlerdir. Tirmizi ondan nakletmiş. Zehebi'de onu tasdik etmiştir. Tabiilerdendir. İbn-i Ömer ve Aişe'den duymuştur. İbn-i Ömer'den naklettiği hadislerden biri "Resulullah (s.a.a)'ın Hz. Ali (a.s)'a: "**Sen, dünya ve ahirette kardeşimsin**" dediğini uydum" hadisidir.

18- el-Haris b. Haira Ebu'n-Numan el-Ezdi el-Kafi:

Hakkında, Ebu Hatim er-Razi, "Eski Ehl-i Beyt taraftarlarındandır" der. Ebu Ahmed e-Zubeyri ise: "Tenasuha inanırdı" der. İbn-i Adiy de onu zikreder ve şöyle der: "Hadislerini, ihtiyar ve zayıf olmasına rağmen kendi yazardı, çok ateşli bir Ehl-i Beyt taraftarıydı. Nesai onu doğrular ve Abbad b. Yakup, Abdullah b. Abdülmelik el-Mes'udi yoluyla, şu hadis kendisinden nakl olunur: "Zeyd b. Veheb, Ali'nin (as) şöyle dediğini duydum dedi: "**Ben Abdullah'ım yani Allah'ın kuluyum ve**

Resulullah'ın kardeşiyim. Bunu benden başkası söylerse yalan söylemiş olur."

19-el-Haris b. Abdullah el-Hemdani.

Hiz. Ali'ye yakın olan kimselerdendi. Tabiilerin en faziletliilerinden idi. Caferiliği apaçıktı. İbn-i Kuteybe'nin saydığı Caferilerin başında gelir. Zehebi Mizan'ında Tabilerin büyük alimlerinden olduğunu itiraf eder ve İbn-i Habban'ın şöyle dediğini, azar: **"Aşırı bir Caferidir. Buna rağmen herkes onun büyük bir fakih ve farzları en iyi bilenlerden olduğunu kabul etmişti."**

Nesai taassubuyla onu Hücet kabul etmiş ve kuvvetli muhadis saymıştır. Şa'bi onu yalanla itham ederdi ama ondan nakletmekten de geri kalmazdı. Mizan sahibi diyor ki: "Belli ki Şa'bi onu, lehçe ve hikayelerde yalanlardı ama Nebevi hadislerde asla. Mizan'da diyor ki: Zehebi şöyle yazar: "Muhammed b. Sirin şöyle der: İbn-i Mesut'tan nakleden beş ashabı vardı, dördünü görebildim ama beşincileri olan Harisi ki en fazılları da o dur ama, onu görmek bana nasip olmadı." Diyor ki: Cenab-ı Allah, en inanılır kişilerden birini Şa'bi'ye musallat ederek kendi metodu ile cezalandırdı. İbn-i Abdülbirr "Cami-u Beyan'il-ilm, Kitabı'nda, İbrahim Nahai'nin Şa'bi için "yalancı" dediğini yazarken şöyle der: "Zannedersem Şa'bi Haris el-Hemdani'yi yalan-

6

ladığı için bu cezaya çarptındı. İbn-i Abdülbirr şöyle devam eder: "Haris hiç yalan söylememiş, ancak Hiz.Ali'yi (as) aşırı bir şekilde sevdiği ve başkalarına tercih ettiği için, Şa'bi ona kin besler. Zira Şa'bi Ebu Bekir'i tercih eder ve onun ilk Müslüman olduğunu kabul ederdi.

İbn-i Sa'd ise, "Haris'in kötü demeçleri var" der. Zira İbn-i Sa'd, Caferilere hiç insafı davranmamıştır. Bu kötü dediği demeçler de Haris'in Ehl-i Beyti herkesten üstün gösteren demeçleri olduğu muhakkaktır. Haris, 65 yılında ölmüştür; Allah rahmet ve rızvan eylesin.

20-Habib b. Ebi sabit el-Esedi el-Kahili el-Kafi et Tabii:

İbn-i Kuteybe, "Maarifinde, Şehristani el-Milel ve'n Nihel'inde Caferilerden olduğunu yazarlar. Zehebi, Altı Sahih'in, onu Hücet saydıklarına işaret eder. İbn-i Muin'de onu tevsik ettiğini yazar. İbn-i Avn ise: "Bir gözü kördü" der. Ne tuhaf, onu kötüleyecek başka bir şey bulamamış olacak ki, böyle demiş (olsun). Oysa körlük ayıp sayılmaz. Ayıp olan, böyle "Kör" bir söz söylemektir. Buhari ve Müslim Sahihlerinde Said b. Cubeyr ve Ebu Vail ve daha başkalarından naklettiği hadisler doğruluğunu ispat eder. Her iki Sahih'te de Sevri ve Şü'be ondan hadis naklederler. Ayrıca yalnız Müslim Sahihinde, Süleyman el-A'maş, Husayn ve Ebu İshak eş Şibaniy ondan hadis naklederler. 119 yılında ölmüştür. Allah rahmet eylesin.

21- el-Hasan b. Hayy:

Hay'ın esas adı Salih b. Salih el-Hemdani; Ali b. Sahih'in kardeşi olup her ikisi de Ehl-i Beyt alimlerinden idi. Aynı zamanda ikiz idiler.

Ali, Hasan'dan yalnız bir saat sonra doğmuş olduğu için onu ağabeyi saydığından, hiç kimse ismiyle çağırıldığını duymamıştır. Zehebi, her ikisini de zikreder ve Hasan'dan bahsederken şöyle der: "Belli başlı alimlerden idi. Ancak onda Ehl-i Beyt taraftarlığı bidati vardı. Cuma namazına gitmediği olurdu. Ama Osman'a rahmet ederdi." İbn-i Sa'd ise "Tabakat'ının altıncı cildinde şöyle der: "Doğru ve güvenilir hadisi çoktu fakat Ehl-i Beyt taraftarı idi." Müslim ve diğer Sünnen sahipleri

onun hadislerini hüccet (tanıt) saymışlardır. Nesai onu tevsik (doğrular) eder. Ebu Naim der ki: **"Sekiz yüz Muhaddisten hadis yazdım, Hasan b. Salih'ten daha efdalini görmedim"** Ve der ki: "Hadiste hataya düşmeyen birine rastlamadım, Hasan b. Sa-ih'ten Yahya b. ebi Bekir ona: "Bize ölü nasıl yıkanır, izah eder misin" der. Ağlamaktan izah edemez. Vakıayı anlatıyor: "Salih oğulları Hasan ve Ali ve anneleri kendi aralarında geceyi üçe bölmüşlerdi. Her biri gecenin üçte birini ibadetle geçiriyordu. Anneleri ölünce ikiye bölüp her bölümde biri kalkıp icabet etmeğe başladılar. Ali de ölünce, Hasan bütün geceyi ibadetle geçirmeye başlar. Ebu Süleyman ed-Derani diyor ki: "Hasan b. Ali kadar Allah'tan korkan bir kimse görmedim. Bir gece, "Amma yetesaelün" suresini okuyunca baygınlık geçirdi ve bu kısa sureyi sabaha kadar ancak bitirebildi. Hicretin yüzüncü yılında doğup, 169 yılında vefat etmiştir. Nur içinde yatsın.

22- el-Hakem b. Uteybe el-Kufi:

Caferiliğini İbn-i Kuteybe, Maarif'inde tasdik etmiştir. Buhari ve Müslim onunla tanıklık yapmışlar, Sahihlerinde, Ebu Cuheyfe, İbrahim en-Nehai, Mücehit ve Said b. Cübeyr yoluyla naklettikleri hadisi görebilirsiniz. Buhari'nin sahihinde Abdülmelik b. Ebi Gunye, bilhassa ondan hadis nakletmiştir. Müslim'in Sahihi'nde ise bilhassa kendisinden, A'meş, Amr b. Kays, Malik b. Miğvel, Hamza -i Zeyyat, Mutraf ve Ebu Avane gibileri nakletmişlerdir. 155 yılında 65 yaşında iken ölmüştür.

23-Hammad b. İsa el-Cehni:

Onu, Ebu Ali; Münteh'al-Makal kitabında, el-Hasan b. Ali b. Davut da el-Muhtasar bi, ahvali Rical'ında zikrederler. Caferilerden "Feharis" ve "Maacim sahipleri de, hayatlarını yazarlar ve en inanılır kişilerden olduğunu tevsik ederler. İmam Sadık'tan (as) 70 hadis duyduğu halde, yalnız 20'sini açıklar. Kendisinin yazmış olduğu kitaplar da var. Bir gün İmam Kazım (a.s)'ın yanına gelir ve der ki: "Kurbanın olayım, bana dua et ki bir evim, bir zevcem, bir oğlum, bir kölem olsun ve her yıl hacca gitmeye muvaffak olayım. İmam Kazım (a.s) Peygamber (s.a.a)

68

ve Al-i'ne salavat getirdikten sonra: **"Allah'ım bu Mümin kuluna, bir ev, bir zevce, bir oğul ve bir köle ihsan et. Ve 50 yılı şart koşunca, anladım ki 51 'inci, hac bana kısrnet olmayacak."** Ve der ki: **"Şimdiye kadar 48 haccım gerçekleşti. Evim oldu şu perde arkasında da zevcem oturuyor. Oğlum da bu, bu da kölem. Bütün bunları Allah bana ihsan etti."** Bu sözleri söyledikten sonra iki yıl daha hacca gider. Üçüncüsünde Ebu'l Abbas en-Nevfeli eşliğinde hac farızasını yerine getirmeye giderse de, ihram yerine varınca, yıkanmaya gider, tam o anda vadiden sel gelir ve suya düşüp boğulmasına neden olur. Böylece 51. haccı tamamlamadan 209 yılında vefat eder. Allah rahmet ve gufran eylesin. Zehebi, ondan bahseder ve sünen sahiplerinin ondan naklettiklerine işaret eder, ama Caferi olduğu için, aleyhinde bulunmadan edemez. Darukutni ise zayıf olduğunu iddia ettiği halde, sünenlerini onunla tanıtlamaktan geri kalmayışı ne kadar tuhaf. Zaten hep böyle yaparlar ya!

24-Hamran b. A'yen:

Zuara'nın kardeşidir. İkisi de Caferilerin belli başlı şahsiyetlerinden, şeriat ve Muhammed Al-i'nin ilmine vakıf olanlardan idiler. Her zaman İmam Bakır ve İmam Sadık (a.s)'ın huzurunda bulunurlardı. Bu yüzden İmamların yanında saygınlıkları vardı. Zehebi, Hamran'ı zikreder ve sünen sahiplerinin ondan naklettiklerine işaret eder, der ki: "Ebu-Tufayl ve başkasından nakletmiştir." Kuran'ı iyi bilirdi. İbn-i Muin, "Caferi değildi" der. Ebu Davut ise Rafizi olduğunu yazar.

25-Halit b. Muhallet el-Katvani, Ebu Haysem el-Kafi:

Buhari'nin Sahih'indeki şeyhlerinden biridir. İbn-i Sa'd Tabakat'ında ondan bahseder ve şöyle der: "Caferi'dir" 213 yılında muharrem ayında Abbasi halifesi Me'mun zamanında Kufe'de vefat eder. Caferilikte aşırı idi, ama Ehl-i Sünnet ondan yazarlar." Ebu Davut da şöyle der: **"Doğrudur, fakat Caferidir."** Cevzacani ise, şöyle der: "Sövcülüğü ile mezhebini belli etmişti." Buhari ve Müslim Sahihlerinin bazı yerlerinde onunla tanıtık ederler. Hatta Buhari Sahih'i'nin bazı yerlerinde, ondan va-

69

sıtasız hadisler yazmıştır. Kıssaca, sünen sahiplerinin hepsi mezhebini bildikleri halde onunla tanıtık yaparlar. '

26-Davut b. Ebi Avf Ebu'l Haccac:

İbn-i Adiy ondan şöyle bahseder: "Bence, onunla tanıtık yapılmaz. Bütün hadisleri Ehl-i Beyt faziletleriyle ilgili." Şu bahaneye bakıp da şaşırmaz mısınız?.. Gerçi, Nasibi'lerin bu gibileri Davut gibi seçkin şahıslara dokunmaz; zira, her iki Süfyan'la, Ali b. Abis ve başkaları ondan nakletmişlerdir. Ebu Davut ve Nesai onunla tanıtık yapmış, Ahmed onu doğrulamıştır.

27-Zübeyd b. Haris b. Abdülkerim el- Yami el-Kafi:

Zehebi, onu zikreder ve "İtimat ve doğruluğa şayan tabiiilerdendi, Caferiliği vardı," der. El-Cevzecani ise adetini bırakmayarak diğer Nasibi'ler gibi liyakatsiz ibareler kullanmış, şöyle demiş: "Kufe'de halkın; mezheplerini tasvip etmediği bir takım insanlar vardı ki, bunlar Kufe'nin en ileri gelen muhaddislerindendi. Mesela, Ebu İshak, Mensur, Zübeyd el-Yami, el-A'maş ve bunlara benzer başkaları. **Millet onlara hadis nakletmekteki doğruluklarından dolayı tahammül ederdi.**" Sözlerinin sonundaki itirafa bakın, Allah ona istemediği halde hakikati nasıl söyletiyor: **"Hakikat, hem insaflı hem inatçıdır"** diye boşuna dememişler. İslam'ın en ileri gelen muhaddislerinden olan, bu mümtaz şahsiyetlerin mezhebini Nasibi'lerin tasvip etmesinin, onlara ne zararı vardır? **Resulullah (s.a.a)'ın tavsiye ettiği mümtaz kişiler, Mağfiret kapısı, Necat gemisi Ehl-i Beyti'nin yolundan gittikten sonra, onları tasvip etmeyenler, böyle demiş veya şöyle demiş, ne önemi var?**

Hem, onların kapılarında durmaması imkansız, onların sofralarında uşaklık yapmaktan başka çaresi olmayan Nasibi'nin sözüne mi aldıracaklar?.. Şair der ki: **"Aşiretimin büyükleri ve sevdiklerim benden razı olduktan sonra, beni sevmeyenler ne derse desin"** Bu (hüccet olmuş) zatlar, bütün sünnet erbabı tarafından tanıtlandıktan sonra, Cevecani gibilerine elbette ki aldırış etmeyecekler. Buhari ve Müslim Sahihlerinde: Ebu Va'il, Şabi, İbrahim en-Nahai ve Sa'd b. Ubeyde'den naklettiği hadislerle bakın lütfen!... Yine her iki sahih de kendisinden nakletmiş olan, şu şahıslara bakın: Şu'be, es-Sevri, Muhammed b. Talha, "Zübeyr b. Muaviye, Fudayl b. Azvan, Hüseyin en-Nahai, ise sadece Müslim Sahih'inde ondan naklederler. Zübeyd, Allah'ın rahmetine 124 yılında kavuşmuştur.

28-Zeyd b. Hubab Ebu1-Hasan el-Kafi et- Temimi:

İbn-i Kuteybe, Maarif'inde, onu Ehl-i Beyt taraftarlarından saymıştır. Zehebi Mizan'ında zikretmiş ve **"Abit, inanılmaya şayan sadık"** olarak vasıflandırmıştır. Ayrıca, İbn-i Muin, Ebu Hatim ve Ahmed'in tevsik ettiğini yazmış İbn-i Adiyin: "Kufe'nin büyük alimlerindendir, sıdkından şüphe edilmez" dediğini de zikretmiştir.

Biz de diyoruz ki: Müslim, onunla tanıtık yapmış, bir çok belirli kişilerden naklettiği hadisleri Sahih'i'ne işlemiştir. Ayrıca bir çok belirli kişiler ondan nakletmişlerdir. Örneğin Muhammed b. Hatım, Ahmed b. Munzir, İbn-i Numeyr ve Züheyr b. Harb gibileri.

29-Salim b. Ebi Ca 'd el-Eşcai el-Kafi:

Kardeşleri: Ubeyde, Ziyad, Ümran ve Müslimdir. İbn-i Sad, Tabakat'ında hepsini zikreder, Müslim'den bahsederken şöyle der: "Ebu Ca'd'in, altı erkek çocuğu vardır. İkiisi Murcii, ikisi de Harici idi. Caferi olanlar: Salim ve Ubeyd idi.

İbn-i Kuteybe, Maarif'inde, Şehristani el-Milel Ve'n-Nihal'inde Salim'in Caferi olduğunu yazarlar. Zehebi, onu Mizan'ında zikrederken, Tâbi olduğunu söyler ve her iki Sahih'te de hadisi olduğunu yazar. Ve şöyle der: "Abdullah b. Murre, Mensur, Abdullah b. Amr ve İbn-i Ömer'den olan hadisi Buhari'de mevcuttur" Biz de diyoruz ki: Buhari'nin Sahihinde, Ümmü İbn-i Derda'dan da hadisi var. Müslim'in Sahih'inde ise, Ma'dan ve İbn-i Ebi Talha'dan hadisi vardır. Ayrıca, her iki sahihte kendinden, A'meş, Kutabe, Amr b. Murre, Mensur ve Husayn b. Abdurrahman nakletmişlerdir. Nesai ve Ebu Davut da ondan Hz.Ali'ye (as) isnad edilen hadisi yazmışlardır. 98 yılında Süleyman b. Abdülmelik zamanında öldüğü söylenir.

71

30- Salim b. Ebi Hafsa el-İcliy el-Kufi:

Şehristani, onu el-Miel ve'n Nihel kitabında Caferilerden sayar. İbn-i Adiy: Ayıplanır ama zannedersen zararsızdır" der. Zehebi ise şöyle diyor "Hüseyin b. Ali el-Cü'fi şöyle der: "Salim b. Ebi Hafsa'yı gördüm, böyle bağırıyordu: **"Emrindeyim ey Na'seli katleden, emrindeyim ey Ümeye oğullarını helak eden."** Yine Zehebi yazıyor: "Amr b. Zerr,

Salim'e der ki: "Osman'ı sen mi öldürdün? Salim: Ben mi? deyince o evet, çünkü ölümüne nza gösteriyorsun. İbn-i Sad, Tabakat'ında, "Mutaasip bir Caferi idi" der ve şöyle devam eder:

"Abbasiler devrinde Mekke'ye gider ve orada öyle bağırmaya başlar: "Emrine hazırım ey Ben-i Ümeyye'yi helak eden, emrine hazırım" Onu Daut b. Ali duyar, kimdir bu diye sorunca ona durumu ve görüşünü anlatırlar. Zehebi, Mizan'ının bir yerinde, onun tercümei haline yaparken der ki: **"Ebu Bekir ve Ömer hakkında bulunanların başında gelir."** Bununla beraber, her iki Süfyan ondan nakleder, Tirmizi Sahih'inde onu tasdik ettiği gibi, İbn-i Main de tasdik eder. 137 yılında ölmüştür.

31-Sa'd b. Turayı el-iskel el-Hanzali el-Kufi:

Zehebi onu zikreder ve sünen sahiplerinin ondan hadis alıp yazdıklarına işaret eder. Fellas'tan naklettiği bir haberde ise, onun zayıf, aşırı bir Caferi olduğunu yazar. Biz de diyoruz ki: Caferilikteki aşınlığı, Tirmizi'nin ondan hadis almasına mani olmamış, Sahihi'ne naklettiğini, ayrıca İsrail, Habban ve Ebu Muliye'nin ondan hadis naklettiklerini görürsünüz.

32- Said b. Eşva:

Zehebi, Mizan'ında zikreder ve: "Kufe'nin kadısı doğru ve reşhurdur" der. Nesai ise; "Zararsızdır, Şabi'nin dostlarından- i" diyor. Ama adetini bırakmayan Cevzecani, şöyle diyor: 3ali, sapık, aşın bir Caferi idi" Biz de diyoruz ki: Buhari ve [üslim, ona tanıtık yapmışlar, Sahihlerinde, Şabi'den nakletti- i hadis sabittir. Yine her iki Sahihtej Zekeriyya b. Ebi Zaide ve lalid el-Hazza ondan hadis naklederler.

33-Said b. Haysem el-Hilali:

İbrahim b. Abdullah b. Cüneyd der ki: "Yahya b. Muin'e, Said b. Haysem Caferi'dir, onun hakkında görüşün nedir?" di- ye sorarlar. Cevabı şu olur: "Caferi olsun, inanılır ve itimat edi- lir bir kişidir ya!... "Zehebi de onu Mizan'ında zikreder ve Ne- sai ve TinTlizi'nin ondan hadis yazdıklarına işaret eder.

34- Seleme b. el-Fadl el-Ebreş:

Rey şehrinin kadısı idi. Künyesi, Ebu Abdullah'tır. İbn-i Muin onun için şöyle der: "Seleme, Caferiliği kabul etmişti ve zararsızdır, Ebuzer'e diyor ki, asıl onların Ehl-i Beyt taraftarları hakkındaki kötü görüşlerinden dolayı onu sevmezlerdi. Zehebi, onu zikreder ve Ebu Davut ve Tirmizi'nin ona itimat ettiklerini ve hadislerini yazdıklarına işaret eder, ayrıca şöyle der: "İbadet ve namazını bırakmazdı; 191 yılında vefat etti. Yine Zehebi İbn- i Muin'in şöyle dediğini nakleder: "Seleme'den alıp yazdık, Meğazi kitaplarında onun kitabından üstünü yoktu" Zenbah'ın şöyle dediğini nakleder: "Seleme'yi duydum, dedi ki: Ebu ishak'ın Megazisini kendisinden iki kere duydum, ondan sonra "Meğazi, usulü ile hadis kitabı yazdım.

35-Seleme b. Kuheyl b. Husayn b. Kadih el-Hadrami:

Künyesi, Ebu Yahya'dır. Cumhur alimleri onu Caferilerden sayarlar. Örneğin, İbn-i Kuteybe Maarif'inde, Şehristani Milel ve'n Nihal'inde olduğu gibi Sahih sahiplerinin altısı da onunla tanıklık yaparlar. Buhari'nin yanında; Ebu Cuheyf'le, Şa'bi ve Ata b. Ebi Ribah'tan duymuş Müslim'in yanında ise; Kureyb Zerr b. Abdullah, Zeyd b. Ka'b, Said b. Cübeyr ve daha başkalarından duymuştur. Kendisinden her iki Sahihte; Sevri, Şube, Said b. Mesruk, Ali b. Salih gibileri hadis nakletmişlerdir. 121 yılında Aşura günü ölmüştür.

36- Süleyman b. Sured el-Huzai el-Kufi:

Irak'taki Ehl-i Beyt taraftarlarının büyüğü sayılırdı. Her şeyi ona danışarlardı. Hz. Hüseyin (a.s)'i Kufe'ye çağırdıkları zaman, onuru evinde toplanmışlardı. Hz. Hüseyin'in intikamını al-

73

maya kalkan tövbekarların da reisi sayılır. Hicret'in 65. yılı Rabi'üs-Sani' de Ehl-i Beyt taraftarlarından dört bin kişi toplanıp Ubeydullah b. Ziyad ve askerlerinin üzerine yürürler. "el-Cezire" denilen yerde karşılaşırlar. Orada şiddetli bir savaşa girişirler. Adı geçen "Süleyman" bu savaşta şehit olur. Onu, Husayn b. Numeyr'in oğlu Yezid okla vurup öldüğü zaman 93 yaşında idi. Onun başını kesip Mervan b. Hakem'e götürür, hayatını İbn-i said, İbn-i Hacer, İbn-i Abdülbirr ve bütün tarihçiler yazar ve onu fazilet ve din onurundan dolayı methederler. Sıffin Harbinde Muaviye adamlarından büyük savaşçı sayılan Havseb'i öldürmüştü. Muhaddisler ondan, vasıtalı ve vasıtasız Resulullah (s.a.a)'den naklettiği hadislerin hepsini tanıtmışlardır. Kendisinden; Ebu İshak, Adiy b. Sabit, Yahya b. Ya'mur ve Abdullah b. Yesar gibi şahıslar nakletmiştir.

37-Süleyman b. Tarhan et-Temini el-Basri:

İbn-i Kuteybe, Maarif'inde Ehl-i Beyt adamlarından sayar. Sihah sahiplerinin altısı da onunla tanıklık yaparlar. Bilhassa Müslim ve Buhari sahihlerinde şu şahıslardan nakleder: "Enes b. Malik, Ebu Mecaz, Bekir b. Abdullah, Katade ve Ebu Osman en-Nehdi." Yine her iki Sahihte kendisinden şu şahıslar nakletmiştir: "Oğlu Muammar, Şü'be ve Sevri, Müslim de, başkaları da ondan nakletmiştir. Süleyman b. Tarhan 143 yılında vefat etmiştir.

38- Süleyman b. Karım b. Maaz Ebu Davut ed-Dabbi el- Kufi:

Onu, İbn-i Hebban zikreder ve şöyle der: "Gali bir Rafizi'dir. Yazar diyor ki: "Buna rağmen "Ahmed b. Hanbel" onu tevsik etmiştir." Süleyman'ın Mizan'daki tercümesinde olduğu gibi, İbn-i Adi de şöyle der: "Süleyman b. Karm'ın hadisleri güzeldir. Bence o, Süleyman b. Erkam'dan daha iyidir. Hadisini, Müslim, Nesai, Tirmizi ve Ebu Davut, Sahihlerine almışlardır. Müslim'de, Ebu'l Cevab'ın Süleyman b. Karım'dan onun da A'meş'ten aldığı Rusulullah (s.a.a)'a dayanan şu hadis

mevcuttur: **"İnsan sevdiğiyle beraberdir."** Sünenler'de onun Sabit'ten,

74

Enes'ten naklettiği şu hadisi de mevcut: **"İlmi takip etmek, her Müslüman'a farzdır."** Yine A'meş'ten Amr b. Murra'dan, Abdullah b. Haris'ten, Zübeyr b. Akmar'dan, Abdullah b. Amr'dan şöyle bir hadisi var: **"Haken b. Ebi'l As Resulullah (s.a.a)'in meclisinde oturup, söylediklerini dinler ve tek tek Kureyş'teki düşmanlarına taşırdı. Resulullah (s.a.a), ona ve "Sulb" ünden Çıkacak olan bütün zürriyetine lanet okudu.**

39-Süleyman b. Mehrlm el-Kahili el-Kufi el-A'maş

Caferilerin şeyhlerinden ve müspet muhaddislerinden idi. Sünni'lerin büyük tarihçilerinden İbn-i Kuteybe ve Şehristani onu Caferilerin büyüklerinden sayarlar. Zehebi'de Mizan'ında onu zikreder ve büyük bir muhaddis olduğunu itiraf eder. A'meş'in, büyüklüğüne delalet eden bazı nükteleri de var. Onun zamanında Halifelik makamında oturmakta olan Hişam b. Abdülmelik, ona şöyle haber gönderir: **"Bana, Osman'ın faziletle- rini ve Ali'nin (as) kötülüklerini yazıp gönder."** A'meş, bu haber üzerine yazılı olan kağıdı bir koyunun ağzına verir. Koyun onu çiğnedikten sonra getiren elçiye şöyle" der: "Ona cevabımın bu olduğunu söyle" deyince elçi, "Eğer ona cevap götürmezsem beni öldüreceğine yemin etti" der. Ve cevap yazması için yalvarır. Mecliste bulunanlar da rica edince şöyle yazar:

Bismillahirrahmanirrahim

Osman'ın faziletleri dünyayı doldurmuş olsa, sana hiç bir faydası olmayacağı gibi, Ali'nin kötülükleri de dünyayı doldurmuş olsa sana hiç bir zararı olmayacaktır. Kendi nefsinle ilgilen, vesselam.

İbn-i Abdülbirr "Cami-el Beyan" Kitabında ise Ali b. el-Haşrem'in şöyle dediğini yazar: Alfadıl b. Musa bana dedi ki, Ameş hastalanmıştı, Ebu Hanife ile ziyaretine gittik, Ebu Hanife ona:Ya Eba Muhammed, sana ağırlık yapmaktan çekinmeseydim, ziyaretine daha sık gelirdim" dedi. A'meş şöyle cevap verdi:Vallahi sen evindeyken bile bana ağırsın, artık yanıma diğın zaman bana ne kadar ağır geldiğini sen düşün. "Fadıl diyor ki Yanından çıktığımızda, Ebu Hanife bana: "A'meş Ramazanda oruç tutmaz" dedi. İbn-i Haşrem: "Fadıl, Ebu Hanife

'öyle demekle neyi kastetti?" diye sorar. Fadıl: A'meş, iftarını Huzeyfe'nin hadisi ile yapardı, belki onu kastediyor" der. Biz de diyoruz ki: Allah'ın kitabında **"Beyaz iplik siyah iplikten belli oluncaya kadar yeyip için; Ondan sonra da akşama kadar orunuzu tutun"** diye emrettiği farzdan şaşmazdı.

Vecize sahipleri Hasan en-Nehai 'den, Şerik b. Abdullah el-Kadi'den şöyle rivayet eder: "Kurtulmayıp öldüğü hastalığa düştüğü zaman A'meş'in ziyaretine gittim. Yanından ayrılmadan İbn-i Şebrama, İbn-i Ebi Leyla ve Ebu Hanife geldiler; zayıf düştüğünü günahlarından

korktuğunu söyleyince, Ebu Hanife yanına yaklaşıarak; "Ya Eba Muhammed Allah'ın azabından sakın ve nefsini düşün. Ali (as) hakkında naklettiğin hadislerden vazgeçsen senin için daha hayırlı olur" dedi. A'meş hiddetlenerek ona sen bunu bana mı söylüyorsun" diye çıkıştı. Hatta ona (Burada zikretmeye lüzum görmüyoruz) ağız bir şekilde küfretti (Ebu Hnife'nin yalan söylediğini açıkça herkesin ortasında söyledi).

A'meşin, doğru, adaletli ve her türlü gınahtan sakınan biri olduğunu herkes kabul etmiş "Altı Sihah" sahipleri ona inanmış ve hadislerini hüccet olarak kabul etmişlerdir. Hicretin 61. yılında doğmuş ve 148'inde vefat etmiştir. Allah'tan ona rahmetler olsun.

40-Şerik b. Abdullah b. Sinan b. Enes en-Nehai el-Kafi el- !di:

İbn-i Kuteybe Ehl-i Beyt adamlarından olduğunu yazar. Mizan'da, Şerik'in yazılı olan hayatında şu açıklamalar var: Abdullah b. İdris: **"Şerik'in Ehl-i Beyt taraftarlarından olduğuna yemin ederim"** der. Ebu Davut er-Rehavi, Şerik'in şöyle dediğini duydum de: **"Ali insanların en hayırlısıdır; bunu kabul etmeyen kafir sayılır."** Yazar diyor ki: Şerik, **"Ali, Resulullah (s.a.a)'den sonra insanların en hayırlısıdır"** demek istiyor. Zira Caferilerin mezhebine göre böyledir. Cevzecani, bunun için ona, sapık diyor. **Cevzacani'nin yolundan sapıp, Ehl-i Beyt'in yoluna devam ettikten sonra sapık olsun, zararı yok"** Hz. Ali (as) hakkında "Nas edilmiş şöyle bir hadisi vardır: (Mizan'da da geçer) Ebu Rabia el-Eyadi'den İbn-i Bureyde'den, babasından Peygamber (s.a.a) bu

76

yurdu ki: **"Her Nebi'nin bir vasisi ve varisi vardır; benim de vasim ve varisim Ali'dir."** Şerik Hz. Ali'nin (as) faziletlerini neşretmeye kendini vakfetmiş, içtihiadı ile Emeviler bile onun faziletlerinden bahsetmeye başlamıştı. Harici, Dürret'ul Gavvas kitabında şöyle yazıyor: Şekir'in, Evevi'lerden, her zaman beraber oturduğu bir dostu vardı. Şerik, bir gün ona Hz. Ali'nin faziletlerinden bahsediyordu. Emevi şöyle Emevi'nin bu kadarcık övgüsüne kızarak: "Ali'ninn(as) lafı gelirse sadece iyi bir adamdı" demekle iktifa edilir mi" diyerek çıkışır.

İbn-i Ebi Şeybe, Ali b. Hakim'den, Ali b. Kadim'dan naklediyor: (Mizan'da da yazılı) "Attab, bir arkadaşıyla birlikte Şefik'in yanına gelir ve şöyle der: "Senin için inançsız diyorlar, doğru mu?" Şerik ona şöyle cevap verir: **Ahmak herif! Ben nasıl inançsız olurum; Allah'tan isterdim ki, Ali'nin yanında olsaydım da kılıcımı onların kanından boyasaydım.**

Abdullah b. el-Mübarek diyor ki: (Mizan'da da aynen yazılı) **"Şerik, hadiste Süfyan'dan da bilgilidir. Aynı zamanda da Ali'nin düşmanlarına düşmandı"** Abdüsselam b. Hark ona: "Bir din kardeşin hasta, ona ziyarete gider misin?" der. "Kim" diye sorar. "Malik b. Migver" deyince O, **"Ali ve Ammar'a leke sürmeye çalışan benim kardeşim değildir"** der. Bir gün yanında Muaviye'nin bahsi gelir. Birisi: "Akıllıydı" deyince hiddetlene- rek der ki: **"Hakk'la alayeden ve Ali ile savaşıan akıllı olamaz."** Asım'dan, Zerden Abdullah b. Mesud'a

dayanarak şu hadisi nakleden kendisidir: "Peygamber (s.a.a) buyurdu ki: " **Muaviye'yi benim minberimin üstünde görürseniz öldürün.** " **Zehebi; sadık ve Hafız imamlardan birisiydi**" diye vasıflandırır ve sonunda şöyle der: "Şerik, ilim deposu idi, İşhak el-Ezrak ondan dokuz bin hadis nakletmiştir." Zehebi, Ebu Tövbe el-Halebi'den naklederek şöyle de yazar; "Remle, denilen yerde bulunuyorduk" Ummetin adamı kim" dediler, bazı kişiler "İbn-i Lahia" dedi. Bazıları da "Malik" dedi.

İsa b. Yunus'a sorduk O, "Ümmet'in adamı Şeriktir, dedi. O günlerde sağdı, henüz ölmemişti." Şerik'ten, Müslim ve dört sünen sahibi bahseder ve onunla tanıklık yapmışlardır. Onların nezdinde şu şahıslardan nakletmiştir: Ziyad b. Alıka, Ammar ed-Dahni, Hişam b. Urve, İsa'lı b. Atp, Abdülmelik b. Umeyr, Umera b. el Ka'ka ve Abdullah b. Şibrima kendisinden nakledenler ise İbn-i Ebi Şayba, ali b. Hakim, Yunus b. Muhammed, Fadıl b. Musa, Muhammed b. es-Sabah ve Ali b. Hacer. Horasan'da 95 yılında doğmuş ve 178 yılında Zilkade ayının başın- Kufe'de vefat etmiştir.

41-Şu'be b. el-Haccac:

"Vasiti" olup Basra'ya yerleşmişti. Künyesi: Ebu Bus- n'dır.

Ehl-i Sünnetin büyük yazarları onu Ehl-i Beyt taraftarlarından sayarlar. "Altı Sahih" sahibi de onunla tanıklık yaparlar. Buhari ve Müslim'de Ebu İşhak, İsmail b. ebi Halid, Mensur ve Ameş'ten naklettiği hadis sabittir. Yine adı geçen her iki sahihte kendisinden şu şahıslar nakleder: Muhammed b. Cafer, Yahya b. Said el-Kattan. Osman b. Cibille ve başkaları. 83'te doğup 160'ta vefat etmiştir.

42-Sa'saa b. Suhan b. Hicir b. el-Haris:

İbn-i Kuteybe, "Maarifi'nin 206. sayfasında Caferilerin meşhur adamlarından saymıştır. İbn-i Sa'd, "Tabakat'ında altıncı cüzünün 154. sayfasında onun için "Kufe'de plancılık yapanlardan; ayrıca büyük bir hatip idi; Hz. Ali'nin (as) ashabından olup "Cemel Vakasında", iki kardeşi Zeyd ve Seyhan'la beraber onun yanında savaşmıştı. Savaşın başlangıcında sancak Seyhan'da idi. Şehit düşünce Zeyd alır, Zeyd de şahadete kavuşunca Sa'saa alır." Ve der ki: "Sa'saa'nın Hz. Ali'den (as) ve Abdullah Abbas'tan hadisleri vardır. Doğru ve güvenilir olmasına rağmen hadisleri azdır. İbn-i Abdülbirr "İstiyab" kitabında ondan şöyle bahseder; Resulullah (s.a.a)'in zamanında da Müslümandı, ancak yaşı küçük olduğundan onun meclisinde hiç bulunmamıştır."

Kabileleri "Abdülkays"ın reislerindendi. Fasih dili bir hatip olup,dindar ve fazilet sahibi idi. Yahya b. Muin şöyle anlatıyor:

"Ömer, şer'i bir meselede tereddüt eder. Çıkıp bir hutbe okur ve halktan bu hususta fikirlerini sorar. Sa'saa, genç yaşta olmasına rağmen kalkıp meseleyi çözer ve hakikati aydınlatır. O günden sonra da verdiği hükme göre hareket ederler." Bu hikaye hiç garip değil; çünkü, Süban oğulları Arapların başlarından ve asil efendilerinden sayılırdı. İbn-i Kuteybe Maarif'inde diyor ki; "Süban oğulları, Zeyd, Seyhan ve Sa'saa "Abdülkays" kabilesindendirler. Zeyd'in faziletlerinden biri, hadiste

anlatıldığına göre, Peygamber (s.a.a) der ki; "Hayırlı Zeyd "el Eczem" (Yani eli kesik) ve "Cundeb" (Çekirge veya ona benzeyen küçük bir kuş olarak) cennete gideceklerdir. Birincisinden eli kendisinden otuz yıl evvel cennete gidecek. İkincisi ise, öyle bir vuruş vuracak ki, Hakk'la Batılı ayıracak. "Zeyd, "Celula" vakasında kolunu kaybeder. Ondan otuz sene sonra da" Cemel vakasında" Hz. Ali (a.s)'in safında savaşırken Hz. Ali (a.s)'ye der ki: "Ya Emir'ul Mü'minin!... Bu savaşta benim ölümün mukadderdir. Hz. Ali: (a.s) Nereden biliyorsun? diye sorunca "Rüyamda, elimi gökten inip, beni yukarıya doğru çektiğini gördüm" der ve savaşta hakikaten şehit olur.

Kardeşi Seyhan da yanı vakada şehit olup Allah'ın rahmetine kavuşur." Yazar diyor ki: Zeyd'in elinin kendisinden evvel cennete gideceği, Peygamber (s.a.a) tarafından daha evvel haber verildiği, bütün Müslümanlarca Peygamberlik kerametlerinden ve İslam'ın alametlerinden sayılmıştır. Ve Zeyd'in hayatını yazan her yazar bu hadisi mutlaka kitabında zikretmiştir. Bunlardan "İstiyab" "İsabe" ve başka kitaplar şahit olarak gösterilebilir. Demek ki Zeyd, Ehl-i Beyt taraftarı olduğu halde Peygamber (s.a.a) tarafından cennete gideceği haber veriliyor. Allah'a binlerce şükür...

Si'saa'yı (İsabe) sahibi zikrederken şöyle der: "Osman ve Ali (as) hakkında rivayetleri vardır. "Siffin" savaşında Ali'yi (as) bırakmazdı. Hatip ve Fasih idi. Muaviye ile konuşmaları var?" Ve der ki "Şabi" ondan hitabet öğrendiğini itiraf eder." Ondan, Ebu İshak- , Minhal b. Amr, Abdullah b. Berida ve başkaları hadis nak-

79

lederler. Muaviye'nin emriyle, Muğire b. Şu'be onu Kufe'den Bahreyn'e sürgün eder ve orada vefat eder. Zehebi de onu Mizan'ında zikreder ve tanınmış, inanılır derken, İbn-i Sa'd ve Nesa'inin onunla tanıtılık yaptıklarına işaret eder. Onunla tanıtılık yapmayanlar, ona değil, kendi kendilerine zarar vermiş. Ona değil, lakin bununla kendi nefislerine zulmetmişlerdir.

43- Tavus b. Keysan el-Hamdani el- Yamani:

Ehl-i Sünnet onu, şüphe götürmez Ehl-i Beyt taraftarlarından sayarlar. Şehristani ve İbn-i Kuteybe Ehl-i Beyt adamlarından olduğunu yazmayı ihmal etmemişlerdir. "Sihah" sahiplerinin altısı da onu tanık olarak kabul ederler. İbn-i Abbas, İbn-i Ömer, Ebu Hureyre, Aişe, Zeyd b. Sabit ve Abdullah b. Amr'dan nakletmiştir. Ayrıca kendisinden tanınmış bir kaç kişi nakleder. Mekke'de Hacda iken 108 yılında vefat eder. Ona orada büyük bir cenaze merasimi yapılır. Cenazesinde bulunan, Abdullah b. Hasan b. Ali b. Ebi Talip (a.s) tabutunu yüklemek isterken kalabalıkta sıkışmış ve sarığı başından düşmüştü.

44-Zâlim b. Amr b. Süfyan Ebu'l Esved ed-De'liy:

Caferilikteki hali ve Hz. Ali (as) ve çocuklarına olan bağlılığı gün gibi açık. Bizim daha çok açıklamamıza lüzum yok, zira Caferilği hakkında kimse münakaşa edemez. Bununla beraber "Sahih, sahiplerinin

altısı da onunla tanıtılık yaparlar. Buhari, Sahihinde Ömer b. Hattab'tan, "Müslim"de Sahih'inde Ebu Musa ve İmran b. Husayn'dan naklettiği hadisler var. Kendisinden de Yahya b. Ya'mur, Abdullah b. Bureyde ve oğlu Ebu Harb nakletmişlerdir. Allah'ın rahmetine 99 yılında 85 yaşında iken kavuşur. Nahiv ilminin kurallarını ilk olarak O vaaz etmiştir. Hz. Ali (a.s)'nin irşadı ile kendisi vaaz eder.

45-Amir b. Vaile b. Abdullah b. Amr el-Leysi el-Mekki Ebut-Tufayl:

"Uhud," Vakasının olduğu yılda dünyaya gelmiştir. Peygamber (s.a.a) vefat ettiği zaman kendisi sekiz yaşında idi. İbn- i Kuteybe, "Maarif'inde" onu aşırı Rafizilerin başında sayar ve der ki: "Hazreti Hüseyin'in (as) intikamını almaya kalkan "Muh-

80

tar"ın bayrağını taşıyan kendisi idi.

İbn-i Abdülbirr de "İstiyab," kitabında onun için: "Kufe'ye göç ederek ve Hz. Ali'nin (as) bütün yaptığı savaşlara iştirak eder. Hz. Ali'nin (as) ölümünden sonra tekrar Mekke'ye dönen Fazıl, akıllı, hazır cevap ve fasih idi. Aynı zamanda Hz. Aii'nin (as) taraftarlarından olduğu malumdur" der ve ardından şu hikayeyi anlatır: "Ebu't Tufayl, bir gün Muaviye'nin meclisinde bulunur, Muaviye ona, "Dostun Ali'ye olan üzüntün nasıl?" diye sorunca şöyle cevap verir: "Musa'nın annesinin Musa'ya olan üzüntüsü gibi ama yine de bu hususta Allah'tan taksiratımı affetmesini diliyorum." Muviye onao "Osman'ı muhasara edenlerle beraber miydin?" deyince o "Hayır, fakat muhasara edenleri görenlerle beraberdim." Muaviye: "Ona yardım etmemenin nedeni ne idi. O: "Peki senin ona yardım etmemenin nedeni ne idi? Ki, bütün Şam halkı sana tabi ve senin emrinde iken, sen durduğun yerde onun ölüm haberini bekledin" der. Muaviye ona: "Onun intikamını almaya kalkmam ona yardım sayılmaz mı? deyince o: "Senin davranışın ancak şairin şu beytindeki mana ile bağdaşır: "Ölümünden sonra belki bana ağlayıp, benim için ağıt yakarsın ama, hayatta kaldığım müddetçe bana hiç yardımın dokunmayacağı muhakkak.

Ondan Ebuz-Zübeyr, Katade, Mensur b. Hayyan, Amr b. Dinar, Külsüm b. Habib ve Fırat el-Kazzaz gibi bir çok kişiler nakleder. Kendisi de, Muaz b. Cebel, Abdullah b. Mes'ud, Ali b. Ebi Talip, Huzeyfe b. Useyd, Huzeyfe b. Yeman, Abdullah b. Abbas ve Ömer b. Hattab'tan nakleder. Zira bütün hadis takipçileri onu iyi tanır. Ebu't-Tufayl, 100 veya 102 yılında vefat eder. Allah rahmet eylesin.

46- Abbad b. Yakub el-Esdiy er-Revaciniy el-Kufi:

Darukutni, onu zikreder ve: "Abbad, inanılır bir Caferi" der. İbn-i Habban der ki "Abbad b. Yakup, Rafizilik propagandası yapardı." İbn-i Huzeyme ise, ondan bir hadis naklederken: "Sözü inanılan ama, dinde sapıklıkla itham edilen Abbad, bize anlattı diye bahseder. Abbad, Şerik'ten, Asım'dan, Zerr'den,

81

Abdullah'tan Peygamber'in (s.a.a) şöyle dediğini nakleder. **"Eğer Muaviye'yi benim minberimde görürseniz onu öldürün."** Bu hadisi "Tabari" ve başkaları da yazar.

Abbad, şöyle derdi: "Her kim namaz esnasında **"Allah'ım beni Muhammed (saa) ve Ali'nin (as) düşmanlarından arındır"** demezse kıyamet günü Allah onu onlarla birlikte haşreder" yani düşmanlarla. Salih Cezera, "Abbad b. Yakup, Osman'a söverdi" diyor. Biz de diyoruz ki: Bütün bunlara rağmen, Sünnilerin imamı sayılan Buhari, Tirmizi, İbn-i Mace, İbn-i Huzeyme ve İbn-i ebi Davut onun hadislerini almışlar, hatta onu en inanılır kişilerden saymışlardır. Zehebi "Mizan"ında; "Aşırı bir Caferi bidat sahiplerinin başı olduğu halde, hadiste sadık idi. Buhari, ondan vasıtasız hadis rivayet eder" diyor. Abbad Allah'ın rahmetine 150 yılında kavuşur.

47- Abdullah b. Davut Ebu Abdurrahman el-Hemdaniy el-Kufi:

İbn-i Kuteybe, Maarif'inde onu Ehl-i Beyt taraftarlarından sayar. Buhari, Sahih'inde onunla tanıtık yapmıştır. A'meş'ten, Hişam b. Urva'dan ve İbn-i Carih'ten nakleder. Kendisinden ise Müseddid, Amr b. Ali ve Nasr b. Ali naklederler. 212 yılında vefat etmiştir.

48- Abdullah b. Şeddad İbn-i el-Had Usame b. Amr:

Annesi, Esmâ bint Umeys'in kız kardeşi Selma idi. Yani hem Abdullah b. Cafer'in, hem de Muhammed b. Ebu Bekir'in teyzesinin oğlu olur. Aynı zamanda Hz. Ali'nin ashabındandı. İbn-i Sa'd onu, Kufe'ye göçen fıkıh ve ilim sahibi Tabi'lerden sayar ve "Tabakat"ının 6. cüz'ünün 86. sayfasında şöyle der; "Abdullah b. Şeddad, Haccac'a karşı çıkanlarla beraber olur ve 'Dacil' vakasında öldürülür. Fakih, doğru, inanılır ve hadisleri çoktur. Ehl-i Beyt taraftarlığıyla tanınır.

Yazar diyor ki; "Bu vakıa 81 yılında cereyan eder. Bütün sahih sahipleri ve imamlar onun hadislerinden almışlardır. Ondan Ebu İshak, Mâbed b. Halid ve Sa'd b. İbrahim her iki sahihte olduğu gibi diğer sahihlerde de naklederler. Kendisi en

82

çok Hz. Ali (a.s) Meymune ve Aişe'den duyruştur.

49- Abdullah b. Ömer b. Muhammed b. Ebban b. Sahih b. Umayr el-Kureşi el-Kufi:

Lakabı, Meşkedane'dir. Müslim, Ebu Davut, Bağavi ve bu seviyedeki daha başkalarının da şeyhlerindendir. Ebu Hatim, ondan şöyle bahseder **"Doğru, sadık ve Caferi olduğu söylenir."** Salih b. Muhammed b. Cüzre ise şöyle der; "Caferilikte aşırı idi. Bununla beraber Abdullah b. Muhammed babasının şöyle dediğini zikreder: **"Meşkedane, doğru inanılır, bir muhaddistir."** Zehebi, Mizan'ında onu zikrederken şöyle der: **"Doğrudur, hadis sahibidir."** İbn-i Mübarek Deravardi ve Tabakadan duymuştur. Kendisinden de Müslim

Ebu Davut ve Bağavi ve başkaları duymuşlardır. 239 yılında ölmüştür. Yazar diyor ki: "Müslim'in sahihine bakarsanız, Abde b. Süleyman, Abdullah b. Mübarek, Abdurrahman b. Süleyman, Ali b. Haşim, Ebu'l-Cufi Ahvas Hüseyin b. Ali Cufi ve Muhammed b. Fudayl'dan naklettğini görürsünüz. Müslim ondan vasıtasız nakleder.

50-Abdullah b. Lahia b. Ukbe el-Hadrami:

Mısır'ın kadısı ve alimi idi. İbn-i Kuteybe Maarifi'nde onu Caferilerden sayar. İbn-i Adiy: "Aşırı bir Caferi idi" der. Ebu Ya'la, Kamil b. Talha'dan şöyle nakleder "İbn-i Lahia dedi ki: Hayy b. Abdullah el-Meğafiri bana, ebu Abdurrahman el-Habli'den, onun da Abdullah b. Amr'dan duyduğu şu haberi nakletti: **"Resulullah (s.a.a) hastalığı esnasında, bana; "kardeşimi çağırın" dedi. Ebu Bekir'i çağırdılar, gelince yüzünü ondan çevirdi ve tekrar: "Bana kardeşimi çağırın dedi."** Bu kez Osman'ı çağırdılar, ondan da yüzünü çevirdi. **Sonunda Ali'yi (as) çağırdılar gelince boynuna sarıldı ve cübbesini üzerine atarak bir müddet böyle kaldı. Ali yanından çıkarken ona, Sana ne söyledi? diye sordukları zaman: O bana bin kapıyı açan, bin kapının adını öğretti diye cevap verdi"**

Zehebi, Mizan'ında ondan bahseder ve Elh-i Sürnetin ondan naklettiklerine işaret eder. İbn-i Hallikan Vafayat'ında onu zikrederken övgü ve sevgi ile anar.

Müslim'in Sahihi'nde İbn-i Vahab kendisinden, kendisi de Yezid b. ebi Habib'ten nakleder. "Kayserani" onu, Buhari ve Müslim'in adamlarından sayar. İbn-i Lahia 174 yılının Rebi'ul Ahir ayında Allah'ın rahmetine kavuşur.

51-Abdullah b. Meymun el-Kaddah el-Mekki:

İmam Cafer Sadık'ın (as) ashabındandı. Tirmizi, onu tanıtır olarak gösterir. Zehebi, ondan bahseder ve Tirmizi'nin ondan hadis aldığına işaret eder. Cafer b. Muhammed ve Talha b. Amr'dan nakleder.

52-Abdurrahman b. Salih el-Ezdi Ebu Muhammed el-Kufi:

Onu, talebesi Abbas ed-Devriy zikreder ve Caferi idi" der. İbn-i Adiy ise onu zikrederken şöyle der; **Caferilikle yanıp tutuşmuştu."** Salih Cezre'de onu zikreder ve: "Osman'a itiraz ederdi" der. Ebu Davut ise, şöyle diyor: "Sahabilerin ayıpları hakkında bir kitap yazdı, kötü adamdı." Bununla beraber Abbas ed Devri ve İmam Bağavi ondan naklederler. Nesai de onun hadislerine yer verir. Zehebi de Mizan'ında (288) bahsederek Nesai'nin onu tanıtladığına işaret eder ve İbn-i Muin'in doğru, inanılır olduğunu kabullendiğini yazar. 235 yılında vefat etmiştir.

53-Abdürrezzak b. Hemmam b. Nafi el-Himyari es-San'ani:

Ehl-i Beyt bilginlerinden idi. İbn-i Kuteybe onu Maarifinde Ehl-i Beyt taraftarlarından saydığı gibi, İbn-i Esir de "el Kamil" kitabında 211 yılında olan hadisleri sayarken şöyle der: "Bu yılda büyük muhaddis Abdürrezzak b. Hemmam vefat eder. Ve der ki: Abdürrezzak, Ahmed'in şeyhlerinden idi. Aynı zamanda hl-i Beyt taraftarı idi." Müttki el-Hinde

de Ehl-i Beyt taraftarlığı tasdik eder. Zehebi ise Mizan'ında ondan uzunca bahseder. Bahsinin bir kısmı şöyle: "Abdürrezak b. Hemmam, belli baş alimlerden olup doğruluk ve fazilet timsali bir zat idi. Çok şey yazdı. Onun "Cami el-Kebir "Kitabı ilim hazinesi idi. Ahmed, İshak Yahya, ez-Zahli, er-Remadi gibileri ona gidip, ondan hadis almışlardır. Onu yalnız Abbas b. Abdülazim yalanlamıştır ama bu iddiada kendisiyle beraber olacak ikinci bir şahıs bula-

4

mamıştır. Aksine bütün hafızlar ilim adamları onunla tanıtılık yapmışlardır." Daha sonra Zehebi, Tayalisi'den şöyle nakleder: İbn-i Muin dedi ki: Abdürrezzak'tan bazı laflar duydum, işte o zaman onun Ehl-i Beyt taraftarı olduğunu anladım ve ona senin bütün hocaların Sünni'dir, Ehl-i Beyt mezhebine nasıl girdin?" dedim. O, bir gün bize Cafer b. Süleyman ed-Dab'i geldi. Onu çok üstün faziletli ve dindar buldum; bu mezhebi ondan öğrendim" dedi. Yazar diyor ki: Abdürrezzak, Caferiliği kabul ettiğini kendi kulaklarıyla duyduğu halde, ondan çok hadis nakletmiştir. Hatta Ahmed b. Ebi Hayseme'nin dediğine göre, İbn-i Muin'e "Abdullah b. Musa, Abdürrezzak'ın hadislerini, Caferi olduğu için reddediyor" derler. İbn-i Muin, şöyle cevap verir: **"Tek olan Allah'a yemin ederim ki; Abdürrezzak, bu hususta Abdullah'tan yüz kat daha üstündür ki, ben Abdullah'tan duyduğumdan defalarca daha çok, Abdürrezzak'tan duymuşumdur."** Ebu Salih Muhammed b. İsmail ed-Darari diyor ki: "San'a'da bulunuyor-duk, duyduk ki, Ahmed, b. Muin ve başkaları, Caferi olduğu için Abdürrezzak'tan hadis nakletmeyi terk etmişler. Bu habere çok üzüldük. Bir müddet sonra Mekke'ye hacca gittim, orada Yahya ile karşılaştım, ona sordum, dedi ki: **"Ya Ebu Salih, Abdürrezzak İslam dinini terk etse, onun hadislerini terk edecek değiliz."**

İbn-i Adiy onu zikrediyor ve şöyle diyor: "Bazı kimselerin bazı faziletleri üzerine hadis nakleder kendisine bu hususta kimse muvafakat etmez. Bazen de başkalarına günah sayılacak ayıplar yakıştırır. Bununla beraber Caferi olduğu söylenir." Yazar diyor ki: Bununla beraber Ahmed b. Hanbel'e sorarlar: "Adürrezzak tan daha iyi hadis nakledeni gördün mü?" "Hayır" der. Muhalled eş-Şu'ayri diyor ki: Abdürrezzak'ın yanında bulundum, adamın biri Muaviye'den bahis açınca Abdürrezzak ona şöyle, dedi: "Lütfen, İbn-i Ebi Süfyan'ın zikri ile meclisimizi kirletme."

Zeyd b. Mübarek anlatıyor: "Abdürrezzak'ın yanında idik, bize İbn-i Hadesan'ın hadisini okuyordu, Ömer'in Ali ve Ab-

85

bas'a: "Sen, yeğeninden, bu da, karısının babasından kalan mirasını istemeye geldiniz" demesine geldiği zaman, bize dönüp Şöyle dedi: "Şu cahile bakın!!" "Yeğeninden" ve "Babasından" diyor da, Resulullah (s.a.a)'dan demiyor." Yazar diyor ki: Buna rağmen, bütün Sünni hadisçileri onu hüccet sayıp ondan hadis naklederler. Hatta, İbn-i Hallikan'ın yazdığına göre; "Resulullah (s.a.a)'tan sonra, ona gidildiği kadar hiç kimseye gidilmemiştir. Ondan nakleden belli başlı imamlar: Ahmed b. Hanbel, Süfyan, İbn-i Uyayne, Yahya b. Muin ve başkaları. "

Yazar diyor ki: Bütün "Sahih" ve isnatlara bakın, onun hadisleriyle dolup taşıdığını görürsünüz. 126 yılında doğmuş. 20 yaşında ilime atılmış ve 221 yılının Şevval ayında Hakkın rahmetine kavuşmuş, İmam Sadık'ın (as), son 22 yılına muasır olmuş, İmam "Cevad" zamanında ve ondan 9 yıl önce vefat etmiştir. Allah onu, onların zümresiyle birlikte haşretsin.

54- Abdülmelik b. A'yen:

Zurare, Hamran, Bukeyr, Abdurrahman, Melik, Musa ve Zaris'in kardeşi.

Hepsi de Caferilerin geçmiş ileri gelenlerinden olup, kendileri gibi mübarek zürriyetleri de hiç bir zaman Caferilikten sapmamıştır. Abdülmelik'i, Zehebi Mizan'ında zikrederken şöyle der: "Abdülmelik'in, "sahih hadisleri var." İbn-i Muin ise: "O bir şey değil" diyor. İbn-i Uyayne şöyle der: "Bize Abdülmelik anlattı, gerçi o Rafizi idi." Ebu Hatim'in de dediği şöyle: "O Caferilerin eskilerindendir ama hadisi doğrudur. Her iki Süfyan ondan naklede." Yazar da diyor ki: İbn-i el-Kayserani onu zikreder ve şöyle der: "Abdülmelik b. A'yen, Hamran el-Kufi'nin kardeşidir; Caferi idi. Buhari'nin yanında "Tevhid konusunda, Müslim'in yanında ise İman konusunda Ebu Vaib'den hadis naklede. Her ikisinin yanında ondan, Süfyan b. Üyayne naklede. " İmam sadık" (a.s) ashabıyla birlikte Medine'de onun mezarını ziyaret etmiştir.

55- Ubeydullah b. Musa el-Absi el-Kufi:

Buhari'nin şeyhlerindendir. İbn-i Kuteybe Maarif'inde onu,

86

hadis sahipleri arasında sayar. Yine Maarif'inin başka yerinde. Şia adamlarının bir cümlesi arasında onu da sayar. İbn-i Sad Tabakat'ının altıncı cüzünde, Caferiliğine işaret eder ve şöyle der: Caferilik üzerine hadisler rivayet ederdi. Bu sebepten bir çok kişinin yanında kıymeti azalır." Daha sonra şöyle der: "**Devamlı Kur'an okurdu.**" İbn-i Esir, Kamil'inde, 213 yılındaki hadiseleri anlatırken onun bu tarihte öldüğünü kaydeder ve şöyle der:

"Ubeydullah b. Musa el-Fakih, Caferi idi. Buhari'nin Şeyhlerinden sayılırdı."

Zehebi Mizan'ında şöyle der:

"Ubeydullah b. Musa Buhari'nin şeyhlerinden, inanılmaya şayan ama Caferi idi. Ebu Hatim ve İbn-i Muin, ona itimatlarını gizlemezler.. Ah- med b. Abdullah el-İcli, onun Kur'an ilimleri hakkında büyük bir alim olduğunu, Kur'an okurken başını kaldırmaz ve hiç gülmezdi der. Ebu Davut da sapık bir Caferi olduğunu söyler" Bununla beraber altı sahih sahibi onu hüccet kabul ederler. Buhari de, A'meş'ten, Hişam b. Urve'den ve İsmail b. Ebi Halit'ten naklede. Müslim de ise İsrail'den, Hasan b. Salih ve Usume b. Zeyd'den naklede. Buhari, bazı yerlerde, ondan vasıtasız naklede. Ondan başka nakledenlerin bazıları şunlar: İshak b. İbrahim, Ebu Bekir b. Ebi Şeybe, Ahmed b. İshak ve daha

birçok kişi. Zehebi'nin dediğine göre, 213 yılında vefat etmiştir. Allah rahmet eylesin.

56- Osman b. Umayr Ebu Yakzan el-Kufi:

Ona İbn-i Ebi Zer'a da derler. Ebu Ahmed ez-Zubeyri diyor ki: "O Tenasühe inanırdı." Ahmed b. Hanbel de şöyle diyor: "Ebu'l-Yakzan, İbrahim b. Abdullah b. Hasan'ın başkanı olduğu fitneye katılmıştı." Adiy ise şöyle diyor: "Kötü bir mezhebe sahipti, ama zayıflığına rağmen büyük alimler ona isnaden hadis nakletmişlerdir." Yazar diyor ki: **"Caferi olan her muhaddisin kıymetini düşürmek için, mutlaka ona leke sürerlerdi. Osman b. Umayr için de elbette aynı metoda başvuracaklardı.** Ve bütün bu kötülerle rağmen, A'meş, Süfyan, Şu'be, Şerik ve benzerleri ondan hadis alıp rivayet etmekten geri kalmamışlardır. Ebu Davut, Tirmizi ve benzerleri de sünenlerinde onu hüccet olarak kabul etmişlerdir. Zehebi ise, onun hakkında yazdık-

87

lanmızın hepsini zikretmiştir.

57- Adiy b. Sabit el-Kufi:

İbn-i Muin, onu zikrederken aşırı Caferi olduğunu söyler. Darukutni: **"Aşırı bir Rafizi olmasına rağmen inanılır bir kişi idi"** der. Mes'udi diyor ki: **Caferilerin maksadını, Adiy b. Sabit kadar diliyle savunan birini göremedik.** Zehebi de onu Mizan'ında zikreder ve şöyle der: **"O, Ehl-i Beyt alimi, kadısı ve mescitlerinin imamıydı. Bütün Caferiler onun gibi olsaydı şerhlerinin etkisi daha az olurdu. (318)"** Yine Zehebi, daha sonra, (Darukutni, Ahmed b. Hanbel, Ahmed el-İcli ve Nesai) gibi büyük alimlerin doğruluğuna inandıklarına işaret eder ve altı Sahih Sünen sahibinin de, hadislerine yer verdiğini yazar. A'meş, Mes'ar, Said, Yahya b. Said el-Ensari, Zeyd b. Ebi Enise ve Fudayl b. Gazvan, ondan naklederler.

58- Atiyya b. Sa'd b. Cenade el-Avfi el-Kufi:

Meşhur Tabiilerdendir. Zehebi, Mizan'ında, Salim el-Muradi'den, Caferi olduğunu nakleder. İbn-i Kuteybe, Maarifi'nde onu hadis sahipleri arasında zikreder ve şöyle der: "Atiyya b. Sa'd "Haccas" zamanındaki fakihlerden, aynı zamanda Caferi idi. Babası Sa'd b. Cenade Hz. Ali'nin (as) ashabındandı. Oğlu Atiyya doğduğu zaman, Hz. Ali'nin (as) yanına gidip: "Ya Emir'el Mu'minin bir oğlum oldu ona ne isim koymamı tavsiye edersin" diye sorar. Hz. Ali (as): "Bu, "Attiyyatullah'tır" der. Yani, Allah'ın vergisi. Böylece adı Atiyya olur." İbn-i Sa'd ise şöyle yazar; "Atiyya, İbn-i Eş'as ile beraber Haccac'a karşı çıkar, İbn-i Eş'as, askeri hezimete uğrayınca, Atiyya İran'a kaçır. Haccac oranın Valisi Muhammed b. Kasım'a şöyle yazar Atiyya'yı çağır! Ali b. Ebi Talib'e lanet okursa affet, etmezse, ona dört yüz sopa attır ve saçını sakalını kestir. Vali onu çağırıp, Haccac'ın mektubunu okutur. Ali'ye (as) sövmeyi reddedince vali ona dört yüz sopa attırıp, saçını sakalını kestirir. Bir müddet sonra Horasan'a Kuteybe isminde bir vali tayin edilir. Atiyya onun yanına gider ve orada bir müddet kaldıktan sonra Irak'ta Ömer b. Hubayra'nın tayin edildiğini duyar. Ona Irak'a dönmek

zıp izin ister. Ömer izin verince Kufe'ye gelir ve 121 yılında ölünceye kadar orada kalır. İtimada şayan olup kıymetli hadisleri vardır.

Evet, biz de diyoruz ki, bütün zürriyeti Al-i Muhammed (s.a.a) taraftarlarından idi. Ebu Davut ve Tirmizi onu hüccet kabul ederler, Sahih'lerinde İbn-i Abbas'tan, Ebu Sait'ten, İbn-i Ömer'den naklettiği hadisler vardır. Kendisinden, oğlu Hasan b. Afiyya, Haccac b. Artat, Mes'ar, Hasan b. Advan ve başkaları nakletmişlerdir.

59- A'la b. Salih et-Teymi el-Kafi:

Ebu Hatim, onu zikrederken şöyle der: Caferilerin eskilerindendi." Biz diyoruz ki bununla beraber Ebu Davut ve Tirmizi onu hüccet kabul ederler. Ebu Naim, Yahya b. Bukeyr ve bunların seviyesinde daha başka şahıslar ondan naklederler. Bu A'la, şair olan A'la el-Mekki'den başkasıdır. O, iki Süfyan'ın şeyhlerindendir ve Mekke'lidir. A'la b. Salih ise Kufe'lidir. Her ikisini Zehebi, Mizan'ında zikreder ve Caferi olduklarını yazar. Şair olan A'la'nın Hz. Ali (as) hakkında bir çok methiyeleri vardır. Şehit Hz. Hüseyin (as) hakkında da mersiyeler yazmıştır.

60- Alkame b. Kays b. Abdullah en Nehai:

Ehl-i Beyt'in en sadık dostlarından idi. Şehristani, "Milel ve'n Nihal" kitabında Caferi olduğunu yazar. Cevzacani'nin zikrettiği muhaddislerin büyüklerinden sayılır. Alkame ve kardeşi "Ubeyy" Hz. Ali'nin (as) ashabından idiler. Her ikisi de "Sıffin"da bulunmuşlardır, Ubey'e "Ubeyy'üs-Salat" (Namaz Adamı) "çok namaz kıldığı için") derlerdi. Alkame ise, bu savaşta ayağından yaralanır ve topal kalır. Allah'ın yolunda mücahitliği hiç bir zaman bırakmaz ve ölünceye kadar Muaviye'ye düşman kalır. Muaviye halife olduktan sonra Vali Ebu Berede, ona gönderereceği bir heyete kendisini dahil ettiğini ve gidecekler arasında adının yazıldığını duyunca, razı olmaz ve adının silinmesini ister. Bütün bunları İbn-i Sad "Tabakat"ında yazar.

Alkame'nin adaleti, şerefi, Caferi olduğunu bildikleri halde, Ehl-i Sünnet'in yanında inkar edilmemiştir. Onun hadislerini bütün "Sahih" sahipleri hüccet olarak kabul etmişlerdir. İbn-i Me-

sut'tan: Ebu'd Derda'dan, Aişe'den ve Osman'dan hadisler nakletmiştir. Kendisinden ise yeğeni İbrahim en Nehai Abdurrahman b. Velid, İbrahim b. Yezid ve Şa'bi naklederler. Altmış iki yılında vefat etmiştir... Allah rahmet eylesin. . .

61- Ali b. Budeyme:

Zehebi, Mizan'ında Ahmed b. Hanbel'e istinaden onun doğru hadis sahibi ve Caferi büyüklerinden olduğunu yazar Ve der ki: İbn-i Mu'in

onun doğruluğunu tasdik eder. Şu'be ve Muammer ondan naklederler." Ayrıca sünen sahiplerinin ona istinaden hadisler yazdıklarına işaret eder.

62- Ali b. Ca'd Ebu'l-Hasan el-Cevheri el-Bağdadi:

Buhari'nin şeyhlerinden biridir. İbn-i Kuteybe, Maarif kitabında onun Caferilerden olduğunu yazar ve Mizan'da da olduğu gibi ondan şöyle bahseder: "Ali b. Ca'd, bir gün yeyip bir gün oruç tutardı ve altmış yıl böyle devam etti." İbn-i Kayser'ani de ondan bahsederken şöyle der: "**Buhari ondan on iki hadis nakleder.**" 230 yılında öldüğü zaman 69 yaşında idi.

63- Ali b. Zeyd b. Abdullah b. Züheyr b. Melike Ebu'l Hasan el-Kureşî el-Basri:

Onu, Ahmed el-İclî zikrederken, Caferi olduğunu söyler, Velid b. Zeri'de şöyle der: "Ali b. Zeyd, Rafizi idi." Bununla beraber, alim, tabiinlerden, Caferi ve Abdülvaris ve benzerleri ondan hadis alıp naklederler. Basra'nın üç büyük fakih'lerinden biri sayılırdı. Bunlar: Katade, Eş'as el-Haddani ve Ali b. Zeyd; Üçü ama (kör) idi. Hasan el-Basri öldüğü zaman Ali b. Zeyd'e: "Onun yerine sen otur" derler. Ki, o devirde Basra gibi bir yerde, Caferi bir alime bu şekilde değer vermek pek nadir görülen hareketlerdendi. Onun hakkında bu yazdıklarımızın hepsini Zehebi, Mizan'ında zikreder 131 yılında Allah'ın rahmetine kavuşur.

64-Ali b. Salih:

Hasan b. Salih'in kardeşidir. Kardeşinden bahsettiğimizde ondan da biraz bahsetmiştik. O da kardeşi gibi Caferilerin alimlerindendi. Müslim, ondan hadis yazmış kendi de Selma b. Küheyl'den nakleder. Ayrıca ondan Vaki'de nakleder. Kardeşi Hasan'la yüz yılında ikiz olarak doğarlar ve Ali 151 yılında vefat eder.

65-Ali b. Gurab Ebu Yahya el-Fezari, el-Kufi:

İbn-i Habban, onun için: "Aşırı bir Ehl-i Beyt taraftarı." Cevzacani'nin ona; "Sakit ve sözü kabul edilmez" demesinin sebebi budur. Fakat İbn-i Muin ve Darukutni onun hadislerini doğru kabul ederler. Ebu Hatim: "Zararsız" Ebuzer'e ve Ahmed b. Hanbel "sadık", olduğunu kaydederler. Zehebi de onu Mizan'ında zikreder ve Sünnet ehlinin ona istinaden hadis rivayet ettiklerine işaret eder. Kendisi, Hişam b. Urve ve Ubeydullah'tan nakleder. İbn-i Sa'd, Tabakat'ında İbn-i Reça'nın ondan, A'meş'in, Osman hakkındaki hadisi naklettığını yazar. 180 yılında Kufe'de Harun Reşit zamanında vefat eder. Allah rahmet eylesin.

66-Ali b. Kadim Ebu'l Hasan el-Huzai el-Kufi:

Ahmed b. Fûrat'ın şeyhlerindendi. İbn-i Sa'd, Tabakat'ında ondan bahsederken, Ehl-i Beyt'e aşırı derecede bağlı olduğunu kaydeder. Böyle olduğu için de Yahya b. Muin: "Zayıftı" der. Fakat Ebu Hatim: "Onun yeri doğruluktur", demekten kendini alamaz. Zehebi de Mizan'ında ondan bahseder ve Ebu Davut'la Tirmizi'nin ondan hadis yazdıklarına

işaret eder. Allah' ın rahmetine 213 yılında Me'mun zamanında kavuşur.

67-Ali b. Munzir et- Taraifi:

Tirmizi, Nesa'i, İbn-i Said ve Abdurrahman b. Ebi Hatim'in şeyhlerindendir. Zehebi, onu Mizlin'ında zikreder ve sünnet erbabının ondan nakletliklerine işaret eder. Ayrıca Nesai'nin onun için: "**Hakiki bir Caferi, fakat inanılır**" dediğini yazar. İbn-i Hatim de şöyle der: "Sadıktır, inanılır bir kimsedir. İbn-i Fudayl, İbn-i Uyayne ve Velid b. Muslim'den nakleder". İbret alınacak husus da şudur ki, Nesai, onun hakiki bir Caferi olduğu- nu itiraf ettiği halde, kendi Sahih'inde hadislerini hüccet olarak kabul etmiştir. İbn-i Munzir 256 yılında vefat etmiştir. Allah rahmet

91

eylesin.

68-Ali b. Haşim b. el-Bureyd, Ebu'l Hasan el-Kufi:

İmam Ahmed'in şeyhlerinden biridir. Ebu Davut, onu zikederken şöyle der: "**Dinine bağlı bir Ehl-i Beyt taraftarıdır.**" İbn-i Abban ise: "**Aşırı bir Caferi'dir** " der. Buhari: "**Ali b. Haşim ve babası aşırı Ehl-i Beyt taraftarları idiler**" der ve bu inancından dolayıdır ki onun hadislerini ihmal etmiştir. Ama diğer beş Sahih sahibi onu hüccet olarak kabul etmişlerdir. Zehebi'nin dediğine göre 181 yılında vefat etmiştir.

69-Ammar b. Zürayk el-Kufi:

Süleymani, onu Rafizi'lerden sayar. Zehebi de bu iddiayı kabul eder. Bununla beraber Müslim, Ebu Davut ve Nesai onu hüccet kabul ederler. Müslim de A'meş, Ebu İshak, Mensur ve Abdullah b. İsa'dan nakleder. Kendisinden ise, Ebu'l Cevvab, Selem Ebu'l Ahras, Ebu Ahmed ez-Zubeyri ve Yahya b. Adem naklederler.

70- Ammar b. Muaviye:

Ehl-i Beyt taraftarlarının kahramanlarından sayılır. Al-i Muhammed (as) uğruna eziyete maruz kalır. Mervan oğlu Beşir isminde biri Ehl-i Beyt taraftarlığı için onun topuklarının üstündeki damarlarını keser. Her iki Süfyan'la beraber Şu'be, Şerik ve Ebbar ondan naklederler. Doğruluğunu Ahmed, İbn-i Muin Ebu Hatim ve bütün halk kabul etmiştir. Ehl-i Beyt taraftarlığını Zehebi de tasdik eder. Müslim ve Sünen sahipleri ona istinaden hadis yazmışlardır. 133 yılında ölmüştür. Allah rahmet eylesin.

71-Amr b. Abdullah Ebu İshak es Sebi'i el-Hemdani el-Kufi:

Caferi olduğunu, İbn-i Kuteybe "Maarif'inde" Şehristani "Milel ve Nihal'inde" yazmışlardır. Nasibilerin teferruat ve usulde mezheplerini benimsemedikleri muhaddislerin başlarındandı. Zira, bu muhaddislerin mezhebi Ehl-i Beyt'in (as) üzerinde idi. İşte bu sebepten "Cevzacani" demiştir ki, Kufe'de mezhepleri cemaat tarafından benimsenmeyen

Herkes onlara, sadık, yalan söylemez kişiler oldukları için tahammül ederdi." Nasıbi'lerin hoşlarına gitmeyen hadislerinden biri de şöyle: **"Resulullah (s.a.a) dedi ki: Ali, bir ağaca benzer, ağacın aslı benim, Hasan ve Hüseyin meyveleridir. Onlara tabi olanlar da yapraklarıdır."** Sahih sahiplerinin altısı da onu hüccet saymışlardır. Buhari ve Müslim'de hadislerini şu şahıslardan almıştır: Bera b. Azib, Velid b. Erkam, Harise b. Vahb, Süleyman b. Sard, Numan b. Beşir, Abdullah b. Velid el- Hatimi ve Amr b. Meymun. Kendisinden alanlar ise: Şu'be, Sevri, Züheyr ve kendi torunu olan Yusuf b. İshak. İbn-i Hallikan'a göre, Osman'ın hilafetinin sona ermesinden üç yıl evvel doğmuş ve Hicretin 127 yılında vefat ettiği söylenir.

72-Avf b. Ebi Cemile el-Basri Ebu Sahl:

Onu, Zehebi Mizan'ında zikrederken şöyle der: Ona "Avf 'us Sıdk" derlerdi. Caferi olduğu da söylenir. Ama onun doğruluğunu bir çok kişi tasdik etmiştir. Cafer b. Süleyman Caferi olduğunu söyler Bendar ise: Rafızı idi der.

Ondan şu şahıslar nakletmişlerdir: Ravh, Havazeh, Şu'be, Nadr b. Şumeyl ve Osman b. Haysem ve başkaları. Sahih sahiplerinin altısı da onu hüccet kabul etmişlerdir. Buhari'de şu şahıslardan naklettiği hadisler mevcut: Ebu'l Hasan el-Basri'nin çocukları Hasan ve Said, Muhammed b. Sirin ve Seyyar b. Seleme. Müslim'de ise Nadr b. Şumel'den nakleder. Allah'ın rahmetine 146 yılında kavuşmuştur.

73-Fadl b. Dekin b. Hammad b. Züheyr el-Melai el-Kufi:

Ona, "Ebu Naim"de derlerdi. Sahih'te Buhari'nin şeyhlerindendi. Bazı büyük alimler onu Caferilerden saymışlardır. Bunların arasında İbn-i Kuteybe ve Zehebi de vardır. Zehebi: "Fadıl b. Ebu Naim, hafız ve Hüccettir; Fakat Caferi idi" der ve İbn-i Cüneyd el-Hatli'nin şöyle dediğini nakleder: "İbn-i Muin'in şöyle dediğini duydum: "Bir insandan bahsedip ve Ebu Naim'in "iyidir" dediğini duyarsan, bil ki o insan Caferi'dir. Yok "O iyi değildir, Murcidir" derse, bil ki o Sünni'dir." Zehebi bu iddiaya karşı şöyle yorum yapıyor: "Anlaşılan, Yahya b. Muin'in Mer-

ciliğe meyli vardı." Biz de diyoruz ki: Aynı zamanda Ebu Naim'in sert bir Caferi olduğunu kabul ediyordu. Cevzacani şöyle diyor:

"Ebu Naim'in mezhebi Kufi idi" yani Caferi, kısacası Ebu Naim Fadl b. Dekin şüphe götürmez bir Caferi idi. Böyle olmakla beraber. Sahih sahiplerinin altısı da onu hüccet kabul ederler. Buhari de, Humam b. Yahya, Abdülaziz b. Ebu Seleme, A'meş Mes'ar, Sevri ve benzerlerinden nakleder. Müslim de, Seyf b. Ebi Süleyman, İsmail b. Müslim, Muhammed b. Eyyüp, Musa b. Ali ve daha başkalarından

nakleder. Buhari onun hadislerini vasıtasız rivayet etmişse de Müslim, Haccac b. Şair, Abd b. Hamid, İbn-i Ebi Şeyba, İbn-i Numeyr, Abdullah ed-Darimi, İshak el-Hanzali ve Züheyr b. Harb vasıtasıyla rivayet etmiştir. 130 yılında doğup 210 yılının Şaban ayında, Kufe'de, halife "Mutasım" zamanında hayata gözlerini kapamıştır. Allah- u Teala rahmet eylesin.

74-Fudayl b. Merzuk Ebu Abdurrahman el-Ağar er-Revaisi el-Kufi:

Zehebi Mizan'ında onu Ehl-i Beyt taraftarlığıyla tanınmış olduğunu yazar. Ayrıca İbn-i Adiy'in "zararsız" diye vasıflandığını Heysem b. Cemil'in de onun için "Huda sahiplerinin imamlarındandı" dediğini nakleder. Biz de diyoruz ki: Müslim, Sahih'inde, Şakik b. Ukbe'den aldığı, Salat hakkındaki hadisini Adıyy b. Sabit'ten de "Zekat" hakkındaki hadisini "Şahit" kabul etmiştir. Yine Müslim'in Sahihi'nde, Yahya b. Adem ve Ebu Usame, kendisinden naklen hadis rivayet etmişlerdir. "Sünen"de ise, Vaki, Ebu Naim, Ali b. el-Ca'd gibileri kendisinden naklederler. Hicretin 158. yılında vefat eder. Allah rahmet eylesin.

75-Fatr b. Halife Hannat el-Kufi:

Abdullah b. Ahmed, babasından Fatr'ı sorunca şöyle der: **'Fatr, doğru hadis sahibidir; hadisleri zarif, kibar bir adamın hadisleridir, fakat Caferidir.'** Abbas, İbn-i Muin'in şöyle dediğini rivayet ediyor: **"Fatr b. Halife, inanılır bir Caferi'dir."** "Biz de

94

diyoruz ki; bundan dolayı Ebu Bekir b. Ayyaş şöyle diyor. "Fatr bin Halife'nin hadislerini bırakmanın yegane sebebi Caferi oluşudur." Cevzacani diyor ki:"Fatr b. Halife sapıktır."

Cafer el-Ahmar ise, onun hastalığında şöyle dediğini duyduğunu söylüyor: **"Beni mesud edecek bir şey varsa, o da Ehl-i Beyt'i sevdiğimden dolayı umit ederim ki vücudumun her bir kılı yerine bir melek oluşur ve Allah-u Teala'ya tesbih eder."** Fatr Ebu-t-Tufayl, Ebu Valil ve Mücahid'den nakletmiştir. Kendisinden nakledenler ise, Ebu Usame Yahya b. Adem, Kabisa ve bu tabakadan daha başkaları... Zehebi Mizan'ında onu zikreder ve Ebu Hatim'in "Hadisleri sahihtir, Nesai'nin, "Zararsızdır" , İbn-i Sad'ın da "İnanılır" dediklerini yazıyor. İbn-i Kuteybe de Caferi sayarken, Fatr'ı da aralarında saymıştır. Buhari Sahihi'nde Mücahid'den olan hadisini tahrir etmiştir. Yine Buhari'de ondan, Sevri rivayet etmiştir. "Sünen" sahiplerinin dördü ve daha başkaları da ondan tahrir etmişlerdir. Hicretin, 153. yılında vefat etmiştir. Allah-u Teala rahmet eylesin.

76-Malik b. İsmail b. Ziyad, Dirhem, Ebu Gassan el-Kufi:

Buhari'nin şeyhlerindendir, İbn-i Sad "Tabakat"ın (c.6, s.282) da onu zikreder ve son olarak onun hakkında şöyle der: "Ebu Gassan, inanılır ve sadık, Caferiliği aşırıdır. Zehebi de "Mizanı'nda onun adalet sahibi oluşundan bahseder ve Caferiliği şeyhi Hasan b. Salih'ten

öğrendiğini zikrettikten sonra İbn-i Muin'in onun için şöyle dediğini yazar: "**Kufe de Ebu Gassan'dan daha usta bir Muhaddis yoktur.**" Abu Hatim'in de şöyle dediğini kaydeder: "Kufe'de ondan daha ustasını görmedim, ne Ebu Naim ne de başkası onun gibi değildir. Fazileti ve ibadeti barizdir;" Buhari ondan vasıtasız nakleder. Müslim ise, Harun b. Abdullah'ın vasıtasıyla nakleder. Kendisi İbn-i Uyeyne, Abdülaziz b. Seleme ve İsrail'den nakleder. Buhari de kendisinden nakleder. 219 yılında Kufe'de vefat etmiştir. Allahpu Teala rahet eylesin.

77-Muhammed b. Hazim Ebu Muaviye ed-Darir et- Temimi el-Kufi

95

Zehebi, "Mizan"ında ondan bahsederken şöyle der: "**ed-Darir, doğruluk abidesidir, onun zayıflığına işaret edecek hiç bir iz söylendiğini bilmiyorum.**" Ayrıca "Künyeler Babı"nda onun için "Ebu Muaviye ed Darir, doğruluk abidelerinden birisidir" dedikten sonra Hakim'in, onun için şöyle dediğini yazar: "ed-Darir'i her iki Şeyh hüccet kabul eder, fakat o mutaassıp bir Caferi olarak tanınır."

Biz de diyoruz ki: Sahih sahiplerinin altısı da onu tanıtarak kabul eder. Buhari'de ondan nakledenler: Ali İbn-i el-Medini, Muhammed b. Selam b. Mensur, Amr en-Nakid, Ahmed b. Sinan İbn-i Namir, İshak el-Hanzali Ebu Bekir b. Ebi Şeybe, Ebu Kerib Yahya b. Yahya ve Züheyr nakleder. Musa ez-Zemen ise her iki Sahih'te ondan rivayet eder.

Ebu Muaviye 113 yılında doğup, 195 yılında vefat etmiştir. Allah rahmet eylesin.

78.-Muhammed b. Abdullah ed-Dabbi et Tahani en Nişaburi:

Künyesi, Ebu Abdullah el-Hakim; Hafız ve Muhaddislerin İmamlarından sayılırdı. Aynı zamanda bir çok kitap da yazmıştır. Bir çok memleket gezip iki bine yakın alimden hadis ve fıkıh öğrenmiş olan Ebu Abdullah'ın zamanında bulunan es Suluki ve Ebu Favrek ve benzerleri kendilerinden üstün olduğunu itiraf ederler ve daima ona hürmet ederlerdi. **Ehl-i Beyt kahramanlarından olduğu sabittir.** Ehl-i Beyt yandaşı olduğunu Zehebi, Tezkiret'ül Huffaz ve el-Mizan kitaplarında tasdik eder. Mizan'da: "**Sadık bir imam olup, meşhur bir Caferidir**" dedikten sonra İbn-i Tahir'den şu haberi nakleder: "Ebu İsmail'e el-Hakim nasıl diye sordum, şöyle cevap verdi: "**Hadiste imamdır ama kötü ve inatçı bir Rafizi'dir.**" Daha sonra Zehebi, onun: "**Mustafa (s.a.a) göbeği kesilmiş ve sünnetli doğdu... Ali (a.s)'de vasisidir.**" şeklinde konuşmaları olduğunu yazar. Ebu Abdullah el-Hakim 321 yılında doğmuş ve 405 yılında vefat etmiştir, Allah-u Teala rahmet ve mağfiretler bahşetsin.

79-Muhammed b. Ubeydullah b. Ebu Rafi el-Medeni:

Kendisi ve kardeşleri Fazıl ve Abdullah ve babaları Ubeydullah ve dedeleri Abu Rafi ve amcaları Rafi, Hasan, Muğire ve Ali hepsi Caferilerin geçmiş salih ve tertemiz insanlarındandır. Ve' bu hususta yazmış oldukları kitaplar Caferiliği ne kadar benimsemiş olduklarını ispat ve teyit etmeye yeterlidir. Kendisinden bahsetmek istediğimiz

"Muhammed" için İbn-i Udey şöyle der: **"Küfe'nin ileri gelen Caferilerinden biridir."** Zehebi ise, Mizan'ında onun hayat tercümesini yaparken, Sünen sahiplerinin onun hadislerini tahrir ettiklerine işaret eder ve babası ve dedesinden naklettiği Mendel ve Ali b. Haşim'in ise kendisinden naklettiklerini zikreder... Biz de deriz ki: Keza, Habban b. Ali, Yahya b. Ya'la ve başkaları da ondan naklederler.

Tabarani Büyük Tarihinde, onun babasına, babasından da, dedesine isnat ettiği şu hadisi tahrir eder: Resulullah (s.a.a) Hz. Ali'ye dedi ki: **"Cennete ilk giden, ben, sen, Hasan ve Hüseyin olacak, giderken de zürriyetimiz peşimizde, Şia'mız sağımız ve solumuzda bulunacak."**

80-Muhammed b. Fudayl b. Gavzan Ebu Abdurrahman el-Kufi:

İbn-i Kuteybe Maarif'inde onu Ehl-i Beyt taraftarlarından saymıştır. İbn-i Sa'd Tabakat'ında şöyle der: "Hadisi çoktur, bazıları da onu 'Hüccet' olarak kabul etmezler." Zehebi, Mizan'ında **"Sıddık ehliendendir. Fakat Caferidir"** dedikten sonra, Ahmed'in ve Ebu Davud'un onun için **"Hadisi güzel, ama ateşli bir Caferidir"** dediklerini kaydeder. Biz de deriz ki: "Sahih" sahiplerinin altısı da onu "Hüccet" olarak kabul etmişlerdir. Buhari ve Müslim de, Babası Fudayl'dan, A'meş'ten, İsmail b. Ebi Halit'ten ve daha başkalarından hadisleri vardır. Kendisinden nakledenler ise Buhari'de, Muhammed b. Nemir, İshak el-Hanzali, İbn-i Hanzali, İbn-i Ebi Şeybe, Muhammed b. Selam, Kutaybe, Umran b. Meysere ve Amr b. Ali. Müslim'de ise, Abdullah b. Amir, Ebu Küreyb, Muhammed b. Tarif, Vasil b. Abd'ul A'la, Züheyr, Ebu Said-ı Eşec, Muhammed b. Yezid vb. naklederler. 194 veya 195 yılında vefat etmiştir.

81-Muhammed b. Müslim b. et Taifi:

İmam Sadık'ın (as) bariz ashabındandı. Şeyh Ebu Cafer et Tusi Rical-i Şia kitabında onu zikreder, Zehebi, hayatını anlatırken Yahya b. Muin ve başkalarının onu doğruladıklarını, Ka'nebi'nin Yahya b. Yahya'nın ve Kuteybe'nin ondan naklettiklerini ve Abdurrahman b. Mehdi'nin de şöyle dediğini yazıyor: **"Kitapları doğrudur.** Zira Maruf b. Vasil şöyle dedi; "Süfyan es-Sevri'yi Muhammed b. Müslim'in yanında gördüm, oturmuş ondan hadis yazıyordu." Bazı kişiler, Şia olduğu için onun zayıf olduğunu ileri sürerler ama bu onun doğruluğunu etkilemez. Ama İbn-i Dinar'dan nakletmiş olduğu, abdest hakkındaki hadisi Müslim'de mevcuttur. İbn-i Sa'd'ın Tabakat'ında ise ondan Vaki b. Cerrah, Ebu Nairo, Muin b. İsa ve başkaları rivayet ederler ki, Allah'ın rahmetine 177 yılında kavuşmuştur. Aynı da onun adaşı Muhammed b. Cemmaz Medine'de vefat eder. Her ikisinin de hayat tercümesini, İbn-i Sa'd (Tabakat)ının 5. cüzünde yapmıştır.

82-Muhammed b. Musa b. Abdullah el-Fitri el-Meden:

Zehebi, "Mizan"ında ondan bahseder ve Ebu Hatim'in, onun Caferiliği açıkladığını, Tirmizi'nin de doğruluğunu kabul ettiğini yazar ve Müslim'in ve Sünen sahiplerinin onu "Hüccet" kabul ettiklerine işaret eder. Abdullah b. Abdullah b. Ebi Talha, Makberi ve benzerlerinden

"Hadis"leri vardır. Ayrıca ondan İbn-i Ebi Fûdeyl, İbn-i Mehdi, Kuteybe ve benzerleri rivayet ederler.

83-Muaviye b. Ammar ed-Dehni el-Beceli el-Kufi:

Caferilerin ileri gelen belirli simalarından, doğruluğa şayan önemli bir şahsiyetti. Babası Ammar ise, sabrın, sebatın ve haktan ayrılmamanın canlı örneği idi. Zalimin biri, Caferiliğinden ötürü "Topuk" üstündeki damarlarını kesmişti. Ama yine yılmadı ve hiç bir zaman yolundan şaşmadı. Bahsini ettiğimiz oğlu Muaviye de aynı kendisi gibidir. Zaten çocuğun babasına benzemesinden tabii ne olabilir. Her iki İmam, "Sadık" ve "Kazım" (as) dan çok şeyler öğrenmiş ve onların ilimlerini taşıyıcılardan

98

olmuştur. Bu hususta kitapları da vardır. Müslim ve Nesai onu onu hüccet kabul etmiştir.

Zübeyr'den nakletmiş olduğu Hac mevzusundaki hadisi Müslim'de mevcuttur. Yine Müslim'de kendisinden Yahya b. Yahya ve Kuteybe rivayet ederler. Ayrıca kendisinin babası Ammar'dan ve onun tabakasındaki bazı kişilerden rivayet ettiği hadisleri vardır ki bunlar Sünni mesnetlerinde mevcuttur. 175 yılında ölür, Allah rahmet eylesin.

84- Maruf b. (Harbuz) veya (Firuz) el-Kerhi:

Zehebi, "Mizan"ında onun bahsini eder ve **"Doğruluğa şayandı ama Caferi idi"** der. Ayrıca Buhari ve Müslim'in ve Ebu Davud'un onun hadislerini tahrir ettiklerine işaret eder ve der ki: "Hadisleri azdır; Ebu Asım, Ebu Davut, Übeydullah b. Musa ve başkaları ondan naklederler. "Biz de diyoruz ki: İbn-i Hallikan onu zikreder ve: "İmam Ali er Rıza'nın kölelerindendi." dedikten sonra ondan şu hikayeyi nakleder: **"Cenabı Allah'a yö- neldim ve efendim Ali er Rıza'nın (as) hizmetinden başka her şeyi terk ettim."** İbn-i Kuteybe de "Maarif adlı kitabında Caferileri sayarken, Marufu da onlardan saymıştır. Müslim, onu hüccet kabul etmiş, Ebu't Tufayl'dan nakletmiş olduğu Hac mevzuundaki hadisi, Sahih'inde mevcuttur. 200 yılında Bağdat'ta vefat eder, mezarı hala orada mevcut ve ziyaret edilmektedir.

85-Mensur b. Mu 'tamer b. Abdullah b. Rabia es Selemlî el- Kufi:

İmam Bakır ve İmam Sadık'ın (as) adamlarındandı. Onlardan da hadisleri var. İbn-i Kuteybe "Maarif" inde onu Caferilerden saymıştır. Cevzacani de, onu Cemaat tarafından mezhepleri benimsenmeyen kişilerden yani Caferilerden saymıştır ki, şöyle der: **"Kufe'de mezhepleri halk tarafından benimsenmeyqaen şahıslar vardı ki; bunlar muhaddislerin reislerindendiler. Örneğin Ebu İshak, Mensur, Zübeyd el-Yami ve A'meş gibileri... Ama halk bunlara doğrulukları yüzünden tahammül etmiştir."** Soruyoruz: "Bu doğru kişilerin kabahati neydi? "Sekaleyne sıkıca tutunmaları mı yoksa, Necat gemisine binmeleri

mi? Yahut, Peygamber'in ilim şehrinin kapısından (Hitta kapısı) gitmeleri mi? Veya, Allah'a inançlarından ve ondan korkularından devamlı ağlamaları mı?.. Hatta İbn-i Sa'd "Tabakat" ında Mansur'un tercümesinde der ki: "Ağlamaktan "Ameş" oldu yani gözlerinin nuru zayıfladı, görüşü azaldı."

Soruyoruz: Böyle muhterem bir insanın, halkça "sakil" çekilmez, telakki edilmesi mümkün mü? **Hiç zannetmiyoruz. Ama ne yazık ki, kısmetimiz, insafsız kişilerin yargısına bırakılmakmış.** Bakın ibn-i Sa'd, Mansur'un hayatını yazarken ne diyor:

"Hammad b. Zeyd dedi ki: Mansur'u Mekke'de gördüm, tahmin edersem o "Haşabiye" Tahtacı fırkasındandı, fakat kendisinin yalan söyleyecek bir insan olduğunu tahmin etmiyorum"...

Şu alay ve düşmanlık dolu sözlere bakın, insanı en çok dehşete düşüren şu cümlenin üzerinde durmak gerek, "yalan söyleyeceğini tahmin etmiyorum." Allah Allah... Sanki yalan, Ehl- i Beyt ve müritlerine vergili bir huymuş da, Mensur, doğru söyleyince hakikatin hilafına hareket etmiş oluyor ve sanki Nasiblr Ehl-i Beyt'in taraftarlarına "Haşabiyye", "Turabiyye,"Rafizi" gibi küçümseyici isimlerden başkasını bulamıyorlar da onlara hep buna benzer isimler yakıştırıyorlar veya sanki cenabı Allah'ın şu buyruğunu hiç duymamışlardır: **"Birbirinize kötü lakaplar takmayınız; iman etmiş kişilere fasık demek en kötü şeydir."**

İbn-i Kuteybe "Haşabiye"lerden şöyle bahseder: "Onlar Rafizilerdendir, İbrahim b. Eşter, Ubeydullah b. Ziyad'la karşılaştığı zaman, İbrahim'in adamlarının çoğunda "Haşeb" yani, tahta sopalar" vardı. Bu yüzden onlara "Haşşabiyyeler" denildi ." Biz de deriz ki: Onlara bu isimleri takmalarının sebebi, sadece onları küçük görmelerinden ileri gelmektedir. Buna rağmen yine de bu Haşabiler, Haşebleri ve imanlarıyla, Mercane'nin oğlu, Ehl-i Beyt katilleri ve Nasibileri mahvetmeye kafi geldiler ve böylece zalimler onların elleriyle cezalandırılmış oldu.

Sonra bu şerefli lakabın bize ne zararı var ki? Bilakis biz bununla ve "Turabiyye" lakabıyla iftihar ve şeref duyuruyoruz.

100

Olayların tesirine kapılarak mevzu dışına çıktık, tekrar bahsimize dönelim; Mansur'u bütün Sahih sahipleri ittifaken hüccet etmişlerdir. Caferiliği de elbette hepsi tarafından malumdu.

İbn-i Sad şöyle der:"Mensur, 132 yılının sonuna doğru vefat eder" ve der ki: **"İltimada şayan, emin, hadisleri bol, yüce ahlaklı bir insandı."** Allah ona bol mağfiret ihsan etsin.

86- el-Minhal b. Amr el-Kufi et Tabi:

Kufe Caferilerin meşhurlarındandır. Bu sebepten dolayı Cevzacani onu zayıf kabul ederek: "Kötü Mezheplidir" der. Keza, İbn-i Hazım ve Yahya b. Muin'de aleyhinde bulunurlar. Fakat Caferi olduğunu bildikleri ve kendisi de bunu saklamadığı halde hadislerinin doğru olduğundan şüphe etmemişlerdir. Şu'be, Mes'udi, Haccac b. Artat ve daha bir çok kimseler kendisinden naklederler. İbn-i Muin, Ahmed el-İcli ve benzerleri onu tasdik ederler. Zehebi "Mizan"da ondan bahseder ve yazdıklarının hepsini zikrederken, Buhari ve Müslim'in ondan tahric ettiklerine işaret eder.

87- Musa b. Kays el-Hadrami:

Künyesi Ebu Muhammed'dir. Ukayli, onu aşırı Rafizilerden sayar. Süfyan, ondan Ebu Bekir ve Ali'yi sorar, O, Ali'yi daha çok severim, der. Musa, Seleme b. Kühayl'den İyad b. İyad'dan, Malik b. Caune'den müselmel olarak şu hadisi rivayet ederdi:

"Ümmü Seleme'nin şöyle dediğini duydum: Resulullah (s.a.a) dedi ki: "Ali Hakk'la beraberdir. Ona tabi olan da Hakk'la beraberdir. Onu terk eden ise Hakkı terk etmiş olur."

Bu hadisi Musa'dan Ebu Nuaym Fadıl b. Dekin nakleder. Musa, bundan başka Ehl-i Beyt hakkında, Ukayli'yi rahatsız eden doğruluğu sabit bir çok hadis rivayet eder. Musa, hakkında konuşmasının sebebi de budur. İbn-i Muin ise, Musa'yı doğrular. Aynı zamanda Ebu Davut ve Said b. Menzur sünenlerinde onu hüccet kabul etmişlerdir. Zehebi de tercümei hayatını yazarken, hakkında yazdıklarımızın hepsini zikretmiş. Musa, Mensur zamanında Hakk'ın Rahmetine kavuşmuştur. Allah rahmet eylesin.

88-Nafi b. Haris Ebu Davut en Nahai, el-Kufi, el-Hemdani es-Sebii

Ukayli: "Rafizilikte aşırı gidenlerdendi" der. Bahir, Ehl-i Beyt yandaşlığı yüzünden hakkında konuşurlar" diyor. Oysa Süfyan, Hümam, Şerik ve bu tabakadan daha bir çok kişi ondan nakleder.

Tirmizi, onu hüccet kabul eder. Mesnet sahipleri de ona ait hadisler tahrir ederler. Tirmizi ve diğer kitaplarla Enes b. Malik , İbn-i Abbas, Amran b. Husayn ve Zeyd b. Erkam'dan nakletmiş olduğu hadisleri bulabilirsiniz. Zehebi de tercümei halini yapar ve onunla alakalı zikrettiğimiz hususları zikreder.

89-Nuh b. Kays b. Rebah el-Hemdani:

Ona et Tahi el-Basri de denir. Zehebi, Mizan'ında onu zikreder ve şöyle der: **"Hadisi özenli ve elverişlidir"** ve der ki: "Ahmed ve b. Muin onu tasdik ederler. Ebu Davut onun On iki taraftarı olduğundan bahseder ve der ki: Nesai, onun zararsız olduğunu söyler.

Aynı zamanda Zehebi, onun adının üzerine Müslim'in ve sünen sahiplerinin rumuzunu koyar. Yani onun, bunların sahihlerindeki adamlardan biri olduğuna işaret eder. Müslim'in Sahih'inde içki hakkında onun bir hadisi var. Bu hadisi İbn-i Avn'dan naklediyor. Yine Müslim'de giyim hakkında bir hadisi var; bunu da kardeşi Halit b. Kays'tan nakleder. Onan nakledenler ise, Müslim'de Nasr b. Ali; diğer Sahihlerde Ebu'l Eş'as bu gruptan daha başka kişiler. Nuh'un ayrıca, Eyyup'tan, Amr b. Malik'ten ve daha başkalarından hadisleri var.

90-Harun b. Sa'd el-İcli el-Kufi:

Zehebi onu zikreder. Onu zikrettiğinde adının üstüne Müslim'in rumuzunu koyar ki, bu da Müslim'in adamlarından olduğuna delalet eder. Daha sonra onu vasfederken şöyle der: **"Ahlakça sadıktır, fakat kindar bir Rafizidir."** Abbas, İbn-i Mu'in'in *şöyle* dediğini nakleder: **"Harun b. Sa'd aşırı Caferilerdendir."** Abdurrahman b. Ebi Said el-Hudri'den hadisleri vardır, kendi

102

sinden ise, Muhammed b. ebi Hafs el-Attar, Mes'udi ve Hasan bin Hayy naklederler. Ebu Hatim: "Zararsız" der. Ben de, Hasan b. Salih'in, Harun'dan, Harun'un da Selman'dan Müslim'de, ateşin sıfatı hakkında, bir hadisi, naklettiğini hatırlıyorum.

91-Haşim b. Berid b. Zeyd Ebu Ali el-Kufi:

Zehebi, onu zikrederken adının üstüne "Ebu Davut" ve "Nesai"nin rumuzunu koyar ki, bu da onun her ikisinin sahihlerindeki adamlarından biri olduğuna işarettir. Ayrıca onun Rafizilik yaptığına şahitlik yaptığı gibi İbn-i Mu'in'in ve daha başkalarının da onu doğruladıklarını nakleder ve Ahmed, onun için "zararsız dedi" der. Biz de diyoruz ki: Haşim, Zeyd b. Ali'ye Müslim-i Batin'den naklettiği gibi kendisinden de Harbi ve

oğlu Ali b. Haşim ve belli başlı daha başka kişiler de naklederler. Haşim'in Şiilik evinden olduğu bu kitapta daha önce oğlu Ali b. Haşim'in ahvalinden bahsederken yaptığınız açıklamalardan belli olmuştur.

92-Hubeyre b. Barim el-Himyari:

O da Haris b. Abdullah gibi Ali aleyhisselam'ın ashaplarındandı. Zehebi, "Mizan"ında onu zikreder ve adının üzerine "Sünen sahiplerinin rumuzunu koyarak, senetlerindeki adamlarının biri olduğuna işaret eder ve Ahmed'in, **"Hadisinde bir sakınca yoktu, bize göre Haris'ten daha sevimlidir."** dediğini nakleder; ayrıca İbn-i Hiraş'ın: "Zaaf sahibidir, Sıffin maktullerini kontrol edip henüz ölmeyenleri öldürürdü" dediğini, Cevzacani'nin de: Muhtarın adamlarındandı, Hazır günü henüz ölmeyen yaralıları öldürür" söylediğini zikrediyor, Biz de şöyle diyoruz: Şehristani "Mile'l ve Nihal" kitabında onu Ehl-i Beyt taraftarlarından sayar. Zira Caferiliği sabittir. Hz. Ali (as) hakkındaki hadisi "Sünenelerde sabittir. Bu hadisi ondan Ebu İshak ve Ebu Fahite rivayet ederler.

93-Hişam b. Ziyad Ebu'l Mikdam el-Basri:

Şehristani, "Milel ve Nihal" kitabında onu On iki imam taraftarlarından, Zehebi ise Mizan'ında (H) harfinde adını, künyelerde de

103

künyesini zikreder ve künyesinin üstüne (T-K) Rumuzunu koyar. Bu da "Sünen" Sahiplerinden kendisine itimat edenlere işaretidir.

Arzu eden, Tirmizi Sahihi ve başkasına bakıp Hasan ve Kardi'den olan hadisini görebilir. Ayrıca kendisinden, Şeyban b. Feruh, Kavariri ve daha başkaları da naklederler.

94-Hişam b. Ammar b. Nusayr b. Meyser'e Ebu'l Velid.

Ez Zafari ed-Dimeşki de denir. Buhari'nin şeyhlerindendir. İbn-i Kuteybe Maarif'inin fırkalar babında ondan bahsederken onu Caferilerden saymıştır. Zehebi'de "Mizan"ında onu zikrederken ondan:

İmam, Şam'ın Hatibi, misafir evi, muhaddis diye bahseder, "Sadık ve hadislerinin çok olduğu inkar edilemez" der.

Biz de ilaveten şöyle diyoruz:

Buhari Sahihi'nde Bey (Satıcılık) kitabının "Bir fakirin, borcunu geciktirmek" babında onun hadisini vasıtasız rivayet ettiği gibi, başka yerlerde de ondan hadisler naklettiğini hadis okuyucuları bilir elbette. Bunların bazıları "Mağazi" "İçkiler" ve "Peygamber (s.a.a)'in ashabının faziletleri" kitaplarındadır. Hişam, Yahya b. Hamza'dan, Sadaka b. Halit'ten, Abdülhamit b. Ebu'l İşrin ve başkalarından nakleder.

Mizan'da şöyle deniyor: **"Çok kişi ondan bahseder, zira çok kişi**

ona okuma ve hadis öğrenmeye gitmiştir."

Şeyhlerinden biri olan "Velid b. Müslim" ondan bahseder, kendisi de Ebi Lehia'dan mecazen nakletmiştir. Abdan: **"Onun gibisi dünyada yoktu"** der. Başka biri de: **"Hişam, fasih, belîğ ve ilmi çok olan bir adamdı der."**

Bizim de diyeceğimiz şu: Hişam diğer Caferiler gibi, Kur'an kelimelerinin Cenabı Allah tarafından yaratıldığına inanırdı. Ahmed bin Hanbel bunu duyduğu zaman, şöyle der: "Onun istikametsiz olduğunu bilirim Allah cezasını versin" der.

Ahmed, bir gün de Hişam'ın yazdığı bir kitabın hutbesinde şöyle yazıldığını görür: **"Yaratmasıyla yaratıklara tecelli eden**

104

Allah'a şükürler olsun." Ahmed, bunu görünce sinirinden yerinde duramaz oldu. Hatta Hişam'ın arkasında namaz kılanlara namazlarını tekrar etmelerini emretti. Hişam'ın bu sözleri Cenabı Allah'ı görünürlükten ve keyfiyetten tenzih ettiği gibi halk ettiği yaratıklarla kudretin tanzimini ifade ettiği anlayışlı kişiler nezdinde açıktır. Hişam demek istiyor ki her şeyde kudretinin bir delili bir alameti vardır. Fakat sonraki alimler içtihatları nispe- tinde birbirleri hakkında konuştukları olabilir.

Hişam, 153'te doğup, 245 yılının muharrem ayının sonunda vefat etmiştir. Allah-u Teala rahmet eylesin.

95- Hüseyin b. Beşir b. Kasım b. Dinar es Selemi el-Vasıtı

Belh asıllıdır; Dedesi Kasım, ticaret için Vasıf'a gelir, ibn-i Kuteybe "Maarif'inde onu Caferilerden sayar. Ayrıca Ahmed b. Hanbel'in asrında onun tabakasından olanların şeyhi idi. Zehebi, Mizan'ında onu zikreder ve Sahih sahiplerinin altısının da onu hüccet gösterdiklerini yazar. Ayrıca onu hafız diye vasıflandırır ve büyük bir alim olduğunu, Zehri'den ve Hüseyin b. Abdurrahman'dan duyduğunu, Yahya b. Kahtan'ın, Ahmed'in, Yakup ed-Dervaki'nin ve daha bir çok kişinin ondan naklettiklerini zikreder.

Biz de ilaveten deriz ki, Buhari ve Müslim' in Sahihlerine bakın. Şu şahıslardan naklettiği hadisleri görürsünüz: Hamid et-Tavıl, İsmail b. Ebi Halil, Ebu İshak eş-Şeyhani ve daha başkaları... Yine aynı sahihlerde kendisinden, Amr en-Nakit, Amr b. Zurara ve Said b. Süleyman naklederler. Ayrıca yalnız Buhari'nin yanında kendisinden, Amr b. Avf, Sa'd b. Nadr, Muhammed b. Nebhan, Ali b. Medini ve Kuteybe rivayet ederler. Yine yalnız Müslim'in yanında Ahmed b. Hanbel, Şurayh, Yakup ed-Devraki, Abdullah b. Muti, Yahya b. Yahya, Said b. Mensur, ibn-i Ebu Şeybe, İsmail b. Salim, Muhammed b. es-Sabah, Davut b. Raşit, Ahmed b. Mani, Yahya b. Eyyüp, Züheyr b. Harb, Osman b. Ebi Şaybe, Ali b. Hacer ve Yezid b. Harun rivayet ederler. Hüseyin b. Beşir, 183 yılında Bağdat'ta 79 yaşında vefat eder. Allah rahmet eylesin.

96- Vaki b. Cerrah b. Melih b. Udeyy:

Oğlu Süfyan Revasi ile künyelenir. Kays Gaylan kabilesindenndir. İbn-i Kuteybe Maarif'inde onu Ehl-i Beyt taraftarı saymıştır. İbn-i el-Medini de Tezhib'inde, Vaki'in Ehl-i Beyt taraftarlığına delil getirmiştir. Muaviye oğlu Mervan da Vaki'in Rafizi olduğundan şüphe etmezdi. Bir gün ona Yahya b. Muin gelir ve yanında üzerine şöyle yazılmış bir yazı görür:

"Filan adam böyledir, filan da şöyledir" arada bir de: "Vaki Rafizi'dir." İbn-i Muin bu yazıyı görünce ona: "Vaki senden daha hayırlıdır, der. O: Benden mi? diye sorunca, İbn-i Muin: "Evet" der. Ahmed b. Hanbele sorarlar: Vaki ile Abdurrahman ihtilafa düşerse hangisinin dediğini tercih edelim? Ahmed, Abdurrahman'ı tercih eder, ileri sürdüğü bazı sebeplerden dolayı, bunlardan biri, Abdurrahman, Vaki hilafına selefın (eskilerin) lafını etmezdi. Bunu Zehebi de, Hasan b. Salib'in hayatının tercümesinin sonunda yazdıklarıyla onaylar. Zehebi şöyle der: Vaki dedi ki: Hasan b. Salih benim yanımda imamdır. Ona: Ama o Osman'a rahmet okumaz denildiğinde, ona:

Sen, Haccac'a rahmet okur musun? der. Böylece Osman'ı Haccac'la bir kefeye koyar. Zehebi, onu zikreder ve bu yazdıklarımızın hepsini nakleder.

Sihah sahiplerinin altısı da ona tanıklık yaparlar. Buhari ve Müslim'in sahihlerinde; A'meş, Sevri, Şü'be, İsmail b. Ebi Halid ve Ali b. Mübarek'ten olan hadisleri sizi ikna eder sanırım. Yine aynı sahihlerde İshak el-Hanzali ve Muhammed b. Namir ondan hadis naklederler. Ayrıca yine Buhari'de ondan şu şahıslar nakleder: Abdullah b. Hamidi, Muhammed b. Selam, Yahya b. Cafer b. A'yen, Yahya b. Musa ve Muhammed b. Mukatil. Yine ayrıca Müslim'in yanında ondan şu belirli şahıslar nakleder: Zübeyr, ibn-i Ebi Şeybe, Ebu Küreyb, Ebu Said el-Eşec, Nasr b. Ali, Said b. Ezher, ibn-i Ebu Umar, Ali b. Haşrem, Osman b. Ebi Şeybe ve Kuteybe b. Said, 197 yılının Muharrem ayında hacdan dönerken vefat eder. Allah-u Teala ona rahmet eylesin. Öldüğünde 67 yaşındaydı.

106

97- Yahya b. el-Cezzar el-Ami el-Kufi:

Hiz. Ali (a.s)'ın ashabındandı Zehebi onu, Mizan'ında zikrederken Müslim'in ve Sünen sahiplerinin ona tanıklık ettiklerine dair işaret koyar ve inanılır olduğunu tasdik ederek Hakem b. Uteybe'nin, onun hakkındaki şu sözlerini nakleder: **Yahya b. Cezzar, Caferilikte aşırı bir tutuma sahipti.** Ayrıca ibn-i Sa'd da onu Tabakat'ında zikreder ve şöyle der: **Yahya b. Cezzar, Caferi olduğu gibi, sözleri aşırı idi.** Hepsini de der ki: İnanılır bir şa- hıstı ve hadisleri vardı. Biz de deriz ki: Müslim Sahih'inde Hiz. Ali'den (as), namaz hakkında nakletmiş olduğu bir hadisini gördük. Yine Müslim Sahih'inde Abdurrahman b. Ebi Leyla'dan iman hakkında naklettiği bir hadisi daha var ve yine Müslim'de Hakem b. Uteybe ve Hasan el-Ami ondan naklederler.

98- Yahya b. Said el-Kattan:

Künyesi el-Basri'dir. Zamanının muhaddisi idi. ibn-i Kuteybe Maarifinde onu Caferilerden sayar. Altı Sahih sahipleri ona tanıklık ederler. Hişam b. Urve, Hamit et Tavl, Yahya b. Said el-Ansari gibilerden naklettiği hadisler Buhari ve Müslim'in sahihlerinde sabittir. Yine aynı Sahih'lerde, kendisinden şu şahıslar nakletmişlerdir: Muhammed b. Musenna, Bender, Musedded, Ali b. Mediniy, Beyan b. Amr, Muhammed b. Hatim ve daha niceleri... Hicretin 198 yılında, 78 yaşında vefat eder. Allah-u Teala rahmet eylesin.

99- Yezici b. Ebi Ziyad el-Küfi, Ebu Abdullah;

Beni Haşim'in kölesi idi. Zehebi onu Mizan'ında zikreder ve isminin üzerine kendisinden naklettiklerine işareten, Müslim'in ve dört Sünen sahibinin rumuzunu koyar ve ibn-i Fudayl'ın: "**Yezid b. Ebi Ziyad, Caferilerin büyük imamlarındandı.**", dediğini nakleder bizzat kendisi de onun Küfe alimlerinin meşhurlarından olduğunu itiraf eder. Bununla beraber hepsi ona yüklenir ve ellerinden geldiği kadar onu kötülemeye çalışırlar. Buna sebep daha çok Ebu Berzen'in senedi ile şu hadisi rivayet etmesidir: "**Peygamber (s.a.a) ile beraberdik, şarkı sesi duyuldu, baktık ki Amr b. As ile Muaviye şarkı söylüyorlar. Pey-**

107

gamber (s.a.a) şöyle buyurdu: "**Allah'ım, onları fitneye döndükleri zaman o fitnenin içinde bırak ve ateşin içine sürükle.**" Müslim'in Sahih'inde, Abdurrahman b. Ebi Leyla'dan aldığı ve kendisine isnaden Süfyan b. Üyayne'nin rivayet ettiği, yemekler hakkındaki hadisi görebilirsin... 136 yılında, 90 yaşında ölür. Allah rahmet eylesin.

100- Ebu Abdullah el-Cedeli:

Zehebi, Onu künyeler babında zikreder ve adresinin üzerine (D.T) işaretini koyar; bu, Sahih'lerinde Ebu Davut ve Tirmizi'nin adamlarından olduğuna delalettir. Sonra da onu Caferi ve buğz sahibi olarak vasıflandırır ve Cevzacani'nin, "Muhtar'ın bayrağını taşıyanlardan" dediğini, Ahmed 'in ise onu onayladığını nakleder.

Şehristani de Milel ve Nihal kitabında onu Caferilerden sayar. İbn-i Kuteybe ise Maarif inde onun mutaassıp Rafıziler'den olduğunu zikreder. Hadislerini Ebu Davut ve Tirmizi'nin Sahihlerinde ve bütün Sünen senetlerinde görebilirsiniz. Ayrıca onu İbn-i Şad'da Tabakat'ında zikreder ve: "**Mutaassıp bir Caferi idi**" der.

Onun hakkında şu iddiayı da ileri sürerler. Muhtar'ın jandarmalarındandı, Muhtar onu sekiz yüz kişiyle, Muhammed b. Hanefiyye ve Ben-i Haşim'i, ibn-i Zübeyr'den kurtarmak için gönderir ki, ibn-i Zübeyr Muhammed ve yakınlarının kendisine biat etmedikleri için kuşatıp ateşe vermeğe kalkmıştı. Fakat Ebu Abdullah el-Cedeli onları bu tehlikeden kurtarmıştı. Allah ona 'Peygamber'in (saa) ailesine yapmış olduğu bu iyiliğin mükafatını versin...

Bu muhterem, acele olarak zikretmek istediğimiz şahısların onuncusudur. Hepsı Caferilikleri sabit yüz kahraman olup, Sünnilerin

ister istemez hüccet kabul ettikleri, ümmet tarafından alim sayılan kişilerdir. Nübüvvetin eserleri onlarla muhafafaza edilmiştir. Sihahların, Sünenlerin, Müsned'lerin dayanağı onlar olmuşlardır, isimleriyle birlikte onları zikrettik. Ehl-i Sünnet'in, onların Caferi olduklarını kabul etmelerine rağmen yine-

108

de onları hüccet kabul ettiklerini ispat için naslar getirdik, bunu da sizin hükmünüze uymak için yaptık. Böylece, Sünnet ehli, Ehl-i Beyt taraftarlarını hüccet olarak kabul etmezler, diye iddia edenler, ümit ederiz ki bu tespitleri okuyunca hatalarını anlamış olurlar ve hadis dayanağının, doğruluk ve emanet mevzubahis olduktan sonra, Caferi ve Sünni fark gözetilmeyeceğini idrak ederler.

Kaldı ki Caferilerin hadisi mutlak şekilde reddedilseydi Nebevi eserlerin tümü zayi olacaktı. Bunu Zehebi Mizan'ında Eban b. Tağleb'in tercümei halini yaparken açıkça itiraf etmiştir. Zira inkar etmek apaçık fesada davet etmekten başka bir şey değildir.

Siz ise -Allah sizinle hakkı galip kılsın- biliyorsunuz ki Sünnilerin hüccet kabul ettiği şu saydıklarımızdan başka, daha nice Caferiler vardır ki, onlar bunlardan sayıca daha fazla, ilimde daha ileri, hadiste daha zengin, Ehl-i Beyt Mektebinde daha köklü kimselerdir. Zira onlar Sahabe olan Ehl-i Beyt taraftarlarıdır. Allah hepsinden razı olsun.

Size o değerli şahısların isimlerinden son bölümlerimizde bahsettik ve edeceğiz, inşaallah. Tabiinlerden de hüccet kabul edilir öyle Şialar vardır ki, hepsi birer doğruluk ve emanet abidesi... Hepsi de yetenekli hafız, itimada şayan kimselerdir. Örneğin Allah-u Teala'nın yolunda "Küçük Cemel" "Büyük Cemel" "Sıffin" ve "Nehrevan" vakıalarında, Emir'ul Mü'minin Hz. Ali'nin (as) safında savaşırken şehit olanlar...Hicaz ve Yemen'de Busr b. Artat'ın gadrine uğrayanlar. Muaviye tarafından Basra'ya gönderilen Hadrami'nin fitnesine kurban gidenler. Ve "Cennet gençlerinin efendisi" ile birlikte Kerbela'da şehadete erişenler. Torunu, şehit Zeyd ve onun gibi Muhammed (saa) soyundan olup, zulme karşı isyan edenlerle beraber şehit olanlar. Ve yerlerinden zalimce sürgün edilip, eziyetle öldürülenler. Ve korkudan takiiye'ye yönelenler ki, bunların arasında Ahnef b. Kays, Esbağ b. Nebate ve (harfleri ilk noktalayan) Yahya b. Ya'mur, lügat ve aruz ilmini icad eden Halil b. Ahmed, Sarf il-

109

mini ortaya koyan Maaz b. Müslim gibi meşhur şahsiyetler de vardır. **Daha bunlar gibi niceleri var ki, hepsini sayacak olursak ciltlere sığmaz. Sünnet ehlinin ihmal ettiği daha nice Caferi hafızlar, ilim adamları vardır. Fakat dediğimiz gibi, onları zayıf gösterip isimlerinden bahsedilmemesini tavsiye ettiler.** Ama Ehl-i Beyt alimleri onların isimlerini, haletlerini ihtiva eden fihristler, ansiklopediler tanzim ettiler. Böylece Şeriat yolundaki hizmetlerini ispat etmiş oldular. Bu alimlerin hakikatlerine vakıf olanlar, onların ne derece sadık, emin, zahid olduklarını ve Cenab-ı Allah ve Resul'ünün (saa) yolunda ne derece muhlis nasihatlerde bulunduklarını gayet iyi bilirler.

Allah bizi, sizin ve onların bereketinden faydalı kılsın. (ş)

DİPNOT

1- Guluv, haddinden fazla dinci olana denir. Ayrıca Caferilerden Hz. Ali'ye (as) Allah'lık sıfatı veren, "Gulat" fırkası vardır, onun ferdine Guluv veya Gali denir.

2-Mübazere: Teke tek vuruşma, savaşma

3-Hüccet: Beyy'ine, şahit, tanık.

4-Mizan'da Abdürazzak'ın hayatı babında 2 ve 3. Mizan 'da yazılı.

5-Evet kendisine muvafakat eden insanlar çok, ona muvafakat etmeyenler sadece Nasibi ve Haricilerdir. Muvafık olup da en büyük hüccet olan, Ahmed b. el-Ezher şöyle diyor:

Abdürrezak Muammer'den, ez Zehri'den, Ubeydullah'tan, ibn-i Abbas'tan şu hadisi nakletti: (Resulullah (s.a.a) Hz. Aliye bir gün şöyle dedi: "Sen dünyada da efendisin ahirette de. Seni seven beni de sevmiş olur. Senden nefret eden benden de nefret etmiş olur ki onun cezası cehennem azabıdır.

Bu hadisi, Hakim Mustedrek 'inde yazar.

6- Muaviye, Allah 'a karşı isyan etmiş adamlarının görüşünün dışında, haşakî ki günah sayılsın. Resulullah (s.a.a) 'a dayanan hadisi de kendisi nakleder: "Muaviye'yi benim minberimde görürseniz oldürün onu."

7- Mizan'da yazılı

8- Mizan'da aynen yazılıdır.

MEKTUP 17 3 Zilhicce 1329

1- Münazaracının nezaketi.

2- Ehl-i Sünnetin, itimat edilir Caferileri Hüccet kabul etmelerinde bir sakınca olmadığını açıkça söylemesi.

3- Ehl-i Beyt hakkında inen ayetlere iman etmesi.

4- Bu ayetlerle, Kible ehlinin tuttuğu yolun bu kadar farklı olduğuna şaşması.

1- İnanın gözlerim şimdiye kadar sizden daha zeki ve anlayışlı bir zatı görmemiştir; kulaklarım sizden daha açık zihinli, daha basiretli birini duymamıştır. Hiç bir duygu sahibinin kulağını lehçenizden daha yumuşak, sözünüzden daha tesirli bir ses okşamamıştır Mektubunuzda adeta bir nehir gibi akıyorsunuz... Münazaramızda, dillere, kulaklara, gözlere ve gönüllere hükmediyorsunuz.

Bilhassa bu son mektubunuz insanların basını egecek, batılın başına, hakikat kılıcım vuracak mahiyette.

2- Herhangi bir Sünni'nin Caferi kardeşini, "itimada şayan olduktan sonra, hüccet kabul etmesinde hiç bir sakınca olmadığı anlaşılmıştır. Bu doğrultudaki görüşünüz açık bir hakikattir. Muarızların görüşü ise, düşmanlık ve inada dayanmaktadır. Caferileri şahit, kabul etmediklerine dayanan sözleri, fiilleriyle bağdaşmadığı gibi, onları şahit, göstermekte de fiilleri, sözleri ile çakışmaktadır: Yani, sözleri ve fiilleri aynı bahis istikametinde yarışmadığı gibi, aynı gaye, aynı yoldan gitmemektedir; daha başlangıçtan birbirine çarpıp, her biri ötekini göğsünden tutup itmektedir, işte onun için, onların "Hücceti" sakat, si-

111

zin "Hüccetiniz" ise gayet sıhhatli olmuştur. Hatta acele olarak olsa, takdim etmiş olduğunuz isimleri bir "kitap" halinde derleyip, ona şöyle bir isim vermenizi bendeniz tavsiye ederim: **"Sünni senetlerinde Şii Senetler."**

Böyle bir Risale bu mevzudaki gayenin kendisi olur ve hiç kimsenin ardında arayacağı başka bir gaye kalmaz, ümit ederim islam aleminde büyük bir ıslah ihdas etmeğe sebep olur, inşallah.

3- Allah-u Teala'nın ayetlerinin tümüne inandığımız gibi Emir'ül Müminin Ali b. Ebi Talib'in (as) ve bütün Ehli Beyt'in (as) hakkında nazil olan ayetlere, istediğinizden fazla iman etmişizdir.

4- Ehl-i Kiblenin, neden Ehl-i Beyt İmamlarını (as) ihmal ettiklerini bilemiyoruz. Neden onların "Mezhepleri" icabınca, ne asılda ne teferruatta ibadet etmediler; neden ihtilaflı meselelerde onların sözüne uymadılar? Neden ümmetin alimleri onların görüşünü aramayıp, nazari meselelerde onlara muarız bile oldular. Hatta onlara muhalefet etmekte hiç bir sakınca görmediler...

Böylece Ümmetin ammesi Seletten Halefe aynı yolu takip edip din meselelerinde, inkar yoluna sapmadan başkalarına yönelmişlerdir. Eğer kitap ayetlerinde ve Sünnet sahihlerinde dediğimiz hususlar "Nas" olsaydı, kible ehli, Ehl-i Beyti bırakıp başkalarına yönelmezlerdi. Fakat onlar, kitaptaki ayetlerden ve sünnetten ancak Ehl-i Beyte meth ve senayı, onları sevip onlara hürmet etmeyi vasiyet etme manasını çıkarmışlardır. Salih selef elbette ki "Sünnet" ve "Kitap" hususunda daha çok bilgiye sahiptirler. Onların yolundan gitmekteyiz." Vesselam. (s)

MEKTUP 18

4 Zilhicce 1329

1- Sevgiye hürmetle mukabele.

2- Münazaracının kible ehline mutlakiyet hakkı vermekteki hatası.

3- Ehl-i Beyt'e (as) sırt çevirenler idareciler olmuştur.

4- Ehl-i Beyt İmamları (as), kesin olarak hiç bir nazarı itibar ve delille başkalarından geri kalmamışlardır.

5- Hangi Adil mahkeme onlara sığınanları dalalet suçundan mahkum eder?

1- Benim gibi bir aciz hakkında iyi düşünceler beslemenizden dolayı size teşekkürlerimi sunar, bana ve mektuplarıma rıza gözüyle bakışınızı takdirle karşılarım. Bu yakınlık ve lütuf karşısında huşu eder, heybet ve iclalle eğilirim.

2- Ne var ki; Zatı alinizden Ehl-i Kiblenin tümüyle Ehl-i Beyt'e (as) sırt çevirdiklerini içeren hükmünüzü, tekrar gözden geçirmenizi rica edeceğim. Size şunu hatırlatmak isterim ki Ehl-i Kiblenin yarısı Ehl-i Beyt'in (as) taraftarıdır. Onlar hiç bir zaman ne sırt çevirdi, ne çeviriyor, ne çevirecek, ne de ilelebet Ehl-i Beyt'in takip ettiği, din usulleri ve teferruatı yolundan sapacaklardır.

Onlar Ehl-i Beyt'in Mezhebiyle ibadet etmeyi Kitap ve Sünnet'in tayin ettiği vaciplerden saymaktadırlar. Ve Allah-u Teala bu görüş çerçevesinde, her asırda ve her diyarda "tedeyyün" etmeyi uygun görmüşlerdir. Peygamber'in (s.a.a) vefatından bugüne dek Halef Selefî takip ederek aynı yola devam etmektedirler.

3-Ehl-i Beyt'e (as) yüz çevirenler halifelik meselesi yüzünden , bu ümmetin idarecileri ve amirleri olmuştur. Halifelîği Emir'ül

113

Mü'minin Ali b. Ebi Talib'e "nas" olunduğu halde, ihtiyari yaptılar. Güya Araplar devamlı bir kabileden kalmasına sabredemezlermiş... Buna dayanarak o "nassı" tevillere büründürüp halifelîği seçime dayandırdılar ki, Arapların her kabilesi zamanın birinde kendisine geçeceğine ümit etsin. Nitekim böylece bir müddet burada bir müddet orada kalmaya mahkum oldu. Zira malik oldukları bütün kuvvet ve gayreti bu usulün yerleşip devam etmesi uğruna sarf etmekten geri kalmadılar.

Bu vaziyet onları Ehl-i Beyt'e (as) karşı haşin ve zalim davranmaya ve onların mezhebi ile ibadet etmenin Kitap ve Sünnetçe vacip olduğuna işaret eden ne varsa tevil etmeğe mecbur bıraktı...

Eğer, o delillerin açıklığına teslim olup, Ehl-i Beyt'e (as), din usulü ve teferruatı ile dayanıp, halkı da kendilerine dayandırsalardı, yerleştirmek istedikleri usulün yolunu yine kendileri keser Ehl-i Beyt'in en büyük müritlerinden olurlardı. Zaten bu hususları iyice tetkik eden bilir ki, Ehl-i Beyt'in (as) imamlığına mezhepteki yüz çevirmenin sebebi, aslında Resulullah (s.a.a)'den sonra umumi imamlıklarının (halifelikte dahil) yerleşme korkusunun tepkisidir.

Eğer yalnız din ve mezhep imamlıkları mevzubahis olsaydı buna hiç kimse itiraz etmeyecek onların mezhebinden kimse ayrılmayacaktı.

4- Bırakın onların hakkındaki nas ve beyanatı. **Bunların, hiç aslı olmadığını sayıp onlara dikkatlice bakın. Onlarda hiç bir kusur bulabilecek misiniz?. İlim ve takvada imam Eş'ari'den veya dört imamdan geri midirler?. Eğer kusurları yoksa ve başkalarından geri değillerse, neden başkalarının sözü daha geçerli ve takip edilmekte daha evla oluyor?.**

5- Ve hangi adil mahkeme onların korkuluğuyla korunmanın veya onların yolunu takip etmenin sapıklık olduğuna hükmeder? Sünni Cemaatinin mahkemesi mi, haşa. Selamlar size.

114

MEKTUP 19

5 Zilhicce 1329

1- Adil Mahkemeler Ehl-i Beyt'e (as) sığınmanın dalalet olduğuna hüküm veremezler.

2- Onların Mezhepleriyle amel etmek emaneti muhafazadır,

3- Denilebilir ki, onların mezhebini takip etmek daha evladır,

4- Hilafetin "Nas" mahiyetinin açıklanmasını istemek,

1- Ehl-i Beyt'in ipine tutunanların, onların yolunu takip edenlerin dalaletine dair, adil mahkemeler hüküm veremez.

Onlar da imamlık vecibeleri hususlarında diğer imamlardan geri kalmazlar.

2- Onların mezhebi ile amel etmek, şüphesiz kifayetlidir ve diğer dört mezhep gibi mükelleflerin zimmetlerini beraat ettirir.

3- Hatta İmamlarınız olan On İki İmam'ın (as) peşinden gitmek, dört imamın ve diğer imamların peşinden gitmekten daha evladır denilebilir. Zira On İki İmamın (as) hepsi aynı mezhep üzerindedirler. (458) Hepsi de aynı şekilde o mezhebi her şaibeden arındırmış ve tespit etmişlerdir. Bilakis dört mezhep sahibinin arasındaki ihtilaflar fıkhn bütün dallarında yaygındır. O ihtilafın kaynaklarını ihata ve zapt etmek imkansızdır. Şu da malumdur ki, bir kişinin tasfiye ve tespiti On iki kişinin tasfiye ve tespiti ile eşit tutulamaz. Bütün bunlar hiçbir insaf sahibinin tereddütüne yer, yolunu şaşırp yol arayana da başka bir yön bırakmamaktadır. Evet, Nasibiler mezhebinizin Ehl-i Beyt imamlarına isnat edilmesinin yaygarasını yapıyorlar. Size daha sonra bu hususta açıklama yapmanızı teklif edeceğim.

4- Şimdi ise, sizden halifeliğin İmam Ali b. Ebi Talib (r.a) "Nasla" verildiği yönündeki iddianızı açık ve sahih bir şekilde açıklamanızı rica edeceğim. Buyurun.

Sadece Ehl-i Sünnet yolundan lütfen, Vesselam. (s)

115

İKİNCİ KONU: "Umumi İmamlık" O da Şüphesiz Resulullah (saa)'tan Sonraki Hilafettir

1- Nass'lara özet olarak işaret etmek.

2- Evde cereyan eden "İnzar" nassı.

3- Sünnet Ehli'nden bu nassı rivayet edenler.

1- Resulullah (s.a.a)'in İslam devletini Allah Teala'nın emri ve iradesi ile tesis ettiğini, kaidelerini hazırladığını, kanunlarını yerleştirip usullerini tanzim ettiğini etraflica bilmiş olanlar, Ali'nin (as), onun veziri, düşmanlarına karşı desteği, ilminin mahalli , hikmetinin varisi, veliahtı ve kendisinden sonra emrin sahibi olduğunu açıkça görürler.

Yine Resulullah'ın (saa), onun hakkındaki buyruklarına, ona karşı davranışlarına vakıf olanlar, bu husustaki nasların, peygamberliğinin başlangıcından ömrünün sonuna kadar birbirini mütevatir bir şekilde takip ettiğini görür ve idrak eder.

2- Bu davetin henüz başlangıcında cereyan eden şu olay sizi tatmin edecek niteliktedir: Mekke'de İslamiyet daha doğmamış sayılırdı. Allah-u Teala Resul-ü Ekreme şu ayeti kerimeyi indiriyor: **"En yakınların olan aşiretini inzar et (uyar)."** Bunun üzerine bütün yakınlarını (ki o gün kırk kişi kadar idiler) amcası Ebu Talib'in evine davet eder. (Aralarında amcaları Ebu Talib, Hamza ve Ebu Leheb de vardı.) Ziyafetin sonunda kalkıp onlara şöyle hitap eder: **"Ey Abdülmuttalip Oğulları! Allah'a yemin ederim ki, Arapların içinde hiç bir genç kavmine size getirdiğimin daha üstününü getirmemiştir. Size dünya ve ahiretin en hayırlısını getirdim. Cenabı Allah bana, sizi bu hayıra çağırmamı emretti. Hanginiz bana bu davamda yardımcı olmak isterse, o benim vasım ve halifem olacaktır..."** Hepsisi susar, sadece Ali (a.s) en küçükleri olduğu halde ayağa kalkar ve **"Ben ya Resulullah!.. Bu davada yardımcın**

16

ve vezirin olmak isterim" der. Peygamber (s. a. a) kolunu boynuna dolar ve **"İçinizde vasım ve halifem budur. Onu dinleyin ve ona itaat edin."** Hepsisi kalkarken Ebu Talib'e **"Sana, oğlunun sözünü dinlemeni ve ona itaat etmeni emrediyor."** deyip gülüşerek dağılırlar.

3- Bu "Nassı" aynı sözlerle bir çok İslami tarihin yazarı beyan etmiştir. Bunlardan; ibn-i İshak, ibn-i Cerir, ibn-i Ebu Hatim, ibn-i Merdeveyh, Ebu Nuaym, Beyhaki "Sünen" ve "Delailinde, Sa'lebi ve Teberi "Şuara" suresinin tefsirinde ve yine Teberi Ümem ve Mülük Tarihi kitabının ikinci cüzünde zikreder, ibn-i Esir de "Kamil" isimli tarihinin ikinci cüzünün 22. sayfasında, şüphesizliğinden emin olarak ileri sürer. Ebu'l Fida ise tarihinin birinci cüzünde (ilk Müslüman olanları zikrederken) bu olayı zikreder, imam Ebu Cafer el-İskafi el-Mütezili de "Nakd'ul Osmaniye" kitabında bu bahsin doğru olduğunu

önemle nakleder.

Halebi de "Sireti Halebiyye" sinde Peygamber (s.a.a)'in Erkam'ın evinde ashabi ile saklandığına işaret eden "Bab"da bu bahsi getirir. Ayrıca bu asrın içtimai yazarlarından sayılan Mısırlı Muhammed Hüseyin Heykel "Siyaset" isimli gazetesinde geniş bir şekilde anlatmıştır. Hatta bu hadisi meşhur olduğundan dolayı, Fransız, İngiliz ve Alman yazarların bir çoğu kitaplarında zikretmişlerdir.

Yine bu hadisi Sünnilerin ileri gelen, müspet yazarlarından bir çok kişi aynı kelimelerle zikretmiştir. Örneğin Tahavı ve Diya el-Makdisi "Muhtare"de. Said b. Mahsur Sünende... Bilhassa Ahmed b. Hanbel "Müsned"inin 1. cüzünün 109 ve 111. sayfalarında, -Ali hadisinde bakabilirsiniz. Yine kendisi: Müsnedinin cüz 1, sayfa, 331'de ibn-i Abbas'tan çok yüce bir hadis rivayet etmiştir ki, bu hadis şu "Nassı" ihtiva eder: **"Hz.Ali on hususiyete sahiptir ki. bunlarla diğer sahabelerden imtiyazlıdır."** Hatta bu yüce hadisi Nesai, "Hasaisi Ale-vindy"sinde, Hakim de Müstedrek'inde ihraç etmiştir. Zehebi de doğru olduğunu itiraf etmiştir. Daha da tafsil istiyorsanız Kenz'ul Ummal'ın 6. cüzüne bakabilirsiniz. Bu kadar sağlam deliller yeterlidir sanırım. Vesselam. (ş)

117

MEKTUP 21 10 Zilhicce 1329

"Bu "Nass"ın doğruluğundan şüphe etmek.."

Hasmınız olan kimse, bu "Hadis"i itibara almaz, hatta şidletli bir şekilde reddedebilir.

Her iki şeyhin de bu hadisi ihraç etmemesi, size gösterilecek yeterli delildir. Hatta, Sihah sahiplerinin diğerleri de ihraç etmemiştir. Bu hadisin ileri gelen Sünniler tarafından naklediliğini zannetmiyorum. Sizin de bunun onlarca doğru kabul edildiğine inandığınızı tahmin etmiyorum. Vesselam. (s)

MEKTUP 22 12 Zilhicce 1329

1-Bu Nass'ın tashihi.

2- Neden onu terk ettiler?

3- Onları iyi tanıyan bunu yadırgamaz.

1- Ehl-i Sünnetçe doğru kabul edildiğine inanmasaydım, onu burada arz etmezdim. Zira "İbn-i Cerir" ve "İmam Ebu Cafer el-İskafi" doğruluğu şüphe götürmez olarak takdim etmişlerdir. Belli başlı tahkikatçıların çoğu doğru olduğunu kabul etmiştir. Doğruluğu sizi tatmin edecek mahiyettedir. Sihah sahiplerinin, inanılır kimseler olarak tanımladıkları ve onlara isnaden nice hadisler rivayet ettikleri sabittir. Size, Ahmed'in

Müsned'i (Cüz, 1. s, 111) e bakmanızı tavsiye ederim. Orada bu hadisi şu şahıslardan rivayet ettiğini görürsünüz. Esvet b. Amir, Onu Buhari ve Müslim Tanıt (Hüccet) kabul etmişlerdir. Perik, Müslim'in onunla tanıtlama yaptığını daha evvel zikretmiştik. A'meş, Buhari ve Müslim'in onunla tanıtlama yaptıklarını 16. mektupta zikretmiştik. el-Minhal, Buhari'nin onunla tanıtlama yaptığını söylemiştik. Abbad b. Abdullah b. Zübeyr b. el-Avvam; Buhari ve Müslim sahihlerinde, onu Ebu Bekir kızları Esmâ ve Ayşe'den duymuş, itibariyle "tanık" kabul etmişlerdir.

2- Buhari ve Müslim'in bu hadisi doğrudan zikretmemelerinin nedeni hilafet meselesinde fikirlerine uymamasından olsa gerek. Zira bir çok sahih hadisleri bu yüzden zikretmekten vazgeçmişlerdir. Caferilerin elinde bir silah olmasın diye, bilerek susmayı tercih etmişlerdir. Nitekim Sünnilerin bir çok şeyhi -Allah kusurlarını affetsin- bu tür hadisleri gizleme hatasına düşmüşlerdir- Hatta, bu husustaki gayelerini "İbn-i Hacer" (Feth-ül Bari) kitabında açıklamıştır. .

3- Buhari'nin Emir'ül Mü'minin ve bütün Ehl-i Beyt'e karşı tutumunu tanıyan ve onun bu "nass"ları açıklamak istediği zaman titrediğini ve mürekkebinin kuruduğunu bilen kimse bu hadis ve benzerini görmezlikten geldiğini yadırgamaz elbet.. Ve la havle Ve la kuvvete illabillah'il-aliyy'il-azim.(ş)

MEKTUP 23 14 Zilhicce 1329

1- Sabit olduğuna inanması.

2- Mütevatir olmadığı için şahit gösterilemez.

3- Hususi hilafet için yorumlanabilir.

4- İptalinden bahsedilebilir.

1- Ahmed'in Müsned'inde c.1, s.111'e baktım ve senedindeki şahısların kimliklerini araştırdım, hepsinin belirlenmiş, doğru, inanılır kimseler olduğunu gördüm. Sonra bu hadisin geldiği bütün yolları tetkik ettim. Hepsi birbirine uygun birbirini teyit etmektedir. Ve böylece sabit olduğuna inandım.

2- Fakat bu hadisi imamlık meselesinde ileri sürmeniz yerinde olmaz sanırım. Zira imamlık size göre din usullerindendir. Ona şahit gösterilecek hadisin "mütevâtir" olması gerekir. Bu hadisin ise "mütevâtir" olduğu iddia edilemez.

3- Ayrıca bu hadis "Hz. Ali'nin yalnız Ehl-i Beyt'e, özellikle Resulullah (s.a.a)'in halifesi olabileceğine delalet eder" söylenebilir. Umumi halifelğine işaret eden belgeler nerede?..

4- Belki de bu hadisin iptalinden ve yerine başka hadisin geçerlilik kazandığından söz edenler çıkabilir. Zira Peygamber (s.a.a) tekrarından kaçınmıştır. Onun için sahabeler her üç halifeye biat ederken bu hadis bir mani teşkil etmemiştir.

Allah hepsinden razı olsun. (s)

MEKTUP 24 15 Zilhicce 1329

1- Bu hadisi şahit göstermemizin nedeni.

2- Hususi Hilafet genel olarak olumsuzdur.

3- İptal burada gerçek dışıdır.

1- Ehl-i Sünnet imamlık ispatında her türlü "sahih" hadisi, mütevatir olsun olmasın şahit gösterirler. Biz, bu hadisi onların yolundan doğruluğu ispat edilmiş olduğu için şahit gösterdik. Daha doğrusu, kendi kendilerini ilzam ettikleri şahitle onları ilzam etmek için... Bu hadisi imamlığa işaret saymamızın nedeni ise bilindiği gibi aramızda mütevatir olduğundandır.

2- Bu hadisin, "Hz. Ali (a.s)'ın hususi olarak Resulullah (s.a.a)'ın sadece Ehl-i Beyt'inde halifeliğine işaret eder" iddiası , aslından reddedilmiştir. Çünkü, Hz. Ali'nin halifeliğini Resullah (s.a.a)'ın Ehl-i Beyt'ine hususiliğini herkim kabul ederse umumi halifeliğini de kabul etmiş sayılır. Yine umumi halifeliğini her kim reddederse, hususi halifeliğini de reddetmiştir. Bu ikisini birbirinden ayırmak mümkün değil... Nedir bu müslümanların bütünlüğüne aykırı olan felsefe?

3- İptalinden bahsettiklerini hiç unutmuş değilim: Fakat bu aklen ve şer'en vuku bulması mümkün olmayan bir şeydir, zira olay Peygamber'in deneme zamanından evveldir ki, burada "Peygamber (s.a.a) teyidinden vazgeçti" diye onların iddialarından başka bir iptal belirtisi mevcut değil.. Aksine nas'lar arka arkaya tevatür halinde birbirini teyit etmekte... Farz edelim ki ondan sonra hiç bir nas yok, peki Peygamber'in onu teyit etmekten vazgeçtiğini nereden biliyorlar? Zandan ve nefislerinin arzu ettiklerinden başkasını benimsemezler, oysa onlara Rab'lerinden hidayet gelmiştir. Vesselam, (ş)

MEKTUP 25 16 Zilhicce 1329

1- Bu Nass'lara inanması.

2- Daha çok açıklama istemesi.

1- İman ettim sizinle karanlıkları aydınlatana. şüpheleri açığa kavuşturana ve sizi ibretlerin bir işareti, delillerin bir tecellisi olarak yeryüzünde bulundurana...

2- Bana bu delillerden daha da ihsan et Allah aşkına, vesselam. (s)

MEKTUP 26 17 Zilhicce 1329

1- Hz. Ali (a.s)'dan başkasına nasip olmayan, açık Nass'la belirtilen ondan fazla fazilet.

2- Onunla şahitlik yapmanın tafsilatı.

1- "Dar" hadisinin ne derece meşhur olduğunun ispatı için. Ahmed'in "Müsned'inin birinci cüzünde ve Nesai'nin "Hasaisi Aleviyye"sinde , Hakim'in Müstedrek'inin üçüncü cüzünde zikrettikleri nasların sizce yetmesi gerek... Zehebi de açıklamasında, doğru olduğunu itiraf etmiştir. Bunlardan başka "Sünen" sahipleri de doğru kabul edilmiş yollardan ihraç etmişlerdir.

Arnr b. Meymun der ki; İbn-i Abbas'ın yanında oturuyordum, baktık ki, dokuz adam geldi ve ona dediler ki: "Ya bizimle gelirsın, ya da meclisi boşaltır yalnız bizimle kalırsın." İbn-i Abbas onlara " Ben sizinle gelirim." dedi ve onlarla birlikte bizden uzaklaşıp biraz konuştular. Ne konuştuklarını biz duymadık, ama İbn-i Abbas dönünce yakasını silkip uflamaya başladı VE şöyle konuştu.

"Öyle bir adamın hakkında konuşuyorlar ki 10'dan fazla fazileti var ki, başkasına nasip olmamıştır. Öyle bir adamın hakkında konuşuyorlar ki, Peygamber (s.a.a) onun için: **" Öyle bir adam göndereceğim ki, Allah onu hiç bir zaman mağlup etmez. Allah ve Resulünü sever, Allah ve Resulü de onu severler "** dediği zaman da herkes kulak kabartır ve o adamın kendisi olmasına dua eder, ama Peygamber (s.a.a) hemen arkasından **"Ali nerede?"** diye sorar. Ali gelir, fakat gözlerindeki ağrıdan dolayı önünü zor görüyor; Peygamber (s.a.a) onu böyle görünce her iki gözünün içine üfler ve sancağı üç kere sallayıp ona verir. Hayber Kalesini fetheder ve sonradan Peygamber'in (s.a.a) zevcelerinden biri olan Safiye bint-i Huyey'yi diğer esirlerle getirerek geri döner, İbn-i Abbas şöyle devam etti:

Sonra Peygamber (s.a.a) Tevbe Süresini filanla gönderdikten sonra, ondan tekrar almak için arkasından Ali'yi (a.s) gönderir ve şöyle der:

"Onu ancak benden olan, benim de ondan olduğum kimse götürebilir." İbn-i Abbas devam etti: Peygamber (s.a.a) amca çocuklarına der ki: Hanginiz benim dünyada ve ahirette velim; *yardımcım ve kardeşim olmayı kabul eder?* Hepsi susar, Ali ise: **"Ben kabul ederim"** der. Peygamber (s.a.a) soruyu üç defa tekrar eder üçünde de ona yalnız Ali cevap verir, o zaman ona **"Dünyada ve ahirette ve velim, yardımcı ve kardeşim sensin"** der. İbn-i Abbas sözlerine şöyle devam etti: Ali, Hatice'den sonra ilk iman eden şahıstır; Peygamber (s.a.a) abasını alıp Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in üzerine atar ve der ki **"Ey Ehl-i Beyt Allah sizden her türlü ricisi (pisliği) ve necaseti defedip sizi pak, temiz kılmak ister."** "Ve Ali Peygamber'in (saa) yatağında yatan ve bu uğurda canını feda eden kişidir."

İbn-i Abbas sonunda şöyle dedi: "Resulullah (s.a.a) "Tebük" vakasına gideceği zaman Ali'yi Medine'de bırakmak isteyince Ali ağlar.

Peygamber (s.a.a) ona: **"Ya Ali, Harun'un Musa'ya yakınlık derecesi kadar bana yakın olmak istemez misin? Ne var ki benden sonra peygamber yok ve olmayacaktır; seni halifem olarak bırakmadıktan sonra gitmem doğru olmaz"** der.

Ona Resulullah (s.a.a) yine şöyle der: **"Sen her mümin ve müminenin velisisin"**

Ve İbn-i Abbas dedi ki: Resulullah (s.a.a) mescidin ana kapıdan başka bütün kapılarını kapattırdı, Yalnız Ali'nin kapısını açık bıraktırdı. Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: **"Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır..."** hadisi meşhurdur.

Hakim, bu hadisi aktardıktan sonra: Bu hadis doğru istinatlı olduğu halde Müslim ve Buhari bu şekilde zikretmezler der. Biz de deriz ki: Zehebi, Telhis'inde bu hadisi rivayet etmiş ve "doğrudur" demiştir

2- Bu hadisteki kesin delillerden anlaşıyor ki. Ali onun veliahdı ve ondan sonraki halifesidir. Görmüyor musunuz? Peygamber (s.a.a) nasıl onu dünya ve ahirette ki velisi, en sadık dostu olarak tanıtıyor... Nasıl onu, Harun Musa'ya ne kadar yakın ise, kendisine aynı derecede yakın olduğunu ilan ederken bütün mertebelerden yalnız peygamberiik mertebesini istisna ediyor. Onu istisna etmekte şüphesiz diğerlerinin genelliğine işaretir.

Siz de biliyorsunuz ki, Harun'un Musa'nın yanındaki en açık derecesi ona vezirliği, destek olması ve davasında ona ortaklık yapması ve aynı zamanda bütün ümmetine ona, itaat etmesinin farz olduğunu söylemesi... Bunun delili ise şu ayettir:

"Allahım! Bana yakınlarımdan bir vezir tayin et... O kardeşim Harun olsun... Onunla beni kuvvetlendir." (Ve devamda onu bana ortak yap) ve şu ayet: **"Kavminin içinde benim halifem ol! Sulh eyle ve müfsitlerin yolunu takip etme!"**

Ve Cenabı Allah'ın ona cevabı:

"İsteddiğine nail oldun ya Musa!..."

İşte bu nass'ın hükmüne göre Ali, Resulullah'ın (s.a.a) kavminde halifesidir; : ehlinde veziridir; davasında ise ortağıdır. -Tabii hilafet mahiyetinde, Nübüvvet mahiyetinde değil ve ümmetin en faziletli ve onun sağlığında ve ölümünde onunla ilgilenmeye herkesten daha layık olan kimse, Peygamber sağ kaldığı müddetçe veziri sayılması itibariyle herkesin ona itaat etmesi farzdır; aynen Mu-

sa'nın zamanında kavminin Harun'a itaat etmeleri farz olduğu gibi.

Nitekim "Derece (menzilet) hadisini duyan herkes bu bahsi edilen derecelerin hepsi aklına gelir. Zira Resulullah (s.a) durumu bu

sözleriyle daha da açıklamış ve şüpheye yer bırakmamıştır: **'Seni halifem olarak bırakmadan gitmemem lazım'** Bu sözler, eğer onu halifesi olarak bırakmadan gitseydi yerinde olmayan bir iş yapmış olacağına apaçık bir "nas"tır.

Bu da kendisine Cenabı Allah'ın bu hususta emri olduğunu dile getirmekten başka bir şey değildir. Aynı, Allah-u Teala'nın:

"Ey Resul! Sana Rabbinden indirileni tebliğ et, etmediğin takdirde onun elçiliğini yapmamış olursun." hitabında sabit olan tefsir gibi..
Sonra Resulullah'ın (s.a.a): **"Seni halifem olarak bırakmadan gitmemem lazım"** sözlerini tahkik edin! Her iki değimin aynı maksada yöneldiğini göreceksiniz. Bu hadiste Peygamber'in (saa) ona söylediği şu sözleri unutmayın: **"Sen benden sonra her Müminin velisisin."**

Bu sözler onun bu davanın velisi, valisi kendisinden sonra makamını işgal edecek yegane şahıs olduğuna dair bir "Nas" tır. Rahmetli Şair "Kumeyl'in dediği gibi: "Bu davanın velisi olan üstün şahıstan sonra, yerine geçmeye layık görülen o, takvadan başka aradığı bir rızık olmayan şahıs, ne edepli ne üstün şahıstır." Vesselam. (ş)

MEKTUP 27 18 Zilhicce 1329

Derece hadisinin senedinden şüphe.

Derece hadisi yaygındır ama, "Usul" ilminde çok büyük bir şahsiyet, inceleme dalında tanınmış Amidi, bu hadisin senetlerini ve intikal ettiği yollarını şüpheli göstermiştir.

Hasımlarınız onun görüşünü benimseyebilirler. Onlara ne ile karşı koyabilirsiniz? Açıklar mısınız? Vesselam. (S)

MEKTUP 28

19 Zilhicce 1329

- 1- Derece hadisi en sabit eserlerden biridir.**
- 2- Buna hakim olan karineler.**
- 3- İhraç edenler Ehl-i sünnettendir.**
- 4- Amidi'nin şüpheli göstermesinin nedeni.**

1- Amidi, bu şüpheli gösterişi ile kendi kendine zulüm etmiştir. Zira "derece" hadisi Ehl-i Sünnetin en doğru, eserlerin en sabitlerindendir.

2- Senedin sağlığından kimsenin şüphesi olmamıştır, hatta hiç kimsenin aklına gerçekliği üzerine münakaşa etmek gelmediği gibi bu hususta kimse dudak dahi oynatmamıştır. Hatta Zehebi bile direnişine

rağmen, "Müstedrek" özetinde, doğru olduğunu açıkça söylemiştir (26. mektupta duymuştunuz). İbn-i Hacer de Savaik'i ile çatışmasına rağmen bu hadisi 12. şüphe olarak zikreder ve doğruluğunun hakkındaki söylenen sözleri hadis imamlarının en sağlam hatta onlardan başka müracaat yeri olmayan kimselerden naklederek doğruluğunu kabul etmiştir. Bakabilirsiniz(1)

Bu hadis "Sübut" mesabesinde olmasaydı, Buhari kitabında ihraç etmezdi; gerçi adamcağız, Hz. Ali'nin özelliklerinden ve Ehl-i Beyt'in faziletlerinden bahsederken kendini zorladığı belli oluyor.

Muaviye, isyan taifesinin imamı idi; Hz. Ali'ye düşman olup onunla savaştı. İslam minberinde ona sövdü ve sövdürdü, ama düşmanlığındaki küstahlığına rağmen "Derece" hadisini inkar etmemiş" Sa'd b. Ebi Vakkas'la bu bahiste münazara yapmıştır. Muslim'in, tahrir ettiğine göre Muaviye, **"Eba Turab'a lanet okumaktan seni meneden nedir?"** dediği zaman Sa'd, şöyle cevap verir:

"Resulullah'ın ona söylediği üç şeyi hatırlarım ki, onların

127

birini bana söylemiş olsaydı dünya malına değişmezdim; onun için ona sövmem. Resulullah'ın (saa) ona şöyle dediğini kulaklarımla duydum:

"Harun'un Musa'ya yakın olduğu gibi aynı derecede benden yakın olmak istemez misin? Ne var ki benden sonra peygamberlik yoktur." Hadis... Muaviye mecburen susar ve Sa' d'ı zorlamaktan vazgeçer.

Bunlara ilaveten sana Muaviye'nin "Derece" hadisini bizzat anlattığını söyleyeyim, İbn-i Hacer Savaik'inde şöyle der; "Ahmed'in ihraç ettiğine göre adamın biri Muaviye'ye soru sorar' Muaviye ona: **"Ali ye sor o daha iyi bilir"** der. Adam: **"Senin cevabın bana Ali'nin cevabından daha hoştur"** deyince Muaviye ona "Ne kadar miskince söz ettiğinin farkında değilsin; öyle bir adama karşı kerahet gösteriyorsun ki Resulullah (s.a.a) onu ilimle beslerdi; ona demiştir ki: **"Sen benim yanımda Harun'un Musa'nın yanında olduğu derecedesin, ancak benden sonra peygamber yoktur"** Ömer bile bir müşküle düştüğü zaman ondan akıl alırdı " der.

Hülasa "Derece" hadisi şüphe götürmeyecek kadar sabit olduğuna bütün Müslümanlar, "Mezhap" ve "Meşrepleri"nin ihtilafına rağmen müttefiktir.

3- Bu hadisi, "Altı Sahih'in Cem'i" adlı kitabın sahibi de ihraç miştir. Keza iki Sahih'in Cem'i isimli kitabın sahibi... (2) Ve Buhari Sahih'i'nin Tebük gazvesi babında da mevcuttur.(3)

Ve Muslim'in Sahih'inde, "Ali'nin faziletleri" babında. (4) e İbn-i Mace'nin Sünen'inde Peygamberlerin ashabının faziletleri babında.(5) Ve

Hakim'in Müstedrek'inde Ali'nin menkıbeleri bahsinde.. (6) Ahmed b. Hanbel'de Müsnedi'nde, Sad'ın hadisine isnaden ve ona varan bir çok yollardan bu hadisi ihraç eder.(7) Yine kendisi İbn-i Abbas,(8) Esmâ bint-i Umeys (9) Ebu Said el-Hudri, Muaviye b. Ebi Süfyan (11) ve daha başkaları. Ayrıca Tabarani, birçok şahsın hadisine dayanarak tahrirceder. Bunlardan: Esmâ bint Umeys, Ümmi Seleme, İbn-i Ömer, İbn-i Abbas, Zeyd b. Erkam, Berra b. Azib, Ali b Ebi Talib (12) ve daha başkaları... Bezzaz'da Müsned'inde (13) Tirmizi de

28

"Sahih"inde (14) Ebu Said el-Hudri hadisinden naklen ihraç etmiştir, İbn-i Abdülbirr'de istiabı'nda, Ali'nin ahvali bahsinde bu hadisi sunar ve şunları ilave eder;" Bu hadis en sabit ve en doğru eserlerdendir. Peygamber (s.a.a)'den duyup rivayet edenlerden Sa'd b. Ebi Vakkas da vardır. Hatta bu hadisin Sa'd'a dayanan yolları ekseriyettedir; İbn-i Ebi Hayseme ve bazı yazarlar hepsini zikretmişlerdir" dedikten sonra da İbn-i Abbas, Ebu Said el-Hudri, Ummü Selerne, Esmâ bint-i Umeys. Cabir b. Abdullah ve daha bir çok kimselerin rivayet ettiklerini sözlerine ekler. Bunlar İbn-i Abdülbirr'in sözleri... Aslında "Tebük" Gazvesini veya Hz. Ali'nin tercümei halini veya Ehl-i Beyt menkıbelerini yazan, nakleden, tahlilini yapan, eski veya yeni, meşrebi ne olursa olsun her yazar (Ahmed b. Hanbel vb...) mutlaka bu hadise yer vermiş ve tahlilini yapmıştır.

4- Amidi'nin şüpheli konuşması muteber değil. Zira o hadis ilminden bihaber, sened ve kaynaklar hakkında vereceği hükmün, hadisten hiç anlamayan avamın vereceği hükümden farkı yoktur. Onu daha çok bu vartaya düşüren Usul ilmi'nin derinliğine fazlaca dalması olmuştur. Zira bu hadisi usul gereğince sarıh bulmuş ve onu şüpheli göstermedikçe ondan kurtulmanın mümkün olmayacağını anlamış; böylece bu işi başaracağım zannetmiş. Heyhat... Heyhat... Vesselam. (ş)

Dipnot

- 1- Savaik, s. 29.
- 2- Ali'nin menkıbelerinde.
- 3- Üçüncü cüzün 28. sayfasında.
- 4- İkinci cüzün 323. sayfasında.
- 5- c, 1 s. 28.
- 6- c. 3 s. 109.
- 7- c. 1 s. 173-175-177-179-182 ve 185. -
- 8- Müsned; c. 1 s. 331.
- 9- Müsned;c. 6 s. 369-438.
- 10-Müsned; c. 3 s. 32. "
- 11- Savaik; s. 107.
- 12- Savaik; s.72
- 13-Suyuti'nin "Halifeler Tarihi" s.65
- 14- Kenz'ul Ummal, c.6 s.152

- 1- Hadislerin senetleri mucibince, dediklerimize inanması.
- 2- Umumi olduğumun şüpheli gösterilmesi.
- 3- Hadisin "Tanıt"lığından şüphe.

1- Bütün zikrettikleriniz, "Hadis"in doğru olduğunu ispat eder. "Derece Hadisi" şüphe götürmeyen mutlak bir hakikattir. Amidi'nin bocalaması hadis ilminden uzak olduğuna delalettir. Onun görüşünü zikretmekle hata işleyip sizi açık olanları açıklamaya zorlamış olduk; affınızı rica ederim... Af ehli kendisiniz şüphesiz.

2- Ne var ki, hasımlarınız arasında Amidi'den başkalarının da bu hadisin umumi olmadığını iddia ettiklerini duydum, iddiaları şu: "Derece hadisi, hususi ve o gün için varit olduğu, hadisteki söz gelişinden anlaşılmaktadır. Zira Peygamber (s.a.a) Tebuk gazvesine giderken Ali'yi Medine'de "Halifesi" olarak bıraktığı zaman bu hadisi söylemiştir. Şöyle ki. Ali hayıflanıp: *"Beni kadın ve çocuklarla beraber mi terk edip gidiyorsun?"* demiş. İşte o zaman Peygamber (s.a.a) "Harun'un Musa'dan yakın olduğu derecedeki maksadı Musa'nın "Tur" dağına gideceği zaman Harun'u kendisine halife olarak bıraktığı gibi." Yani kastedilen şu: "Musa, Rabb'inin münacatına gidip kaybolduğu günlerde, Harun'un ondan olduğu derece ne idiyse, sen de benden Tebuk gazvesi günlerinde o derecedesin." Şöyle de diyebilirler: Bu hadis genel de olsa içinde özellik mevcut olduğu için hüccet sayılmaz. Çünkü hem genellik hem özellik manalarını taşıyan bir hadis hüccetliğini kaybeder. Vesselam.(s)

130

MEKTUP 30

22 Zilhicce 1329

- 1- "Dad Ehli" yani Arap lügatına sahip olan herkes hadisin genel olduğuna hüküm verir.
- 2- "Özeldir" demenin aldatmacılığı.
- 3- Huccetsizliğini içeren sözlerin iptali.

1- Biz, hadisin umumi olmadığına dair söz söyleyenlere karşı cevabı Arap lisanının bilginlerine bırakıyoruz. Siz ise bu sırada Arapların hücceti sayıldığınız halde hiç müdafaada bulunmuyorsunuz. Ümmetiniz "Dad" ehlinin yani Arap'ların bu hadisteki derece genelliğinden şüphe edeceklerine kanaat getiriyor musunuz?. Sizin gibi birinin "Muzaf olan bir cins, ismin genelliğinden şüphe etmesi asla beklenemez. Birine deseniz ki: "Size karşı insaflı olacağım" bunun manası, sadece bazı özel meselelerde insaflı olacaksınız mı olur; yoksa genel olarak bütün meselelerde mi? Cevabınız, "genel olarıktan" başka olur mu? Maazallah. Ya da Müslümanların halifesi, sevdiği adamlarından birine: "Sana, insanların üzerinde olan velayetimi veya onların yanındaki derecemi ya da makamımı tahsis ettim" dese akla genellikten başka ne gelir? Veya şöyle dese: "Ömer'in Ebu Bekir'in yanında, onun zamanında haiz olduğu derecenin aynısı, benim zamanımda senin olsun, ancak sen benim Sahabem değilsin." Bu ibare lügat ehlinin görüşünde acaba bazı yetki ve derecelerin tahsisini mi

yoksa bütün yetki ve derecelerin genelini mi içeriyor?

Umumiden başka olmayacağını bildiğinizden ve Peygarnberin (s.a.a): *"Senin derecen benim yanımda, Harunn'un Musa'nın yanındaki derecesinin aynısıdır"* demesinin lügat açısından nazirelerine kıyasen umumi olduğunu kabul ettiğinizden hiç şüphem yok.

Bilhassa peygamberliği istisna etmekle gereğini tayin ve

131

tavzih etmiştir. Yine olmazsa, Araplar kapınızda sorabilirsiniz.

2- "Bu hadis o anki durum gereğince söylendiği için hususi sayılır" diyenlerin iddiası ise, iki yönden reddedilir.

Bırincisi: Hadis bildiğiniz gibi umumidir. Söz gelişi, söyleniş itibariyle özel olduğunu kabul etmemiz bile onu umumilikten çıkarmaz. Çünkü herhangi bir düşünceyi oluşturan durumu dile getiren sadece söylenildiğine göre tahsis edilmez. Örneğin cünüp birinin Ayet-el Kürsi'ye dokunduğunu görüp ona; **"Kur'an ayetlerine cünüp bir kimsenin dokunması caiz değildir"** dersiniz, bu sadece söylenildiği durumu tahsis edip yalnız Ayet el- Kürsi'yi mi yoksa bütün Kur'an ayetlerini ve bütün cünüp kimleri mi teşkil eder? Hiç kimse bu sözlerin yalnız Ayet el-Kürsiye ait olduğunu söyleyemez zannederim. Yolda, doktor hastasını hurma yerken görüp ona tatlı yememesini tavsiye etse yalnız o anda yediği hurmayı mı yoksa içinde tatlı bulunan bütün maddeleri mi kastetmiş olur?. "Söz, gelişi itibariyle söylendiği için hususi sayılır" diyenleri, dil ve gramer bilgisinden uzak, alemimize yabancı olduklarından başka bir görüntü sergilediklerini göremiyorum.

İkincisi: Hadis, yalnız Tebük gazvesinde Ali'nin Medine'ye vekaleti ile sınırlanmamıştır ki, hısımlarımız onun hususiyetine yapışıp dursun... Mütevatir sahihlerimiz Ehl-i Beyt İmamlarından da varit olduğunu ispat eder. Araştırmak isteyenler o sahihlere başvurabilirler. Hatta Ehl-i Sünnetin "Sünen'leri" de buna tanıklık yapmaktadır. Demek ki, hadisin ifade şekli Tebük gazvesine mahsus olduğunu iddia edenlerin bir dayanağı yoktur.

3- Genelin tahsisi esnasında, dışarıda kalan, hüccet olamaz iddiası, açıkça yanlış ve utanç verici bir hata dır. Bu iddiayı, böyle bir konuda ileri sürenler ancak hakikati bilmeden, onun üzerine gözü kapalı gidenlerdir. Allah hepimizi cehaletten korusun; afiyette olduğumuza bin şükürler. Umumun tahsisi onu huccet olmaktan çıkarmaz. Bilhassa cümledeki sözler birbirine bağlı ise...

Bir efendi, uşağına "Bugün ziyaretime gelen misafirlerin hepsine hürmet et Zeyd hariç!.. Sadece ona hürmet etme" derse ve uşak kalkıp Zeyd'den başka daha bir çok misafire hürmetsizlik ederse, elbette mantıkça, isyan etmiş sayılacak ve her akliselim kişi onu suçlu kabul edip, suçu nispetinde de ceza görmesinin şer'en ve aklen icap ettiğini söyleyecektir.

Her ne kadar kendisi itiraz edip, buradaki umumun tahsisini mazeret gösterse, ona mantık ehlinde kimse kulak asmayacak, hatta onlarca, "Özrü suçundan daha kabih" sayılacak. Bu da muhakkak ki umumun dışında kalan, tahsisinden ortaya çıkan mana içindir, tabii... Gizli olmayıp sizce de malum olduğu gibi, Müslümanların hadisleri ve tarihi rivayetleri hep böyle "umumlardaki tahsisleri" hüccet göstererek devam edip gelmişlerdir. Bu kategoriye Ehl-i Beyt'in ve bütün Müslümanların imamları da dahil. Eğer, böyle hadisler hüccet sayılmasaydı, dört imamın ve diğer içtihat sahiplerinin ilim kapısı şer'i hükümlerle yüzlerine kapanıp, delil ve tafsilattan aciz kalırlardı.

İlmin değirmeni umumlarla amel etmekle dönmektedir. Ve her umumda bir özellik vardır. Umumlar düşerse, ilmin kapısı kapanır, Allah korusun. Vesselam. (ş)

MEKTUP 31 **22 Zilhicce 1329**

Bu Hadisin Geldiği Yolların İzahını Rica Etmek

Hadisin "Tebük"ten başka zamanlarda da nakledildiğini ispat edecek şahitler getirmemişsiniz. Nakledildiği bütün berrak kaynaklara o kadar özlemim var ki... O kaynaklara susamışım. Bana o sudan kana kana içmem için yardım edebilir misiniz? Vesselam. (s)

1- Geldiği yolların biri, Ümmü Selimin ziyareti.

2- Bint-i Hamza'nın davası.

3- Ali'ye yaslanması.

4- İlk kardeşlik.

5- İkinci kardeşlik.

6- Kapıları kapattırmak.

7- Peygamber (saa), Ali ile Harun'u (as) çift yıldız gibi tasvir ediyor.

1- Nakledildiği yollardan, biri Ümmü Selim'le (1) konuştuğu amandır. Ümmü Selim, İslam'da iyi bir geçmişi olan, akıllı ve Peygamber'in (s.a.a) yanında yüksek bir makama sahipti. Peygamber (s.a.a) arada bir onu ziyaret eder ve onunla sohbet ederdi. Ona bir gün şöyle dedi:

"Ey Ümmü Selim! Ali'nin eti benim etim, kanı da benim kanımdır; onun bana olan yakınlığı, Harun'un Musa'ya olan yakınlığı gibidir. " (2) Siz de görüyorsunuz ki, bu hadisi Resulullah herhangi bir sebeple değil irticalı olarak söylemiştir. Gayesi sadece Cenabı Allah namına, veliahtının derecesini açıklamak için tebliğ ve nasihattir. Böyle olunca da Tebuk gazvesine mahsus olması imkansızdır.

2- İkincisi, Hamza'nın kızı davasında: Ali, Cafer ve Zeyd'in husumete düştükleri zaman nakledilen hadistir. O zaman da Resulullah (saa) der ki **"Ya Ali! Senin bana olan yakınlığın, Harun'un Musa'ya olan yakınlığı derecesindedir."** (3)

3- Keza; Ebu Bekir, Ömer' ve Ebu Übeyde İbn-il Cerrah'ın bulundukları bir gün. Peygamber (s.a.a) Ali'ye yaslanmıştı. Eliyle orniuna vurur ve şöyle der: "Ya Ali! Sen müminlerin ilk iman edeni ve ilk Müslüman olanısın ve sen bana, Harun'un Musa'ya olan an yakınlığındasın. "(1)

4- İlk kardeşlik günü hakkında naklolan hadisler; ki bu hicretten evvel Mekke'de olmuştu. Peygamber (s.a.a) Muhacirleri ikişer; ikişer kardeş yapmıştı.

5- İkinci kardeşlik günü ise hicretten beş ay sonra Medine de olmuştu ve Peygamber (s.a.a) Muhacirler ve Ensarı her taraftan bir kişi seçerek kardeş yapmıştı. Ve her iki seferinde de kendisine Ali'yi kardeş seçmişti. (2) Her seferinde de: **"Sen benden, Harun'un Musa'dan olduğu gibi, aynı derecedesin fakat benden sonra peygamber yoktur"** demiştir. Haberler bu hususta Ehl-i Beyt tarafından mütevatirdir. Fakat başkaları tarafından naklolan haberler de az değildir. Örneğin "İlk kardeşlik günü" hakkında, başkaları yolundan intikal eden bu hadis size yeter sanınm: "Hadis, Zeyd b. Ebi Evfa'ya aittir, ihraç edenler: Ahmed b. Hanbel (Ali'nin menkıbeleri) kitabında, İbn-i Asakir kendi tarihinde (3), Bağavi ve Tabarani (Mecmualarında) Baru- di Marifetle ve İbn-i Adiy (4) ve başkaları. Aynı zamanda bu hadis uzunca olduğu için kardeşlik keyfiyetini olduğu gibi kapsamaktadır ve sonunda aynen şu sözler mevcuttur; **"Ali dedi ki; Ya Resulullah! Sahabelerine öyle davranıp beni tek başıma bıraktığını görünce ödüm koptu"...** Resulullah (s.a.a) şu cevabı verdi: **"Beni hak ile gönderene yemin ederim ki, seni kendim için bıraktım ve sen bana Harun'un Musa ya olan yakınlığı derecedesin, sen benim kardeşim ve varisimsin. "** Ali sordu; "Bana senden ne gibi miras kalacak?" Peygamber'in (s.a.a) cevabı şu oldu:

"Benden evvelki peygamberler ne bıraktı ise Rablerinin kitabı, Peygamberlerinin sünneti... Ve sonunda sen kızım Fatıma ile beraber cennetleki köşkümde benimle beraber olacaksınız. " ve şu ayeti kerimeyi tilavet eder: **"Cennette olanlar kardeş olarak**

135

tahtlar üzerinde karşı karşıya oturup birbirlerine sevgi ile bakarlar. " ikinci kardeşliğin ilan etme gününe ait intikal eden haberlerden Tabarani'nin "Kebir"inde İbn-i Abbas'tan ihraç ettiği şu hadis te size yeter sanırım: "Resulullah (s.a.a) Ali'ye dedi ki: **'Muhaciri ve Ensarı ikişer, ikişer kardeş ilan ettiğimde seni hiç biriyle kardeş yapmadığımı görünce bana kızdın mı? Harun'un Musa'ya olan derecesi nispetinde bana yakın olmak istemez misin? Ne var ki benden sonra peygamber yoktur. "** (5)

6- Buna benzer (varit olan) hadisler de Peygamber'in (s.a.a), Ali'nin (as) kapısından başka mescide bakan bütün kapıları kapattığı günle ilgili hadislerdir. Bu hususta Cabir b. Abdullah'ın hadisi yeterlidir, (1) Der ki: Resulullah (s.a.a) Ali'ye şöyle dedi: **"Ya Ali, bu mescitte bana helal olan her şey sana da helaldir. Sen bana Harun'un Musa'ya olan derecesi ne ise aynı derecedesin. Fakat benden sonra peygamber yoktur. "** Huzeyfe b. Üseyd el- Gaffari'den de (2) şöyle bir hadis varittir: "Peygamber (s.a.a) kapıları kapattığı gün şöyle bir hutbe okudu:

"Bazı şahıslar, Ali'yi mescit dahilinde bırakıp kendilerini haricinde bıraktığım için üzgün görünüyorlar. Vallahi ben değil, onu bırakıp onları çıkaran Allah'tır. Cenabı Allah Musa ve Harun'a şöyle vahiy etmişti: Kavminizi Mısır'da, kapılan kibleye bakan evlerde iskan ettirin ve namazınızı aksatmayın...????? "Peygamber (s.a.a) şöyle devam eder: "Harun Musa'ya karşı ne ise, Ali de bana karşı odur, yakınlığı aynı derecededir. O benim kardeşimdir. Mescitte istediği kadınla nikahlanmak, yalnız kendisine helaldir... " Buna benzer daha bir çok hadisler nakledilmiştir. Fakat biz burada bu kadarla iktifa ediyoruz. Zira bu takdim ettiğimiz miktarda, "Derece hadisinin nakil şekli Tebuk gazvesiyle ilgili ve ona mahsustur" diye iddia edenlere, iddialarının sahte olduğunu belirtmek için yeterlidir.

7- Peygamber'in (s.a.a) tarihi ile ilgilenenler, görürler ki Ali ile Harun'u Arapça, "Ferkadeyn"e (birbirine çok yakın ve parlaklığı aynı derecede olan iki yıldız) benzetirdi; hiç birini diğerinden daha imtiyazlı görmezdi. Bu da hadisteki " derece" kelimesinin kapsamına giren işaretlerden biridir. Ki "derece" nin söyleniş itibariyle işarete ihtiyacı olmadan da kapsadığı apaçık.Vesselam. (§)

Dipnot:

1- Halid'in oğlu Melhan'ın kızı, Ensar'lardan ve Haram b. Melhan'ın kız kardeşi idi; babası ve kardeşi Peygamber'in (s.a.a) kolları arasında şehit oldular. Akıl ve fazilet yönünden nasibi büyük bir hanımdı. Pey- gamber hazretlerinden bir çok hadis rivayet etmiştir. Oğlu Enes, İbn- i Abbas, Zeyd b. Sabit, Ebu Seleme b. Abdurrahman ve daha başkaları ondan hadisler rivayet etmişlerdir. İslam öncülerinden ve İslam 'a davet edenlerdendir.

Cahiliyet zamanında, Malik b. en Nadr ile evliydi. Ondan oğlu Enes dünyaya geldi. İslamiyet gelir gelmez kendisi hemen Müslüman oldu ve kocasını da İslam 'a davet etti. Fakat o Müslüman olmayı reddetti; reddedince ondan ayrıldı. Bunun üzerine Malik kızdı ve uzaklaşmaya mecbur kaldı. Şam'a gitti ve orada kafir olarak öldü. Ümmü Selim, oğlu Enes'i daha on yaşındayken Peygambere (s.a.a) hizmetçi olarak verdi. Peygamber (s.a.a) onun hatırı için kabul etti. Onunla evlenmek için Arap eşrafından teklifte bulunanlar oldu ise de o hep: **"Enes büyüüp erkeklerin arasında yerini almadıkça evlenmem"** derdi. Enes de **'Allah annemden razı olsun, bana hakkıyla velilik yaptı"** demekten kendisini alamazdı.

Onun vasıtasıyla Ebu Talha el- Ensari Müslüman oldu ki, onu istediği zaman kafirdi, ancak Müslüman olursa onunla evlenebileceğini söyleyince Müslüman oldu. Böylece ondan istemiş olduğu başlık Müslümanlığı olmuştu. Ebu Talha'dan bir oğlu oldu fakat daha bebekken öldü. Herkese, ölümünü babasına benden evvel kimse bildirmesin, diye tembihte bulundu. Kocas gelince çocuğu sordu, o "Dünden daha sakın" deyince adam çocuğun uyuduğunu zannetti. Kocasına yemeğini getirdi, adam yemeğini yedi. Sofrayı kaldırdıktan sonra süslendi ve güzel kokular süründü ve kocasının koynuna girdi. Sabahleyin halkınca: "Kalk" dedi ağılunu defnet... " Ebu Talha bu olayı Resulullah'a (s.a.a) anlatır; Resulullah (saa): "Allah o ge- çenizi mübarek etsin" der. Ümmü Selim, o gece hamile kalır ve ayıla-

137

rını tamamladıktan sonra Abdullah b. Ebi Talha'yı doğurur, Resulullah'in (s.a.a) duası kabul olur. Abdullah mübarek olduğu gibi çocuklarından biri, meşhur "İshak b. Abdullah b. Ebi Talha el-Fakih" idi. Ümmü Selim Peygamber'in (s.a.a) kenarında bir çok savaşlara da katılmıştır: (Uhud) savaşında, müşriklerden üzerine saldıranın karnını deşmek için yanında bir hançer taşıyordu. Ve Peygamber'in (s.a.a) ondan başka evinde ziyaret ettiği bir kadın tanımıyorum. Onun Ehli'nin kıymetini bilen hakkını tanıyanlardandı.

2- Bu Hadis Kenz'ul Ummal'in 2554. hadisidir: c. 6. s. 154

3- Bu hadisi Nesai (Hasais-u Aleviyye)'sinde ihraç emiştir (s. 19)

1- İhraç edenler Hasan b. Bedir, Künyelerde; Hakim, lakaplarda: Şirazi ve İbn-i Naccar. Keza bu hadis, "Kenz" in c. 6 s. 395'inde mevcuttur.

2- İbn-i Abdülbirr "istiy'ab"ın Ali'nin tercümesi bölümünde der ki:"Resulullah (s.a.a) Muhacirleri ikişer, ikişer kardeş yaptı, daha sonra da, Muhacirler ve Ensar o tarafın birini bu taraftan biriyle kardeş yaptı. Her, ikisinde de Aliye: **"Sen benim dünyada ve ahir etle kardeşimsin,** der" ibn-i Abdülbirr şöyle devam eder: **"Sonra Ali'yi kendiyle kardeş yapar."** Oysa tafsilat bütün siyer ve haber kitaplarında mevcut. Birinci kardeş yapma olayına Siretü Halebiyye'nin c. 2. s. 26 sına bakın. İkinci Kardeş yapma olayına da, yine Siretü Halebiyye 'nin c. 2, s. 120 ye bakın. Her ikisinde de Ali 'nin tercihini ve Peygamber'in (s.a.a) onu kendine kardeş seçtiğini görürsünüz. (Dahleniyye) Siret 'inde de, her iki kardeş yapma olayının tafsilatı mevcut bakabilirsiniz.

3-Ahmed ve ibn-i Asakir'den bir çok inanılır kişi hu hadisi nakletmiştir. Bunlardan biri el-Mutteki Hindi'dir "Kenzi"nin, 918. hadisine s. 40 'a bakabilirsiniz... Yine kendisi, Ahmed'in "Ali 'nin Menkıbeleri" kitabından

naklederek c. 6 s. 390'a yazmıştı.'

4-Bu imamlardan hepsinden birçok gerçekçi inanılır kişiler nakleder. Birisi Mutteki el-Hindi'dir. Kenz'ul Ummal'ın c. 5 s. 41 'e bakınız.

5-Bu hadisi Mutteki el-Hindi Kenz'ul Ummal'ında ve Müntehab'ında nakleder Müntehab'ın, (c. 5 s. 31) hamşinin sonuna bakarsanız, irat ettiğiniz aynı kelimelerle göreceksiniz. Madem ki Ali birinci kardeşlik ilanında Peygamber (s.a.a) tarafından sona bırakılmıştı, neden ikincisinde umutsuzluğa düştü? Peygamber'in bu seferde onu kendisine bıraktığını düşünmesi gerekmez miydi? diye soracak olursanız, muhacirlerin kendi aralarında birbirleriyle kardeş olmalarını istemişti. **İkincisinde ise Muhacirlerle Ensa,'ın, yani Muhacirlerden her birinin bir ensari ile kardeş olmasını istemişti. Bu sefer Ali, kardeşinin Ensari olaca- ğını zannetmişti..**,Çünkü Peygamber'in (s.a.a) kendisinin muhacir olduğunu biliyordu. Oyleyse endişe etmekte haklıydı. Onun için Resulullah (s.a.a) kendisini Ensar'dan biriyle kardeş ilan etmeyince üzüldü gibi olmuştu. Fakat ne var ki Cenabı Allah ve yüce Resulü onun üzülmesine razı olmazlar ve Peygamber (s.a.a) bu genellemenin hilafına onu yine kendi kardeşi ilan eder.

1- Yenabi'ul Mevedde kitabının 9. Babı'nın sonunda "Fazail Ehl-i Beyt" kitabından naklen zikredilmiştir.

2- Yenabi'ul Mevedde'nin 17. babında...

MEKTUP 33 25 Zilhicce 1329

Peygamber (s.a.a) Ali ve Harun'u (as) ne zaman iki yıldız-Ferkadeyn'e benzetti?

"Peygamber (s.a.a) Ali ve Harun'u -Ferkadeyn'e- iki yıldız benzetirdi" diyorsunuz. Fakat bunun özünü açıklamamışsınız. Bu benzetme ne zaman oldu açıklar mısınız? (s)

139

MEKTUP 34 27 Zilhicce 1329

1- Şeber, Şubeyr ve Muşbir günü.

2- Kardeşlik günü.

3- Kapılan kapatma günü.

Peygamber'in (s.a.a) hayatını araştırırsanız, Ali ve Harun'u gökte "Ferkadeyn" (iki yıldız), çehrede iki göz gibi her biri ümmetinde aynı imtiyaza sahip bir şekilde tasvir ettiğini görürsünüz.

1- Dikkat edin, Ali'nin çocuklarının isimlerini kendisi bizzat Harun'un çocuklarının isimlerine benzeterek nasıl Hasan, Hüseyin ve Muhsin olarak isimlendiriyor ve diyor ki **"Harun'un çocukları Şubber, Şubeyr ve Muşabbir idi, onlar gibi isimlendirdim."** Burada Ali'nin ailesini (1) Harun'un ailesine benzeterek, derecelerinin de her bakımdan aynı olduğunu kastediyor.

2- Aynı gayeyle de Ali'yi herkese tercih ederek onu kardeş seçiyor. Bunda da maksadı, iki Harun'un bütün derecelerde kardeşlerine benzerliğini vurgulamak ve aralarında hiç bir farkın olmadığını ispat etmektir. Peygamber (s.a.a) iki defa Müslümanların arasında kardeşlik ilan etti. Her ikisinde de kendine Ali 'yi kardeş seçti. Birincisinde Ebu Bekir ve Ömer kardeş olmuşlardı. Osman ise Abdurrahman b. Avf ile kardeş olmuştu. incisin de Ebu Bekir, Harice b. Zeyd ve Ömer, Atban b. Malik kardeş olmuşlardı. Ali ise her ikisinde de bildiğin gibi Resulullah'ın (s.a.a) kardeşi olmuştu. Burada bu hususta varit olan sabit "Nas"ların tümünü ortaya koymaya kitabımız elverişli değildir. Ama bu "Nas"ların hangi sahih yollardan geldiğini ve o yolların şahıslarından bazılarını zikredebiliriz. Bunlardan İbn-i Abbas, İbn-i Ömer, Zeyd b. Erkam, Zeyd b. Ebi Evfa" Enes b. Malik, Huzeyfe b. Yeman, Mahduc b. Yezid, Ömer b. Hattab, Beraa b. Azib ve bizzat Ali b. Ebi Talib'i sayabiliriz.

Hepsi de, "Sen benim dünyada ve ahirette (1) kardeşimsin dediğinde mütefektir. Ayrıca "Mektup 20"de elini Ali'nin boynuna atarak: **Bu benim kardeşim, vasım ve içinizde halifemdir; sözünü dinleyin ve ona itaat edin**" dediğini duymuştunuz.

Bir gün, (s.a.a) ashabının yanına yüzü gülerek gelir, Abdurrahman b. Avf bu sevincin sebebini sorunca şöyle der: **"Bugün bana Rabbim'den, kardeşim, amcamın oğlu ve kızım hakkında bir müjde geldi, Cenabı Allah Ali ile Fabma'yı karı koca ilan etti"**(2) Hatunlar hatunu ailenin efendisiyle evlendiği gün, Peygamber (s.a.a) Ümmü Eymen'e: "Bana kardeşimi çağır" der. Ümmü Eymen: "Kardeşim diyorsun ve ona kızını veriyorsun" deyince:

"Evet ya Ümmü Eymen" der. Ümmü Eymen Ali'yi çağırır ve Ali gelir.(3) Defalarca Peygamber (s.a.a) onu işaret edip: **"Bu benim kardeşim. Amcamın oğlu damadım ve çocuklarımla babasıdır..."** (4) dediği de inkar edilemez. Bir gün onunla konuşurken **"Sen benim kardeşim ve sahibimsin."** (5) der. Bir günde onunla sohbet ederken ona şöyle der:

"Sen benim kardeşim, sahibim ve cennette arkadaşısın. (6)" Yine bir gün onunla kardeşi Cafer ve Zeyd b. Harise'yi ilgilendiren bir mesele hakkında konuşurken der ki; **"Sana gelince Ya Ali, sen benim kardeşim ve çocuklarımla babasımsın. (7)** Gene bir gün ona bir görev verirken şöyle hitap eder: **"Sen benim kardeşim ve vezirimsin, borcumu sen öder, vadimi yerine sen getirir, zimmetimi sen beraat ettirirsin. ." (8)**

Vefat edeceği sırada (s.a.a) "Bana kardeşimi çağırın" der. Ali'yi çağırırlar. Gelince; "Bana yaklaş" der. Ali yaklaşır ve Peygamberi (s.a.a) göğsüne dayar ve böylece mukaddes ruhu göğe yükselineceye kadar onunla konuşur. **Hatta yüzü yüzüne o kadar yakındı ki Peygamber'in (s.a.a) ağzının suyundan yüzü hafifçe ıslanır...(9)**

Yine bir gün şöyle der: (s.a.a) "Cennetin kapısına şöyle yazılı: La ilahe illallah, Muhammed Resulullah, Ali "Ehü" (kardeşi) Resulullah"(10)

Ali (a.s) Resulullah'ın (s.a.a) yatağında "yattığı gece, Cenab-ı Allah Cebrail ve Mikail'e şöyle vah yederek sorar: "İkinizi kardeş ilan ediyorum, ama birinizin ömrünü daha uzun kılacağım hanginiz kardeşinin kendinden daha çok sever ve onun daha çok yaşamasını ister? " Her ikisi de daha çok yaşamayı isteyince Yince Cenabı Hak, bu sefer onlara şöyle vahyeder:

"Hiç biriniz Ali gibi olamadınız. Onu Muhammed (s.a.a) ile kardeş ilan ettim, Ali canını onun uğruna feda edip onun yatağına yattı. Onun yaşaması için kendini ölüme attı gidin bari onu düşmanından koruyun..." ikisi de gökten inip, Cebrail başının, Mikail ise ayaklarının uçunda durur ve Cebrail şöyle der:

"Tebrikler sana ya Ebu Talib'in oğlu! Bu senden başka kime nasip olmuştur... Cenabı Allah seninle meleklerle karşı dahi övünüyor... Ve Allah-u Teala bu hususta şu dyet-i kerimeyi tenzil buyuruyor:

"İnsanlardan, Allah'ın rızasına karşılık canlarını satan (feda eden) kimseler de vardır. "(1)

Hz. Ali (as) şöyle derdi: **"Ben Allah'ın kuluyum, Resulullah'ın (saa) ardeşiyim ve Sıddık-ı Ekberim... Benden sonra her kim bu iddiada bulunursa yalancıdır. "(2)**

Ve derdi ki: **"'Allah 'a yemin ederim, ben onun kardeşiyim, velisiyim, amcasının oğluyum ve ilmiinin varisiyim. Onun üzerinde kim benden daha çok hak sabidir. "(3)**

Ve Şura günü, Osman'a, Abdurrahman'a, Sa'd'a ve Zübeyr'e şöyle der: "Allah rızası için size soruyorum, Resulullah Müslümanlar arasında kardeşlik ilan ettiğinde, içinizden benden başka kendine kardeş olarak kimseyi seçti mi? " Hepsi "Allah için hayır" derler. (4)

Ali, Bedir vakasında Velid'in karşısına çıkıp, onunla vuruşmaya geldiği zaman, Velid ona sorar; Sen kimsin? Ali: Ben Abdullah (Allah 'ın kulu) ve "Ehü" Resulullah'im (Resulullah'ın kardeşi) der. (5) Ömer'in hilafeti zamanında Ali (as), Ömer'e sorar: "İsrail oğullarından bir Kavim sana gelse ve onlardan biri: "Ben Musa'nın amcasının oğluyum" dese, ona hakettiği kıymeti verir miydin"? Ömer: "Elbette verirdim" diye cevap verir. O zaman şöyle der:

"Allah 'a yemin ederim ki, ben Resulullah 'ın kardeşi ve amcasının ağıluyum."

Ömer, o anda kalkıp abasını çıkarır ve yere serdikten sonra Ali'ye "Vallahi meclisimiz devam ettiği sürece bunun üzerinden başka yere oturmayacaksın." Ve meclis dağılıncaya kadar Ali (as) Ömer'in abasının üzerine oturur. Resulullah (s.a.a) kardeşi ve amcasının oğlunun yakınlığı hakkına boyun eğmenin icabı olarak Ömer, halk dağılıncaya kadar Ali' nin önünde ayakta durur.

3- İstemeyerek kalemi fazla oynattık herhalde... diyecektik ki: Resulullah (s.a.a) bütün sahabenin mescide açılan kapılarının kapanması için emir buyuruyor. Bunun sebebi de, mescidi cünüp ve cenabetlerden münezzehtir tutmaktır... **Fakat sadece Ali'nin kapısını açık bırakır ve orada Allah'ın emri ile cima yapmasını bile serbest bırakır; ki Harun'a da aynı serbestlik verilmişti. Bu da bize göre iki Harun'un umumi benzerliğine delalettir.**

İbn-i Abbas şöyle der: "Resulullah (s.a.a) mescide açılan bütün kapıları kapattırdı, yalnız Ali'nin kapısına dokunmadı. Zira Ali'nin (as) başka kapısı olmadığı için, mecburen mescidin içinden geçer ve dışarı çıkıp yıkanmaya giderdi. "(7)

Ve Ömer'den şu doğru hadis... her iki şeyhin tasdiki şartıyla der ki Ömer; **"Ali'ye üç şey nasip olmuştur;(8) onlardan biri benim olsaydı dünyadaki bütün kırmızı develere değişmezdim: Zevcesi Resulullah'ın kızı Fatıma... Resulullah'tan mescidi mesken edinme müsaadesi ve "Hayber" günü Resulullah tarafından kendisine verilen sancak."**

Sa'd b. Malik, bir gün Ali'nin hususiyetlerini sayarken, şu doğru hadise göre şöyle der:(1) "Resulullah (s.a.a) amcası Abbas'ı diğer sahabelerle beraber mescidin dışında bırakır. Abbas: "Hepimizi çıkarıp yalnız Ali'yi mi içerde bıraktın?" deyince Resulullah (s.a.a):

"Ben sizi çıkarıp onu bırakmadım, Cenabı Allah sizi çıkarıp onu bıraktı." buyuruyor.

Zeyd b. Erkam der ki: (2) "Bazı sahabelerin evleri mescitle bitişikti ve bu evlerin mescidin içine çıkan devamlı açık birer kapıları vardı. Peygamber (s.a.a): **"Kapatın bu kapıları... yalnız**

143

Ali'nin kapısı açık kalsın." diye buyurdu. Bunun üzerine bazı şahıslar söz edince Peygamber (s.a.a) kalkıp şu konuşmayı yaptı.

"Ali'nin kapısından başka bütün bu kapıları kapamam için bana emir verildi. Bazılarınız bunun sözünü ettiler. Allah'a yemin ederim, ben hiç bir şeyi ne kapattım ne açtım... Sadece aldığım emri yerine getirdim. "

Tabarani Kebiri'nde İbri Abbas'tan şu hadisi tahrir eder: (3) **"Peygamber (s.a.a) o gün ayağa kalkıp şöyle dedi: "Ben kendiliğimden sizi çıkarıp onu bırakmadım... Allah Teala sizi çıkarıp onu bıraktı... Ben memur bir kulum, bana ne emredilirse onu yaparım. Bana vahiy olanın dışında bir şey yapmam."**

Ve Sa'd b. Ebi Vakkas, Beraa b. Azib, İbn-i Abbas, İbn-i Ömer, Huzeyfe b. Üseyd el Gaffari. Hepsî şu hadiste müttefiktir: (4) Derler ki:

Resulullah (s.a.a) mescide gelir ve şu konuşmayı yapar: Cenabı Allah peygamberi Musa'ya, **"Bana, Tahir (Temiz) bir mescit inşa et. O mescitte senden ve Harun'dan başka kimse oturmasın"** diye vahiy eder. **Bana da temiz bir mescit inşa etmemi, benden ve kardeşim Ali'den başka kimsenin onu mesken edinmemesini buyurdu..."**

Buradaki yerimiz, bu hususta varit olan bütün sabit Nas'ları yazmaya müsait değildir... Ki, bu Nas'ların kaynağı hepsi belirli şahsiyetlerdir; bunlardan: İbn-i Abbas, Ebu-Said el Hudri, Zeyd b. Erkam, Esmâ b. Umeyy, Ümmü Seleme, Sa'd b. Ebi Vakkas, Bera b. Azib, Ali b. Ebi Talib, Abdullah b. Ömer, Ebuzer el Gaffari, Cabir b. Abdullah ve başkaları...

Ve Peygamber'in (s.a.a) şu malum duası "Allah'ım!.. Kardeşim Musa, senden şu niyazda bulundu; Rabbim! Kalbimi genişlet ve davamı müyesser eyle... Ve dilimdeki düğümü çöz ki dediklerimi anlasınlar... Ve akrabalarımın bana bir

vezir tayin et..... O kardeşim Harun olsun... Onunla beni kuvvetlendir... Ve O'nu devamda da bana ortak et. Bu duasına karşılık ona: "Seni kardeşinle kuvvetlendirip sizi otorite sahibi kılacağız" diye ona vahiy buyurdun. Allah'ım! Ben, kulun ve Resulün Muhammed'im... Benim göğsümü genişlet ve davamı müyesser eyle ve akrabalarımın bana bir vezir tayin et...O kardeşim Ali olsun." (1)

Yine bunun benzerini "Bezzaz" tahrir eder, der ki:"Resulullah (saa) Ali'yi (as) elinden tutarak şöyle der: Musa mescidinin Harun'la tathir edilmesi için Allah'a yalvardı. Ben de mescidimin seninle tathir edilmesini Allah'tan diledim."

Sonra Ebu Bekir'e, "Kapını kapat" diye haber gönderdi. Ebu Bekir biraz durakladı, sonra:"Baş üstüne" dedi. Arkasından Ömer'e sonra da Abbas'a aynı şekilde haber saldı. Sonra dedi ki:"Kapılarınızı kapatıp, Ali'nin (as) kapısını açık bırakan ben değilim, Cenab-ı Allah'tır." (2)

Ali'nin (as) bütün derece ve hususlarda Harun'a benzediğini açıklamak istedik. Bu kadarlık açıklama kafidir sanırım. (§)

DİPNOT

1-Müstedrek'in c. 3. 165 ve 166. sayfalarına bakın, hadisi doğru olarak apaçık her iki şeyhin tasdiki şartıyla bulursunuz. İmam Ahmet de Sünen'inde Ali'nin (as) hadisinden (c. 1. s. 97) ihraç etmiştir. Keza, İbn-i Abdulbirr İstiab'ında İmam Hasan'ın tercümesini yaparken ihraç eder. Hatta Zehebi taassubuna rağmen Telhis'inde ihraç ederken doğru olduğunu kabul eder. Bağavi Mücemmin'de, Abdülgani İyzah'ında Keza İbn-i Asakir de Savaik-il Muhrika'ının 115. sayfasında Selman'dan ihraç etmiştir.

1- Hakim, Müstedrek'in de c. 3. s. 14 İbn-i Ömerden iki doğru yoldan, iki şeyhin tasdiki şartıyla ihraç eder, Zehebi de Telhis'inde, doğru olduğunu kabul ederek ihraç eder.

Tirmizi ihraç ettiği gibi İbn-i Hacer de ondan naklederek (Savaik-il Muhrika s. 73) zikreder. Böylece Hadis yazarlarından her kim "Kardeşlik" hadisini deyinmişse, bu hadisi zikrederek doğru olduğunu itiraf etmiştir.

2- Ebu Bekir Havarizmi Savaik'inin 103. sayfasında olduğu gibi, ihraç etmiştir.

1- Hakim Müstedrek'inde (c. 3. s. 109) ihraç etmiştir...

Zehebi de Telhis'inde doğru olduğunu kabul ederek ihraç eder... İbn-i Hacer de Savaik'inde 11. babta nakletmiştir...

2- Şirazi, lakaplar bahsinde ihraç ettikleriyle, İbn-i Naccar İbn-i

145

Ömer'den, el Mutteki el Hindi Kenz'inde ve Müntahab'ında nakletmişler.

3- İbn-i Abdulbirr kitabında Ali'nin tercüme-i halini yaparken İbn-i Abbas'a isnat ederek ihraç eder.

4- Kenz'ul Ummal'da 6105. hadis olduğu gibi ihraç eder.

5- Hakim, Müstedrek'inde (c. 3 s. 217) Sahih bir senetle "Müslim'in tasdiki şartıyla ihraç eder... Zehebi de aynı şart mucibince doğru olduğunu itiraf eder
6- Tabarani Kebir'inde İbn-i Ömer'den ihraç eder... Mutteki Hindi de Kenz'de ve Müntehab'ının mesnedinde hamışinde (c. 1 s. 532) de ihraç eder.
7- İbn-i Sa 'd, Tabakat'ında (c. 25. 51) ihraç eder.
8 - Tabarani Avsat'ında Hatip, Müttelik ve Müfterik'inde (c. 5 s. 35) hamışe bakın... Yine kendisi, hamış c. 5. s. 46 da İbn-i Asakir'den nakleder.

1- Bütün "Sünen" sahipleri bu hadisi senetlerinde tahrir ederler. Ayrıca Fahr-ı Razi, Bakara süresindeki bu ayeti (C. 2 s. 189) büyük tefsirinde zikreder.

2- Nesai "Hasais'i Aleviyye"sinde... Hakim Müstedrek'inde (c. 3 s. 112), İbn-i Ela Şeybe ve İbn-i Ebi Asim Sünnet'te.. Ebi Nuaym ise, Marifet'te... Mutteki el Hindi "Kenz'ul Ummal'ında ve Müntahab'ında nakleder: Müsned hamışindeki "Müntahab 'a (c. 5 s. 40) bakın.

3- Müstedrek c. 35 s. 126'ya bakın... Ayrıca Zehebi, Telhis'inde doğru olduğunu kabul ederek tahrir eder.

4- İbn-i Abdulberr İstiab'ında, Ali'nin hal tercümesinde tahrir eder.

5- İbn-i Sd'd Tabakat'ında (c. 2 s. 15) Bedir savaşı bahsinde tahrir etmiştir.

6- İbn-i Hacer Savaik'inde "meveddet" Ayetinde ki maksadı izah ederken, ki bu onun Ehl-i Beyt, hakkında irad ettiği ayetlerin 14. südür. Bu hadisi burada zikreder. (Bab,II; s. 107)...

Aynı şekilde Darukutni de tahrir eder.

7- Bu hadis uzundur. Mektup 26 'da zikretmiştik. Aynı Ali'nin on hususiyetini ihtiva eder.

8- Müstedrek'te (c. 3 s. 120) mevcuttur. Ebu Ali de Savaik'te olduğu gibi tahrir eder. (bab. 9. s. 76) ya bakınız. Ayrıca, aynı mana ve sözlerle Ahmet b. Hanbel Abdullah b. Ömer'in hadisinden tahrir eder; (c. 2 s. 26)

Müsned 1- Müstedrek (c. 3 s. 117) de olduğu gibi. Sünenlerin sahih bir hadisi ve doğruluğa şayan Sünni yazarların çoğu tahrir etmiştir.

2- İmam Ahmet'in ondan tahrir ettiği hadislerdendir, "Müsned" (c. 4 s. 369) Keza "Kenz'ul Ummal" ve Müntehab'ında olduğugibi Ebu Ziya 'dan tahrir etmiştir. Müsned'in hdmışindeki Müntehab 'a (c. 5 s. 29) bakınız.

3- Ondan Mutteki el-Hindi de bir an evvel bahsini ettiğimiz aynı sayfanın hamışinde nakleder.

4- Ali b. Muhammed el Hatip eş Şafii, İbn-i el Muğazili adıyla anılır yukarıda saydığımız şahısların hepsinden aynı yollarla tahrir eder. '.. .

1- İmam Ebu İshak Salebi "Maide"süresindeki Velayet ayetini tefsir ederken Ebuzer'den tahrir eder. Keza benzerini Araştırmacı Belhi İmam Ahmet'in Müsned'inden nakleder

2- Bu hadiste Kenz'in (c. 6 s. 4-8) 6156. hadisidir.

Nass'ların gerisini rica etmek.

Maşaallah... Delilleriniz ne kadar açık, ne kadar kuvvetli...
Açıklamaları ne kadar net ve ne kadar muazzam. Mümkün olduğu kadar süratle.
Süratle geri kalan müteva-
tir, açık naslarınızı ikram edin, lütfen... iyilik yapmış olursunuz. Vesselam. (s)

MEKTUP 36

29 Zilhicce 1329

1- İbn-i Abbas'ın Hadisi.

2- Umran'ın Hadisi .

3- Bureyde'nin Hadisi.

4- On Hususiyetler hadisi.

5- Ali'nin hadisi.

6- Vahb'ın hadisi.

7-. İbn-i Ebi Asım'ın hadisi.

1- O Nas'lardan, Ebü Davut et Tayalisi'nin istiab'taki Ali'nin ahvalinin aynısı İbn-i Abbas'a istinaden ihraç ettiği hadis, sizi tatmin etmeğe yeterlidir. Demiş ki, İbn-i Abbas: "Peygamber (s.a.a), Ali b. Ebu Talib'e: **"Sen, benden sonra her müminin veisin"** dedi.(1)

2- Ona benzer. Ümran İbn-i-Husayn'dan doğru olarak gelen şu hadis der ki: "Peygamber (s.a.a) bir grup savaşçı gönderdi ve başlarına Ali b. Ebu Talib'i (a.s) verdi. Birlik zafer kazandı ve Ali (a.s) ganimetten kendine bir cariye seçti. Bunu maiyetindekilerin bazıları hazmedemedi; dört kişi anlaşıp Peygambere şikayet etmeyi kararlaştırdılar. Döndüklerinde biri Peygamber'in is.a.a) yanına yaklaşp: "Ya Resulullah! Ali'yi görüyor musun, nasıl böyle, böyle yaptı?" dedi. Peygamber (s.a.a) duymamazlıktan geldi. Bu sefer ikincisi yaklaşp aynı sözleri tekrarladı. Yine duymamazlıktan geldi; üçüncüsü ve dördüncüsü de aynı şikayeti tekrar edince Peygamber (s.a.a) onlara dönüp, yüzü sinirden kıpkırmızı bir şekilde dedi ki: **"Ali'den ne istersiniz? Ali benden ve ben Ali'denim. O benden sonra her müminin velisidir. "(2)**

3- Bureyde'nin hadisi... Ahmed'in Müsned'inde (c. 5 s. 356) der ki; "Resulullah (s.a.a) Yemen' e iki birlik gönderdi, birinin başışına Ali b. Ebu Talib'i (a.s) diğerine Halit b. Velid'i tayin etti ve onlara dedi ki: **"Eğer birleşirseniz kumanda Ali'nindir.(1) Tekrar ayrılırsanız, yine her biriniz birliğinin kumandanıdır...**" Ebu Bureyde der ki: "Yolumuza devam ederken önümüze Yemen halkından "Zübeyde oğulları" çıktı. Onlarla savaştık, onları yendik; esir kadınlardan Ali kendine birini seçti. Bunun üzerine Halid, benimle Peygambere (s.a.a) bu olayı bildiren bir mektup gönderdi.

Peygamber (s.a.a) mektubu okutunca çok sinirlendi. Ben: Ya Resulullah! dedim, beni bir adamın emrine verdin ve onun sözünü dinlememi emrettin. Ben de emrine sadık kaldım. Peygamber (s.a.a) ise şöyle dedi: **"Ali'nin aleyhinde bulunmaym...O bendendir, ben de ondanım. O benden sonra velinizdir. "(2)** Bu hadis, Nesai'nin yanında şu sözlerle geçer: (Hasais-i Aleviyye s. 17) **A'ya Bureyde! Bana Ali'yi kötüleme... Ali bendendir ben de ondanım; o, benden sonra velinizdir. "**

İbn-i Cerir'in (3) yanında ise sözleri şöyledir: Bureyde, der ki: Resulullah'ın (s.a.a) yüzü kızardı ve dedi ki: **"Ben kimin velisi isem Ali'de onun velisidir."** Bureyde şöyle devam eder: Bu sözleri duyunca Ali'ye karşı nefsimde olandan eser kal-

149

maz ve kendi kendime dedim ki, hayatta bir daha onu kötülükle anmam.

Tabarani ise bu hadisi genişçe zikrederek şöyle Yazar: "Bureyde, Yemen'den döndüğü gün mescide girer. Peyamberin kapısının önünde bir kaç kişi görür... Onu karşılayıp selamlaşırlar ve "ne haber" diye sorarlar... O: "Hayırdır, çok şükür Allah bize fetih ihsan etti" der. Onlar: "Öyleyse niye geldin?" deyince şöyle der: **"Bir cariyeyi" beşte bir hisse gereğince Ali aldı ben de bunu Peygambere haber vermeye geldim!"** Onlar böyle konuşurlarken Peygamber (s.a.a) kapının arkasında dinliyormuş, dışarı çıkar ve şöyle der: **"Ali'nin aleyhinde bulunan kimselere ne oluyor? Ali'ye kim buğz ederse bana da etmiş olur. Ali'den kim ayrılırsa benden ayrılmış olur. Ali bendendir, ben de ondanım. O benim tıynetimden doğmuş, bende İbrahim Peygamber'in tıynetinden doğmuşumdur. Ben ise İbrahim'den daha efdalim..." (4)**

"Öyle bir zürriyet ki, bir birinin parçasıdır ve Allah işiten ve bilendir" (Ayet) Ey Bureyde; bilmiyor musun ki Ali, aldığı cariyeyle çok daha büyük mükafatlara layıktır. O benden sonra sizin velinizdir." (5)

Ve böylece bu hadisin geldiği kesinlikle doğru ve doğruluğunda şüpheye hiç yer yoktur. Ve Bureyde'ye dayanan yollar çok olduğu gibi hepsi de muteberdir.

4- Bunun benzeri Hakim'in İbn-i Abbas'tan rivayet ettiği muhteşem bir hadistir. Onda Hz. Ali'ye (a. s) on hususiyet zikreder, Hakim, (6) der ki: **"Peygamber (s.a.a) ona şöyle dedi: Sen benden sonra bütün müminlerin velisisin"**

5- Peygamber'in (s.a.a) bir hadiste geçen şu sözleri: **"Ya Ali! Cenabı Allah'tan senin için beş dilek diledim. Bunlardan dördünü bana ihsan etti. Aneak birini benden esirgedi... Bana verdiklerinden birisi, senin benden sonra müminlerin velisi olmandır."** (1)

6- Bunun benzeri, İbn-i Seken'in Vahb b. Hamza'dan rivayet ettiği hadistir. Der ki: (İsabe'de Vahab'ın tercümesindekinin aynısı) "Ali (a. s) ile sefere çıktım, kendisinden sertlik gördüm, içimden dedim ki, dönünce onu şikayet edeceğim. Dondum ve Peygambere (s.a.a) Ali'den bahsettim ve aleyhinde şikayette bulundum. Peygamber (s.a.a) bana: **"Ali'nin hakkında böyle konuşma o benden sonra sizin velinizdir."** Tabarani de bu hadisi Vahb'dan tahric eder, ancak şöyle der: **"Ali hakkında öyle konuşma, o benden sonra sizin durumunuzla ilgili insanların en evlasıdır."** (2)

7- İbn-i Asim İmam Ali'den (a.s) naklen Peygamber'in şöyle dediğini rivayet eder: "Ben müminlere kendi nefislerinden daha evla değil miyim?" evet, dedikleri zaman; **"Ben kimin velisi isem Ali de onun velisidir"** der. Sahihlerimiz tahir olan Ehl-i Beyt imamlarından intikal eden hadislerle tevatür

halindedir. Fakat bu kadarı maksadımızı anlatmaya kafidir sanırım... Zira Kur'an'da geçen velayet ayeti söylediklerimizi te'yid etmektedir... insanların Rabbi olan Allah'a hamd olsun. Vesselam. (ş)

DIPNOT

1- Sünen sahiplerinden Ebu Davud ve diğerleri şu şahısların yoluyla rivayet ederler: İbn-i Abbas'tan teselsülen Ömer b. Meymune Yahya b. Selim el-Fezari'ye, Ebu Avane el Vaddah b. Abdullah el Yeş-keri'ye... Bu senedin şahıslarının hepsi birer hüccettir.

2- Bu hadisi "Sünen" sahiplerinden bir kaç kişi tahrîç etmiştir: Örneğin Nesai Hasais-i Alevviye'sinde olduğu gibi Ahmed b. Hanbel Müsned'inde (c. 4 s. 438) Hakim, Müstedrek'inde... Zehebi Müstedrek'in Telhis'inde Müslim'in şartıyla... İbn-i Ebi Şeybe ve İbn-i Cevir de tahrîç etmişlerdir; bunların ikisinden "Mutteki el Hindi" bu hadisi doğrulayarak nakleder, Kenz'ul Ummal (c. 6 s. 400). Muhaddislerin çoğu bu hadisi rivayet ederler.

1- Peygamber (s.a.a) hayah boyunca Hz. Ali'yi (a.s) kimsenin emri altına vermemiştir, fakat diğer sahabelere kendisi defalarca amirlik yapmıştır. Hatta her taarruzda Peygamber'in (s.a.a) sancağını kendisi taşımıştır... Ebu Bekir ve Ömer ise, Usame'nin askerlerindendi. Peygamber (s.a.a) bizzat kendisi birliği tanzim eder ve her ikisini askerlerin arasına dizer. Bu bütün haber sahiplerince ittifaken malumdur. Keza onları "Zatü Selasil" vakasında Amr b. As'in emrine verir. Hatta bu vakıada onunla aralarında bir hadise cereyan

151

eder, Hakim Müstedrek'inde (c. 3 s. 43) bu olaydan bahsettiği gibi, Zehebi de Telhis'inde bu hadisin doğru olduğunu açıklar...

Hz.Ali (a.s) ise, Peygamber'in (s.a.a) nübüvvet ile geldiği günden vefatına kadar, yalnız onun emri altına girmiş ve ona tabi olmuştur.

2-Bureyde oğlu Abdullah 'ın babasından duyduğu ve Ahmed'in s. 356 'da zikrettiği hadistir. Ve yine Ahmed'in Müsned c. 53 s. .347'de Sait b. Cübeyr yoluyla İbn-i Abbas'tan Bureyde'den bu hadisi şu şekilde rivayet eder:

"Ali ile beraber Yemen Gazvesine gittim, kendisinden sertlik gördüm. Döndükten sonra Peygamberi (s.a.a) ziyaret ettim ve onun yanında Ali'nin (as) aleyhinde şikayette bulundum. Baktım ki Peygamber'in (s. a.a) yüzü değişti ve bana bakıp dedi ki: Ey Bureyde! Ben müminlerin üzerinde, kendi nefislerinden daha fazla velayet sahibi değil miyim? Ben: "Elbette Ya Resullullah" dedim. Bu sefer dedi ki: **"Ben kimin Mevlası isem Ali de onun mevlasıdır... "** Hakim 'de Müstedrek'inde tahrîç eder (c. 3 s. 110) daha da başkaları... Hadis gördüğünüz gibi sarîh açık ve hangi maksada dayandığı belli.

3- Mütteki el Hindi'nin, ondan naklettiklerinden... (c. 6 s. 39) (Kenz'ul Ummal)

4- Resulullah (s.a.a): **"Ali benim Tiynetimden doğdu"** dediği zaman ve kendisi Nübüvvetle Ali 'den efdal olması hasebiyle; **"Ben de İbrahim'in tiynetinden doğdum."** dedi ve ilave etti: "Fakat ben İbra- him 'den efdalim. "Böyle dedi ki İbrahim (as) kendisinden efdal zannedilmesin, zira böyle bir zan hakikate ayıkırı olurdu.

5- İbn-i Hacer bu hadisi Tabarani'den nakleder. (Savaik.) Fakat Ali'nin cariyeden başka çok daha büyük mükafatlara layık olduğunu bilmiyor musun? sözlerine gelince kalemi durur ve hadisi tamamlamak kendisine zor gelir.

"Ve hadis böyle devam eder" der. Zira bu kendisi gibilerden tuhaf sayılmaz... Bize afiyet bahşedene hamd olsun... Başka ne denir?

6- Hakim Müstedrek'inde (c. 3 s. 134) tahriç eder... Zehebi Telhis'in de doğru olduğunu itiraf eder. Nesai Hasais-i Aleviyye'sinde s.5, Ahmed Müsned'inde (c. 1. s. 331) mektup 26'nın basında sözleriyle zikretmiştik.

1- Bu hadis Kenz'in 6048. hadisidir (c. 6 s. 396)

2- Bu hadis Kenz'in hadislerinin 2579 sudur. (c. 6 s. 155)

MEKTUP 37 29 Zilhicce 1329

"Veli" Bir Kaç Mana Taşıyan Bir Sözdür "Nas" Nerede?

"Veli" yardımcı, arkadaş, dost akraba, tabi ve komşu manasını içerir ve ayrıca her kim birinin işlerinin sorumluluğunu üstlenirse onun velisi sayılır. Belki ileri sürdüğünüz hadisler, **"Ali benden sonra sizin yardımcınız, dostunuz ve seveniniz manasını taşıyor, iddia ettiğiniz manayı ispat edecek" Nas" nerede? (5)**

MEKTUP 38 30 Zilhicce 1329

1- Veliden maksadı açıklamak.

2- Onun kastedildiğinin karineleri.

1- "Veli" kelimesinin manalarını sayarken, **"Kim birinin her türlü işinin sorumluluğunu üstlenirse, onun velisi olur"** dediniz. **Zaten bu hadislerde "Veli" kelimesinin kastedilen manası da budur.** Kulağa ilk geldiği zaman akla da bu gelmiyor mu? Örneğin: "Acizin velisi, babası ve baba tarafından dedesidir; daha sonra vasisi, daha sonra da şer'i hakimdir." **Demek oluyor ki, onun velayeti ve bütün işlerinde tasarruf sahibi olabilecek kimseler bunlardır.**

2- Bu hadislerde "Veliden kastedilen mananın karineleri izah sahibi kimselerce anlaşılmayacak bir şekilde değildir. Peygamberin (s.a.a) **"O benden sonra sizin velinizdir."** demesi, bu velayeti yalnız onun hakkı olarak gördüğü ve onu sınırladığı açıktır; (1) bunun da söylediklerimizin manasını tayin etmesi icap eder. Zaten başka bir maksatla da bağdaşmaz. Zira yardım, sevgi, dostluk ve

benzerleri, hiç kimsenin malı değildir. Müminin ve müminat birbirinin velisidir. Peki Peygamber (s.a.a) bu hadislerde, kardeşi ve velisine hangi meziyeti ispat etmek istemiştir?

Şayet "Veli" kelimesi dediğimizden, başka bir mana taşıyorsa... Yahut Peygamber (s.a.a) hangi gizli meseleyi açıklamak istemiş bu hadislerle?.

Eğer veliden maksadı yardımcı, dost ve benzeri ise?... Haşa, Peygamber (s.a.a) açık olan bir şeyin açıklanmasıyla meşgul olsun... Onun belîğ hikmeti, ismeti ve Peygamberliği, zannedildiğinden çok daha büyük ve yücedir. Kaldı ki bu hadisler adı geçen velayetin Peygamberden sonra Ali'ye olduğunu ispat ediyor ki, bu da işaret ettiğimiz manayı tayin etmiş oluyor.

Yani yardımcı, dost ve saire manalarla birleşmiyor. Zira Ali Müslümanlara yardımcı ve dost olmaya, çocukluğundan ve risaletin kucağında bileği kuvvetlendiği günden beri başlamış ve hakkın rahmetine kavuşuncaya kadar devam etmiştir . Yardımı, sevgisi ve sadakati bilindiği gibi yalnız Peygamber s(a.a)'den sonraki günlere ait değildir.

Savunduğumuz manayı tayin etmek için ve sizi tatmin edecek karinelere İmam Ahmed'in Müsned'inde (c. 5 s. 347) sıhhatli bir yolla, Sait b. Cübeyr'den, İbn-i Abbas'tan, Bureyde'den tahric ettiği şu hadis yeterlidir sanırım; der ki Bureyde: "Ali ile Yemen'e gazveye gittim, kendisinden sertlik gördüm, geri döndüğümde Peygamber (s.a.a)'e gidip Ali'nin aleyhinde şikayette bulundum. Baktım ki Peygamber'in yüzü değişti ve bana bakıp dedi **"Ya Bureyde! Ben müminlerle kendi nefislerinden evla değil miyim?"**.. Evet ya Resulullah, dedim. O zaman dedi ki: **"Ben kimin mevlası isem, Ali'de onun mevlasıdır."** Ve hadis devam ediyor... Hakim'de Müstedrek'inde Müslim'e göre tashih ederek rivayet eder, (c. 3 s. 110)

Zehebi de Telhis'inde doğru olduğunu kabul ederek, Müslim'e uyma şartıyla zikreder. "Ben müminlerin nefisleri üzerinde daha hak sahibi değil miyim?" Cümlesinin takdiminde söylediklerimize ne kadar delalet ettiğini siz de biliyorsunuz. Bu hadisleri tahkik eden herkes, söylediklerimizden zerre kadar şüphe etmez. Allah'a hamd ve sena olsun. (§)

DİPNOT

Çünkü **"O, benden sonra velinizdir"** demesi, **yani benden sonra veliniz odur, başkası değil.**

MEKTUP 39

30 Zilhicce 1329

Velayet Ayetini Rica Etmesi

İtiraf ederim ki attığınız her adım sağlam; taarruzlarınızda öyle inançlı ve cesarete sahipsiz ki, önünüzde durulamaz. Bendeniz zikrettiğiniz hadislerin, dediğiniz manaya delalet ettiğine inananlardanım.

Sahabelerin doğru hareket ettiklerini kabul etmek vacip olmasaydı, yargınızı derhal kabul ederdim. Lakin "Salih seleften Allah razı olsun. Onların

hükümlerini kabullenerek, vuku bulanın doğru olduğunu kabul etmekten başka çare yok... Mektup 36'nın sonunda bu hadiselerden çıkan mananın, dediğinizi onaylayacak "Muhkem" bir ayetinde mevcut olduğunu iddia etmişsiniz. Ama sonra bu ayete vakıf ol- mamızı sağlamadınız. Lütfen bu ayeti yazın da araştıralım inşallah... Vesselam. (5)

MEKTUP 40

2 Muharrem 1330

1- Velayet ayeti ve Ali hakkında nazil oluşu...

2- Nüzulundaki deliller.

3- Bu ayetin istikametinde delillerin yönlendirilmesi.

1- Evet size o ayeti. Cenabı Allah'ın (c.c) muhkem ayeti olarak, Kur'an-ı Kerimi'nden tilavet edeceğim; o, Maide Suresinde zikredilmiş ve mealen şöyledir: **"Sizin veliniz, Allah ve Resülü (saa) ve İman edenlerdir ki, onlar: Namaz kılarlar ve rükuda iken zekat verenlerdir. Her kim Allah'ın, Resülü'nün ve İman edenlerin Velayetini kabul ederse, bilsin ki Allah'ın hizbi mutlak galip gelecektir. "** (1) Bu ayetin Hz.Ali (a.s) namazdayken yüzüğünü bir dilenciye sadaka verdiği için indiği şüphesizdir.

2- Hz. Ali'nin (a.s), namazda rukü halindeyken yüzüğünü sadaka olarak verdiği hususunda indiğine dair, bizdeki "sihah'lar Ehl-i Beyt hadisleriyle taşkın ve mütevatirdir. Ayrıca (nas olarak) başkalarının yoluyla gelmiş ve Resulullah'a kadar yükseltilmiş (Merfü'en) İbn-i Selam'ın bir hadisi var ki sizi tatmin etmeye yeter. Ona benzer, İbn-i Abbas'ın ve Hz. Ali'nin hadisleri... ikisi de "Merfü'en" - Resulullah'a (s.a.a) yükseltilerek- İbn-i Abbas'ın hadisine vakıf olmak için, **Vahidi'nin "Esbab'un Nüzul" kitabına (bu ayetin tefsirine) bakınız. Ayrıca Hatib, Müttetik'inde zikreder.** (2) Ali'nin hadisi için de İbn-i Merdeveyh ve Ebu'ş Şeyh'in Müsned'lerine bakabilirsiniz. Olmazsa, isterseniz **Kenz'ul Ummal'a** bakınız.

(3) Gerçi bu ayetin Ali hakkında nazil olduğu, müfessirlerin ittifak halinde oldukları hususlarından biridir. Bu ittifaklarını Ehl-i Sünnetin tanınmış muhadişçilerinin çoğu nakletmiştir. Bunlardan biri İmam Kuşçu'dur. Tecrit şerhinin imamet bahsinde "Gayet'ul Meram"ın 18. babında ise zikrettiğimiz maksatla indiğine dair, Cumhur'un yoluyla gelmiş 24 tane hadis vardır.

Eğer güneş gibi açık olmasaydı ve kısıdan gitmeye riayet etmeseydik, bu ayet hakkında gelen sahih haberlere yeterli derecede yer verirdik.

Fakat Allah'a hamd olsun ki, şüphe götürmez bir meseledir. Bununla beraber biz mektubumuzu Cumhur'dan bu hususta gelen hadislerden yoksun bırakmayacağız. Ama yine de İmam Ebu İshak Ahmed b. Muhammed b. İbrahim en Nişaburi es Sa'lebiy'nin tefsirinde olanla iktifa edip (4) şöyle diyeceğiz:

Büyük Tefsiri'nde bu ayete vardığı zaman Ebuzer el Gaffari'ye isnat ettiği şu hadisi rivayet eder,

"Ebuzer der ki: Resulullah (s.a.a) dan şu iki kulağımla duymadıysam kulaklarım

sağır olsun! Onu şu iki gözümle görmediysem gözlerim kör olsun, diyordu ki: **"Ali, Muhsin ve Sadıkların komutanıdır. Kafirlerin katilidir, ona yardım edene Allah'tan yardım edilecektir, yardımı terk edene, Allah yardım etmeyecektir. "** Ebuzer devam edip diyor ki: **"Bir gün Resulullah(s.a.a) namaz kılıyordu, bir dilenci gelip sadaka istedi, mescitte bulunanlardan kimse ona bir şey vermedi. Ali ise rükuda olduğu halde elini uzatıp parmağındaki yüzüğü işaret etti, dilenci gelip parmağındaki yüzüğü çekip aldı. Resulullah (s.a.a) bu davranışı görünce ellerini açıp şu duayı yaptı: "Allah'ım! Kardeşim Musa senden şöyle bir dilekte bulunmuştu, (Taha Suresinden mealen):**

"Allah'im göğsümü geniş kıl, işimi müyesser eyle, dilimdeki düğümü çöz ki, dediklerimi herkes anlasın, bana yakınlarımdan bir vezir yardımcı tayin et, kardeşim Harun olsun. Onunla beni kuvvetlendir... Ve onu görevime ortak et... Sana çok ibadet edelim... Ve zikirde bulunalım. " Onun duasını kabul edip şöyle vahyettin: **"İstedğin olmuştur Ya Musa..." Allah'ım, Ben de senin kulun ve Peygamber'inim... Benim de göğsümü geniş kıl ve görevimi müyesser eyle ve bana yakınlarımdan bir vezir tayin et. O kardeşim Ali olsun... Onunla arkamı kuvvetlendir. "**

Ebuzer şöyle devam ediyor: **Allah'a yemin ederim ki, Peygamber (s.a.a) sözlerini bitirir bitirmez Cebrail kendisine şu ayeti kerimeyi tebliğ eder:**

"Sizin veliniz ancak Allah, Resulü ve namaz kılıp rüku halinde zekat veren muminlerdir." (Maide/55)

Ve her kim, Allah'ı, Resulünü ve iman edenleri velisi kabul ederse, bilmeli ki, mutlaka galip gelen Allah'ın hizbi olacaktır...." (Maide/56)

3- Siz de (Allah sizinle hakkı galip kılsın) biliyorsunuz ki **"Veli" kelimesi, velayet, yetki, tasarruf sahibi manasına geliyor:** Aynı şu deyimdeki mana gibi: **"Filan, aciz olanların velisidir."** Lügatçılar ise şu açıklamada bulunmuştur: **"Her kim birinin Velayetini üstlenirse onun velisi olur. (5)**

Yani sizinle ilgili meselelerin velayetini üzerine alan kimse, onların üzerinde sizden daha çok yetki sahibi olur... O da burada Cenabı Allah ve Resul'ü Hz. Ali oluyor. Zira bu sıfatların onda toplandığı görüldü... Bunlar: **İman, namaz ve rükü halinde iken zekat vermek... Bunları yerine getirince bu ayet-i kerime nazil olmuştur... Ve böylece Cenabı Allah velayeti, kendine, Resulüne ve Hz. Ali'ye hak görülmesinin icap ettiğini ispat etmiş oldu... Allah-u Teala'nın velayeti umumidir. Peygamber'in velayeti ve Velinin ki de öyle ve aynı üslup üzerinedir. Böyle olunca da seven, dost ve yardımcı gibi manalara kısıtlamaya gerek kalmıyor.**

Zannederim bunu daha önce açıklığa kavuşmuş meselelere iihak etmek gerek... Allah'a şükürler olsun. (§)

DİPNOT

1-Bundan dolayı Lübnan'daki Ehl-i Beyt taraftarlarına Mütevaliler denir.

Yani bu ayette zikredilenlerin velayetini kabul edip takip edenler manasına

geliyor. Daha açıkçası: Bu ayetin, kendisi için inen Hz.Ali'nin (as) ve Ehl-i Beyt'in velayetini benimsedikleri için.

2-Aynı zamanda Kenz'ul Ummal'in 5991. hadisidir; (c. 6 s. 391) Ayrıca, Kenz'in Müntahabında da yer almıştır. Ahmed'in Müsned'i (c. 5 s. 38) Hamiş, 3 Kenz'ul hadislerinin 6137.hadisidir; (c. 6 s. 405).

4- 337 yılında vefat etmiştir, İbn-i Hallikan" Vefeyat-ul-Ayan da onu zikreder ve şöyle der: Tefsir tasnif etmiştir; 'Siyak-ı Nişabur" kitabında, Abdülgafır b. İsmail el-Farisi, onu "Siyak-ı Nişabur" zikreder ve "**Naklettiği hadisler, doğru ve emanet kaynağıdır** "der.

5- "Veli" kelimesinin manası için büyük sözlüklere bakın isterseniz.

MEKTUP 41 **3 Muharrem 1330**

"İman edenler" çoğuldur, nasıl tekil olarak kullanılıyor?

Size itiraz edilirken denilebilir ki; "İman edenler, namaz kılanlar ve rükü da iken zekat verenler" hakikatte çoğuldur... İmam (k.v) tek olduğu halde nasıl kendisine çoğulla hitap ediliyor. Size bu soru sorulsa cevabınız ne olur acaba? (s)

- 1- Araplar, çoğulla tekili tabir ederler.
- 2- Bunun şahitleri.
- 3- İmam Tabersi'nin zikrettikleri.
- 4- Zemahşeri'nin zikrettikleri.

1- Cevap: Araplar bazı nüktelerde icap ederse, tekil yerine maksatlarını çoğulla tabir ederler.

2- Bunun şahidi Al-i İmran'daki şu ayet-i kerimedir;

Meali: "İnsanlar size karşı toplandılar, onlardan sakının demelerine rağmen, onlar imanlarını arttırarak "Allah, bize yeter, zira o vekillerin en alasıdır." dediler." (Al-i İmran /173)

Bunu söyleyen yalnız bir kişidir, Nuaym b. Mesud el-Eşcai idi. Bütün Müfessir ve muhaddisler bunda müttefiktir.

Cenabı Allah, tek bir kişi olduğu halde ona çoğul tabirinin kullandı. Bu da onun sözlerine kulak asmayıp onun ihtarını önemsemeyenlerin durumunun büyüklüğünü göstermek içindir. Zira Ebu Süfyan bu adama sırf Müslümanları korkutup geri dönmelerini sağlamak için on deve vermişti. İşte o gün onlara söylediği sözlerin bir kısmı böyle idi:

"İnsanlar, size karşı toplandı, onlardan korunun." Bu sözlerinden bir çok Müslüman etkilendi ve Peygamberle (saa) beraber gitmekten soğudu. Lakin Peygamber (s.a.a) yetmiş atlı savaşıyla çıktı ve hepsi sağ salim geri döndü. Bunun üzerine Ayet-i Kerime nazil oldu... Yani Peygamberle (s.a.a) beraber çıkan yetmiş kişinin, kimseye kulak asmadan bu fedakarlığı, gösterdiklerini dile getirip övdü. Aslında burada o kişiye çoğul hitap etmekte onurlu bir nükte mevcuttur; zira Peygamberle (s.a.a) çıkan 70 kişiyi övmek onun vasıtasıyla daha belagatlı oluyor.

Eğer kendilerine bir adamın: "İnsanlar size karşı toplandılar demeseydi, bu kadar belîğ olmayacaktı. Nitekim bu ayet'in, Kur'an-ı Kerim'de, hadiste ve Arapların kelimasında eşleri ve benzerlerine her zaman rastlamak mümkün.

Başka bir ayette Cenabı Allah şöyle buyuruyor: "Ey İman edenler, Allah'ın size bahşettiği nimeti hatırlayın. Hani bir kavim, ellerini size uzatmaya yeltendiği zaman, Allah onlara mani olup, ellerinden sizi korudu." Ki, onlara el uzatmağa yeltenen sadece bir kişiydi. O da Muharip kabilesinden Gavres isminde bir şahıs; bazıları da Nadir kabilesinden Amr b. Cehhaş olduğunu söyler. Bu adam kılıcını çekip salları ve Peygamberi (s.a.a) vurmaya ister. Fakat Allah Azze ve Celle, ona mani olur; nitekim mani olduğunu mu- haddisler ve müfessirler rivayet etmiştir, İbn-i Hişam, Siret'in üçüncü cüzünde "Zat'ür Rika" Gazvesini zikrederken bu olayı anlatır.

Cenabı Allah, bu adama tek olduğu halde Müslümanlara, Peygamberlerinin kurtulmasıyla kendilerine Allah tarafından bahşedilen nimetin alametini izah etmek için çoğul sıfatını vermiştir.

"Mübahale" ayetlerinde ise: "Çocuklarımız, kadınlarımız, nefislerimiz" derken Hasan, Hüseyin Fatıma ve Ali kastedilmiştir. Hepsi birden çoğuldur elbet, ama ayıracak olursak; Fatıma tek olduğu halde "Kadınlarımız" Ali'de tek olduğu halde "Nefislerimiz" denmiştir. Daha evvel dediğimiz gibi bunun ben- zerleri sayılmayacak kadar çoktur.

3- İmam Tebersi, Mecma'ul Beyanı'nda bu ayeti tefsir ederken şöyle der; "Emir-ül Müminin'e çoğul sıfatının takılmasından maksat, tazim ve tebcildir. Zira lügatçiler tekil yerine çoğul tabirini tazim maksadıyla kullanırlar" ve der ki: "Bu gibi tabirler onların sözlerinde kanıt göstermeye hacet bırakmayacak kadar meşhurdur."

4-Zemahşeri ise Keşşafı'nda başka bir noktaya değinir: Diyor ki: "Eğer kastedilen nasıl Ali olabilir? Zira söz çoğuldur," dersin , derim ki, kastedilen tek bir şahıs olduğu halde çoğulla sıfatlandırılmasının sebebi, diğer insanlar da onun bu hareketini beimsesin ve aynısını yapmaya rağbet gösterirlerse kendileri de öyle bir mükafata mazhar olacaklarını anlasınlar; Ayrıca "Müminlerin ahlakı böyle olmalı" mesajını vermek ve ihsan ve sadakanın lüzumu vuku bulduğu zaman, geciktirilmeyeceğini, hatta namazda olsalar dahi namazdan sonrasına bırakılmaması gerektiğini tembih etmek içindir."

5- Bu konuda benim de bir nüktem var ki, daha hoş ve daha zariftir; o da şu: tekil yerine çoğul sıfatının kullanılmasındaki gaye, Hz. Ali (a.s) ve Haşim oğullarını sevmeyenleri ve bir çok münafığı tahrik etmemektir. Zira onlar bu ibareyi tekil kelimesiyle duymaya tahammül edemezler. Eğer doğrudan tekil sıfatı kullanılmış olsaydı, manayı saptırma emelleri ortadan kalkacak, itiraz edecek hiç bir sebep bulamayacaklar, ümitsizliğe kapılınca da İslam'a zarar geti- recek bazı hareketlerde bulunabilirlerdi. Onun için ayet çoğul sıfatıyla geldi ki, kızıp her hangi bir taşkınlık yapmasınlar... Daha sonra "Nas'lar" çeşitli ibarelerle birbirini takip eder ve Cenab-ı Allah velayet meselesini onlara yavaş, yavaş sunmaya devam eder... Ta ki, Allah-u Teala dini ikmal edip nimetini tamamlayıncaya kadar.

Böylece Peygamber (s.a.a) ve Peygamberlerin insanlara alışmadıkları bir şeyi kendilerine sunarken nasıl davranılması icap ediyorsa öyle davranmıştır... Eğer bu ayet, tekille tahsis edilmiş bir ibareyle gelseydi, kulaklarını parmaklarıyla tıkır, (başlarını esvaplarıyla örter) inkarlıkta ısrar eder, kibirlenir de kibirlenirlerdi...

Bu hikmet, bilindiği gibi, Emir-ül Mü'minin ve Ehl-i Beyt'in faziletlerini içeren bütün ayetlerde mevcuttur.

Bizi hidayete sevk eden Allah'a bin şükür olsun. Vesselam(ş)

MEKTUP 43

4 Muharrem 1330

Sözün Gelişi (Siyak) Dostluk veya Benzerine Delalet Ediyor.

Atalarınıza rahmet... Hiç bir şüphe ve tereddüde yer bırakmadınız... Böylece şüpheler defolup, hakikat bütün açıklığıyla meydana çıkmış oldu. Sadece bir mesele kalıyor o da ayetin nehiy siyakiyla geldiğini iddia etmek, yani "kafirleri kendinize veli seçmeyin." Ondandır evvelki ve sonraki ayetler bunu

gösteriyor. Bu da ayetteki veli kelimesinden çıkan maksat yardımcı, dost ve benzerlerine işaret gösterilebilir. Cevabınız nedir? Buyurun!.. Vesselam. (s) .

MEKTUP 44

5 Muharrem 733

1- Siyak, dost ve benzerlerine delalet etmez.

2- Siyak, başka delilleri ortadan kaldırmaz.

1- Cevap: Ayeti Kerime, gözlem hükmüne göre kendisinden evvelki kafirleri veli seçmekten nehyeden ayetlerden ayrılmıştır. Nizamından çıkıp Hz. Ali'yi (a.s) başkanlık ve imamlık adaylığıyla övmeye yönelmiştir; hem de onun gücüyle onları tehdit ederek. Nitekim ondan evvelki ayet Hz. Ali'ye (a.s) mahsustur; ki, şu manayı içermektedir: **"Ey iman edenler! Şayet sizden dininden dönenler olursa, Cenabı Allah; onların yerine öyle bir kavim getirir ki onları sever onlar da kendisini severler...Müminlere karşı yumuşak kafilere karşı serttirler... Hiç bir tenkide kulak asmadan Allah'ın yolunda savaşırlar... Bu Allah'ın, istediğine bahşettiği bir lütuftur. Allah engindir ve bilendir."**

Bu ayet de Emir-El Müminine mahsustur ve onun ashabının satvetini hatırlatıyor.(1)

Emir'ül Müminin, Cemel günü bu hakikate nas koyduğu gibi, İmam Bakır ve İmam Sadık da bunu açıklarlar. Salebi de tefsirinde zikreder... Ayrıca "Mecma-ul Beyan" sahibi, Ammar, Huzeyfe ve İbn-i Abbas'a dayanarak rivayet eder. Zira Ehibeyt, doğruluğunda müttetik olup Pak Ehl-i Beyt İmamlarına dayanarak bu hususta mütevatir sahihler rivayet etmişlerdir.

Böylece ayeti kerime velayeti ve imamlığın vacipliğini ima etmiş; bu hususta konan nas ise bu işareti açıklamış oluyor. Öyleyse nasıl deniliyor ki, ayet nehiy siyakı ile kafirleri veli edinmekten men etme manasında gelmiştir!...

2- Nitekim Peygamber (s.a.a) Ehl-i Beyti'nin İmamlarını (as) Kur'an derecesinde tutmuş ve ikisinin birbirinden ayrılmayacaklarını bildirmiştir. Onlar kitabın eşidirler, doğru yol onlarla bilinir... Onların şahit gösterdikleri mütevatir olup, veli kelimesini aynı dediğimiz şekilde tefsir ettikleri sabittir. Onun için "siyak" mevcut olsa dahi, onların nasları karşısında kıymetsiz sayılır.

Müslümanlar umumiyetle delillerin siyaka tercih edilmesinde müttetikler. Eğer siyakla delil arasında çelişki olursa, siyakı bırakıp delil hükmüne yönelirler. Bunun da sırrı, ayetin o siyakta inmedigine inanmalarıdır. **Zira Kur'an-ı Kerim toplandığı zaman vahiyedilişine göre tertip edilmemiştir. Bu hususta bütün ümmet ittifak halindedir.** Nitekim Kur'an-ı Kerim'de bir çok ayet siyakın gerektiği manaya muarız bir şekilde gelmiştir. Bunlar'dan biri Tathir ayetidir. Kadınlar siyakında geldiği halde nas gereğince Ehl-i Aba'ya mahsus olduğu sabittir.

Neticede ayetin siyaka muarız olması Kur'an'daki belagatı zedelemes.
Delillerin hükümleri onu ispatlıyorsa kabullenmekte hiç bir sakınca yoktur.
Vesselam. (§)

DİPNOT

1- Aynen Resulullah'ın (s.a.a) buyurduğu gibi; "Siz Kureyş ehli hiç ualanmayacaksınız, Allah'ın size kalbini genişlettiği ve imanla doldurduğu birini gönderip boyunlarınızı vurasıya kadar... Siz ise onun önünde ürkmüş koyunlar gibi kaçışacaksınız "

Peygamber (s.a.a) böyle deyince Ebu Bekir; "O ben miyim Ya Resulullah? " diye sorar. Peygamber (s.a.a) "Hayır," der. Ömer: Öyleyse benim, der. Peygamber (s.a.a); "Hayır sen de değilsin; o, ayakkabıyı tamir edendir," der. O esnada Ali'nin (a.s) elinde Peygamberin (s.a.a)ın ayakkabısı vardı ve onu tamir ediyordu.

Bu hadisi Sünen sahiplerinin çoğu rivayet etmiştir. Aynı zamanda Kenz'in 610'uncu hadisi olup (c. 6 s. 393) de mevcuttur.

Yine biraz daha değişik olarak İmam Ahmed, Ebu Sait'den naklen Müsned de, Hakim Müstedrek'inde ve daha başkaları zikrederler.

Ve yine onlardan Mütteki el Hindi bu şekliyle de nakleder, (c. 6 s.135)

MEKTUP 45

6 Muharrem 1330

Selefin Doğru Hareket Ettiğini Kabul Ederek, Tevile Sığınmaktan Başka Çare Yok

Eğer Hülefaı Raşidlerin kesin olarak doğru ve yerinde kabul edilen hilafeti olmasaydı, sizin görüşünüze katılmaktan ve bu ayetin anlamında hükmünüzü kabullenmekten başka çare- miz kalmayacaktı. Lakin onların hilafetinin doğruluğuna şüphe ile bakmak mümkün değildir. Onun için onların ve onlara biat edenlerin haklılığını kabul ederken tevile sığınmaktan başka çare yoktur.
Vesselam. (s)

165

MEKTUP 46

6 Muharrem 1330

- 1- Selefin hareketini haklılığa yormak tevili icap ettirmez.
- 2- Tevil mahzurludur.

Aslında bahsimizin başlıca konusu, üç halifenin hilafetidir. Onun için delillere bu hususta karşı çıkmak yanlıştır.

1- Zira onları ve onlara biat edenleri haklı göstermek için, delillerin tevilini gerektirmez. Onları mazur göstermeniz için daha başka sahalarda vardır; onu da icap ederse ileride açıklarız,

2- Heyhat... size beyan ettiğimiz naslar herhangi bir tevili kabul etmez. Hatta vurguladığımız daha bazı naslar vardır ki, onlar da diğer açık ve sarıh naslardan geri kalmaz; bilhassa birbirini tasdik eden Sünenlerle onaylandıktan sonra... Örneğin Gadir ve Vasiyet nasları gibi. Bunların üzerinde insafla duranlar, onların yalnız (tek başına) olarak haklı kesin deliller olduğunu görürler. Vesselam. (ş)

MEKTUP 47 7 Muharrem 1330

Keşke bize o nasları teyit eden Sünenleri açıklasaydınız.

Bıraktığınız yerden devam eder misiniz? Vesselam. (S)

MEKTUP 48 8 Muharrem 1330

Nasları Onaylanan Sünenlerden Kırk Hadis

Nasları teyit eden sünenlerden kırk hadis, sizi tatmin eder sanırım.

1- Resulullah'ın (s.a.a) Hz. Ali'nin (a.s) kolundan tutup kaldırarak şu sözleri söylemesi: **"Bu sadıkların imamı, kafirlerin katilidir. Ona yardımcı olan Allah tarafından yardım görür. Ondan yardımını esirgeyenden Allah yardımını esirger."** Hakim Müstedrek'inde Cabir 'in hadisinden almıştır, (c. 3 s. 129) (1)

2- Şu sözleri (s.a.a): **"Ali hakkında bana şu üç vahiy oldu; Ali Müslümanların efendisi, Allah'tan korkanların imamı ve beyaz yüzlülerin kumandanıdır."** Hakim Müstedrek'inde... bu hadisi (c. 3 s. 137) rivayet ettikten sonra şöyle der: Bu doğru bir hadistir fakat her iki şeyh (Buhari ve Müslim) bunu onaylamaz.(2)

3- Şu sözleri (s.a.a): **"Bana Ali için, Müslümanların efendisi, Allah'tan korkanların velisi ve beyaz yüzlülerin kumandanıdır."** diye vahiy geldi" İbn'ün Neccar ve Sünen sahiplerinden daha başkaları.(3)

4- Ali'ye hitaben, şu sözleri (s.a.a): **"Merhaba ey Müslümanların efendisi ve Allah'tan korkanların imamı"**. Ebu Nuaym Hilyet'ul Evliya da zikreder. (4)

5- Şu sözleri (s.a.a): **"Bu kapıdan ilk girecek olan, Allah'tan korkanların imamı, Müslümanların efendisi, dinin önderi, vasilerin sonuncusu ve beyaz yüzlülerin kumandanıdır."** sözlerini bitirir bitirmez kapıdan Ali girer. Girdiğini görünce sevinçle kalkıp boynuna sarılır, alnındaki teri siler ve ona şöyle der: **"Benden sonra benim yerime onlara ulaşımı sen sağlayacaksın, benim sesimi sen duyuracaksın, ihtilafa düştükleri zaman hakikati onlara sen izah edeceksin."** (5) .

6- Şu sözleri (s.a.a): **"Cenabı Allah bana Ali için, hidayetin bayrağı, velilerin imamı, bana itaat edenlerin nuru ve onun ilahi ilminin kelimidir."** diye bir mesaj gönder di. "(6)

Görüyorsunuz ki, bu takdim ettiğimiz altı hadisin tümü imametini belgeleyen açık naslardır ve itaatinin lüzumunu kanıtlamaktadır.

7- Eliyle Ali'ye işaret ederek şöyle demesi (s.a.a): **"Bu bana inanan ve kıyamet günü benimle ilk tokalaşacak olandır. Bu büyük sıddıktır. Bu ümmetin Farukudur ve bu, müminlerin önderidir. "(7)**

8- Ansar'a şu sözleri (s.a.a): **"Ey Ensar cemaati! Size, kendisine tutunduğunuz takdirde hiçbir zaman yolunuzu şaşırmayacağınız birini tavsiye edeyim mi? İşte Ali... Onu, beni sevdiğiniz gibi sevin!... Bana verdiğiniz değeri ona da verin!... Cebrail bu emri Cenabı Allah'tan alıp bana ilettiler"(8)**

9- Şu sözleri (s.a.a): **"İlmin şehri benim, kapısı ise Ali'dir. İlmi arzulayan varsa kapıya gitsin. " (9)**

10- Şöyle demesi (s.a.a): **"Ben, hikmetin eviyim, Ali de onun kapısıdır. "(10)**

11- Şu sözleri (s.a.a): **"Ali, ilmimin kapısıdır ve benden sonra peygamberliğimin mahiyetini ümmetime o izah edecektir, O'nu sevmek imandır, ona kin beslemek ise nifaktır."** Ve hadisin devamı.. .(11)

12- Hz. Ali'ye hitaben şu sözleri (s.a.a) **"Benden sonra ümmetimin arasında doğacak ihtilafları onlara sen açıklayacaksın .. "**

Hakim Müstedrek'inde...(12) bu hadisi Enes'in hadisinden rivayet eder ve şöyle der: Bu hadisi iki şeyh şart olduğu halde zikretmemişlerdir.. Biz de diyoruz ki: Bu hadisi ve benzerlerini tahkik eden herkes Ali'nin (a.s) Peygamber'in (s.a.a) yanındaki yeri, Peygamber'in Cenabı Allah'ın yanındaki yeri ile aynı derecede olduğunu anlar. Cenabı Allah Kuran'da Peygamberine hitaben şöyle buyuruyor:

"Kitabı sana sırf, ihtilafa düştükleri zaman onlara açıklayasın diye indirdik... Aynı zamanda o, iman edenler için hidayet ve rahmettir."

Hz. Peygamber (s.a.a) ise Hz. Aliye: **"Benden sonra, ümmetimin arasında çıkacak ihtilafları onlara sen açıklayacaksın."** diyor.

13- İbn'us Semmak'ın Ebu Bekir'den rivayet ettiğine göre Peygamber'in (s.a.a) şöyle demesi: **"Ali'nin bana olan menzileti benim Allah 'a olan menziletim gibidir. (13)**

14- Darukutni'nin İbn-i Abbas'tan rivayet ettiğine göre şu sözleri (s.a.a): **"Ali b. Ebu Talip "Hitta" kapısıdır, o kapıdan giren mümin, çıkan ise kafir olur. "(14)**

15- Veda Haccı'nda Arafat günü şu sözleri (s.a.a): **"Ali benden ben de**

Ali'denim, benim yerime, benden ve Ali'den başka hiç kimse bir şey veremez, bildiremez... (15)

Elbette ki bu kerim olan bir Resulün söylediği sözlerdir. Öyle bir Resul ki, ilim ve amelde kuvvetli ve Allah'ın yanında mevki sahibidir ve Allah'ın melekleri ona itaat ederler. O vahye karşı emindir ve iddia ettiğiniz gibi arkadaşınız Peygamber (s.a.a) mecnun değildir. Arkadaşınız Hz. Muhammed doğru yoldan sapmadı, dalaletle düşmedi. Kur'an sadece vahy olunan bir vahiydir. Nereye gidebilirsiniz? Bu doğru sünen karşısında ne diyebilirsiniz? Siz de bu vasiyete bakıp, hac günü herkesin duyacağı bir şekilde, ezan gibi okunma hikmetini gözden geçirseydiniz, hakikati bütün çıplaklığıyla görebilir ve de sözlerinin ne kadar veciz ve ne kadar anlamlı olduğuna dikkat etseydiniz, büyüklüğünü ve azametini takdir ederdingiz, hülasa olduğu halde dikkat edin nasıl, Ali'den başka kimseye tebliğ ehliyetini vermiyor...

Bu gösteriyor ki Peygamberin yerine vasisinden başka kimse tebliğ ve tediye de- lunamaz. Hamd olsun bizi hidayete sevk eden Allah'a... Allah bizi hidayete sevk etmeseydi, hidayet yolunu bulamazdık.

16- Şu sözleri (s.a.a): **"Bana itaat eden, Allah'a itaat etmiş olur, bana isyan eden ise Allah'a isyan etmiş olur. Ali'ye itaat eden bana itaat etmiş olur, ona isyan eden ise bana isyan etmiş olur."**

Bu hadisi Hakim Müstedrek'inde (c. 3 s. 121) rivayet ettiği gibi Zehebi de Telhis'inde aynı sayfada zikreder ve her ikisi de

169

iki şeyhin şartınca doğru olduğunu itiraf ederler.

17- Şu sözleri (s.a.a): **"Ya Ali! Benden ayrılan Allah'tan ayrılır. Senden ayrılan da benden ayrılmış olur."** Hakim Sahih'inde (c. 3 s. 124) rivayet eder ve şöyle der: Bu hadisin senetleri doğrudur ama rivayet etmezler, (iki şeyhi Müslim ve Buhariyi kast ediyor.)

18- (Ümm'ül Mü'minin) Ümmü Seleme'nin hadisindeki şu sözleri (s.a.a): **"Ali'ye söven bana sövmüş olur."** Hakim Müstedrek'inde, Zehebi Telhis'inde zikredip doğru olduğunu açıklar...Yine İmam Ahmet Müsned'inde Ümmü Seleme'nin hadisinden (c.6. s. 323) rivayet ettiği gibi, Nesai de Hasais-i Aleviyye'sinde (17) rivayet eder ve onun benzeri Resulullah'ın (s.a.a)'ın, Amr b. As'ın hadisindeki şu sözleri: **"Ali'ye eziyet eden bana eziyet etmiş olur."**

19- Şu sözleri (s.a.a): **"Ali 'yi seven beni sevmiş olur. Ona buğz eden (ondan nefret eden) bana buğzetmiş (benden nefret etmiş) olur."** Hakim, iki şeyhin şartı gereğince tashih ederek rivayet eder, (Müstedrek; c. 3 s. 130). Zehebi de aynı şart gereğince doğru olduğunu itiraf ederek bu hadisi zikreder.

Bu hadisin benzeri de Hz. Ali'nin (as) şu sözleri: (573) (18) **"Tohumları, çekirdekleri yarıp onları bitki haline getiren ve bütün canlıları yaratana yemin ederim ki, bu Peygamber'in (s.a.a) bana ahdidir; beni yalnız mümin olan sever ve yalnız münafık olan bana buğz eder. "**

20- Şu sözleri (s.a.a): **"Ya Ali! Senin sevgilin benim sevgilimdir, benim sevgilim ise Allah'ın sevgilisidir. Senin düşmanın benim düşmanımdır, benim düşmanım ise Allah'ın düşmanıdır, sana buğz edenlerin cezası da cehennem azabıdır. "** Hakim, Müstedrek'in 3. cüzünün 1. sayfasında rivayet eder ve iki şeyhin şartı gereğince doğrular.(19)

21- Ali'ye (a.s) şöyle demesi (s.a.a): **"Ya Ali! Ne mutlu seni sevip sana inanana ve ne yazık sana buğz edip seni yalanlayanlara."** Başka bir mana ile: "Ne mutlu seni sevip, sana inanana ve yazıklar olsun sana buğz edip, seni yalanlayana..." Hakim Müstedrek'inde (c. 3 s. 135) rivayet eder ve iki şeyh için: **"Doğru senetli bir hadis olduğu halde rivayet etmezler."** der.

22- Şu sözleri (s.a.a): **"Benim yaşamım gibi yaşamak, ölümüm gibi ölmek, öldükten sonra da bana Allah'ın vaat ettiği cennet-i alaya gitmek isteyen, Ali b. Ebi Talib'i kendisine veli kabul etsin. O sizi hiç bir zaman hidayetten çıkarıp dalalet sevk etrnez"**(20)

23- Şu sözleri (s.a.a) **"Bana iman edip inananlara, Ali b. Ebi Talib'in velayetini kabul etmesini tavsiye ederim. Onun velayetini kabul eden benim velayetimi kabul etmiş olur. Benim velayetimi kabul eden de Allah'ın velayetini kabul etmiş olur... Onu seven beni, beni seven de Allah'ı sevmiş olur. Ona buğz eden bana, bana buğz eden ise Allah-u Teala'ya buğz etmiş olur."**(21)

24- Şu sözleri (s.a.a): **"Her kim benim hayatımı yaşayıp, benim ölümüm gibi ölmeyi istiyorsa ve Rabbimizin diktiği cennet-i alayı mesken edinmeyi arzu ediyorsa benden sonra, kendine veli olarak Ali'yi seçsin. Ona sadık kalanlara sadık kalsın... Benden sonra Ehl-i Beyt'ime inansın ve onları kendine örnek alsın... Onlar benim soyum, benim tıynetimden doğdular ve benim ilmimi kazandılar. Ümmetimden onları yalanlayanlar, onlarla bağını kesenler ne kadar bahtsızdırlar. Allah onlara şefaati nasip etmesin"**

25- Şöyle demesi (s.a.a): **"Kim benim gibi yaşayıp, benim gibi ölmeyi ve bana Allah'ın vadettiği cennete gitmek istiyorsa, (ki o cennet ebediyet cennetidir) Ali'yi ve onun zürriyetini kendine veli seçer. Onlar sizi hiçbir zaman hidayet kapısından çıkarıp, dalalet kapısına yöneltmezler. "**(22)

26- Şöyle demesi (s.a.a): **"Ya Ammar! Ali'nin bir vadiye, insanların ise başka bir vadiye girdiğini görürsen, Ali'nin girdiği vadiye gir. O seni hidayetden çıkarıp, helakete sevk etmez. "**(23)

27- Ebu Bekir'in hadisindeki şu sözleri (s.a.a): **"Benim avucumla Ali'nin ovucu adalette birdir. (24)**

171

28- Fatıma'ya (a.s) şu sözleri (s.a.a): **"Ya Fatıma! Razi olmuyor musun ki, Cenabı Allah yeryüzüne bakıp iki adamı seçti onlardan biri baban diğeri ise kocandır. "**(25)

29- Şöyle demesi (s.a.a): **"Ben munzir (uyarıcı, korkutucuyum) Ali ise hadidir. Ya Ali! Benden sonra, hidayet ehli seninle hidayeti seçeceklerdir."**(26)

30- Şu sözleri: **"Ya Ali! Benden ve senden başkasına mescitte ikamet etmek helal değildir. "(27)** Tabarani'nin Ümmü Seleme'den, Bezzar'dan, Sad'dan, Resulullah'ın (s.a.a) şu hadisi: **"Bu mescitte benden ve Ali'den başka hiç bir kimseye ikamet etmek helal değildir. "(28)**

31- Şu sözleri (s.a.a): **"Ben ve bu (Ali'yi işaret ederek) kıyamet günü ümmetime birer hüccetiz."** Hatip, bu hadisi Enes'ten nakleder. (29)

(Ali (as), Peygamber'in (saa) veliahtı ve ondan sonra ki emir sahibi olmasaydı, nereden onun gibi hüccet sayılacaktı.)

32- Şu sözleri (s.a.a): **"Arşın ayağına şöyle yazılı: "La ilahe illallah Muhammeden Resülullah, Aliyyen Ehü Resülullah."** (Resulullah'ın kardeşi) (30)

33- Şöyle demesi (s.a.a): **"Arşın ayağına şöyle yazılı: La ila illallah, Muhammed Resülullah, onu Ali ile teyit ettim, onunla nusrete erıştirdim. "(31)**

34- Şu demeci (s.a.a): **"Her kim Nuh'un azmini, Adem'in ilmini, İbrahim'in aklını, Musa'nın zekasını ve İsa'nın zühdü 'nü görmek istiyorsa Ali b. Ebu Talib'in yüzüne baksın..."** "Beyhaki Sahihinde, Ahmed b. Hanbel ise Müsned'inde rivayet etmiştir. (32)

35- Ali'ye şöyle demesi: (s.a.a): **"Ya Ali! Sende İsa'dan misal vardır şöyle ki: Yahudiler ona öyle kin beslediler ki, onu çarmıha gerip annesini dehşete düşürdüler. Hristiyanlar ise, onu o kadar sevdiler ki mertebesinden daha yüksekler çıkardılar."**

36- Şöyle demesi (s.a.a): **"Herkesten evvel yetişip, yarışı kazananlar üçtür: Birincisi Musa'ya yetişen, Yü'sa b. Nun, ikincisi İsa'ya yetişen Yasin sahibi, üçüncüsü ise, Hz. Muhammede (s.a.a) koşan Ali b. Ebi Talib 'tir. " (34)**

37- Şöyle demesi (s.a.a): **"Sıddıklar (doğru sözlüler) üçtür: Birincisi Habib b. Neccar, Yasin ailesinin mümini, "Ey millet! Resullere tabi olun" der. İkincisi, Hizkil; Firavun kavminin mamini, der ki: Sırf "Rabbim Allah 'tır" dediği için bir adamı nasıl öldürürsünüz? Üçüncüsü Ali b. Ebi Talib'tir ve en faziletlisi de O dur. " (35)**

38- Ali'ye şu sözleri (s.a.a): **"Benden sonra ümmetin kahrına uğrayacaksın, sen gene şeriatım üzerine yaşayıp, sünnetim üzerine öldürüleceksin. Seni seven beni sevmiş, senden nefret eden benden de nefret etmiş olur. Bir gün gelecek bu, kırmızıya boyanacaktır."** (Yani, başından akan kanla sakalı boyanacak.) (36)

Ve Hz. Ali (as) der ki: **"Peygamber'in bana bildirdiklerinden biri, kendisinden sonra ümmetin gadrine uğrayacağım olmuştur. "(37)** İbn-i Abbas ise şöyle der: Resulullah (s.a.a) Ali'ye (a.s) şöyle dedi: **"Benden sonra çok zorluk çekeceksin."** Ali dedi ki: **"Dinim o zaman salim kalacak mı?"** Peygamber (s.a.a) **"Evet"** dedi.

39- Şu sözleri (s.a.a): **"Ben, Kuran'ın tenzili nedeniyle nasıl savaşıysam, sizden biri de tevili için savaşıacaktır..."** Bu sözleri duyanlar

kulak kesilip gözlerini Peygambere dikerler. Aralarında Ebu Bekir ve Ömer de vardı. Ebu Bekir: O ben miyim Ya Resulullah? der. Peygamber: Hayır der. Ömer: Ben miyim? der. Peygamber: "Hayır, pabucu tamir edendir" der; tabii Ali'dir demek ister.

Ebu Said el-Hudri, bu olayı şöyle anlatır: Ali'nin yanına gelip müjdeledik. O ise başını kaldırıp bize bakmadı bile, sanki bu haberi daha önce bizzat Resulullah'tan (s.a.a) duymuştu. (38) Bu hadisin benzeri de Ebu Eyyüb el-Ensari'nin, Ömer'in hilafeti zamanında şöyle demesidir:(39) **"Resulullah (s.a.a) Ali'ye, Nakisin, Kasitin ve Marikin'le savaşmayı emretii..."**

Ammar b. Yasir şöyle der:(40) Resulullah (s.a.a) Ali'ye (as) dedi ki: **"Ya Ali! Seninle, zalim ve asi cemaat savaşacak, haklı sen olacaksın, her kim senden yardımını esirgerse o benden değildir."**

Ebuzer'in hadisi ise şöyle:(41) Resulullah dedi ki: **"Canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki içinde bir adam vardır ki, benim Kuran'ın tenzili uğruna müşriklerle savaştığım gibi o da tefsiri uğruna savaşacaktır."**

Muhammed b. Ubeydullah b. Ebu Rafi babasından, babası dedesinden şu hadisi nakleder: Resulullah (s.a.a) bana dedi ki: **"Ya Eba Rafi! Benden sonra bir kavim Ali ile savaşacak, onlara karşı cihat Allah'ın yanında haktır. Onlara karşı eliyle cihat yapmayan diliyle, diliyle yapamayanın ise kalbiyle cihat yapısı gerekir."**

Ahdar el-Ensari'nin hadisi de aynı anlamda, o da şöyle: Resulullah (s.a.a) dedi ki: **"Ben Kur'an'ın tenzili için nasıl savaştıysam, Ali de tevili için savaşacak."** (42)

40- Ali'ye şöyle demesi (s.a.a): "Ya Ali! Peygamberlikle sana galebe çalarım, zira benden sonra Peygamberlik yoktur. Sen de yedi özellikle bütün insanlara galebe çalarsın; Allah'a iman etmekte onların ilkisin. Allah, ahdinin en vefakarısın, Allah'ın emirlerini yerine en çok getirensin, insanların en müsavi şekilde en iyi taksim edeni, halka karşı en adil, yargıda en basiretli hüküm vereni ve en üstün meziyetlisi sensin"(43)

Ebu Said el-Hudri anlatıyor: Resulullah (s.a.a) Ali'ye şöyle dedi: **"Ya Ali! Senin yedi tane özelliğin var ki, bunlarda hiç kimse sana yetişemez..."** Ve yukarıda saydığımız özellikleri aynen sayar. Bu hadislerin benzeri sayılmayacak ve buraya sığdıramayacağımız kadar çoktur. Hepsi de bir tek manaya delalet ediyor, o da Hz. Ali'nin, bu ümmette Resulullah'ın ikincisi ve Peygamber bu ümmeti idare etmeğe nasıl hak sahibi olmuşsa, O da Peygamberden sonra aynı şekilde, aynı hakka sahipti ve bu ümmeti kendisinin idare etmesi gerekirdi. Zira bu hadislerin hepsi mütevatir sünenlerden olup kelime bakımından birbirini tutmasa dahi, mana bakımından aynıdır. Bu kadar belîğ bir hüccetle tatmin olacağınızı ümit ederim. Vesselam. (§)

DİPNOT

1- Bu hadis ayrıca Kenz hadislerinin 2527. hadisidir (c. 6 s. 153) Aynı zamanda Salebi büyük tefsirinde Velayet ayetini tefsir ederken bu hadisi Ebuzer'in hadisinden rivayet eder.

2- Barudi, İbn-i Kani, Ebu Nuaym ve Bezzaz rivayet ederler. Ayrıca Kenzin

2628'inci hadisidir (c. 6 s. 157)

3- Aynı zamanda Kenz'de 2630. hadistide.(c. 6 s. 157)

4- Aynı zamanda İbn-i Ebi'l Hadid'in "Nehc'ül Belağa" şerhindeki haberlerin 11 ikincisidir (c. 2 s. 450) ve Kenz'in de 2627. hadisidir (c. 6 s. 157)

5- Ebu Nuaym Hilyet'inde Enes'ten rivayet eder. Ayrıca İbn-i Ebi'l Hadid Nehc'ül Belağa şerhinde teferruatlı bir şekilde nakleder, (c. 2 s. 450) Bu sayfanın dokuzuncu haberine bakın.

6- Ebu Nuaym Hilyet'inde, Ebu Berze el-Eslemi ve Enes b. Malik'in hadisinden rivayet etmiştir. Ayrıca Mutezile mezhebinin allamesi Nehc'in şerhinde nakletmiştir; (c. 2 s. 449). Bu sayfada üçüncü habere bakınız.

7- Tabarani Kebir'inde Salman ve Ebuzer'in hadisinden rivayet etmiştir. Ayrıca Beyhaki Sünen 'inde ve İbn-i Adiyy Kamil'de Huzeyfe'nin hadisinden rivayet etmişlerdir. Ve aynı zamanda Kenz'in 2608'inci hadisidir, (c. 6 s. 156)

8- Tabarani Kebir'inde rivayet eder; Aynı zamanda Kenz'in 2625. hadisi (c. 6 s. 157) olup İbn-i Ebi'l Hadid'in Nehc'ül Belağa şerhinin onuncu hutbesidir, (c. 2 s. 450). **Bakın nasıl yollarını şaşırmayışlarının şartını ona tutunmaları olduğunu gösteriyor ve böylece ona tutunmayanın mutlaka yolunu şaşıracığını ima ediyor...** Ve bakın nasıl kendisini sevdikleri gibi onu sevmelerini ve kendisine verdikleri kıymeti ona vermelerini emrediyor... Bu da Hz. Ali 'nin (a.s) kendisinin veliahtı olduğunu kanıtlamaktan başka bir şey değildir. Bilhassa **"Bana bu emri Cenabı Allah'tan Cebrail getirdi"** demesinde ki manaya dikkat ederseniz, hakikat bütün açıklığıyla gözlerinizin önüne serilir.

9. Tabarani Kebir'de İbn-i Abbas'tan rivayet eder. Keza Suyüti'nin Cami'us Sağır'inde de mevcuttur. Ayrıca Hakim Müstedrek'inde Hz. Ali'nin (a.s) menkıbeleri bahsinde (c. 3 s. 226) iki doğru senetle rivayet eder; birincisi İbn-i Abbas'tan, ikincisi Cabir b. Abdullah'tan, aynı zamanda **İmam Ahmed b. Muhammed b. Sıddık el- Mağribi, Mısır'da ikamet ettiği sırada bu hadisi doğrulamak için başlı başına bir kitap tahsis eder ki geniş bir kapsar her araştırmacının tahkik etmesi gerekir. Mısır'da İslamiye matbaasında Hicri 1354 yılında basıldı... Nasibiler bu hadisi inkar etmeye cesaret edemezler, çünkü her Müslümanın dilindedir.**

10. Tirmizi Sahihi'nde menettiği gibi İbn-i Cerir de zikreder ve tanınmış, alimlerden bir kaçı nakleder. Bunlardan biri Muttaki el-Hindidir; Kenz'ul Ummal, (c. 6 s. 401) der ki: İbnd Cerir **"Bu haber bizde doğru senetlidir "** diye yazar... Tirmizi'den nakledenlerden biri de Celaleddin-i Suyüti'dir. Cami'ul Cevami ve Cami'us Sağır'e bakınız.

11. Deylemi, Ebuzer'in hadisinden rivayet eder. Aynı Kenz'de olduğu gibi (c. 6 s. 156).

12. Kenz'ul Ummal (c. 6 s. 15)'da olduğu gibi Deylemi de Ebuzer'den rivayet eder. Aynı Kenz'de olduğu gibi Deylemi de Ebüzer 'den rivayet etmiştir.

13. İbn-i Hacer 11. Bab da zikrettiği ayetlerde 14. ayetin maksadını belirtirken, bu hadisi nakletmiştir. (Savaik, s. 106)

14.Hitta kapısı, Kur'an'da Bakara suresinde zikredilmiştir. Manası: Kudüs Camii'nin kapısı yahut mağfiret kapısıdır. Bu da Kenz'in 2528. hadisidir, (c. 6 s. 153)

15.İbn-i Mace, sahabelerin faziletleri babında rivayet eder, (Sünen; c.1, s. 92). Tirmizi ve Nesai de Sahihlerinde rivayet ederler. Aynı zamanda Kenz'in 2531. hadisidir, (c. 6 , s. 153) ayrıca İmam Ahmed Müsned'inde Habeşi b. Cünade'nin hadisinden birkaç yoldan tahric eder. (c. 4 s. 164) ki, bu yolların hepsi sahihtir ve sizi tatmin etmeğe yetecek olan Caferi şahısların yolundan rivayet etmesidir ki, hepsi birer hüccettir, silsile yoluyla: Yahya b. Adem, İsrail b. Yunus, İsrail'in dedesi Ebu İshak es-Subeyi... Hepsisi de iki şeyhin zamanında birer hüccettirler ve onlarla tanıttık yapmışlardır.

16.Bu hadisi Ahmed'in Müsned'inde tahkik eden herkes Resululullah'ın (s.a.a) Veda Haccında buyurduğunu anlar ki, ondan sonra (s.a.a) Ebu Bekir'i "Tevbe" suresinden on ayetle, Mekke ahalisine okuması için Mekkeye gönderir, imam Ahmed'in Müsned'inde rivayet ettiğine göre (c. 1, s. 151) ardından Hz. Ali'yi çağırıp ona der ki, **"Ebu Bekir'in peşinden git ve ona yetiştiğin yerde, ondan mektubu al ve gidip Mekke ahalisine sen oku!..."** "Ali gider ve ona "cuhfe" denilen yerde yetişir. Ondan mektubu alır ve Mekke'nin yolunu tutar. Ebu Bekir ise geri dönüp Peygamberle (s.a.a) karşılaşınca: Ya Resulullah! Size benim hakkımda herhangi bir şey mi vahiy edildi.

Resulullah (s.a.a) **"Hayır, dedi; sadece Cebrail gelip bana: Senin yerine, sen veya senden biri olan kimseden başka, hiç kimse bir şey bildiremez dedi.** "Ahmed'in Müsned'inde rivayet ettiği (c. 1, s. 150) diğer bir hadiste ise Peygamber (s.a.a) Aliye: **"Bunu mutlaka benim ya da senin götürmen lazım."** buyuruyor. Ali: **"O zaman ben götürürüm."** der. Peygamber de (s.a.a) ona: "Git Allah dilini isabetten, ayırmasın... "der.

17-Amr b. Şds'ın hadisi "mektup 36 "da.

18- Müslim'in Sahihi'nin -iman kitabında- rivayet ettiklerinden. İbn-i Abdübirr de İstiab 'ta Ali'nin tercümesinde, aynı hadisin manasını bir çok sahabelerden rivayet eder.

19- Hakim bu hadisi, Ebu'l Ezheri'nin yolundan, Abdürezzak'tan, Muammerden, Zehri'den Ubeydullah b. Abdullah'tan, İbn-i Abbas'tan rivayet eder ki bu şahısların hepsi de birer hüccettir. Bunun için Hakim zikrettikten sonra **"iki Şeyhin gereğince doğrudur"** der. Sonra der ki: Hakim Ebu Abdullah el-Kureşi'den duydum, o da Ahmed b. Yahya el-Hulvani'den şu rivayeti duyduğunu söyledi: Ebu'l Ezher Sana'dan gelip bu hadisi Bağdat ehline naklettiğinde Yahya b. Muin kabul etmez ve böyle değildir der. Yahya b. Muin bir gün bir meclis kurmuştu, konuşmasının sonunda: Bu yalancı nerede? Nerede Abdürrezak'tan bu hadisi duyduğunu iddia eden Nişaburlu? diye sorar. Ebu'l Ezher ayağa kalkar ve "işte buradayım" der. Yahya b. Muin bu hareketine güler ve onu çağırıp yanına yaklaştırdıktan sonra sorar: Bu hadisi Abdürrezak nasıl hiç kimseye anlatmadı da yalnız sana anlattı?

Ebu'l Ezher şöyle der: Ya Ebu Zekeriyya! Bil ki ben San'a'ya gittiğim zaman Abdürrezak kendine ait uzak bir köyde idi. Hasta olduğum halde gittim onu buldum. Benden Horasan'ın durumunu sordu, ona anlattım. Orada ondan bazı hadisler yazdım ve San'a'ya geldim ona veda ederken bana dedi ki: Bana senin hakkın geçti, benen kimsenin

duymadığı bir hadisi sana anlatayım. Allah 'a yemin ederim ki bu hadisi kelimesi kelimesiyle bana anlattı.

Yahya b. Muin ona inanır ve ondan özür diler...

Zehebi ise Telhisi'nde bu hadisi rivayet edenlerin doğruluğuna inandığını itiraf eder, bilhassa Ebu'l Ezher'in doğruluğuna "Nas" koymuşsa da hadisi şüpheli göstermiş fakat herhangi bir kötölemeye bulunmamış. Abdürrezzak 'ın hakimiyetinin nedeni ise zalimlerin sultanından korkmaktır. Aynı Said b. Cübeyr'in Malik b. Dinar'ın sorusuna muhatap olduğu zaman korktuğu gibi...

Malik Said'e sorar: Resulullah 'ın (s.a.a) sancağını kim taşırdı? Malik diyor ki: Bana bakıp, "Başka taşıyan yok herhalde." dedi. Ben de kızıp onu kardeşlerine şikayet ettim. Onlar özür dileyip: **"Haccac'ın şerrinden Ali taşırdı demekten korkuyor."** dediler. Hakim, bu hadisi de Müstedrik'inde (c. 3 s. 137) zikreder ve bu hadis doğrudur ama rivayet etmezler der. İki şeyhi kastediyor.

20- Bu hadisi 10. mektupta getirmiştik.

21- Bu hadisi de 10. mektupta getirmiştik.

22- Bu ve bundan evvelki hadislerle ilgili yorumumuz 10. mektubumuz-da gelmiştir tekrar bakabilirsiniz.

23- Deylemi Ammar ve Ebu Eyüp'ten rivayet eder. Aynı Kenz (c. 6 s. 156) de olduğu gibi.

24- Bu hadis Kenz (c. 6 s. 153) deki 2539. hadistir.

25- Hakim'in Sahih'i Müstedrek (c. 3 s. 129 de rivayet etmiş olduğu gibi sünen sahiplerinin bir çoğu rivayet edip doğrulamıştır.

26- Deylemi, İbn-i Abbas'ın hadisinden rivayet etmiştir. Aynı zamanda Kenz (c. 6 s. 157) 2632. hadistir.

27- Mektup 34 'te bu hadis üzerinde yaptığımız eklemeye bakın ve Sünenlerden irat ettiklerinizi tahkik edin.

28- İbn-i Hacer Savaik 'inde bu hadisi irat eder; irat etmiş olduğu kırk hadisin 13. 9. babında ararın.

29- Kenz (c. 6 s. 157) 2632. hadisidir.)

30-Tabarani, Avsat kitabında, Hatip, Müttetfak ve Müfterak kitabında rivayet ederler. Ayrıca, Kenz'ul Ummal'da da yazılıdır. Nitekim 34. mektupta irat edip üzerinde durmuştuk, tekrar bakmak isteyip tetkik eden için faydalı olur sanırız.

31- Tabarani Kebir'de ve İbn-i Asakir Ebu'l Hamra'dan merfu olarak rivayet etmiştir. Yine Kenz'inde (c. 6 s. 158). hadisidir.

32- Her ikisinden de İbn-i Ebi'l Hadid nakleder. Nehc'ül Belağa şerhi; c. 2 s. 449. İmam Razi'de tefsirinde irat ettiği gibi daha bir çok müfessir ve tarihçi bu hadisi rivayet eder. Bunların biri de, ariflerin şeyhi sayılan Muhyiddin-i Arabi 'dir; ondan nakleden ise, Arif Şarani'dir. "Yavakit ve Cevahir" kitabı: (s. 172)

33- Hakim Müstedrek'te (c. 3 s. 122) rivayet eder.

34- Tabarani ve Merdeveyh, İbn-i Abbas'tan rivayet ederler. Deylemi ise Aişe 'den rivayet eder.

35- Ebu Nuaym ve İbn-i Asakir, Ebi Leyla 'dan merfu olarak rivayet ederler, İbn'ün Neccar ise yine merfu olarak İbn-i Abbas'tan rivayet eder, Ayrıca İbn-i Hacerin Savaik'inde irat ettiği kırk hadisten 31. (s. 74) bakabilirsiniz.

36- Hakim Müstedrek 'inde rivayet edip, doğrulamıştır, (c. 3 s. 147) ayrıca Zehebi Telhis'inde doğru olduğunu itiraf edip irat eder.

37- Bu hadisi ve bundan sonrakini yani İbn-i Abbas'ın hadisini, Hakim Müstedrek'te her ikisini rivayet eder. (c. 3 s. 140) Ayrıca Zehebi, Telhis'inde irat eder ve her ikisi de iki şeyhin zikrettiği nispette doğru olduğunu açıkça itiraf eder.

38- Hakim Müstedrik'inde (c. 3 s. 122) rivayet eder. Bu hadis iki Şeyhin şartı gereğince doğrudur ama yine de rivayet etmezler. Aslında bu hadisi bir çok kişi rivayet etmiştir, onlardan: Zehebi, İmam Ahmed b. Hanbel (Müsned; c. 3533), Beyhaki, Ebu Nuaym ve Ebu Ya'li. Aynı zamanda Kenz'de de mevcuttur, (c. 6 s. 155)

39- İbn-i Asakirin rivayet ettikleri arasında olduğu gibi Kenz 'de de mevcuttur.

40- Deylemi, rivayet eder, Kenz'de de mevcuttur, (c. 6 s. 155)

41- Tabarani rivayet eder Kenz'de de mevcuttur, (c. 6 s. 155)

42- Kendisi İbn-i Ebu'l Ahdardır. İbn-i Seken ondan bahseder ve bu hadisi ondan, Haris b. Husayra, Cabir el-Cüfi, İmam Bakır, Babası İmam Zeynelabidin, Ahdar yoluyla Peygamberden (s.a.a) rivayet eder. Darukutni de rivayet eder ve şöyle der: Bu hadisi yalnız Ca- bir el-Cüfi nakleder. O da Rafizidir.

43-Ebu Nuaym Maaz'ın hadisinden rivayet eder. Ondan sonraki hadisi de, yani Ebu Said'in hadisini de kendisi Hilvet'ul Evliya kitabında rivayet eder. Her ikisi de Kenz'de mevcuttur, (c. 6 s. 156)

179

MEKTUP 49

11 Muharrem 1330

1- Ali'nin (as) bu faziletlere sahip olduğunu itiraf etmek.

2- Faziletleri, hilafetini gerektirmez.

1- İmam Ahmed b. Hanbel şöyle der: **Resulullah'in (s.a.a) ahabından hiçbirisi Ali kadar faziletlere sahip olmamıştır.** İbn-i Abbas ise şöyle der: **Hiç kimse hakkında Ali kadar ayet inme- miştir.(1)** Başka bir hadisinde de şöyle der:(2) **Ali hakkında üç yüz ayet nazil olmuştur.** Yine başka bir hadisinde şöyle der:(3)

"Cenabı Allah'ın bütün "Ey iman edenler!" diye buyurduğu ayetlerin, emiri ve şerifi mutlaka Ali'dir. Allah Teala Muhammed'in (s.a.a) ashabını birçok ayette kinamıştır. Ali'yi (a.s) ise yalnızca hayır ve övgü ile zikretmiştir."

Abdullah b. Ayyaş b. Ebu Rabia der ki: "Ali ilimde olağanüstü bir hazza sahipti. Ayrıca İslam'da kıdemliliği, Peygambere (s.a.a) akrabalığı, sünnetteki fıkhi, harpteki başarısı ve cömertliği gibi faziletlerde ona kimse erişemezdi.(4)

İmam İbn-i Hanbel'den Ali'yi sordular, dedi ki: Ali'nin düşmanları çoktur düşmanları bir gün onun hakkında konuşmak için, onda bir kusur ararlar, bulamayınca kendisiyle savaşmış olduğu bir adama giderler ve bilerek onun önünde Ali'yi överler. Tabi ki maksatları acaba o bir kusur bulur da onu ağızlarına sakız yaparlar; ama nereden?

Kadı İsmail, Nesai, Nişaburi ve başkaları derler ki: Sahabelerin hiç biri hakkında Ali gibi iyi senetler gelmemiştir.

2- Bu hususta elbette kimsenin itirazı olamaz. Ama Peygamberin (s.a.a) kendisinden sonra, onun halife olmasını tavsiye ettiğine dair açık sünenler mevcut değildir. Ancak bu sünenler İmamın, rakamlara sığmayacak kadar çok ve kendisine has olan faziletlerini içermektedir.

Biz zaten onun (kerremellahu vechehü) bu faziletlere ve daha alasına layık olduğuna inanmışız. Sizin zikretmedikleriniz bunların daha kaç mislidir. Bu faziletler, onu hilafete aday göstermekten yoksun olmayabilir ama biliyorsunuz ki, aday göstermek tayin etmek demek değildir. Vesselam. (s)

DİPNOT

- 1- İbn-i Asakir ve Sünen sahiplerinin bir çoğu rivayet eder.
- 2- Yine İbn-i Asakir'in rivayet ettiği bir hadisten.
- 3- Tabarani ve Ebu Hatim'in, Sünen sahiplerinden daha başkalarının da rivayet ettiği bir hadistir. Ayrıca İbn-i Hacer Savaik'inde bunu ve daha evvelki üç hadisinde nakleder. (Fasıl-3. Bab. 95-76)
- 4- Sünen ve haber sahipleri İbn-i Ayyaş'tan naklederler. Aynen Savaik'te de mevcuttur.

MEKTUP 50

13 Muharrem 1330

"Sahip olduğu hususiyetlerde imametinde (hilafetine) delalet eden taraflar."

Sizin gibi harikulade ileri görüşlü, kelamın nasıl varit ve sadır olduğunu iyi bilen; Peygamber'in (s.a.a) belîğ hikmetine, nübüvvetinin sırlarına sakıp nazarla bakabilmiş, sözlerini ve fiillerini takdir etmiş, onun şahsi arzusuna uyarak konuşamayacağını takdir eden bir zatın, bu Sünenlerin maksatlarını idrak etmemeesi mümkün olmadığı gibi bunların örf ve akla dayanan gereklerini de bilmemesi düşünülemez.

Siz ki, Arapça'nın dayanaklarından birisiniz. Bundan dolayı siz bu

sünenlerin Hz. Ali 'yi çok yüksek derecelere çıkardığını ve bu dereceleri, Cenabı Allah ve Peygamberlerinin, ancak halifelerine bahşedeceklerini bilirsiniz. Ve haşa (!) Peygamberlerin efendisi bu yüksek dereceleri vasisi ve veliahdı olmayan birine versin...

Kaldı ki, Ali'ye tahsis edilen Sünenlerin tümünü insaf ve itidalle tahkik eden herkes çoğunun ya Gadir ahdi ve benzeri naslardaki uygunluk delaletiyle, ya da daha önce Mektup 48'de zikrettiğimiz. Peygamber'in (s.a.a) **"Ali Kuran'la Kuran 'da Ali ile beraberdir... "(1) ve "Ali bana nispeten başımın bedenimden olduğu yeredir. "** (2) hadislerinde bulunan iltizamı delaletle vurgulandığını görür. Ve Abdurrahman b. Avfın hadisindeki şu özleri:(3) **"Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, ya namaazı kılmaya, zekat vermeye devam edersiniz, yahut size benden veya nefsim yerinde olan birini gönderirim."** Ve hadisin sonu şöyle: **"Ali'nin elinden tutar ve o budur"** der."

Bu sünenlerin benzerleri sayılmayacak kadar çoktur... Burada büyük bir fayda vardır ki ona, hakikatlerin derinliğine dalan, örtülü olanları açan ve bahislere kendi nefsi için giren her şahsın dikkatini çeker, hiçbir hisse kapılmadan mukaddes sünenlerin icaplarından yalnız anladıklarını benimsemesini tavsiye ederim. Vesselam. (ş)

DİPNOT

1-Hakim Müstedrik'in (c. 3 s. 124)'de rivayet eder. Aynı sayfada Zehebi de zikreder ve her ikisi de doğru olduğunu açıklar. **Zaten bu herkes tarafından konuşulan bir hadistir. Hz. Ali'nin Kur'an'la, Kur'an'ın da onunla olduğunu kabul ettikten sonra kim inkar edebilir ki...**

2-Hatib. Bera hadisinden, Deylemi ise İbn-i Abbas'ın hadislerinden rivayet eder. Ayrıca İbn-i Hacer'in Savaik'inin 75. sayfasında yer almıştır.

3-Kenz'ul Ummal'ın 6133 hadisidir; (c. 6 s. 405) Hz. Ali'nin "Mübahale" ayetinde Peygamber'in (s.a.a) Nefsi (zati) gibi gösterilmesi sizi tatmin edecek derecede hüccettir herhalde; ki, Fahri Razi, büyyük tefsirinde (Tefsir-i Kebir) çok açık bir şekilde tefsir eder. (c.2, s. 488)

MEKTUP 51

14 Muharrem 1330

"Delillere aynısıyla muarız olmak."

Şayet hasımlarınız, üç halifenin faziletleriyle bezenmiş nakledilen sünenlerle size muarız olurlar ve yine, eğer Muhacir'in ve Ensar'dan kıdemli alanlarının faziletlerini içeren sünenleri ileri sürerlerse, cevabınız ne olur acaba?.. (s)

MEKTUP 52

15 Muharrem 1330

"İtiraz davasını reddetmek."

Biz, kıdem sahibi Muhacirin ve Ensar'ın (r. a) hepsinin faziletlerini kabul ediyoruz. Elbette faziletleri sayılmayacak kadar çoktur. Kur'an-ı Kerim'de onların

hakkında nazil olan ayetler ve Sahihlerin içerdği hadisler onlara yeter de artar bile...

Biz bütün bunları tahkik ve tetkik ettik, fakat Allah şahittir ki, Hz. Ali hakkındaki naslara muarız olduklarını hatta onun hususiyetlerinin hiç birine muaraza teşkil ettiğini görmedik.

Evet hasımlarımız, faziletler hususunda bizce sabit olmayan bazı hadisler hakkında bizden farklı düşünebilirler. Fakat bize doğrudan muarız olmalarını ancak inatçı ve mütehakkim bir davranış sayarız. Zira böyle bir muarazaya hiç bir şekilde itibar edemeyiz.

Çünkü görüldüğü gibi biz hasımlarımıza, bize has olan rivayetlerle muarız olmadık, aksine kendilerine hep kendi yollarından şahitler getirdik. Örneğin "Gadir" hadisi gibileri kendilerine has fazilet hadislerini tetkik ettik, hiçbirinde muaraza namına bir şey bulamadık.

Aynı zamanda hilafete delalet edecek hiç bir işarete rastlamadık. **Zaten onun için üç halifenin hiç biri halifelik konusunu herhangi bir hadise isnat etmiş değildir.** Vesselam. (ş)

183

MEKTUP 53 **16 Muharrem 1330**

"Gadir hadisini rica etmesi."

"Gadir" bahsini birkaç kere tekrar ettiniz; Onun hadisini lütfen Ehl-i Sünnet yolundan takdim edin ki, tahkik edelim. Vesselam. (s)

MEKTUP 54 **18 Muharrem 1330**

Gadir'den Bir Nebze

Tabarani ve daha bir çok hadisçi, Zeyd, bin Erkam'ın şu hadinin doğruluğunda ittifak etmişlerdir,(1) Der ki Zeyd b. Erkam: Resulullah (s.a.a) "Gadir-i Hum denen yerde bir ağaçlığın altında bir hutbe okudu ve hutbesinde şöyle buyurdu: "Ey insan- .1 Çağnlmama ve çağnya icabet etmeme az kaldı.(2) Ben de rumiuyum sizde sorumlusunuz,(3) Diyeceğiniz var mı, varsa dir?. Hepsi birden şöyle dedi: Şahadet ederiz ki, nasihat et- , cihatta bulundun ve sana vahiy edilen her şeyi tebliğ ettin... lah senden razı olsun. Dedi ki (s. a. a): "Allah'ın birliğine, Mu- mmed ise onun Resülü, cennetinin hak, ateşinin hak, ölü- in hak, baas in (dirilmenin) hak oduğuna, kıyamelin şüphe- , ergeç kopacağına ve cenabı Allah mezardaMeri tekrar diril- :eğine şahadetTwelve etmez misiniz?" "Elbette şahadet ederiz" (4)

'e bağıldılar. Peygamber (s.a.a) "Allah' ım şahit ol" dedi ve ile devam etti: "Ey insanlar! Benim mevlam Allah'tır, ben ise iminierin mevlasıyım ve onların

nefisleriyiz kendilerinden da- evlayım(S).

Ben kimin mevlası isem (Ali'yi işaret ederek) bu da onun !vlasıdır. Allah'ım onu seveni sev, ona düşman olana düşman ". Ve yine devam etti: Ey insanlar! Ben sizden evvel gidece-

1

"im ve siz bana havuzdan içmeğe geleceksiniz... O havuz ki, g özümüo görebildiğinden ta Yemen'e kadar olan mesafeden ~a geniştir ve içinde gökteki yıldız sayıŞI kadar gümüştten çift bardak var ve oraya yanıma geleceğiniz zaman sizden Seka- leyn'i -iki nefis şey- soracağım, benden sonra onlarla ne yapacaksınız? Onların birincisi. Cenabı Allah'ın kitabıdır; onun bir ucu Allah'ın elinde, bir ucu da sizin elinizdedir. ona tutunursa- nız yolunuro şaşırılmaz ve değişmezsiniz, ikincisi, Ehl-i Beyt'im. Cenabı Allah bu ikisinin benimle havuzun başında buluşuncaya kadar ayrılmayacağını bildirdi. (6)

Hakim de Müstedrek'inde (7) Ali'nin menkıbeleri babında Zeyd b. Erkam'dan iki Şeyhin zikrettiği nispetle tashih ederek rivayet eder; der ki: "Resulüllah (s.a.a) Veda Haccınd~n döner- ken "Gadir-i Hum" denen yerde indi ve ağaç dallarından yük- sek bir yer yapılmasını emretti, üzerine Çıkıp dedi ki: "Kendimi çağnlmış ve icabet etmiş gibi hissediyorum. Size çok nefis iki şey bırakıyorum, biri ötekinden daha büyük, Allah-u Teala'nın kitabı ve Ehl-i Beyt'im, dikkat edin, benden sonra ordarla ara- mız nasıl olacak. Onlar benimle, havuzun başında buluşuncaya kadar birbirinden ayrılmazlar." Sonra dedi ki." Cenabı Allah be- nim mevlamdır, bense bütün müminlerin mevlasıyım." Sonra Ali'nin elinden tutarak şöyle devam etti: "Ben kimin mevlası isem bu da onun ı:nevlasıdır. Allah'ım ona dost olana dost ol, düşmanlık edene düşman ol!.." Ve hadisin tümünü zikreder.

İmam Ahme,d b. H~bel de Zeyd b. Erkam'ın (8) hadisin- den şu sözleri rivayet eder: "Resulullah'la beraber "Vadiyi Hum" denen bir yere geldik, (9) orada namaz kılmayı emretti, namazı sıcağın altında kıldırdıktan sonra bir ağaca bez gerekerek kendisine yapılan gölgelikte bize bir hutbe okudu ve şöyle dedi: "Benim her müminin üzerinde bizzat kendisinden daha çok ve- Jayet sahibi olduğuma şabadet etmez misiniz?" Herkes "evet" deyince şöyle devam etti: "Ben kimin mevlası isem Ali de onun ~evJasıdır, Allah 'ımf ona dost olana dost ol, düşmanlık edene İse düşman oj"

185

Nesai ise, yine Zeyd b. Erkam'ın (10) şöyle dediğini rivaYet ~r: "Peygamber (s.a.a) Veda Haccı'ndan dönerken Gadir-u m denen yere gelince... Ve hadisi aynen zikreder, sonunda ,le dediğini yazar: "Ben kimin velisi isem Ali de onun velisi- Allah 'ımı ona dost olana dost ol, düşmanlık edene ise düş- 'n all" Ebü't Tufayl der ki: (11) Zeyd'e sordumSen bunları ~at Resulullah'tan (s.a.a) duydun mu? Evet dedi, orada bulu- 1lardan, gözleriyle görmeyen kulaklarıyla duymayan kalma-

Bu hadisi Zeyd b. Erkam'dan birkaç yoldan Müslim de tah- eder, (12) fakat çok kısaltıp kırarak... Her zaman yaphkla- :ibi.

Yine İmam Ahmed, Berra b. Azib'in hadisinden (13) şun- rivayet eder: "Resulullah (s.a.a) ile beraberdik "Gadir-i ın" denen yerde indik. Namaza çağn yapıldı, iki ağacın al- la Resulullah' a yer hazırlandı öğle namazını kıldıktan sonra Ali'nin elinden tutarak dedi ki: "Müminlerin nefisleri üzerin- kendilerinden daha çok yetki sahibi olduğumu bilmiyor mu- 'uz? "Evetbiliyoruz" dediler... Şöyle

devam etti: "Sen kimin vıası isem Ali de onun mevlasıdır. Allah 'ım ona dost olana :t ol... düşmanlık edene de düşman oJ... " Ve der ki hadis sa- i: Bu hadiseden sonra Ömer yanıma gelir ve der ki: "Tebrik rim seni Ya Ebu Talib'in oğlu! Her mümin ve mü minenin "İası oldun..."

Ve yine Nesai, Sa'd kızı Ayşe'den şu (14) sözleri rivayet r ve şöyle dediğini yazar: "Babamın şöyle dediğini duydum: :ulullah (s.a.a) "Cuhfe" (Vadi) günü Hz. Ali'nin elinden tuttu, ıh'a hamdı sena ederek şöyle dedi: "Ey insanları Ben sizin nizim... ""Doğru söylüyorsun Ya Resulullah" dediklerinde Ali'nin elini yukarı kaldırarak şöyle devam etti: "Bu benim ilim, benim yerime borcumu ödeyecek ve ben ona dost ola- dostu düşman olanın düşmanı alacağım... " (15)

Ayrıca Sa' d der ki: Resulullah ile beraberdik, Gadir'i n'a vannca durdu, ileride olanları geri çağırtdı, geride kalmış

olanların da yetişmesini bekledi. Halk toplanınca şöyle dedi: "Ey insanları Sizin veliniz kimdir?" "Allah ve Resulüdür" dedi- ler... Sonra Ali'nin elinden tutup kaldırarak dedi ki: "Allah ve Resulü kimin velisi ise bu da onun velisidir. Allah 'ım onu seve- ni sev, ona düşman olana düşman oJ... "

Kısacası bu husustaki sünenlerin haddi, hesabı yoktur. Hepsi de onun veliahdı ve kendisinden sonra emir sahibi oldu- ğuna dair açık naslardır. (ş)

-,

DİPNOT

1- Bu hadisin doğru olduğunu bir çok kişi açıklamıştır.

Hatta İbn-i Hacer bile bu gerçeği kabul etmek zorunda kalmış ve Ta- barani ve başkalarından naklederek Savaik'inde yer vermiştir. (Fa- sıf. 5, Bab. 1 s. 25)

2- Yakında aralarından çekilip geçeceğim kendilerine bildirmek- teki maksadı kendisinden sonra, onları kimin idare edeceğini, ya- ni halilesi olarak kimi tayin edeceğini tebliğ etme zamanının geldi- ğini hissettirmekti. Zira görevi ancak böyle tamamlıyordu.

3- Kardeşini veliaht tayin etmesinin, nifak ve haset ehline ağır gelece- ğini bildiğinden dolayıdır ki, onlara yumuşak bir şekilde yaklaşma- yı yeğlemiş ve kalplerini yumuşabp yakınlaştırmak maksadıyla, on- lara özür dilercesine demiştir ki; "Ben sorumluyum, siz de sorum- lusunuz" bu şekilde onlara bunun yukandan kendisine verilmiş bir görev olduğunu anlatmak istemiş, imam Vahidi Esbab 'un Nüzul ki- tabında Ebu Said Hudri'ye isnat eder ek der ki: "Ey Resul, sana A1- !ahımdan inen1 tebliğ et" ayeti "Gadir-u Hum" günü Hz. Ali için nazil olmuştur. .

4- Şu hutbeyi hakkıyla tahkik eden şu manaya geldiğini anlar: Hz. Ali 'nin velayeti din usullerindendir... Onlara ne şahadet ettikleri hakkında soruyor ve sonunda ayetin bahsini ekliyor ki, bunların hepsi velayette dahil aynı seviyededir. Bunu bütün kelimel üslubu- nu bilenler anlar ve idrak ederler.

5- "Daha evlayım" demesi bir söz karinesidir. Yani "Mevla". kelime- si "Evla" kelimesinin işareti ve aynı maksadı içermektedir. Yani

ben kimin nefesine daha evla isem, Ali de daha evladır.

Bu hadis kelimeleriyle Tabarani, İbn-i Cerir ve Tirmizi'nin yanınca

Zeyd b. &kam 'dan naklen aynıdır. a

Velayet, sevgi ve sadakat manasına da gelir. Arapça... (c. 3 s. 109) (c. s. 533) Müsned, c. 4 s. 372)

- (Hasais-u Alevviye, s. 21)

- (Ebu 't T ufayl'in soruşu hayret ifadesi taşıyor ki bu ümmet bu ha- kikatleri bilip rivayet ettiği halde, nasıl Hz. Ali'yi biralap başkasına yöneldiler. Onun için Zeyd'e soruyar: Sen bizzat bunu Resulul- lah 'tan (s.a.a) duydun mu? fet" cevabını aldıktan sonra da anlıyar ki mesel e aynı şair Ku- meyf'in dediği gibidir. Kumeyf'in söylediği şiirin meali şöyle:
'iJdir-i Hum 'daki devh (büyük ağaç) günü hilafetin ona ait olduğunu açıkladı, eğer sözü dinlenseydi... Fakat adamlar onu birbirlerine bi- at ederek gasbettiler. Ben böyle bir şerefın, bu şekilde satıldığını hiç görmedim... Aynı zamanda, o gün gibi bir gün görmediğim gi- bi, onun gibi bir haklanböylesine kaybolduğunu da görmedim. "
. ikinci cüzün 325. sayfası
. Müsned, c. 4 s. 281.
. Hasais-u Alevi,VVe 'nin, Hz. Ali 'nin Yüce Allah 'ın yanında derece- si babında. s. 4. ayrıca onun velayetini teşvik etmek ve onun düş- manlığından korkmak icap ettiğini hahrlatmak, s. 25 Nesdi'nin Hasais 'inden s. 25. 226

MEKTUP 55

19 Muharrem 1330

Mütevâtir Olmadığı Halde Onu ŞahitİlDelil Göstermenin Yorumu Nedir?

Caferiler, imamlık meselesinde tevatüre itibar gösterirler, zira yanlarında bu husus din usullerindendir. Oysa Gadir-i Hum hadisi Ehl-i-Sünnetin hadislerine, doğru yoldan intikal etmiş ve sabit görülmüş olsa bile mütevâtir değildir. Şu halde sizin bu ha- dis konusundaki hüccet ve iddianız nedir? (s)

MEKTUP 56

22 Muharrem 1330

1- Tabiat sırları Gadir hadisini ispatlar.

2- Cenabı"Allah'ın onunla ilgilenmesi.

3- Resulullah'ın (s.a.a) ilgilenmesi.

4- Emir-ül Müminin'in ilgilenmesi.

5- Hüseyin'nin (a.s) ilgilenmesi.

6- Dokuz imamın ilgilenmesi.

7- Bütün Caferilerin ilgilenmesi.

8-Cumhur'un yolundan tevatürü.

Aslında size daha evvel mektup 24'te söylediklerimiz, her haliyle hüccet sayılıdır ve yeterlidir.

1- Bununla birlikte Gadir hadisinin tevatürünü Cenabı Allah'ın tabiatı yaratma sırları dahi ispat eder. Nasıl ki, bir ümmetin büyüğü, tarihi bir vakıayı binlerce kişinin gözü önünde gerçekleştirir ve onlar bu olayın haberini kendilerinden sonra ge-

İn nesile iletirlerse bilhassa bu olay kendi yakınları ve yakınlarının hakiki dostları ve onların halefleri tarafından ilgi ve itina sorumluluğu taşıyorsa ve onun haberini yaymak ve neşretmekle haddin son safhasına gelmişlerse bunun, sadece beş on kişinin iddiası olduğu ileri sürülebilir mi? Hayır, aksine sabahın ışığı gibi her

tarafa yayılmış kara ve denizi sarmış olduğu muhakkaktır. . . **"Allah'ın kanununu değiştirmeye asla imkan bulamazsınız"**

2- Gadir hadisi Cenabı Allah'ın dahi ilgi ve alaka gösterdiği bir husustur. Zira haberini Resulü Ekrem'ine, vahiy vasıtasıyla tebliğ etmiştir... Onun hakkında bütün Müslümanların her zaman, her yerde konuşmalarında, namazlarında, minberlerinde, minarelerinde kıraat ettikleri ayetler indirmiştir.

Birincisi: **"Ey Resul! Sana Rabbinden tenzil edilenleri tebliğ et. Bunu yapmadığın takdirde onun mesajını tebliğ etmemiş' olursun. Çekinme Allah seni insanlardan korur. "**(1)

İkincisi, olayı gerçekleştirdikten sonra, yani yüz binden fazla Müslüman'ın önünde Hz.Ali'ye vasisi ve veliahtı olduğunu ilan ettikten sonra şu ayet nazil olur: **"Bugün dininizi ikmal ettim ve size daha evvel bahsetmiş olduğum nimetimi tamamladım ve İslam'ı size din kabul ettim."**(2) Buna "ne mutlu ne mutlu" (bravo-bravo) diyenler olacaktır elbet..." O Allah'ın bir lütfüdür, mutlaka istediğine bahşedecektir."

Bu ayetlere dikkatle bakan herkes, bu iltifatları mutlaka dikata alacak ve hakikate boyun eğecektir.

3- İlgi Cenabı Hakk'tan bu şekilde zahir olduktan sonra, elbette ki Resülullah (s.a.a) ilgi ve alakayı mutlaka gösterecekti... zira ecelinin yaklaştığı kendisine bildirilince Allah Teala'nın emri gereğince Hacca giderek, orada toplu bulunan Müslümanların huzurunda Hz. Ali'nin velayetini ilan etmeye karar verir. Hac mevsimi henüz gelmemiş olduğu halde, hacca gideceğini ve bu haccın veda haccı olacağını ezan okutarak Müslümanları hazırlanmaya çağırır. Müslümanlar kıyı ve bucaktan kopup Resulullah'ın (s.a.a) davetine icabet ederler.

Sayıları yüz bini aşkındı... (3) Arafat'ta vukuf günü gelince, orada herkesin duyacağı bir şekilde sesini yükseltip şöyle dedi: **"Ali benden ve ben Ali'denim, benim mesajımı ancak ben veya Ali ulaştırabilir. "** (4) Oradan, beraberinde olan binlerce kişiyle geri dönüp "Hum" vadisine gelince Cebrail hazretleri kendisine Cenabı Hakk'ın tebliğ ayetini iletir. Ve hemen orada konaklama emri verir. Geridekilerin yetişmesini bekler, ilerlemiş olanlar ise geri döner. Hepsisi orada toplanınca önce farz namazını kıldırır, sonra Allah Teala'nın tebliğini ve Ali hakkındaki nassı onlara açıkça bildirir. Bu nassın altın kıymetindeki bazı sözlerini size duyurmuştuk. Aslında duymadıklarınız daha sarıh ve daha sahihtir. Fakat duyduklarınızda kafi ve yeterlidir... Ve böylece bu hadisi bütün orada bulunanlar, (ki yüz binden fazla idiler) Resülullah'tan (s.a.a) duymuş ve mesuliyetini taşımak mecburiyetinde kalmıştır...Her ne kadar naklini önleyecek engeller icat edilse de, Cenabı Allah'ın değişmez olan sünneti, tevatürünü sağlayacaktır. Zira Ehl-i Beyt İmamlarının, yayma ve duyurmasında hikmet dolu çeşitli yolları vardır.

4- Bunlardan biri ve sizi tatmin etmeye yeterli olanı, Emir'ül Müminin Ali'nin hilafeti zamanında cereyan etmiştir. Şöyle ki, Ali (a.s) herkesi şehrin sahasına toplanmaya çağırmış ve onlara hitaben demiş ki: **"Cenabı Allah'ın aşkına, her kim Resulullah'ın (s.a.a) Gadir-i Hum günü, benimle ilgili söylediği sözleri duyduysa ayağa kalksın, gözüyle görüp kulağıyla duymayan ise kalkmasın..."** Otuz kişi ayağa kalkar otuzu da sahabedir. Aralarında on kişi vardı ki, bunlar Bedir savaşına iştirak edenlerden idi... Hepsisi de: Resulullah senin elinden tutup: **"Müminlerin kendi nefisleri üzerinde benim daha çok velayetim olduğunu biliyor musunuz?"** diye sordu. Herkes **"Evet"** deyince Resulullah (s.a.a): **"Ben**

kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır. Allah'ım, ona yardım edene yardımcı, düşmanlık edene düşman ol..." Ve sonuna kadar hadisi duyduklarına dair şahadet ederler... Siz de iyi biliyorsunuz ki, otuz sahabenin yalan söylemesi aklın kabul edeceği bir şey değildir. Bu da demek oluyor ki, şahadetlerin mütevatir olması hadisin doğruluğunda hiç bir şüphe bırakmıyor.

Zira o gün o sahada bulunanların hepsi bu hadisi duyunca gittikleri her yerde neşrettiler, ama şunu bilmek gerekir ki şu bahsettiğimiz Rahbe (saha) günü Hazreti Ali'nin hilafetinin başlangıç günlerinde; yani hicretin 35. yılında. "Gadir-i Hum günü" ise,. Peygamber'in (s.a.a) Veda haccında, yani hicretin onuncu yılında arada yirmi beş yıl var. Bu arada büyük bir veba hastalığı çıkmıştı. Buna bir de ölen savaşıları eklersek, o güne kadar nice insanların öldüğü ve yok olduğu anlaşılır.

Bu müddet çeyrek asırdır ve bu müddet zarfında savaşlar ve gazalar olmuştur. Üstelik insanları silip süpüren "Amves vebası- hastalığı çıkmıştı. Elbette ki Gadir gününe şahit olan sahabelerin çoğu vefat etmiş olacaktı. Zira bunların arasında ihtiyarlar, cihada susamış Cenabı Allah'ın huzuruna bir an evvel gitmeye can atan gençler de vardı. Şu halde ölenler sağ kalanlardan daha çoktu. Ayrıca sağ kalanların bir kısmının başka şehirlere dağılmış olması da tabiidir ki, Rahbe (saha) günü ancak Hz.Ali ile Irak'ta bulunanlar, hatta onlardan da sadece erkekler mevcuttu. Ayağa kalkıp bu hadisi Resulullah'tan (s.a.a) kulaklarıyla duyduklarına şahitlik yaparlar. Ne acıdır ki bazı şahıslarda, diğerleri gibi bu hadisi duymuş oldukları halde buğz duyguları ağır bastığından kalkınadılar. (Enes b. Malik (5) ve onun gibileri) **.Onlar da Hz. Ali'nin bedduasından nasiplerini alırlar...**

Eğer imkanı olsaydı da sahabelerden kadın erkek bütün sağ kalanları bir araya getirip onlara aynı soruyu sorsaydı, bu otuz kişinin bir kaç katının daha şahadette bulunacağı muhakkaktı. Bir de düşünün ki, bu sorma imkanını, Hicaz ve Gadir olayı bu kadar eskimeden elde edebilseydi, kaç kişi şahitlik yapardı? Bu hakikati iyice göz önünde bulundurursanız, Gadir hadisinin doğruluğunu, ne kadar kuvvetli bir delil olduğunu göreceksiniz.

"Rahbe günü" hakkında yazılan sünenlerden imam Ahmed'in Zeyd b. Erkam'dan rivayet ettiği hadis, sizi tatmin edecek mahiyettedir. (Müsned, c. 4 s. 370) Ebu Tufayl'den, der ki: Ali halkı Rahbe'de (saha'da) toplar ve Gadir-i Hum'da Resulullah'ın (s.a.a) bana söylediklerini duyanlar ayağa kalksın, der. Otuz kişi kalkar ve şahadette bulunur.

Bu hadis için Ebu Nuaym da şöyle yazar: Bir çok kişi kalktı ve şu şahadette bulundular: Resülullah (s.a.a) elini kaldırdığı zaman dedi ki: **"Benim Müminlerin nefisleri üzerinde kendilerinden daha fazla velayetim olduğunu biliyorsunuz"** "evet" dediler. Resulullah (s.a.a) şöyle devam eder: **"Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır... Allah'ım onu veli kabul edenin velisi ol, ona düşmanlık yapana da düşman ol..."** Ebü Tufayl hadisinin sonunda şöyle der: "Oradan ayrılırken içimden bazı şeyler geçiriyordum. Diyordum ki, bu ümmetin cumhuru neden bu hadisle amel etmedi... Yolda Zeyd b. Erkam'a rastladım ve ona olanları anlattım. O ise dedi ki: Neden şüphe ediyorsun? Ben de Resülullah'ın Ali'ye böyle söylediğini duydum...

Biz de deriz ki: Zeyd b. Erkam'ın şahitliğini Hz. Ali'nin kelamına izafe edersek, şahadette bulunan sahabelerin sayısı otuz iki olur.

İmam Ahmed, Müsned'inde (c. 1, s. 119) Hz. Ali'nin bu hadisini Abdurrahman b. Ebi Leyla dan rivayet eder. Abdurrahman Rahbe'de bizzat kendisinin bulunduğunu ve olaya şahit olduğunu söyler.

5- Şehitlerin piri Hz. Hüseyin'in de Muaviye devrinde Arafatta bir duruşu ve hutbesi vardır ki, babasının Rahbe'de Gadir-i Hum hakikatini ortaya çıkardığı

gibi, kendisi' orada bu olayı bütün teferruatıyla büyük bir belagatla izah etmiş ve bulunanların hepsi gözlerini ona dikmiş ve kulak kesilmiştir. Bu hitabenin de Gadir hadisinin intişarında büyük tesiri olmuştur.

6- Kendisinden sonra gelen çocukları ve torunları olduğu bilinen dokuz İmamın da bu hadisin neşrinde büyük katkıları olmuştur. Şöyle ki. Zilhicce ayının on sekizini bayram kabul etmiş ve her yıl o günde kurbanlar kesmişler, birbirlerine hediyeler götürmüş, birbirlerini tebrik etmiş, oruç tutmuş, namaz kılmış ve Cenabı Allah'a dua ve niyazda bulunmuşlardır.

193

Hatta bu günde herkese ihsanda bulunurlar ve muhtaçlara bolca yardım ederlerdi. Aileleri ve çocuklarına, komşularına hediye ve ikramda bulunur, bütün müritlerine aynı şekilde davranmayı tavsiye ederlerdi. Böylece, böyle bir günde Cenabı Allah'ın, dedeleri Emir'ül Mümininle Peygamber'in (s.a.a) nassı ile bahşedilmiş bir nimet sayılan veliahtlığını kutlamış ve Cenab-ı Allah'a şükranlarını bildirmiş olurlardı.

7 - Ve böylece on sekiz Zilhicce bütün Caferilerin yanında bayram (6) olarak kabul edilmiş ve bu güne dek her yıl onlarca kutlanmaktadır. Bulundukları her yerde şehirde, kasabada, köyde mescitlere koşarlar, namaz kılarlar, Kur'an okurlar ve Cenab-ı Allah'a Hz.Ali'nin imametiyle dini ikmal ettiğine, nimeti tamamladığına duada bulunur, hamd ve şükür ederler. Ayrıca her yıl bu günde Emir-el Müminin'in makamına bir ziyaretleri vardır. Mezarının etrafında toplananların sayısı yüz binden aşağı değildir. Tabii bunların çoğu uzak yerlerden gelmişlerdir. Yegane ayeleri imamların yolunda yürüyerek böyle bir günde onların yaptıkları gibi oruç ve namaz gibi ibadetlerini yerine getirmek, sadaka vermektir. Sonra da mukaddes mezarının başında durup İmamlarından öğrendikleri şekilde Emir-el Müminin Hz. Ali'nin büyük faziletlerini din tesisindeki büyük çabalarını büyük Peygamberin yolundaki hizmetlerini, saydıktan sonra azizi Peygamberin, ona Gadir Hum Günü nass ettiği veliahtlığı da zikrederler...Ehl-i Beyt taraftarlarının her sene tekrar ettikleri adettir bu. Şairleri dahi bu hadisi, eskiden olduğu gibi şimdilerde de şiirlerinde tekrarlamaktan geri kalmamışlardır.

Daha önce şair Kumeýt'in bu husustaki şiirinden bazı beyitlerin mealini surmuştuk. Ondan başka büyük şair Ebu Tammam'ın da bu hususta meşhur bir şiiri var.

Neticede Ehl-i Beyt tarafından gelen yollardaki mütevatir hadislere bakarsanız, şüphe götürür hiçbir işaret göremezsiniz. Onlar ve şiaları bu hadise o kadar önem vermişlerdir ki, kelimesi kelimesine ezberlemişler, bütün kitaplarında tescil etmişler ve her tarafa yayılışını sağlamışlardır.

8- Hatta duyduğumuz gibi tabiat sırlarının hükmüne göre Ehl-i Sünnetin yolundan da tevatürü şüphe götürmez. (Allah'ın yarattıklarında değişiklik olmaz, o din doğrudur. Fakat ne çar ki insanların çoğu bunu bilmez.)

"EI-Fetavi'l Hamidiye" sahibi o kadar mutaassıp olmasına rağmen bu hadisin mütevatir olduğunu ikrar eder. Suyuti ve emsali de bu hadise nass koyarlar. Bilhassa Taberi tefsirinde ve tarihinde zikretmiştir. Ibn-i Ukde ve Zehebi, bütün

yollarını ele alıp, ona bilhassa birer kitap tahsis etmişlerdir. İbn-i Cerrir, kitabında 75 yoldan rivayet eder. İbn-i Ukde ise 105 yoldan rivayet eder.(7)

Gayet-ul Meram kitabının sahibi, Ehl-i Sünnet yolundan Gadir nassı üzerine 89 hadis rivayet eder. Suyuti ise Tirmizi den naklede, der ki: Bu hadisi İmam Ahmed Ali'den, Ebu Eyyup'ten, Zeyd b. Erkam'dan ve Ömer'den rivayet eder.(B) Ve der ki: Ebu Ya'la Ebu Hüreyre'den ve Tabarani, İbn-i Ömer, Malik b. Huveysi, Habeşi b. Cenade, Cerir ve Saad b. Ebu Vakkas'tan. Ebu Said el-Hudri, Enes ve Bezzaz ise, İbn-i Abbas, Amâra ve Büreyde'den...

Bu hadisin şüyu ve tevatürünün delillerinden biri de, imam Ahmed'in Müsned'inde Riyah b. Haris'ten iki yoldan rivayet ettiği şu hadis, der ki: Halktan bir grup Hz.Ali'yi ziyarete gelir ve: Es-Selamu Aleyk (Sana selam) Ya Mevlana (Ey Mevlamız) derler. Siz kimsiniz? diye sorar: Senin kulların diye cevap verirler. Ben nasıl sizin mevlanız oluyorum? Zira siz Arap kavmisiniz dediğinde de, biri; Resulullah'ın (s.a.a) Gadir-i Hum günü: **"Ben kimin mevlası isem bu da onun mevlasıdır"** dediğini duyduk. Riyah diyor ki: Onlar giderken takip ettim ve yolda bunlar kim? diye sorduğumda bana: Bunlar Ensar'dan bir grup, aralarında Ebu Eyüp el-Ensari de var dediler.

Mütevâtir olduğuna dair en büyük delillerden biri de Ebu İshak Salebi'nin Mearic Suresi'nin tefsirinde; Tefsirinden muteber iki senetle rivayet ettiği şu hadis: Resulullah (s.a.a) Gadir-i Hum günü, beraberinde bulunan cemaati toplantıya çağırır. Hepsini toplanınca Hz. Ali'nin elini kaldırarak, **"Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır..."** diye buyuruyor. Bu bütün şehirlere yayılır. Bu olayı duyan Haris b. Numan el-Fahri devesine binerek

195

Peygamber'in (s.a.a) yanına gelerek şöyle der: **Ya Muhammed! Bize Allah'ın bir, senin de onun Resulü olduğuna Şahadet etmemizi emrettin kabul ettik. Namaz kılmanızı emrettin, kabul ettik, zekat vermemizi emrettin yine kabul ettik. Ramazanda oruç tutmanızı emrettin kabul dedik, hacca gitmemizi emrettin buna da evet dedik... Bu kadarına da razı olmayıp, şimdi amcanın oğlunun kolunu kaldırarak, "Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır" diyorsun... Bu senin mi, yoksa Allah'ın mı emridir? Resulullah'ın (s.a.a) cevabı şu olur: "Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a yemin ederim ki, Cenabı Allah'ın emridir." Haris devesine doğru yürürken şöyle söylenir: Allah'ım eğer Muhammed'in dediği doğruysa, üzerimize gökten taş yağdır. Henüz devesine varmadan Cenabı Allah üzerine öyle bir taş yağdırır ki, tepesinden girer, altından çıkar; elbette oracıkta düşüp ölür...**

Bu olayın ardından Cenabı Allah şu ayetleri indirir: **"Vuku bulacak bir azabı istedi birisi... Bu kafirler için öyle bir azap ki, onu kimse defedemez... zira o göklerin sahibi Allah'tandır."**

Böylece hadis son bulmaktadır.(9)

DİPNOT:

1-Gadir Hum" günü Hz. Ali hakkında indiğinden hiç bir şüphemiz yok. Ehl-i

Beyt'e dayanan haberlerimiz bu hususta mütevatirdir. Onlardan başka kimselerin yolundan da gelen hadisler tatmin edecek niteliktedir, imam Vahidi Esbab 'un Nüzul kitabında Maide suresinin tefsirinde iki yoldan rivayet eder biri, Atiyye yoluyla Ebu Said e1-Hudri'den, der ki: Bu Ayet, **"Ey Resul sana Rabbinden indirileni tebliğ et"** Gadir-u Hum günü Hz. Ali hakkında nazil olmuştur.

Bizim de diyeceğimiz, şudur ki: Hafız Ebu-Nuaym "Nüzul'ul Kuran" kitabında iki senetle rivayet eder. Biri Ebu Said'ten, ikincisi ise Ebu Rafi'dendir. Ayrıca imam Hamvini eş-Şafii Feraid isimli kitabında müteaddit yollarla Ebu Hureyre den rivayet eder. Keza, Ebu İshak Salebi büyük tefsirinde yer verir.

Sonra bu ayetten maksadın en büyük şahidi şudur ki: O güne kadar, namaz, zekat, oruç gibi farzlar artık meşrulaşmıştır, hacca da gidiliyordu, haram helal hükümleri de çizilen istikamette yürümekteydi... Şu halde Cenabı Allah tarafından bu önemi icap ettirecek ve bu uyarıyı gerektirecek neydi acaba? Veliyetlik ve hilafetten başka ne olabilir di ki?.. Peygamber (s.a.a) bunu açıklamaktan sakınıyor ve Cenabı Allah ona: "Çekinme Allah seni insanlardan korur" buyuruyordu...

2- Bizim sihahlarımız, aynı izah ettiğimiz şekilde, bu ayetin nüzulü hakkında mütevatirdir.. Hepsinin de Eh1-i Beyt yolundan ve doğru olduğunda şüphemiz yoktur.

3- Bu hadisi, es-Siret'un Nebeviyye kitabının, Veda Haccı babında Ahmed Zeyni Dehlân, aynen zikreder.

4- Bu hadisi 48'inci mektubunuzda zikretmiştik. 15. hadise hakın.

5- Hz. Ali, Enes'e: **"Sen neden ashabın kalktığı gibi kalkıp şahitlik yapmıyorsun?"** diye sorduğunda, O **"Ben yaşlandım hatırlamıyorum..."** der. Hz. Ali: **"Eğer yalan söylüyor san Allah seni bir beyazlıkla müptela etsin ki, o beyazlığı sarığın gizlemeğe yetmesin"** diye beddua eder. **Ve daha oradan kalkmadan yüzünde "Sedef" hastalığı belirir...** Ondan sonra dedi ki, **"Salih kulun duası bana dokundu."** Bu menkıbe meşhurdur; İbn-i Kuteybe Maarif kitabında zikreder. Ayrıca imam Ahmed b. Hanbel de Müsned'inde, (c. 1 s. 194) rivayet ederek der ki: Üç kişi hariç hepsi kalktı bunlara da duası dokundu.

6- İbn-i Esir el-Kamil kitabında 352 yılının hadiselerini yazarken, şöyle der: Bu yıl Zilhiccenin on sekizinde halife Muizz'ud Devle bütün şehrin süslenmesini emretti... Ateşler yakıldı, eğlenceler tertip edildi. bütün dükkanlar gece açık kaldı. Bütün bunlar Gadir Bayramı için yapılmıştı. Yani Gadir-i Hum günü için. (el-Kamil, c. 8 s. 181)

7- Gayet'ül Meram'ın sahibi kitabının (bab. 16. s. 89) da şöyle nass eder: İbn-i Cerir Gadir hadisini 95 yoldan rivayet eder ve bu hadisleri el-Velaye ismini verdiği bir kitapta toplar... İbn-i Ukde ise, 105 yoldan rivayet eder ve yine onlara bir kitap tahsis eder...

Ayrıca, İmam Ahmed b. Muhammed b. Sıddık el- Mağribi şöyle nas eder: Zehebi ve İbn-i Ukde bu hadise birer kitap tahsis ederler.

8- İbn-i Hacerin de bu hususta nassı vardır; (Savaik, Fasıl: 5. Bab: 1)

9- Bu hadisi Sa'lebi ve başkaları da nakleder. Mesela Şeblenci e1-Mısri, Nur'ul Absar kitabına bakın. (c. 5 s. 11)

MEKTUP 57 **5 Muharrem 1330**

1- Gadir Hadisi'nin tevili.
2- Bunun üzerine delil.

1- Gadir Hadisi'nin sahabelerce doğrulandığını kabul etmek mütevatir olsun veya olmasın- hadisin tevilini icap ettirir. Bundan dolayıdır ki Ehl-i Sünnet, "Mevla" kelimesinin Kur'an-ı Kerim'de çeşitli manalarda geldiğini ileri sürmüşlerdir. Örneğin bazen evla manasına gelir ki kafirlere şöyle hitap etmektedir: **Sığınacağımız yer ateştir. O sizin mevlanızdır..**" Yani, sizinle daha evladır, size daha çok yakışır... Bazen yardım eden manasına gelir, şu ayette olduğu gibi: **"Cenabı Allah İman edenlerin yardımcısıdır, kafirlerin ise mevlası yardımcısı yoktur**". Varis rtanasına da gelir. Örneğin şu ayette olduğu gibi: **"Her birinize ebeveyn (anne-baba) ve akrabasının ölümünden sonra geriye bıraktığı maldan "mevali" (miras) tahsis ettik."** Şu ayette ise dost manasını taşıyor: **"O gün hiç bir mevla (dost), mevlasından (dostundan) bir azabı engelleyemez."** Yine, veli kelimesi, daha evla, daha yetkili manasına da gelir... Yani Ehl-i Sünnet dedi ki: Bu hadisten, ben kimin yardımcısı ve dostu isem Ali de öyledir manasında olabilir ki böylece selefi salihin onuru zedelenmediği gibi üç halifenin imamlığına da gölge düşmez. Allah hepsinden razı olsun...

2- Bu hadiste demek istediğine delil olarak şu olayı ileri sürerler: Hz. Ali'nin hakkında, kendisiyle Yemen'de beraber bulunanlar tarafından, onun şeriat hükümlerinde çok sert davrandığına dair şikayetler olmuştu. Bu nedenden dolayı Peygamber (s.a.a) Gadir günü Hz. Ali'yi övmeye lüzum görmüş ve onun makamının çok büyük olduğuna dikkatlerini çekmek istemiştir.

Hitabının devamındaki: **"Size iki değeri biçilmez nefis, emanet bırakıyorum; Allah'ın Kitabı ve Ehl-i Beyt'im."** demekteki maksadı da vasiyet mahiyetindedir. Yani Ali'nin bilhassa Kur'an'ı hafız olduğunu bundan dolayı da bütün Ehl-i Beyt'in ona hafız olabileceğini kastetmektedir. Onlara göre, bu hadis ne hilafetle ilgili bir vasiyet ne de imamlığa bir delalet manası taşımaktadır. Vesselam (s)

MEKTUP 58 **27 Muharrem 1330**

1- Gadir hadisini tevil etmek mümkün değil,
2- Tevil delili şaşırtmacadır.

1- Söylediklerinizin sizi tatmin etmediğini, içinizi rahatlatamadığını ben de iyi biliyorum... Zira Resulullah'ın (s.a.a), belagatlı hikmetini, vacip olan ismetini sonuncu olan peygamberliğini sizin de takdir ettiğiniz muhakkaktır. Hükemanın

en büyüğü, peygamberlerin sonuncusu o değil midir? "Hevadan (nefsinin istediği gibi) konuşmaz. Onun söyledikleri sadece vahiydir, ancak vahiy olunur". Size, yabancı alimler sorsa ve deseler ki, "Gadir günü" Muhammed (s.a.a) neden binlerce insanı o yakıcı sıcaklığın altında durdurup, gitmekten alıkoydu? Neden ileri gi- denleri geri çevirtip, geri de kalanların varmasını bekleyerek hepsinin bir arada toplanmasına bu kadar önem verdi? Ve neden onlara çeşitli bölgelere dağılacakları bir yerde Allah'ın emrini tebliğ etme ihtiyacını duydu? Neden daha konuşmaya başlarken yakında aralarından ayrılacağının haberini vererek dedi: **"Rabbimin elçisi beni davet etti, icabet etmem yaklaşmaktadır. Ben de sorumluyum, siz de sorumlusunuz..."** Peygamber'in (s.a.a) tebliğinden kendini sorumlu bulduğunu ve ümmetin ona itaat etmesi lazım gelen bu emir nedir? Ve niçin onlara soruyor:

199

"Allah'ın birliğine ve Muhammed'in O'nun Resulü olduğuna vee cennetinin hak, ateşinin hak, ölümün hak ve hesap günü ölümden sonra dirilmenin hak olduğuna, kıyametin şüphesiz bir gün kopacağına, şahadet eder misiniz? " Hepsi bir ağızdan: "Evet, şahadet ederiz" deyince, neden hemen Hz. Ali'nin elini alıp koltuk altının beyazlığı görününceye kadar yukarı kaldırdı ve dedi ki: "Ey insanlar! Cenabı Allah benim mevlamdır, ben de müminlerin mevlasıyım. "(neden bende müminlerin mevlasıyım sözlerini ve ben onların nefisleri üzerinde daha evlayım (daha yetki sahibiyim) diyerek tefsir etme ihtiyacını duymuştur? Ve bu tefsirden sonra neden: **"Ben kimin mevlası isem bu da onun mevlasıdır "ya da: "Ben kimin velisi isem, bu da onun velisidir, Allah'im ona dost olana dost ol düşman olana düşman ol, ona yardım edene yardım et, onu terk edeni terk et."** Neden ona, ancak hak imamlarına ve gerçek halifelere layık duaları sıralıyor? Ve neden Allah'ın kitabına delil olarak Ehl-i Bey'ti gösterip, her ikisini hesap gününe kadar, her akli basında Müslüman'ın rehberi olması gerektiğini tavsiye ediyor?. Bu hikmet sahibi peygamberin, bu kadar önemle ihtimam gösterdiği mesele neydi acaba?.. Cenabı Allah'ın kendisine tebliğ etmesi gerektiği şey ne olabilir di ki, Cenabı Allah şöyle buyuruyordu: "Ya Resul! sana Rabbin'den indirileni tebliğ et! Eğer bunu yapmazsan Allah'ın emrini tebliğ etmemiş olursun. Çekinme, Allah seni insanlardan korur!" Neydi Cenabı Allah tarafından bu kadar tetkik icap ettiren, tebliğini tehdide benzer bir lehçeyle ısrarla tavsiye etmek ve tebliği esnasında, münafıkların açısından Allah'ın korumasına ihtiyaç duyulacak önemli şey?.. Bütün bunları size sorsalar ne cevap vereceksiniz? Cenabı Allah Hz.Ali'nin sadece Müslümanlara büyük yardımı dokunduğunu beyan etmek istedi mi diyeceksiniz?.. Bu şekilde cevap vermeğe gönlünüzün razı olacağını sanmadığım gibi, bu cevabın içeriğini ulu Allah'a ve hükemanın efendisi nebilerin sonuncusuna caiz göreceğinizi tasavvur etmiyorum... Siz el- betteki, onun bütün ihtimam ve azmini sadece, beyan edilmiş bir şeyi beyan etmeye ve gayet açık bir meseleyi açıklamaya seferber edeceğini tecviz etmeyecek kadar münezzeh ve akıllısınız.

Gayet iyi biliyorsunuz ki, o yakıcı sıcakta kendilerinin makamına uyacak fiil ve kavillerine yakışacak, ancak bir şey olabilirdi, o da vasiyetini tebliğ ve makamını kendisinden sonra işgal edecek şahsı tayin etmek... Kaldı ki, söz karineleri ve akli deliller kesin bir şekilde ispat ediyor ki, Peygamber (s.a.a) O gün, Hz. Ali'yi veliahtı tayin etmekten başka hiç bir maksadı yoktu... Hadis bir çok karinelerle çevrilmiş olmakla beraber, Hz. Ali'nin hilafetine dair apaçık, tevil kabul etmeyen

bir nastır. Bu nassı hiç bir kuvvet, bu manadan ayıramaz.

2- İddia ettikleri delile gelince, o da tahmini ve şaşırtmacadır. Aynı zamanda karıştırmak ve renklendirmek marifetidir. Zira Peygamber (s.a.a) Hz.Ali'yi Yemen'e iki kere gönderir. Birincisi, hicretin sekizinci yılında ve bazı kişilerin, hakkında dedikodu yapıp, Medine'ye döndüklerinde onu Peygambere (s.a.a) şikayet etmeleri bunda olmuştu.(1) Peygamber (s.a.a) onları öyle terslemişti ki, sinirlendiğini yüzünden anlamışlardı. Zira bir daha tekrarına cesaret edememişlerdi... ikincisi, hicretin onuncu yılındadır. Bunda Peygamber (s.a.a) mübarek eliyle bayrağını bağlar, sarığını sarar ve:

"Arkana bakmadan yoluna devam et" der. Raşid ve mehdi olarak gider ve peygamberin harfiyen emirlerini yerine getirdikten sonra, Veda Haccında Peygambere yetişir. Peygamber (s.a.a) onu kurbanlarına ortak eder... Bu sefer hiçbir dedikoducu aleyhinde bulunma cesaretini gösteremez. Şu halde nasıl bu hadisin nedeni muarızların dedikleri gibi, Hz.Ali'yi korumak veya Onun aleyhinde bulunanlara cevap mahiyetinde olabilir?

201

Nitekim bazı kişiler tarafından Hz.Ali'ye yüklenmek Peygamber'in (s.a.a) Gadir Hum'da ki gibi apayrı bir üslupla onu övmesine sebep olması mümkün değil... Bu ancak -Allah korusun- O'nun sözleri ve fiillerinde, himmet ve azametlerinde, tahminci ve pazarlıkçı olmasını gerektirir. Haşa, onun belîğ hikmetinin kutsiliği elbette ki alelade insanlara yaraşır davranışından münezzeh ve mahfuzdur. Cenabı Allah buyuruyor ki: **"O, Kerim olan bir Resul'ün kavlidir. Bir şairin kavli değildir. Ancak siz az iman edersiniz. O bir kahinin kavli de değildir. Ancak siz az hatırlarsınız... O, Alemin Rabbi'nden tenzil olunmuştur. "**

Eğer sadece onun faziletini beyan etmek ve ona yüklenenleri cevaplandırmak isteseydi, şöyle diyebilirdi: "Bu benim amcamın oğlu, damadım, çocuklarımın; yani torunlarımın ve Ehl-i Beyt'imın reisisdir, onu incitip bana eziyet etmeyin." Buna benzer fazilet ve üstünlüğe delalet eden sözler söyleyebilirdi. Oysa hadisin sözlerinde önceki söylediklerimizden başka akla hiç bir anlama gelmemektedir. (2)

Gadir hadisinde Ehl-i Beyt'inin zikri ise, bahsettiğimiz manayı onaylamaktadır ki, onları Allah'ın kitabına karine olarak gösteriyor; diyor ki: **"Size, onlara sarıldığınız takdirde dalalete düşmeyeceğiniz şeyler bırakıyorum bunlar: Allah'ın kitabı ve Beytimdir."**Böyle davranmıştır ki ümmet, kendisinden sonra bunlardan başka baş vuracakları hiçbir mercilerinin kalmayacağını bilsin. Tahir olan Ehl-i Beyt İmamlarının peşinden gitmenin vacip olduğunu size ispatlamak için onları Allah'ın kitabı ile eşdeğer göstermek yeterlidir herhalde. Nasıl ki, hükümleri gereğince Allah'ın kitabına muhalif başka bir kitaba uymak caiz değilse, aynı şekilde Ehl-i Beyt İmamlarına muhalif başka bir imama uymak caiz değildir. Zira Peygamber'in (s.a.a): **'Onların ikisi havuz başında bana gelene kadar birbirinden ayrılmayacaklardır"** demesi, **kendisinden sonra dünya, onların soyundan gelen bir imamdan yoksun kalmayacağına işarettir.**

Öyle ki bu hadisi iyice tetkik eden, hilafetin Ehl-i Beyt'le sınırlı kalmasını kastetmekte olduğunu anlar. Bu dediğimizi, İmam Ahmed Müsned'inde Zeyd b. Sabit'ten rivayet ettiği şu hadisi onaylar ve der ki: Resulullah (s.a.a) buyurdu ki:

"Size iki halife bırakıyorum. Gökten yere uzanmış bir ip olan Allah'ın kitabı ve Ehl-i Beytim. Bunların ikisi, havuz başında bana kavuşuncaya kadar birbirinden ayrılmazlar." Bu da Ehl-i Beyt imamlarının hilafetine dair bir nastr. Siz de biliyorsunuz Ehl-i Beyt'in peşinden gitmenin icap ettiğine dair herhangi bir nas, Hz. Ali'nin peşinden gitmenin vacip olduğunu içeren bir nas demektir. Çünkü kendisi Ehl-i Beyt'in önderidir ve bunun aksini kimse iddia edemez. Demek ki Resulullah (s.a.a) kimin velisi ise, Hz. Ali de onun velisidir. Vesselam. (ş)

DİPNOT

- 1- Bu hadisi mektup 36'da zikredip üzerinde durmuştuk.
- 2- (c. 5 s. 122) ye müracaat edin.

203

MEKTUP 59 28 Muharrem 1330

1- Hakikat meydana çıktı.

2- Onu terk etme sebebine hilece gerekçe arama.

1- Geçmiş ve kalmışların arasında sizden daha yumuşak lehçelisine sahip olup ve hüccetini ispat etmekte böylesine keskin bir zekalıyla karşılaşmadım. İşaret ettiğiniz delillerde, hakikat tamamen ortaya çıkmış ve gerçeğin çehresini örten şüphe maskesi düşmüştür. Gadir hadisindeki veli ve mevla gibi kelimelerin evla manasına geldiği ve maksadın bu olduğu yolunda önümüzde hiç bir durak kalmamıştır. Eğer maksat yardımı dokunan ve buna benzer olsaydı, vuku bulacak bir azabı istemezdi Mevla üzerindeki görüşünüz sabit ve gerçektir.

2- Keşke bu hadisin tefsirinde, bazı ulemanın zikrettiği şekli kabul etseniz! Örneğin imam ibn-i Hacer Savaik'inde ve Halebi Siret'inde diyorlar ki: "İmamlıkta evla olduğunu kabul ediyoruz, ama bundaki maksat, vukua geldiği zaman yani hilafet ona verildiği zaman evladır. Öyle olmasaydı, Peygamber'in (s.a.a) zamanında da imam, kendisi olması gerekirdi. Fakat gayenin kendisine biat edildiği zaman imamdır var sayılması halinde kendisinden önce imamlık yapan üç halifenin imamlığı ile hiç bir çelişki ortaya çıkmaz. Böylece onların da onuru korunmuş olur. Allah hepsinden razı olsun. (s)

14

MEKTUP 60 30 Muharrem 1330

"Onu terk etme sebebine hilece gerekçe arama çabasını reddetmek."

İstiyorsunuz ki -Allah sizinle hakkı güçlü kılsın- Gadir hadisinden maksadın, Hz. Ali'nin Müslümanlar tarafından seçildiği zaman imamlığa evla (daha uygun) olduğuna kani olalım. Böylece Gadir günü onun nas edilmiş evveliyeti, hali değil meali olmuş olsun. Yani Peygamber'in (s.a.a) vefatından hemen sonra değil, sadece kendisine hilafet verildiği zamana mahsustur. Başka bir deyimle fiile değil kuvvete dayanan bir evveliyettir. Böyle olunca da kendisinden önceki üç imamın hilafetini olumsuz bir şekilde etkilememiş olur. Biz ise sizden, hakikatin nuru, insanların şerefi, faziletin namusu aşkına soruyoruz: Siz bunlara kanaat getirebiliyor

musunuz? Eğer hakikaten getirebiliyorsanız, sizinle beraber olalım ve gittiğiniz yoldan gidelim. Bu mananın size ait olduğuna ve sizin tarafınızdan nakil ve rivayet edilmesine razı olursanız izinizi takip edip, aynı minval üzerinde biz de yürüyelim. Bunu yapacağınızı ve buna razı olacağınızı tahmin etmiyorum. Gayet iyi biliyorum ki hadisin sözleriyle bağdaşmayan bambaşka bir manayı ileri sürenlere siz de hayret ediyorsunuz ki, bunu bu şekilde kimsenin anlamadığı gibi Pey- gamberin (s.a.a) hikmeti ve belagatiyle bağdaşır tarafı da yok.

Ayrıca meali öncelik hadisin genelliği ile de bağdaşmamaktadır. Çünkü o zaman Hz. Ali (a.s) ne üç halifenin ne de ölen müslümanlardan hiç birinin mevlası olamayacağını icap ettirir. Bu da Resulullah'ın (s.a.a) hükmünün tersine olur. Zira demişti ki: **"Ben müminlere nefislerinden daha evla değil miyim", "evet"** dediklerinde de:

"Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır" diye ilave eder. Ebu Bekir ve Ömer dahi Resulullah'tan (s.a.a) Hz.Ali'ye (as)

205

böyle dediğini duyunca Ona: **"Ya Eba Talibin oğlu! Her mümin ve müminenin mevlası oldun, tebrik ederiz."**(1) dediler. Böylece onun, o günden itibaren bütün mümin ve müminelerin mevlası olduğunu açıklamış oldular. Ömer'e derler ki: (2) Hz. Ali'ye, Peygamber'in (s.a.a) diğer ashabına göstermediğin ilgiyi gösteriyorsun. Der ki: "O benim mevlamdır." Mevlası olduğunu açıkça söylemiş oldu. Ki, o zaman kendisini henüz halifelğe seçmiş değillerdi, iki Arap münakaşa etmiş Ömer'e şikayete gelmişlerdi. Ömer Hz. Ali'den onlara kadılık yapmasını rica edince, onlardan biri: Bu mu bize kadılık yapacak? dediğinde Ömer (3) kalkıp yakasına yapışır ve ona şöyle der: Zavallı herif, bunun kim olduğunu biliyor musun? Bu senin ve her müminin mevlasıdır, bunun mevlası olmadığı kimse mümin değildir. Özet olarak bu husustaki haberler pek çoktur.

Siz de biliyorsunuz ki, İbn-i Hacer ve benzerlerinin felsefesini benimsemek için Peygamber'in (s.a.a) Allah korusun görevini hafife alan birinin durumuna düşmesi gerekir. Böyle bir felsefeye bırakın aklı başında olanları, cahiller bile güler. Zira bu felsefe geçerli olsaydı, Hz. Ali'nin diğer Müslümanlardan ne gibi özelliği olacaktı? O zaman kime biat edilirse evla olurdu. Bu durumda Ali ve diğer sahabelerin birbirinden hiç bir farkı olmazdı. Şu halde Nebi (s.a.a) o gün Hz. Ali'yi diğerlerine nazaran hangi faziletle seçmek istemişti? Siz söyleyin ey Müslümanlar ! Halbuki Hz. Ali'nin imamlığının Peygamber'in (s.a.a) mevcudiyeti esnasında geçerli olmayacağını kabul etsek bile, vefatından sonra mutlaka geçerli olması ve devam etmesi lazımdı. Zira hadisteki sözlerin en yakın mecazlarına göre bu manayı taşıyor ve bu hakikati aksettiriyor. Selefi Salih'in izzet ve onurunun korunması ise, bu tevile başvurulmadan da yapılabilir, icap ederse bunun nasıl yapılacağını da izah edebiliriz. Vesselam. (§)

DNOT

1-Darukutni'nin ihraç ettiği gibi İbn-i Hacer de Sevaik'inde zikretmiştir (s. 26) Ayrıca imam Ahmed Müsned'inde Berra b. Azib'in hadisinde Ömer'den rivayet eder. Mektup 45 'te görmüşsünüz.

2- Darukutni'nin de ihraç ettiği ve Sevaik s. 31 de olduğu gibi.

3- Sevaik'in sonunda 11. bab da olduğu gibi ve Darukutni'nin rivayet ettiği gibi.

"Ehl-i Beyt Mektebi yolundan gelen nasları rica etmek."

Selefi Salih'in onuru korunacak olduktan sonra imamla ilgili rivayet ettiğiniz hadisler, ister Gadir hadisinde ister başkasında olsun, hiç bir sakıncası olmadığı gibi, teviline de neden yoktur. Herhalde bu mevzuda Sünnilerin bilmediği hadisler vardır. Onları bizim de bilmemiz için bazılarını rivayet etmenizi rica ederim. Vesselam. (s)

207

KIRK NAS

Evet bizde mütevatir sihahlardan Sünnilerin bilmediği naslar vardır. Bunlardan size kırk tane takdim edeceğim.

1- Şeyh Saduk b. Muhammed b. Ali el-Kummi İkmal-ud Din ve İtmam'un Nime kitabında Abdurrahman b. Semara'ya isnat ederek Resulullah'ten (s.a.a) şöyle bir hadis rivayet eder: **"Ya Semera! Eğer arzular ihtilafa, fikirler dağılmaya maruz kalırsa, sen Ali b. Ebu Talib'i bırakma. O ümmetimin imamı ve onlara benden sonra benim halifemdir. "**

2- Şeyh Saduk, İkmal'de İbn-i Abbas'tan rivayet eder: Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: **"Cenabı Allah, yeryüzü insanlarına bir bakış baktı, beni seçip Peygamber yaptı. İkinci bir bakış baktı Ali'yi seçip imam yaptı. Ondan sonra, onu kendime kardeş, veli, vasi, halife ve vezir olarak kabul etmemi emretti. "**

3- Şeyh Saduk yine İkmal'de İmam Cafer-i Sadık'a babasına, dedelerine isnat ederek Resulullah (s.a.a)'den şöyle rivayet eder: **"Cebrail bana Allah-u Teala'nın şöyle buyurduğunu söyledi : "Her kim benden başka ilah olmadığını, Muhammed'in ise Benim Resulüm, Ali b. Ebu Talibin de halifem ve onun çocuklarından olan imamların da hüccetim olduklarını bilir ve bunu ikrar ederse onu rahmetimle cennete götürürüm. "**

4- Şeyh Saduk yine İkmal'de Cafer-i Sadık (a.s)' dan, babasından, dedesinden tahricinde rivayet ediyor: **"Resulullah'ın (s.a.a) imamlar benden sonra on iki kişidir. İmamların ilki Ali, sonuncusu ise Mehdi'dir "** demişti.

5- Şeyh Saduk İkmal'deki tahricinde Asbağ b. Nebata'ya isnad ederek diyor ki: Bir gün Emir-El Müminin Ali b. Ebu Talip, oğlu Hasan'ın elini tutmuş bir vaziyette karşımıza çıkıp dedi ki: **"Bir gün Resulullah'ın (s.a.a) benim elimi bu şekilde tutmuş bir vaziyette: "Benden sonra halkın en hayırlısı bu kardeşimdir, kendisi benim vefatımdan sonra her Müslüman'ın imamı ve her müminin emiridir"** demişti.

6- Şeyh Saduk İkmal'de İmam Rıza'ya (a.s) isnat ettiği tahricinde İmam Rıza. (a.s) atalarından naklederek Resulullah'ın (s.a.a) şöyle dediğini söylüyor: **"Benim**

dinime bağı kalıp, necat (kurtuluş) gemisine binmek isteyen, Ali b. Ebu Talib'e itimat etsin! O benim vasım olduğu gibi sağlığımda ve vefatımdan sonra benim halifemdir. "

7- Şeyh Saduk İkmal'de yine İmam Rıza'ya (a.s) isnat ederek babasından, atalarından naklettiğine göre Resulullah'ın (s.a.a) bir hadiste şöyle dediğini rivayet ediyor. **"Ben ve Ali bu ümmetin babasıyız... Bizi tanıyan Allah'ı tanımış olur. Bizi inkar eden Allah'ı inkar etmiş olur... Ve Ali'den cennetin iki genci Hasan ve Hüseyin, Hüseyin'in çocuklarından dokuz kişi olacak ki onlara itaat etmek bana itaat etmek, onlara isyan etmek bana isyan etmek demektir. Onların dokuzuncusu Mehdi'dir."**

8- Şeyh Saduk İkmal'de İmam Hasan Askeri'ye (a.s) isnaden tahrir etmiştir: İmam Askeri (a.s) atalarından naklen: "Resulullah'ın (s.a.a) bir hadisinde İbn-i Mes'ud'a: **"Ya İbn-i Mes'ud! Ali b. Ebu Talih benden sonra sizin imamınız ve benim size tayin ettiğim halifedir. "**

9- Şeyh Saduk İkmal'de Selman'a isnaden tahririnde şöyle dediğini rivayet ediyor: **"Bir gün Peygamber'ın (s.a.a) yanına girdiğimde baktım ki Hz.Hüseyin'i (a.s) dizine oturtmuş ağzından öpüyor ve ona şöyle diyordu: "Sen imam oğlu imam, imam kardeşi ve imamlar babasısın. Sen Allah'ın hücceti, hüccetimin oğlu ve senin sulbünden gelecek dokuz hüccetin babasısın; onların dokuzuncusu Mehdi'leridir. "**

. 10- Şeyh Saduk İkmal' de yine Selman'a isnat ederek tahrir ediyor... Selman Resulullah'ın (s.a.a) uzun bir hadisinden şunları anlatıyor: **"Ya Fatıma! Biliyor musun, biz öyle bir Ehl-i Beyt'iz ki Cenabı Allah bize ahireti, dünyaya tercih etti... ve Cenabı Allah, dünya halkına bir bakış baktı beni seçti, ikinci kez baktı kocanı seçti... Ve bana seni onunla evlendirmem için vahiy indirip emir buyurdu... Senin baban peygamberlerin, kocan ise vasilerin en hayırlısı ve en üstünüdür... Ve beni ölümde ilk takip edecek olan sensin."**

11. Şeyh Saduk İkmal'de...

12. " " ".

13. " " ".

14. " " ".

15. " " ".

16. " " ".

(Bu hadislerin hepsi birbirlerinin benzeri olduğu için yazma gereğini görmüyoruz. Dipnottan bakabilirsiniz. Her ne kadar hepsi belli başlı meşhur kişilere isnat edilmiş ve onların hadislerinden nakledilmiştir.)

17- Şeyh Saduk, ayrıca Emali kitabında yine o hadislere benzer hadisler rivayet etmiştir bu nedenle tekrarına gerek görmüyoruz.

18- Şeyh Saduk Emali'sinde...

19- " " "

20- Bu hadiste az bir fark var. Şeyh Saduk Emali'sinde İbn- Abbas'ın Resulullah'tan (s.a.a) şöyle rivayet ettiğini yazıyor: **"Ya Ali! Sen ümmetime halifesin... Ve Şit Adem'e nasılsa sende bana öylesin."**

21- Bu hadis de biraz farklı. Şeyh Saduk Emali'sinde Ebu Zer'e isnaden, diyor ki "Bir gün Resulullah (s.a.a) ile mescidinde beraberdik, buyurdu ki (s.a.a): **"Şimdi bu kapıdan bir adam girecek, işte o müminlerin emiri ve Müslümanların imamıdır...Bir de baktık ki Ali b. Ebi Talip giriverdi. Onu Resulullah (s.a.a) karşılayıp bize dönerek: "Benden sonra imamımız işte budur." diye buyurdu.(l)**

22- " "

23- " "

24- " "

25- " "

26- " "

27- " "

28- " "

29- " "

30- " ".

31- " "

32- " "

(Hadisler birbirinin benzeri olduğu için tekrar etmeye gerek duymuyoruz.)

33- Şeyh Saduk yine Emali'sinde İmam Cafer'i Sadık'tan (a.s) rivayet ediyor, İmam Sadık atalarından naklen Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğunu söylüyor: **"Miraç günü göğe çıktığımda Allah'ım bana Ali hakkında bir ahitname verdi. Onun takva sahiplerinin imamı, yüzleri ak olanların kumandanı ve müminlerin reisi olduğunu içeriyordu. "**

34- " "

35- Şeyh Ebu Muhammed b. Hasan Tüsi, Emali'sinde, Ammar b. Yasir'e isnadında şu hadisi ihraç eder. Resulullah (s.a.a) Ali'ye dedi ki: **"Cenabı Allah seni öyle bir ziynetle süslemiş ki, bu Allah'ın en sevdiği ziynetti. Seni dünyaya karşı zühtle süslemiş ve onda bulunan hiç bir şeyin kaybına üzülmez kılmıştır. Seni sevip de sevginde sadık olana ne mutlu. Senden nefret edip sana yalan söyleyene ne yazık, o ne kadar bedbahttır"**

36- Yine Şeyh Emali'sinde Hz. Ali'ye isnaden ihraç ediyor: Hz. Ali Küfe minberinden halka şöyle hitap etmişti: "Ey halk! Resulullah'tan (s.a.a) bana bahşedilmiş dokuz fazilet vardır ki bunlar benim yanımda güneşin üzerine doğduğu her şeyden daha kıymetlidir. Bana demiştir ki: Ya Ali! Sen dünyada ve ahirette kardeşimsin. Sen kıyamet günü bana bütün mahlukattan daha yakın olacaksın. Senin evin cennetle benim evimle karşı karşıya olacaktır. Sen benim varisimsin. Benim ailemde benden sonra vasi sensin. Benim gıyabımda Ehl-i Beytimin muhafızı sensin. Sen benim ümmetimin imamısın. Sen bana tabi olan bütün kavmimin daima adaletle kaimi olan kimsesin. Sen benim velimsin, benim velim ise Allah'ın velisidir. Senin düşmanın benim düşmanımdır, benim düşmanım ise Allah'ın düşmadır"

37- Şeyh Saduk Nusus kitabında Hz. Hasan'a (a.s) isnat ederek şu hadisi ihraç eder; Hz. Hasan diyor ki: "Resulullah'tan (s.a.a) babamın şöyle dediğini duydum: Ya Ali! Sen benim ilmimin varisi, hikmetimin madeni (kaynağı) ve benden sonra imamsın."

38- " "

39- " "

40- Şeyh Saduk aynı kitabında, Hz. Hüseyin'e (a.s) isnat ederek tahririnde şöyle dediğini rivayet ediyor: **"Allah Teala, akrabalar Allah'ın hükmüne göre mirasta birbirine daha evladır..."**, ayetini tenzil ettiği zaman Resulullah'tan (s.a.a) mealini sordum, dedi ki: Aralarında akrabalık olanlar, sizsiniz. Ben ölürsem benim yerimi miras almakta evla babandır; o göçerse onun yerine ağabeyin Hasan, o da göçerse onun yerine sen bu makama herkesten daha evlasın. "

Böylece bu acele durumda istediklerimin sonuncusunu da sunmuş olduk. Bu ancak çiçek aleminden bir demet veya denizden birkaç damladır. Fakat yeterlidir sanırım. Alemlerin Rabbi'ne hamd olsun. Vesselam. (ş)

DİPNOT

Bu hadisi ve diğer hadislerin çoğunu Şeyh Saduk'un İkmal'ud Din... kitabından naklettik.

MEKTUP 63

3 Sefer 1330

- 1- Ehl- Beyt taraftarlarının nasları hüccet değildir.
- 2- Neden bunlardan başka kimse ihraç etmemiştir?
- 3- Onun dışındaki nasların fazlasını istemek.

- 1- Bu nasların Sünnilere karşı hüccet sayılacak tarafı yoktur, zira onlarca ispat edilmiş değildir.
- 2- Eğer sabitse neden onlar da Ehl-i Beyt Mektebi gibi ihraç etmemişlerdir?
- 3- Şu halde gelin Ehl-i Sünnet hadislerinin bu mevzudaki kısmına dönelim. Vesselam. (s)

MEKTUP 64

4 Sefer 1330

- 1- İsteğiniz üzere bu hadisleri naklettik.
- 2- Cumhur'a karşı olan hüccetimiz, onların kendi Sahihleridir.
- 3- Bizim Sahihleri ihraç etmemelerinin sebebi.
- 4- Veraset nassına değinmek.

- 1- Biz bu nasları, bilginiz olsun diye size naklettik, aynı zamanda bunları bizden siz istemiştiniz.
- 2- Sizin Sahihlerinizden daha önce takdim ettiğimiz hadislerin size karşı hüccet oluşu bize göre yeterlidir.
- 3- Bu nasların neden ihraç edilmediğine gelince: O da Ehl-i Beyt'e karşı kinlerini gizleyenlerde tanıdığımız hastalıktandır. Onlar Firavunları'nın hizbinden giden ve sulta sahiplerinin kullarıdır. Onlar, Ehl-i Beytin faziletlerini gizlerneye, onların nuru söndürmeğe bütün kuvvet ve imkanlarıyla çalışanlardır

Halkı, onların menkıbelerini, hususiyetlerini çeşitli yöntemlerle müsadere etmeğe teşvik ettiler. Bazen paralarıyla, bazen de makam vaadiyle, o da sökmezse sopa ve kılıçlarıyla. Siz de iyi yorsunuz ki, imarnet nassları ve hilafet vasiyetleri zalimlerin korktuğu şeylerdir. Zira bunlar tahtlarını sarsar, saltanatlarının temelini

dipten oyabilirdi. Bu nassı ve ahitlerin onların ve yardımcılarının elinden sağlam olarak kurtulup, bizim elimize geçmesi büyük mucize sayılır. Zira Ehl-i Beyt'e karşı çıkanların hepsi makamlarında kurulmuş, onları sevenlere her türlü işkenyi reva görüyorlardı. Hatta onları o kadar sıkıştırıyorlardı ki , bir çoğu valilerin adaletinden bile ümitsizliğe düşüyorlardı.(1) Birisi Hz. Ali'yi övgüyle andı mı vay haline. Ona her türlü kötülük yapılır, malı elinden alınır ve boynu bile vurulurdu. Onun faziletlerini saydığı için kaç dili kopardılar. Ona hürmetle bakan kaç gözü oyduklar. Onun menkıbelerine işaret eden kaç eli kestiler.. Onu sevenlerin nice evlerini yakdılar, hurma ağaçlarını kesip üzerine astılar.

Hadis ve tarih alimlerinin çoğu da bu zalim hükümdarlara ve onların adamlarına Allah gibi tapıyorlardı. Onlara yaranmak için her türlü tahrifatı yapıyorlardı. Aynı şimdiki zamanımızda da gördüğümüz gibi. Hakimlerin rızasına mazhar olabilmek için ister haklı ister haksız onların siyasetlerini destekleyenleri, doğru olsun, yalan olsun onları tasdik edenleri görmüyor muyuz? **Hakim bir fetva verip onlardan fikirlerini sorduğu zaman, fetvası kitap ve sünnete muhalif olsa bile onu onaylamaya koşuşmuyorlar mı? Neden? Çünkü ya işgal ettikleri bir makamı kaybetmemek veya bekledikleri bir rütbeyi elde etmek için...**

Böylelerinin, hükümdarlar ve valilerin yanında, derecesi yüksek, sözü geçerli ve şefaathleri makbul olur... işte bunlar Hz. Ali (a.s) ve Beyt-i Nübüvvet ehli ile ilgili doğru hadislerle karşı çıkar, onların faziletlerini kapsadığı için hemen taassup gösterip rededer ve bu hadisleri rivayet edenleri Rafızilikle itham ederlerdi. Ayrıca bunların her yerde fikirlerini destekleyecek kendileri gibi dünyacı adamları vardı. Kendilerinden duydukları, doğru hadisleri reddeden demeçleri, hüccet sayar ve ammenin arasına yayarlardı...Orada hadis sahiplerinden bir takım daha vardı ki, Hz. Ali ve Ehl-i Beyt'in faziletini içeren hadisleri korku belası terk edip o dalkavukların söylediklerinin doğruluk derecesini soran insanlara, fitne çıkmasın diye kaçamaklı cevaplar verirlerdi...Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, o mahut hakim ve veliler, halkı Emir'ül Müminin Hz Ali (as)'a sövmek için sıkıştırıyor, bu uğurda kimisini para kimisini de tehdit yoluyla kendi hesaplarına çalışmayı temin ediyorlardı. Hz.Ali (as)'ı, henüz okuma-yazma öğrenmektge olan çocukların defterlerine tiksindirici şekillerle resmedip onlara onun hakkında kulakları tıkatacak kadar kötü şeyler anlatıyorlardı. Ve hatta bu bedbaht herifler müslüman ümmetinin minberinden ona lanet okumayı bayram ve cuma namazlarının sünneti haline getirmişlerdi..."**Canabı Allah'ın nuru sönmez.**" olmasaydı hilafeti hakkındaki bu doğru hadisler bize kadar ulaşamaz, onun faziletleriyle taşan naslar bu kadar mütevatir olmazdı. Vallahi bendeniz yüce Allah'ın kulu ve Resulü'nün kardeşi olan Hz.Ali (as)'ye bahşetmiş olduğu şu müstesna fazilet ve liyakatlere şaşıyorum ki nuru bütün engellere rağmen o biriken karanlıkları, kopan fırtınaları ve çalkalanan dalgaları yarıp ta alemin üzerine gün ortasındaki güneş gibi nasıl doğabilmiştir.

4- Bütün bu duyduğunuz kesin delillere ilaveten veraset nassı vardır, o da başlı başına belîğ (açık) bir hüccet olduğu gibi sizi tatmin edecek mahiyettedir. Vesselam. (s)

DIPNOT

1- İb-i Ebil Hadid'in Nehc-ul Belağa şerhinin 3. cildinin 15'nci sayfasına bakın. Orada, Ehl-i Beyt ve taraftarlarının o günlerde yapılan eziyetlerin bir kısmını göreceksiniz.

Bize, Ehl-i Sünnet yolundan, veraset hadisini anlatın. Vesselam. (s)

MEKTUP 66 **5 Sefer 1330**

"Hz. Ali (a.s) Peygamber'in (s.a.a) varisidir. "

Hiç şüphe yok ki, Resulullah (s.a.a) diğer bütün Nebilerin vasiilerine hikmetlerinden ne derece miras bırakmışsa kendileri de Hz.Ali'ye ilim ve hikmetlerinden o kadar bırakmıştır. Bunun için demiştir ki (s.a.a): **"Ben ilmin şehriyim, Ali de onun kapısıdır.İlim kazanmak isteyen kapıya yönelsin. "**

Keza demiştir ki: (s.a.a): **"Ali ilmimin kapısıdır ve benden sonra ümmetime peygamberliğini izah edecek olandır. Onu sevmek iman, buğzu ise nifaktır. "**

Yine ona bir seferinde şöyle der (s.a.a): **"Sen benim kardeşim ve varisimsin. Senden neyi miras alacağım?" diye sor- duğunda ise "Benden önceki Enbiyanın miras olarak bıraktıklarının aynısını" der...(1)**

Bureyde'nin hadisinde, Hz. Ali'nin varisi olduğuna dair kendisinin (s.a.a) koyduğu nas açıktır.(2) Ayrıca: "Dar" hadisi sizi tatmin edecek mahiyettedir. Zira Hz. Ali (as) Peygamber (s.a.a) hayattayken de: **"Allah'a yemin ederim ki, Ben onun kardeşi, amcasının oğlu ve ilminin varisiyim. Kim onun üzerinde benden daha çok hak sahibidir" derdi..." (3)**

Ona bir defa: "Amcan varken (Abbas amcası) nasıl amcanın oğlunun varisi oluyorsun?" diye sordular. Şöyle cevap verdi: "Resulullah (s. a. a) bir gün Abdulmuttalib oğullarını evine davet etti, hepsi de akrabaları idi. Onlara yemek verdi, hepsi doyaya yedi, fakat yemek hiç eksilmedi. Onlara şöyle hitap etti: "Ey Abdulmuttalib oğulları! İnsanlara umumi, size ise hususi olarak gönderildim. Hanginiz benim kardeşim, sahibim ve varisim olmak şartıyla bana biat eder?" Hiç kimse kalkıp ben demedi. O günler de ben hepsinden daha küçük yaşıyordum. Ayağa kalkıp "Ben olurum ya Resulullah!" dedim. Bana otur dedi ve sözlerini üç kere tekrarladı, fakat yine kimse kalkmadı, her seferinde kalkıp: "Ben olurum" diyordum. Üçüncüsünde elini elime vurarak: **"Benim kardeşim, sahibim ve varisim sensin"** dedi. işte onun için amcamın oğlunun mirası, amcam sağ olsa bile bana düşmektedir. " (4)

Hakim Müstedrek'inde (5), Zehebi de Telhis'inde, katiyetle doğru olduğunu beyan ettikten sonra şu hadisi ihraç ederler: Kusem b. Abbas'a sorarlar: **"Nasıl Ali Resulullah'ın varisi oluyor da siz olamıyorsunuz?" Şöyle cevap verir: "Çünkü o, hepimizden önce peşinden koşan ve hepimizden fazla ona yapışandır."**

Biz de diyoruz ki: Halk Hz.Ali'nin Resulullah'ın varisi olduğunu biliyordu, fakat bu verasetin kendisine has olduğunun nedenini bilmiyorlardı. Onun için bazen Hz.Ali'ye (as) bazen de Kusem'e sorma ihtiyacını duymuşlar ve duyduğunuz cevabı almışlardır... Hakim, Kusem'in hadisini ihraç ettikten sonra şöyle der: Bana, kadıların kadısı Ebu'l Hasan Muhammed el-Haşimi dedi ki: Ebu Ömer el-Kadi'den duydum, o da İsmail b. İshak el-Kadi'den Kusem'in dedikleri zikredilince şöyle dediğini duyduğunu söyler: Miras, ya neseple veya velayetle olur. İlim ehli arasında bu hususta hilaf yoktur. Herkesçe bilinmektedir ki ilimde

Peygamber (s.a.a) varisi Hz. Ali (as) olmuştur.
Zira bu hususta haberler mütevatirdir. Bilhassa Ehl-i Beyt kanalıyla gelen hadislerin hesabı yoktur. Nitekim vasiyetinin açık nasları bize yeter de artar.
Vesselam. (ş)

DİPNOT

1-32. mektupta zikretmiştik.

2-68. mektuba tekrar bakabilirsiniz

3-Bu sözler aynen Hz. Ali'ye (as) ait olduğu sabittir. Hakim, Müstedrek'te, sahih bir senetle, Buhari ve Müslim'e uymak şartıyla ihrac etmiştir (c. 3 s. 126). Aynı zamanda Zehebi de Telhis'inde olduğunu itiraf etmiştir.

4-Bu hadis sabit ve yaygındır; bir çok kişi ihraç etmiştir; Bunlardan: Ziyaeddin el-Makdisi, İbn-i Carir ve Nesai, Nesai Hasaisi Aleviyye'nin (s. 18'ine bakın.) Ayrıca Kenz'ul Ummal'ın 6155. hadisi olup (c. 6 s. 408)'de mevcuttur... Keza İbn-i Ebi'l Hadid Tabari'den nakletmiş ve Nehc'ul'de (c. 3 s. 255) mevcuttur... Aynı zamanda imam Ahmed'in Müsned'inin (c. 1, s. 159) bakarsanız, hadisi olduğu gibi görürsünüz. .

5-(c. 3 s. 125)'te. İbn-i Ebu Şeyba'dan ihraç eder, ayrıca Kenz'ul Ummal 'da da mevcuttur.

MEKTUP 67 6 Sefer 1330

Vasiyetten Bahsetmek

Ehl-i Sünnet Ali'ye (as) yapılan vasiyeti bilmezler; hatta hiç bir nassını araştırmış değiller. Lütfedip izah ederseniz memnun olurum. Vesselam. (5)

MEKTUP 68 9 Sefer 1330

Vasiyetin Nasları

1- **Vasiyetin nasları**, taharet sembolü Ehl-i Beyt tarafından gayet mütevatirdir. Gerçi 20. mektupta başkalarının yolundan gelen hadisler de sizi tatmin edecek mahiyettedir. Nitekim orada duyduğunuz gibi Peygamber (s.a.a): **"Bu benim kardeşim ve vasimdir, içinizde halifemdir, onun sözünü dinleyin ve ona itaat edin"** sözlerini defalarca tekrar etmiştir.

Muhammed b. Hamid Razi, Bureyde'ye dayandırdığı bir hadiste Resulullah'ın (s.a.a) şu hadisini tahrir eder: **"Her Peygamberin bir vasisi vardır, benim vasim ve varisim Ali b. Ebu Talip'tir. "**

Tabarani de Kebiri'nde, Selman-i Farisi'ye dayandırarak şu hadisi tahrir eder: Resulullah (s.a.a) dedi ki: **"Benim vasim, sır yerim ve benden sonra bırakacağım hayırlı olup, borcumu ödeyecek olan kişi, Ali b. Ebi Talip'tir."** Bu nas onun, vasisi ve ondan sonra insanların en faziletlisi olduğunu içerdiği gibi, halifelğine de delalet ettiği, aklı başında olan herkesçe gizlenmeyen hakikattir.

Ebü Nuaym, Enes'ten şöyle tahrir eder: Resulullah (s.a.a) bana dedi ki: **"Ey Enes! Bu kapıdan ilk girecek olan mutlakilerin imamı, Müslümanların efendisi, vasilerin sonuncusu ve yüzü Pak, alnı açıkların kumandanıdır."** Enes diyor ki: O anda Ali geldi ve Resulullah (s.a.a) onu görünce sevinçle ayağa

kalktı ve Onu kucaklayarak dedi ki: **"Sen benim yerime tediye edeceksin ve benim sesimi onlara duyuracaksın ve onlara üzerinde ihtilafa düştükleri meseleleri izah edeceksin."**

Tabarani Kebir'inde Ebu Eyyüb Ensari'ye isnaden şu hadi-

219

tahric eder: Resulullah (s.a.a) Fatıma'ya dedi ki: **"Ya Fatıma! Bilmez misin ki, Cenabı Allah yeryüzündeki insanlara bakarak onların arasından babanı seçti ve onu peygamber ilan etti. İkinci defa baktı ve kocanı seçerek seni onunla evlendirmem ve onu vasi kabul etmem için bana vahiy indirdi."**

Bakın! Cenabı Allah nasıl bütün yeryüzündeki insanların arasından Peygamberi seçtikten sonra, nasıl vasiyi de seçiyor, zira vasinin de seçilişi aynı usul ve kaide üzerine gerçekleşiyor. Ve bakın! Nasıl Cenabı Allah onu kızıyla evlendirmesi ve onu vasisi yapması için vahiy indiriyor.

Ve de düşünün! Daha önceki peygamberlerin halifeleri vasilerinden başkaları olmuş mudur? Allah'ın seçkin kulunu ve peygamberlerin efendisinin vasisini tehir edip ona başkalarını takdim etmek caiz midir? Aynı zamanda herhangi bir kimsenin onun üzerinde hüküm sahibi olmaya ve onu sıradan bir insan gibi tasarrufu altında görmeye yetkili midir? Allah'ın seçtiği bir kimse, bizim seçtiğimiz bir kimseye itaat etmesinin vacip olmasını mantığa sığdırmak mümkün müdür? Ayrıca nasıl onu Allah ve Resulü seçer de biz kalkıp başkasını seçeriz? Allah ve Resulüne karşı isyan edenler apaçık dalalete sapmış olurlar. Rivayetler şunda müttefiktir ki, nifak ve haset ehli Peygamber'in (s.a.a) kendisinden bir parça olan Zehra'yı (as) Ali (as) ile evlendireceğini hanımları kıskanırlar ve derler ki: "Bu öyle bir imtiyazdır ki, yarın Ali buna nail olursa fazileti meydana çıkar ve ona artık kimse yetişmez," söylemekle de kalmazlar vazgeçirmek için Fatıma'ya karılarını gönderdiler, ona söyleklerinden biri de şu: "Ali fakirdir, onun hiçbir şeyi yoktur" Fatıma (as) ise onların oyununu ve kocalarının kötü maksadını anlamış, Allah ve Resulü'nün (saa) istediği gerçekleşince Emir-El Müminin, düşmanlarını kahredecek faziletlerini izhar etmek ister, babasına: **"Ya Resulullah beni hiç malı olmayan bir fakirle evlendirdin."** der. Bunun üzerine Resulullah (s.a.a) kendisine daha önce ettiğimiz ve duyduğunuz şekilde cevap verir.

Hatib'in İbn-i Abbas'a isnat ettiği muteber bir hadis de şöyle: Peygamber (s.a.a) Fatıma'yı (as) Ali (as) ile evlendirdince dedi ki: "Ya Resulullah! Beni hiçbir şeyi olmayan fakir biriyle evlendirdin..." Peygamber (s.a.a) ona şu cevabı verdi: **"Cenabı Allah yeryüzündeki insanlardan iki kişi seçti, biri baban diğeri koçan, buna razı değil misin?"**(2)

Hakim de Müstedrek'inde Süreye b. Yunus yoluyla Ebü Hüreyre'ye dayandırdığı buna benzer bir hadis tahric eder.

Kısacası Resulullah (s.a.a) "Kadınların hanımı" olan kerimesine, her acı bir durumla karşılaştığında, Allah kendisine ihsan ettiği nimeti hatırlatırdı. Zira onu ümmetinin en faziletlisiyle evlendirmişti. Bu da ona bütün acıları unutturacak en büyük teselli idi. İmam Ahmed'in Müsned'inde (c. 5 s. 26) Ma'kal b. Yesar'dan bu hususta tahric ettiği şu hadisi sizi tatmin edecek en büyük şahittir: Nebi (s.a.a) Fatıma'nın (as) hasta olduğunu duymuş ve onu görmeye gitmişti. Ona sorar:

Kendini nasıl hissediyorsun? Fatıma "Vallahi müzminleştii..." Peygamber (s.a.a) onu: **"Seni ümmetimin Müslümanlıktaki en kıdemlisi, ilimde en zengini; akıl ve sabırda en büyüğü ile evlendirdim, buna razı değil misin?"** der. Bu husustaki haberler çoktur, mektubumuzda hepsine yer vermek imkansız. Vesselam. (§)

DİPNOT

- 1- İbn-i Ebi Hatim, Enes'ten şu hadisi tahric eder: Ebu Bekir ve Ömer Resulullah'a (s.a.a) gelip Fatıma'yı istediler, susup onlara hiç bir cevapta bulunmadı. Ali'ye gidip istemesi için tembihte bulunurlar. Bu hadisi bir çok kişi nakil ve tahric etmiştir.
- 2- Bu hadis, aynı söz ve senediyle Kenz'de mevcut olup 5992. hadistir.

MEKTUP 69 10 Sefer 1330

Vasiyeti İnkâr Edenlerin Hucceti

Ehl-i Sünnet ve Cemaat vasiyeti inkar ederler, bu husustaki hüccetleri ise Buhari'nin Esved'den rivayet ettiği şu hadistirtir: "Ayşe'nin huzurunda, Peygamber (s.a.a) Ali'ye vasiyette bulunduğu zikredilince Ayşe şöyle der: (1) Kim diyor onu? Peygamber'i (s.a.a) son nefesinde ben göğsüme dayamıştım. Leğen ve ibrik istedi ve o anda gevşeyip öldü; Ali 'ye vasiyette bulunduyorsa ben nasıl hissetmedim." (2)

Buhari Sahih'inde bir çok yoldan tahric ettiği bir hadiste, Ayşe'nin hep şöyle dediğini rivayet ediyor:

"Resulullah (s.a.a) benim çenem ve boynum arasında öldü." Çoğu zaman da: Göğsüm ve boynum arasında öldü. Eğer vasiyete benzer bir şey söylemiş olsaydı haberim olurdu." Müslim'in Sahihi'nde ise Ayşe'den şöyle bir hadis var. Orada şöyle diyor: "Resulullah (s.a.a) ne bir dinar, ne bir dirhem, ne bir koyun, ne bir deve hiçbir şey bırakmadı, hiç bir vasiyette de bulunmadı..." Yine her iki Sahih'te Musraf oğlu Talha'dan şu hadis önemli diyor ki: Abdullah bin Ebu Evfa'ya sordum: Peygamber (s.a.a) herhangi bir vasiyette bulunmuş muydu? "Hayır" dedi... "Peki nasıl daha önce halka vasiyette bulunuyor da daha sonra neden vazgeçiyor?" diye sorduğumda dedi ki: "Kur'an-ı tavsiye etti" Bu hadisler iki sahih'te sabit olduğundan sizin yazdığınız hadislerden daha doğru olsa gerek, böyle olunca da elbette ki önce onun üzerinde durmak gerekiyor. Vesselam. (s)

DİPNOT

- 1- Bu hadisi Buhari, Sahih'inin Vasaya kitabında (c. 2 s. 73) ve yine Sahih'inin (c. 3 s. 564) Peygamber'in (s.a.a) hastalığı babında tahric etmiştir.

2- İmam Sendi, Nesai Sünen'inde bu hadise şöyle bir yorum yapmıştır. "Bu demek değildir ki, daha önce hiç vasiyette bulunmamış veyahut bulunmadan aniden ölmüştür. Zira kendisi (s.a.a) henüz hastalanmadan ölümünün yaklaştığını biliyordu..." Bu sözlerin üzerinde durursanız, ne kadar yerinde olduğunu anlarsınız.

MEKTUP 70 11 Sefer 1330

- 1- Vasiyeti inkar etmek mümkün değil.
- 2- Onu inkar etmeye çalışanların nedeni.
- 3- İnkarda bulunanların rivayet ettikleri hadisler hüccetsizdir.
- 4- Akıl ve vicdan, onun doğru olduğuna hükmeder.

1- Peygamber'in (s.a.a) Hz. Ali'ye yaptığı vasiyeti inkar etmek mümkün değil, zira onu ilim ve hikmetinin varisi yaptıktan sonra, cenazesinin yıkama, hazırlama ve defnetme işini (1) kendisine tavsiye ettiği bilinmekte olup, borcunu ödemesini,(2) vaatlerini yerine getirmesini, insanlara ihtilafa düştükleri meseleleri,hüküm ve şeriat yoluyla kendilerine açıklamasını hep kendisine bırakmıştır. Ayrıca kendisinden sonra ümmetin velisi, onun kardeşi olduğunu ve yine çocuklarının babası,(3) veziri, (4) vasisi ve ilim şehrinin kapısı, hikmet evinin kapısı ve bu ümmetin kurtuluş gemisi onun olduğunu defalarca ilan etmiştir. Bundan başka, onu sevenin Allah'ı ve Resulünü sevdiğini, ona buğz edenin de Allah ve Resulüne buğz ettiğini, ona sadakatte bulunan onlara, eziyet eden, yine onlara eziyet etmiş ve söven de onlara sövmüş olacağını tekrar, tekrar söylemedi mi? Bilhassa onun Kur'an'ın derecesinde ve (5) Harun'un Musa'ya yakınlığı menzilesinde olduğunu açıkça söylediği malumdur.

Hatta, başının bedeninden yakınlığı derecesinde kendisine yakın, hatta ve hatta nefsi derecesinde olduğunu söylemiştir.

Arafat günü "**Benim yenme ancak Ali tediye edebilir**" demesi sizi tatmin etmesi gerekir sanırım.. Kısacası ancak bir vasiye yakışacak hatta ancak peygamberi temsil edecek bir şahsiyete mahsus söylenmiş bu sözlerin örnekleri çoktur.

Şu halde nasıl, nereden ve ne zaman, akıllı olan bir kimse,

224

bütün bunlardan sonra onun vasiyetini unuttur ve ayrı bir maksat yoksa, nasıl bunu inatla inkar etmeğe çalışır? Acaba vasiyet, şu bahsi geçen şeylerden başka bir şey midir?

2- Fakat dört mezhebe tabi olanlar bu vasiyetleri üç imamın/halifenin hilafetiyle birleşmeyeceğini zannedip inkar ettiler.

3- Buhari'nin Talha b. Musraf'tan rivayet ettiği hadiste bize karşı herhangi bir hüccetleri olduğunu kabul etmiyoruz. Buhari, Talha b. Musraf'ın şöyle dediğini rivayet etmiş: "Abdullah b. Ebi Evfa'ya sordum: Peygamber (s.a.a) vasiyette bulunmuş mu? "Hayır" dedi. Dedim ki: "Nasıl daha önce vasiyet eder de sonra terk eder?" dedi ki: "Allah'ın kitabını tavsiye etti." Bu hadis bizce sabit değildir. Zira onu, siyaset ve sultanın icaplarından sayıyoruz. **Hal ne olursa olsun, Ehl-i Beyt'in Sahihleri vasiyet hadisleri ile mütevatir vaziyettedir. Ona muarız olanları alıp du- vara çalmak gerekir.**

4- Nitekim vasiyet meselesi, akıl ve vicdan hükmü ile sabit olduktan sonra, herhangi bir kanıtı ihtiyaç yoktur. Şair ne demiş: "**Bir şey uzayıp büyürse, başka bir şeye ihtiyaç duymadan kendine mahsus olan yeri doldurur ve belli eder. Güneş ışığına bu ışıktır deyip vasıflandırmak ise, batıl ve manasızdır.**"

Buhari'nin, İbn-i Ebi Evfa'dan. "Peygamber (s.a.a) Allah'ın Kitabını tavsiye etti"

mealindeki rivayeti, doğru fakat eksiktir. Zira Peygamber (s.a.a) iki **"Sekaleyn"** (iki değeri biçilemez şeyi) tavsiye etmişti. Hatta ümmetine, onlara tutunmazlarsa dalaletle düşeceklerini hatırlatmış ve onlar havuzun başında kendisiyle buluşuncaya dek birbirlerinden ayrılmayacaklarına dair haber vermiştir. Sahihlerimiz, pak soy yolundan gelen hadislerle dolu ve mütevatirdir. Ayrıca başkalarının yolundan da doğru olduğuna inanıp 8. ve 54. mektupta getirmiş olduğumuz hadisler sizi tatmin edecek mahiyettedir. Vesselam.(ş)

225

DİPNOT

1- İbn-i Sa'd Tabakat'ın c. 2 s. 61'de Hz. Ali'den şu hadisi tahrir eder:

Peygamber'in (s.a.a) cenazesini benden başka kimsenin yıkamasını vasiyet etti. İbn-i Neccar da benzerini tahrir eder, ayrıca Kenz'de de zikredilmiştir. Yine Hakim Müstedrek'inde, Zehebi Telhis'inde Ebu Davut, İbn-i Ebu Şeybe, Beyhaki, hepsi de aynı hadisi veya benzerini tahrir etmişlerdir, İbn-i Abdülbirr İstiab 'ında, Hakim de Müstedrek'inde İbn-i Abbas'tan şu hadisi tahrir eder:

"Ali'nin dört fazileti vardı ki, bunlar başkasına nasip olmamıştır; birincisi: Peygamberle ilk namaz kılması, ikincisi: Her savaşta, sancağını ona vermesi, üçüncüsü: Başkaları Peygamberi bırakıp kaçtıkları zaman 'Yanından ayrılmaması, dördüncüsü: Peygamber'i (s.a.a) yıkayıp defnetmesi: Peygamber (s.a.a) kerevetinin üzerine konulup namazını kılmak istediklerinde Hz. Ali dedi ki: O sağken imamınız olduğu gibi, ölüyken de imamınızdır... Bunun üzerine halk, bölük, bölük girerek, sıra, sıra, fakat imamsız namazını kılıp tekbir getirirken Ali başının uçunda şöyle diyordu: "Selam sana ve Allah 'ın rahmeti ve bereketi sana ey Nebi... Ey Cenabı Allah! Hepimiz şahadet ediyö- ruz ki ona tenzil ettiklerini tebliğ etti, ümmetine nasihatte bulundu, Allah'ın yolunda onun dinini üstün ve aziz hale getirinceye kadar cihatta bulundu. Ey Ulu Allah! Bizleri ona tenzil ettiklerine tabi kıl. Ve bizleri onun üzerine sabit eyle... Ve sonunda bizi onunla birleştir ya Rabbi.. "

O bunları söylerken halk bir ağızdan amin diyordu. Bütün bu irat ettiklerimizi İbn-i Sa'd Tabakat'ında zikretmiş ve ayrıca demiştir ki:

Onun yanına ilk giren Haşımoğulları, sonra Muhacirin, yan yana durup beş kere tekbir getirdiler. " Bu husustaki haberler oldukça mütevatirdir. Tabarani, İbn-i Merduveyh, Deylemi, Bezzaz, Ahmed b. Hanbel ve daha birçok inanılır şahsiyet.

3-Çocuklarının babası olduğu vicdanen malumdur. Zira demiştir ki (s.a.a): **"Ya Ali! Sen benim kardeşim ve çocuklarımla babasımsın."** Bu husustaki hadisi Ebu Ya'la, Ahmed b. Hanbel, Kenz'de mevcut olduğu gibi tahrir etmişlerdir. Tabarani, Hakim ve daha bir çoğu rivayet ederler.

4-Veziri olduğuna dair hadisler de çoktur ve mütevatirdir. İmam Busiri bu husustaki "Hamza" kafiyesi şiiirinde açıkça beyan etmiştir.

5-Bu husustaki hadisler Mektup 26, 28, 30 ve 32 de zikredilmiştir

**Müminlerin Anasının Hadisine Sırt Çevirmenizin Sebebi Nedir?
Halbuki O Peygamber'in (s.a.a) En Faziletli Zevcesi İdi.**

Neden -Allah sizi affetsin- Ümm'ül Müminin ve Peygamberin (s.a.a) en faziletli zevcesine sırt çevirip, onun hadislerini önemsemediniz. Oysa onun sözü hakikat ve hükmü adalettir. Mafatih görüşünüz başka olabilir. Lütfen izah edin, tahkik edelim. Vesselam. (s)

- 1- Peygamber'in (s.a.a) en faziletli zevcesi değildir.**
- 2- Onların en faziletlisi Hz. Hatice'dir.**
- 3- Hadisinden yüz çevirmenin sebebine kısaca işaret etmek.**

1- Ayşe'nin kendine göre fazileti ve derecesi vardır, fakat Peygamber (s.a.a) zevcelerinin en faziletlisi değildir. En faziletli olanamaz, zira şu hadis bizzat kendisinden nakledilir. Diyor ki: **"Bir gün Peygamber (s.a.a) Hatice'nin bahsini etmişti, ben hakkında konuşarak dedim ki: Allah sana daha iyisini verdi, o ihtiyar bir kadından başka neydi ki?"**

Cevabı şu idi: **"Bana daha iyisini vermedi. Herkes beni küfürle karşılarken o iman etti, herkes beni yalanlarken o bana inandı ve herkes beni her şeyinden mahrum ederken, o beni malına ortak etti ve Allah bana kendisiinden çocuk ihsan edip diğerlerinin çocuklarından mahrum etti"** Ve Ayşe'nin şöyle de-

26

227

diği rivayet edilir: "Resulullah (s.a.a) Hatice'yi zikretmeden hemen hemen evden çıktığı olmazdı. Bir gün yine zikredip onu methetmeye başladı. Bu sefer kıskançlığımı yenemeyip dedim ki: **"O, kocakarıdan başka ne idi ki? Cenabı Allah sana ondan daha iyi zevceler ihsan etti."** Peygamber (s.a.a) bu sözlerime o kadar kızdı ki, başının ön kısmındaki saçlarının dahi titrediğini fark ettim. Ve dedi ki: **"Yok vallahi. Cenabı Allah bana ondan daha iyisini vermedi. O, herkes küfre devam ederken bana man etti, beni herkes yalanlarken o inandı, beni herkes her şeyden mahrum ederken, o beni malına ortak etti ve Cenabı Allah bana ondan verdiği çocukları, başka kadınlardan mahrum etti."**

2- Peygamber'in (s.a.a) en faziletli hanımı, Hatice'tül Kübra'dır. O, bu ümmetin Sıddıkasıdır. Zira Allah'a ilk iman eden hanım olup, kitabına ilk inanan ve Peygamber'in dertlerine ilk ortak olan hanım yine kendisidir. Nitekim Cenab-ı Allah, kendisine cennette kargıdan bir ev bahsettiğini, Peygamber'in (s.a.a) ona müjdelemesi için vahiy indirmiştir. (2) Ve onun başkalarından üstün olduğunu şu nassıyla belirtmiştir: **"Cennet kadınlarının en üstünü: Huveyled kızı Hatice, Muhammed kızı Fatıma, Firavun'un karısı Asiye ve İsa Peygamberin (as)**

annesini Meryem'dir... "

Bu manadaki naslar çok olduğı gibi hepsi de doğru ve sabittir. Ayrıca Ayşe, Müminlerin diğer annelerinden daha faziletli değildir. Zira belli başlı sünenler ve tarihi eserler onun daha üstün olduğunu kabul etmiyor. Ama belki o kendini daha üstün görüyordu. Fakat Resulullah (s.a.a) bu görüşünü onaylamıyordu. Bunun kanıtı, Ümmül Müminin Safiye binti Huveyled ile vuku bulan şu hadisedir: Bir gün Resulullah (s.a.a) Safiye'nin yanına gittiğinde ağladığını görmüş, ona neden ağladığını sorunca: " Ayşe ve Hafsa'nın hakaret ettiklerini ve biz Safiye'den daha üstünüz dediklerini duydum" demiş. Resulullah (s.a.a), O'na: "Onlara, benim babam Harun, amcam Musa, kocam ise Muhammed'tir, siz hangi sılatla benden üstün oluyorsunuz, diyemedin mi?" diye buyurmuş, Ayşe'nin, hareketlerini takip eden her şahıs, aynen bizim dediğimiz gibi olduğunu görür.

3- Onun vasiyet hakkındaki hadisine sırt çevirmemizin nedeni ise, o hadisin hüccet olmayışıdır. Bu husustaki tafsilatı da benden istemeyin. Vesselam. (ş)

DİPNOT

1- Bu hadis ve sonraki, Sünenlerin mütevatir hadislerindendir , İstiab kitabına bakın, aynen yazdığımız şekilde görürsünüz. Ayrıca Buhari ve Müslim yazdığımızı daha yakın bir ifadeyle tahrir etmişlerdir.

2- Bu hadisi de Buhari Sahih'i'nin (c. 3 s. 175) Kadınların kıskançlığı babında tahrir etmiştir.

3-Tirmizi tahrir ettiği gibi, İbn-i Abdulberr İstiab'ında, İbn-i Hacer el-İstiab'da ve daha başkaları irat etmişlerdir.

MEKTUP 73 13 Sefer 1330

Hadisine Sırt Çevirmenin Sebebi Hakkında Tafsilat İstemek.

Siz, aldatan veya kandıran yahut dışı başka içi başka kimselerden olmadığınız gibi başkalarına çamur atacak kimselerden asla değilsiniz. Bendeniz de Allah'a şükürler olsun, ayıpları açıklamayan, kimsenin hakkında bulunmayan ve hata arayıp, mahremiyetlerin peşine düşmeyenlerdenim. Ancak aradığım şeyin peşini bırakmadan takip ederim. Sizden istediğim tafsilattan vazgeçmem mümkün değil. Şu halde bana mutlaka, izahatta bulunmanız gerekir. Lütfen hiç çekinmeden açıklayın. Bu hususta size karşı vesilem ancak Cenabı Allah'ın, "**İndirdiğimiz apaçık ve doğru yolu gösteren ayetleri, gizleyenler...**" (Bakara 159).

Vesselam. (s)

229

MEKTUP 74 15 Sefer 1330

1- Onun hadisine sırt çevirmenin nedeninin tafsilatı.

2- Vasiyetin gerçek olduğuna akıl hükmeder.

3- Peygamber'in (s.a.a) göğsünün üzerinde vefat ettiğini iddia etmesi

1- Hiç bir mazeret kabul etmeyip beni tafsilata mecbur ettiniz. Oysa her şeyin buradan kaynaklandığını bildiğiniz için bundan vazgeçebilirdiniz. Evet her şey buradan kaynaklanıyor, vasiyetin ve açık nasların suikasta uğradığı yer de burasıdır. Aynı zamanda veraset, Hums (beşte bir) "Nihle" (karşılıksız verilen şey)'in de mahvolduğu yer, yine burasıdır ve fitne buradan kopmuştur, evet buradan, buradan.(1) Zira Emir-El Müminin Hz.Ali'nin (as) harbine kalktığı zaman nice mesafeler kat etmiş ve onun mülkünü elinden alıp devletini lağvetmek gayesini güderek nice askeri kuvvetleri arkasından sürüklemiştir. Şair diyor ki: **"Olanlar olmuştur, onları zikretmek istemiyorum. Siz yine iyimser olup, hayırlı olduğunu tahmin edin ve gerisini sormayın."**

Hz. Ali'ye edilen vasiyeti, onun sözünü hüccet sayıp nefyetmeye kalkışmak herhangi bir insaf sahibinden beklenemez. Çünkü en büyük hasımlarından biriydi. Zira Hz. Ali'ye (as) karşı duruşu, sadece bir defa değil ki... Vasiyeti inkar etmek, "Küçük Cemel" ve "Büyük Cemel" vakası kadar önemli değildir herhalde...ki, bu ikisinde de onun neler gizleyip sakladığı açığa çıktığı gibi, Peygamber'in vasisine karşı çıkmadan evvel ve ondan sonra ölünceye kadar hangi haleti ruhiyeye sahip olduğu belli olmuştu. Zira ölümünü duyduğu zaman Allah'a şükür etmek mahiyetinde secde edip, meali şöyle olan bir beyt'i terennüm etmiştir: **"Asasını yere bırakıp istikrara kavuştu. Seferden dönüp, huzur ve sevince kavuşan yolcu gibi. "**

İsterseniz size onun hadisinden bir örnek vereyim de gayesinin ne kadar uzaklarda olduğunu görün (2) **"Resülullah'ın (s.a.a) hastalığı ağırlaştığında, dışarıya çıkmak isteyince, kollarına iki kişi girdi; Amcası Abbas ve biri daha."** Bu hadisi anlatan, Ubeyd b. Abdullah b. Utbe b. Mes'ud, diyor ki: Ayşe'nin bu sözlerini, Abdullah b. Abbas'a anlattım bana: **O ikinci şahıs kimdi biliyor musun? dedi. Ben: Hayır deyince O Ali idi, Ayşe' nin gönlü ondan hoşnut değil dedi. "(3)**

Size soruyorum: Hiç hoşlanmadığı halde Peygamber'in koltuğuna girenlerin birini bildiği halde adını söylemekten kaçınan bir kimsenin, Peygamber (s.a.a) ona vasiyet ettiğini nasıl söyleyebilir? imam Ahmet Müsned'inde (c. 6 s. 113) Ayşe'nin hadisinden Ata bin Yesar'dan şöyle bir hadis tahrir eder:

"Adamın biri Ayşe'nin yanında Ali ve Ammar'ın aleyhinde konuştu. Ayşe ona dedi ki: Ali için sana bir şey diyemem ama Ammar için Resulullah'ın (s.a.a) şöyle dediğini duydum:

"Ammar'dan iki yoldan birini seçmesi istendiği zaman mutlaka daha doğru olanını seçer. "

Vay Vay... Müminlerin anası, Peygamber (s.a.a), Ammar hakkında böyle söylediği için, onun aleyhinde konuşulmaktan korkuyor da, Peygamberin (s.a.a) kardeşi, Harun'u, ilim şehrinin kapısı, Allah ve Resulü'nün en çok sevdiği, insanların ilk Müslüman olanı, en kıdemli mümin ve en alimi olan Hz. Ali (as) aleyhinde bulunmaktan korkmuyor... Vay, sanki Hz. Ali'nin (as) Cenabı Allah'ın yanındaki derecesini, Peygamberin (s.a.a) kalbindeki yerini, islam'daki cihadını ve makamını hiç bilmiyor ve sanki Allah'ın Kitabı ve Peygamber'in sünnetinde, onu Am- mar'ın derecesinde gösterecek hiçbirşey görmemiş ve duymamıştır. Vallahi doğrusu onun bu sözlerine benim aklım ermedi. Ne diyor? Peygamberi

(s.a.a) son nefesinde ben göğsüme dayamıştım, leğen ve ibrik istedi ve o anda gevşeyip öldü. Ali'ye nasıl vasiyette bulundu da ben hissetmedim. Bu sözlerinin hangi yönü üzerinde konuşayım, ben de bilmiyorum, zira birçok yönden tahlili gerek.

231

Keşke onun vafettiği şekilde ölümünün, (Ona annem babam feda olsun) vasiyet edemeyeceğine bir delil teşkil edeceğini bir bilen olsa. Acaba o vasiyetin ancak ölüm esnasında olabileceğini mi zannediyor? Asla! Sadece bu kimin tarafından olursa olsun hakikate karşı durma inadıdır. Cenabı Allah Kitanda buyuruyor ki: **"Sizden birinize ölüm alametleri belirlediği zaman geriye kıymetli bir şey bırakacaksa, vasiyet farz kılındı."**

Acaba Ümmül Müminin, Peygamberi (s.a.a) Allah'ın kitabına ıhalefet edecek bir kimse mi görüyordu? Haşa, maazallah! Aksine onun, kitabının izinden yürüdüğünü, her süresini takip ettiğini, onun emirleri ve nehiyleriyle ibadet etmeğe kendini adadığını çok iyi biliyordu. Hatta onun şu sözlerini kulaklarıyla duyduğundan hiç şüphem yok:(4) **"Hiç bir Müslümanın yanında yazılı bir vasiyet bulundurmadan iki gece geçirmeye hakkı yoktur. "** Veya buna benzer sözlerini duymamış olmasına imkan yok; zira Peygamber (s.a.a) vasiyeti şiddetle emretmiştir. Zira ne kendisine, ne kendisinden başka bir peygambere -hepsine selat ve selam olsun- her hangi bir şeyi emredip, onun aksini yapmak caiz değildir. Kaldı ki Cenabı Allah da böyle peygamberleri insanlara mürşit olarak göndermekten de münezzehtir.

Müslim'in Ayşe'den rivayet ettiği şu hadis ise: **"Peygamber (s.a.a) geriye ne bir dinar, ne bir dirhem, ne bir koyun,, ne bir deve bıraktı. Hiç bir vasiyette de bulunmadı."** Peygamber'in (s.a.a) kati surette hiç bir şey bırakmadığını veya onun geriye bırakacak her şeyden yoksun, vasiyet edeceği çok şeyler vardı (5) Bir kere zimmetin de bir sürü borç, kefalet ve emanetler vardı. Aynı zamanda kendi borcunu ödeyecek hatta biraz da varislerine artacak kadar mülkü vardı. Bunun delili Fatıma'nın (a.s) miras isteminde bulunması.(6)

2- Ayrıca Resulullah (s.a.a) vasiyeti icap ettirecek öyle şeyler bıraktı ki, onların emsalini kainatta kimse bırakmamıştır. Bunların en önermişi, henüz doğuşunun ilk yıllarında olan Allah Teala'nın dinini bıraktı ki, bunun vasiyete, altın ve gümüşten, ev ve tarladan, ekin ve davardan daha çok ihtiyacı vardır.

Öyle ki ümmet top yekün onun dul ve yetimleri sayılıp, kendilerine bir vasi bırakmasına zaruret halindedirler. Çünkü o vasinin, onların dini ve dünyevi işlerini sevk ve idare etmesi gerekir ki Resülullah'ın (s.a.a) daha gelişme çağında olan Allah'ın dinini, esen yellere tevkil edip şeriatını koruyacak bir vasi tayin etmeden çeşitli fikir ve görüşlere emanet etmesi imkan ve ihtimal haricindedir.

Bilhassa vasiyette bulunması için kendisine vahiy geldikten sonra, maazallah Allah'ın emirlerini ihmal edip yerine getirmemesi hiç bir şekilde beklenemez. Vasiyeti inkar edenin şahitliğini akıl ve mantık kabul etmez, onu inkar eden ne kadar yüce olursa olsun. Resülullah (s.a.a) daha İslam'a davetin başlangıcında Hz. Ali'ye (a.s) vasiyette bulunmuştur.

Cenabı Allah: **"Aşiretini ve Yakınlarını herkesten önce İslam'a davet et ve**

uyar" ayetini indirdiğinden beri. (Mektup 20'de beyan etmiştik.) Ondan sonra da vasiyetini ona tekrarlamaktan hiç geri kalmamıştır. Bu kitabın birçok yerinde işaret ettiğimiz gibi bunu defalarca tekit etmiştir; hatta vefat edeceği saatte dahi vasiyetini yazılı olarak vurgulamak ve tevsik etmek için: **"Bana kağıt kalem getirin, size bir belge yazayım ki hiç bir zaman dalalete düşmemenizi sağlasın."**

Fakat yanında bulunan sahabeler ihtilafa düşerler, oysa Peygamber'in yanında tartışma caiz değildir. Hatta dediler ki: **"Peygamber sayıklıyor"**(7) **O anda Resulullah (s.a.a) bu kelimeyi söyleyenlerin yanında, böyle bir belgenin fitneye sebep olmaktan başka hiç bir tesiri olmayacağını anlar ve onlara: "Hepiniz dışarı çıkan "der ve daha önce yapmış olduğu sözlü vasiyetlerle iktifa eder.**

Nitekim yine de vefatının vuku bulduğu gün onlara Üç vasiyette bulundu: Hilafeti Ali'ye vermelerini. Müşriklerden gelen elçilere kendisinin yaptığı gibi izin verip karşılamalarını... Fakat o günkü sulta ve siyaset, birinci vasiyetin konuşulmasına müsaade etmedi. Hatta bazıları onu unuttuklarını iddia etti. **Buhari "Peygamber sayıklıyor" hadisinin sonunda: "Resulullah (s.a.a) vefatı anında üç şey tavsiye etti: Birincisi Müşriklerin Arap adasından ihraç edilmesini, ikincisi**

233

gelen elçi ve ziyaretçilere kendisini örnek alıp karşılamalarını, üçüncüsünü de unuttum" diye yazar.(8) Müslim de Sahih'inde, diğer Sünen sahipleri de aynı bahaneye başvururlar.

3- Ümm'ül Müminin'in, Resulullah'ın (s.a.a) göğsü üzerinde Allah'ına kavuştuğu iddiası ise, hakikate ters düşmektedir. Zira Resulullah (s.a.a), kardeşi Ali b. Ebi Talib'in göğsü üzerinde vefat ettiği, taharet sembolü Ehl-i Beyt'in doğru hükümleri ve Ehl-i Sünnetin bazı siyah hükümlerine göre sabittir. Vesselam.(9)

DİPNOT

1-Ehli sünnet sahihlerinin hükümleri bunu içeriyor. Buhari'nin "Sahih 'inde ki, "Peygamber'in hanımlarının evleri" babına bakın. (c. 2 s. 124)

2-Buhan'nin Sahih'inde "Peygamber'in hastalığı ve vefatı" babında (c. 3 s. 62) tahrir ettiklerinden.

3-Buhari "Ali'den gönlü hoş değil" cümlesini, her zamanki adeti gibi zikretmemiştir. Fakat Sünen sahiplerinin çoğu zikrederler. BunlaRIn arasında İbn-i Sa'ad da vardır. (Tabakat; c. -2 s. 29)

4-Buhari Sahihin "Vasaya" kitabında (c. 2 s. 10) tahrir ettiği gibi Müslim de Sahihi'nin "Vasiyet" kitabında (c. 2 s. 10) tahrir etmiştir.

5-Muammer Kutade'den şöyle rivayet ediyor: "Hz. Ali, Peygamberin (s.a.a) yerine, beş yüz bin dirhemi bulan bir miktar ödedi." (Kenz'ul Ummal; c. 4 s. 60 h. 117)

6-Buhari, Hayber vakası babının sonunda tahrir ettiği gibi (Sahih; c. 3 s. 37) Müslim'de Sahih'i'nin Cihat kitabında tahrir etmiştir, (c. 2 s.22)

7- Aynı sözlerle Buhari Sahih'inin Cihat kitabında tahrir etmiştir. (c. 2 s. 118) Keza Müslim Sahih'inde, Ahmed b. Hanbel de Müsned'in de ve daha birçok Sünen ve Müsnedler.

8-Sahih 'in (c. 2 s. 117) Cevdiz-ul Vafd babına bakabilirsiniz. 283

MEKTUP 75 17 Sefer 1330

- 1- Ümmül Müminin hadisinde hislerine kapılmaz.**
- 2- Güzellik ve çirkinlik, akılla ilgisi yönünden menfidir.**
- 3- Ümmül Müminin davasına ters düşenler hakkında konuşmak.**

1- Ümmül Müminin, (Müminler anasının) vasiyeti yok sayan (nefyeden) hadisi ile ilgili sözlerinizin üzerinde döndüğü eksen iki hususa dayanıyor. Birincisi: İmamla arasının iyi olmaması iddianıza göre onu vasiyeti nefyetmekten başka bir şey yapamamaya sürüklemiştir.

Buna cevabımız: Onun gidişatı, Resulullah (s.a.a)'den nakledeceği hadislerde, hislerine kapılmayacağını kanıtlar. Hatta bunlar, sevdiği biriyle ilgili olsun veya sevmediği biriyle, onun için aynıdır. Haşa, arzularına, mahkum olup Peygamber (s.a.a) hadislerini vaki olmadığı biçimde kendi isteğini hakikate tercih ederek nakletmiş olsun, bu imkansızdır.

2- İkincisi: Bu hadise inanmayı akıl reddeder. -Yine sizin iddianıza göre- Çünkü Resulullah'ın (s.a.a) henüz gelişme çağında olan yüce Allah'ın dinini ve daha yeni fitratlarında olan Allah Teala'nın kullarını idare edecek bir vasi tayin etmeden bırakıp gitmesi imkansız. Buna da cevabımız: Bu aklın ayırt ettiği güzellik ve çirkinlik üzerine kurulmuş bir şeydir. Ancak Ehl-i Sünnet bunu benimsemez. Onlarca akıl hiç bir şeyin çirkinliğine hükmedemeyeceği gibi... Güzellik ve çirkinlik hakkında, her hususta hüküm verecek olan sadece şeriattır. Şeriatın güzelleştirdiği her şey güzeldir, çirkinleştirdiği her şey de mutlaka çirkindir. Aklın bu hususta katıyetle bir rolü tesiri yoktur.

3- 74. mektubun sonunda Ümmül Müminin, (Müminler

235

anasının) "Peygamber (s.a.a) kucağında vefat etti" davasına muarız olan hususlara değinmenize gelince: Biz Ehl-i Sünnet ,yolundan buna muarız herhangi bir hadis tanımıyoruz, sizin bildiğiniz varsa onu takdim lütfunda bulunun. Vesselam. (s)

MEKTUP 76 19 Sefer 1330

- 1- Hislerine kapılması.**
- 2- Güzellik ve çirkinliğin akılca da tespit edileceği.**
- 3- Müminlerin anasının davasına muarız olan siyahlar.**
- 4- Ümmü Seleme'nin hadisinin onun hadisine tercih edileceği.**

1- Birinci meseleye karşı cevabınızda: "Hatunun durum ve gidişatından bilinene göre, hislerine kapılması ve isteklerini tercih etmesi imkansız olduğunu gösteriyor" diyorsunuz. Sizden gelenek ve duygusallık bağlarından kurtulmanızı, sonra onun gidişatını gözden geçirip, onun sevdiği ve sevmediği şahıslara karşı davranışlarındaki vaziyetini iyice tahkik etmenizi rica edeceğim. Orada hislerinin galip geldiğini apaçık göreceksiniz. Osman'a karşı, sözleriyle ve fiilleriyle nasıl davrandığını unutmayın (1) Ayrıca, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'le de yarattığı olayları. Müminlerin analarıyla ve bilhassa Resulullah (s.a.a) ile durumu ve sürdürdüğü hareket tarzını inceleyin.

His ve arzu işte oradadır. Ve bunu (hissin tesirini) size teyit etmek için vereceğim şu örnekle yetinin. Yalan ve habis niyet ehli, Müminler anası cenabı Mariye hakkında, bühtan ve zulümden kaynaklanan bir iftirada bulunmuşlardı. Allah Teala onu, Hz. Ali'nin müdahalesiyle onların zulmünden tertemiz aklanmış olarak herkesin şahit olduğu bir şekilde beraat ettirir,(2) ve **"Allah kafirleri, kinleriyle birlikte reddeder, hiç bir hayra nail olmadan..."** Dahasını isterseniz, Resulullah'a (s.a.a) karşı şu davranışını hatırlayın!

237

Bir gün ona şöyle der: "Senden "Meğafir" (tadı şirin, kokusu kötü bir meyve) kokusu geliyor" maksadı, müminlerin anası Zeyneb'in (r.a) evinde bal yemekten onu vazgeçirmek...(3)

Eğer bu kadar kıymetsiz bir arzu, Peygambere (s.a.a) karşı onun nefsinin mevzubahis ederek bu şekilde konuşmaya izin veriyorsa, Hz. Ali'ye (as) yapılan vasiyeti, yok sayması konusunda ona nasıl itimat edeceğiz?..

Yine, Numan kızı Esmâ'nın Peygamber (saa) hazretlerine gelin geldiği ilk gün hislerinin hükmüne uyarak nasıl davrandığını unutmayın. (4) Mesele şöyle cereyan etmiştir Esmâ geldiği gün, onun yanına sokulup: Peygamber gerdek akşamı, girer girmez zevcesinin kendisine: "Eüzü Billahi Minke" (senden Allah'a sığınıyorum) derse, çok hoşuna gider, der. Tabi maksadı Peygamberi ondan nefret ettirmek. Sanki müminlerin anası, Resulullah'a karşı (s.a.a) bu kadar değersiz olduğu halde, hatta haram bile olsa, sırf geçerli kılmak için, böyle bir arzuyu gerçekleştirneyi mubah görüyor.

Bir kere de Peygamber (s.a.a) onu, beğendiği ve zevceliğe almak istediği bir hanımı yakından görüp tahkik etmekle görevlendirir. Ama görüp geldikten sonra kendi arzu ve gayesine uyarak Peygambere'e (s.a.a) gördüğünün aksini söyler. (5)

Bir gün de Peygamber'in (s.a.a) hakkında, babasına şikayette bulunur, babasının önünde ona: "Adil ol" (6) der. Babası ona sert bir tokat atar, ağzından akan kan gıysilerine damlar.

Yine bir defa Peygamber'e (s.a.a) kızdığı bir anda söylediği bir takım sözler arasında: (7) **"Sen, bir de Allah'ın Peygamberi olduğunu mu iddia ediyorsun?"** der. Ve buna benzer bir çok olay, hepsini zikretmeğe yerimiz müsait değildir. Ama yine de şu zikrettiklerimiz maksadımızı ortaya koymuştur sanırım.

2- İkinci meseleye verdiğiniz cevapta demiştiniz ki: "Ehl-i Sünnet, güzellik ve

çirkinlik ayırımında aklın. hükmüyle hareket etmezler, vs..." Oysa ben sizi böyle bir görüşe sahip olmaktan tenzih ederim. Çünkü bu görüş, duygu ile ayırt edilen hakikatleri inkar eden safsatacıların görüşüne benzemektedir. Halbuki güzelliğini tayin ettiğimiz bazı işler vardır ki, yapılmasına karşı övgü ve sevaplar düzenlenir. Çünkü onların her birini ayakta tutan kendine has bir sıfatı vardır.

Örneğin ihsan ve adalet gibi... bunlar ihsan ve adalet oldukları için bu sıfatı haizdirler. Ayrıca bu fiillerin çirkinini de tanır ve onun işlenmesine karşı, kınama ve cezalar tertip edildiğini de biliriz. Çünkü onu ayakta tutan bir sıfatı vardır. Örneğin kötülük ve zulüm gibi... Bunlar da kötülük ve zulümdür diye bu sığata sahiptirler.

Tabi ki, bu hususta hüküm vermek için akla ihtiyaç olduğunu her akıllı bilir. Hatta bunda akıllı kimselerin kararı, ikinin yarısının bir olduğu üzerindeki kararlarından hiç bir farkı yoktur. Oysa ortada olan alametler, size iyilik yapan la kötülük yapanın rasındaki fark üzerinde her zaman hüküm vermektedirler.

Eğer güzellik ve çirkinlik şer'i olsaydı, şeriatı inkar edenler -zındık ve dehri gibileri- bunların üzerinde hüküm yürütmezlerdi. Oysa şeriatleri inkar ettikleri halde onlar da iyilik ve adaletin güzelliğine hüküm verir, övgü ve sevabı onların ameli üzerine tertip ederler. Keza zulüm ve düşmanlık üzerine de öyle... Buradaki yegane dayanakları akıldan başkası değildir.

Siz, bu akla ve vicdana karşı çıkarak aklın kendisine bütün öğrettiklerini inkar edip, kendi yaratılışı hilafına hüküm verenin sözlerine kulak asmayın!... Cenabı Allah insanları, bir çok hakikati akıllarıyla idrak edecek şekilde yaratmıştır.

Yaratılışları, itibarıyla balın tatlılığını, biberin acılığını tatma, esansın güzel, leşin pis kokusunu algılama, ince ve kalın cisimlere dokunma, güzel ve çirkin manzaraları ise görme duygularıyla nasıl idrak ediyorlarsa, aynı şekilde zulmün çirkinliğini ve adaletin güzelliğini de akıllarıyla idrak etmeleri icap eder. Aynı şekilde de kavalın sesiyle eşeğin sesini birbirinden işitmekle ayırt ettikleri gibi... Bu Allah'ın fitratıdır.

"İnsanları onun üzerine yaratmıştır. Allah'ın yarattıklarını değiştirmeye kimsenin gücü yetmez, işte doğru din budur, fakat insanların çoğu bunu bilmez." (9)

Eş'ariler, şeriate aşırı derecede inanmayı ve onun hükmüne teslim olmayı yeğledikleri için, aklın hükmünü inkar etmişlerdir. Böylece genel akli kaideyi unutup (O da aklın, her hükmettiği şeye şeriatın da mutlak surette hükmedeceğidir.) geri dönüş yollarını bizzat kendileri kesmişlerdir.

Bu şekilde şeriatı ispat edecek hiçbir delilleri kalmıyor. Zira şer'i delillerle herharığı bir davayı ispat etmek, ancak sırasında ve yerinde mümkün olabileceği için onunla gösterilen hüccet eksik sayılır. Aklın hükmü olmazsa, nakille gösterilen hüccet eksik sayılır. Aklın hükmü olmazsa, nakille aktarılmış hadisler delil olarak gösterilemezdi. Akıl olmasaydı Allah'a dahi kimse tapmaz, hiç bir yaratığı O'nu tanımazdı. Bu mevzudaki tafsilat, tanınmış alimlerimizin belirli eserlerinde vardır.

3- Müminlerin anasının, "Peygamber (s.a.a) kucağında vefat etti" davasına gelince: Buna birçok senetler muarızdır. Ehl-i Beyt cihetinden tevatür halinde olan sihahlardan, ya da başkalarının cihetinden gelen hadislerden İbn-i Sa'd'ın

Ali'ye isna'ten rivayet ettiği şu hadis yeterlidir: (8) Resulullah (s.a.a) hastalığında: **"Bana kardeşimi çağırın, der ve beni çağırırılar, bana, yaklaş dedi, yaklaştım. Göğsüme dayandı ve benimle takatı elverdiği ölçüde konuşmaya başladı. Hatta konuşurken ağız suyunun bazı damlaları yüzüme değiyordu. Ve sonunda vefat etti."**

Ebu Nuaym Hilyet'ul Evliya'da Ali'den (a. s) şu hadisi tahrir eder: **"Resulullah (s.a.a) hastalığında:"Bana kardeşimi çağırın, der ve beni çağırırılar; bana, yaklaş dedi, yaklaştım. Göğsüme dayandı ve benimle takatı elverdiği nispette konuşmaya başladı. Hatta konuşurken ağız suyunun bazı damlaları yüzüme değiyordu. Ve sonunda vefat etti. "**

Ebu Nuaym Hilyetin'de Ali'den (a.s) şu hadisi tahrir eder: **"Resulullah (s.a.a) bana bin kapı tarif etti ve bu kapıların her biri bin kapı açabilecek seviyededir. "**(9) Ve buna istinaden Ömer b. Hattab'a bu gibi şeylerle ilgili sorular sorulduğu zaman: "Ali'ye sorun" derdi. Cabir b. Abdullah el-Ansari anlatıyor; "Ka'b b. Ahbar Ömer'e sordu: Peygamber'in (s.a.a) konuştuğu son sözler ne idi? Ömer: Ali'ye sor, dedi. Ka'b Ali'ye sordu. Ali şöyle de-

239

di: "Peygamberi (s.a.a) göğsüme dayadım, başını omzuma koydu ve son olarak: "Salat, salat (namaz, namaz) diye seslendi", Ka'b tekrar Ömer'den sordu: "Onu kim yıkadı ya Emir-El Müminin? Ömer yine: Ali'ye sor, dedi. Ka'b tekrar Ali'ye sorar, Ali: **"Onu ben yıkadım, yıkarken."**

İbn-i Abbas'a sorarlar: "Peygamber (s.a.a) vefat ettiği zaman Onu gördün mü, başı herhangi birinin kucağında mıydı? "Evet vefat ettiğinde Ali'nin kucağında idi." Ona: "Ama Urve Ayşe'den kendisinin kucağında vefat ettiğini naklediyor" derler, İbn-i Abbas bunu söyleyene tepki göstererek: **"Ne dediğini bilmiyor musun? Vallahi vefat ettiğinde Ali'nin kucağında idi. Onu yıkayan da odur. "**(10)

İbni Sa'd, Ali Zeyn'ul Abidin'den (a.s) da bu manada bir hadis tahrir eder. Zaten bu hususta Ehl-i Beyt'ten nakledilen hadisler mütevatirdir. Hatta İbn-i Sa'd, (11) şa'bi'ye isnat ettiği, şu hadisi de tahrir eder: **"Resulullah (s.a.a) vefat ettiği zaman başı Ali'nin kucağında idi. Onu yıkayan da odur."**

Ayrıca Hz. Ali hutbelerinde, herkesin önünde bu olaya bir kaç kez değinmiştir. Bilhassa hutbesinin birinde söylediği şu sözler, sizi tatmin edecek mahiyettedir: (12) **"Peygamber'in (s.a.a) ashabından hafızası olanlar bilirler ki, hayatımda hiç bir zaman Allah ve Resülü'ne ters düşecek bir kelimecik dahi konuşmamışımdır. Her halükarda en cesur kimselerin geri çekildiği yerlerde dahi onu yalnız bırakmamış onun uğruna nefsimi feda edip, canımla kanımla onu savunmuşumdur. Vefat ettiği zaman başı göğsüme dayalı idi. O aziz ruhu benim avucuma aktı ve onu ben yüzüme sürdüm. Onu yıkamakla şereflenen de benim, hatta onu yıkarken melekler dahi yardımcılarıım idi ki o gün melekler cemaat halinde devamlı inip çıkıyorlardı, etrafımızdaki tüm avlular, onlarla dolup taşıyor, salavat ve anlaşılır anlaşılmaz sesleri bir türlü kulağımdan çıkmıyordu. Taki mezarına yerleştirip defnetmemize kadar,... Hayatında ve ölümünde, kim onda benden daha çok hak sahibidir?"**

Ümmü Selerne'den şu hadis de sabittir: "Allah'a yemin ederim ki, Ali, Peygambere (s.a.a) herkesten fazla yakın idi. Hastalığının son günü ziyaretine gitmiştik ki devamlı: Ali geldi mi, Ali geldi mi diye soruyordu. Kızı Fatıma: Onu bir vazifeye göndermişe benzersiniz, dedi. Nihayet Ali geldi, biz de onunla gizli bir şey konuşacak sandık, çıkıp kapının dışında oturduk." Ve Ümmü Seleme şöyle devam ediyor: **"Ben kapının ağzına herkesten daha çok yakındım. Ali'yi yanına oturtup kulağıma bir şeyler fısıldamaya başladı. Ve o gün akşam olmadan vefat etti. Ali, son saatlerinde dahi ona herkesten çok yakındı. "(13)**

Abdullah b. Amr'dan nakledilmiştir:(14) Resulullah (s.a.a) hasta iken: **"Bana kardeşimi çağırın" dedi. Ebu Bekir geldi. Resul (s.a.a) yüzünü çevirip tekrar: Kardeşimi çağırın" dedi. Osman geldi, yine yüzünü çevirdi. Nihayet kendisine Ali'yi çağırdılar, giysisiyle onu örtüp onunla fısıldamaya başladı. Yanından çıkarken sordular: "Sana ne söyledi?" dedi ki: "Bana bin kapı tarif etti ki her biri bin kapıya açılır. "**

Siz de bilirsiniz ki, Peygamberlere yakışan davranış budur. O biri ise ancak kadınlarla konuşmayı seven erkekler yakışan bir harekettir. Ki, Peygamberi (s.a.a) ondan tenzih ederiz. Değil Peygamber gibi biri, bir koyun çobanı olsa, öleceği zaman ister başı zevcesinin göğsüne dayalı ister kucağında olsa, koyunlarına bakacak birini tavsiye etmezse, o çoban mutlaka sorumsuz ve vurdum duymazın biridir. Allah Müminlerin Anasının taksiratını affetsin... Keşke bu fazileti Hz.Ali'den uzaklaşmaya çalışacağına babasına atfetseydi. Hiç olmazsa böylesi Peygamberin makamına daha çok yaraşırdı. Ama babası o gün Peygamberin (s.a.a) kendi mübarek eliyle daha önce Usame b. Zeyd'in ordusunda dizdikleri askerlerin arasındaydı.

Gerçek şudur ki, "kendisinden kucağında vefat ettiğini" ancak kendisi söylemiştir ve bu hadisin mesnedi sadece kendisidir. Halbuki Hz.Ali'nin kucağında vefat ettiği haberinin mesnedi: Ali, ibn-i Abbas, Ümmü Seleme, Abdullah b. Amr, Şa'bi, Ali b. Hüseyin ve Ehl-i Beyt'in bütün İmamları... Elbette ki bunlar daha ağır basan senetlerdir. Ve Peygambere (s.a.a) daha çok layıktır.

241

4- Aslında, Ayşe'nin hadisine karşı Ümmü Seleme'nin hasinden başka muarız olmasa bile, zikretmediğimiz birçok sebep vardır ki, onlar dahi Ümmü Seleme'nin hadisini daha önde kılardı. Vesselam. (§)

DİPNOT

1-Mutezile Allamesi'nin, (Nehc'ül-Belağa) şerhi c. 2, s. 77 ve s. 457 ve 597'ye bakın. Osman 'a ve Ali ile Fatıma 'ya karşı davranışlarını tetkik ederseniz orada hissin tesirini apaçık göreceksiniz.

2-Bu musibet hakkında daha çok bilgi edinmek isteyenler, Hakimin Müstedrek, c. 4, s. 39 veya Zehebi'nin Telhis'ine bakabilirler.

3-Buhari'nin Sahih'inde "Tahrim" süresini tefsir ederken (c. 3 s. 136) Ömer'den tahrir ettiklerine bakın. Bakın da, Hafsa'yla işbirliği yapıp Resülüllah'a karşı neler yaptıklarını görün, nasıl hayret edeceksiniz.

4-Hakim'in Müstedrek'inde (c. 4 s. 37) tahrir ettiklerine bakın. Ayrıca İbn-i Sa'd Tabakat'ında (c. 8 s. 104) tahrir etmiştir. Dava mehurdur, "İstiab" ve İsabe'de de zikredilmiştir.

5-Bu hadisenin tafsilatı bir çok sünene ve haber kitaplarında zikredilmiştir. Bunlardan Kem'ul Ummal (c. 6 s. 294) ve Tabakat (c. 8 s. 115) örnek verilebilir.

6-Bu olayı da bir çok sünen ve senet sahipleri tahrir ederler. Bunların arasında Kemz'ul Ummal (c. 7 s. 116.)

7-Bunu da Gazali aynı yerlerde zikreder.

8-Tabakat (c. 2 s. 51) ve Kenz'ul Ummal (c. 4 s. 55.)

9-Kenz'ul Ummal; c. 6 s. 392.

10-İbn-i sa'd (c. 2 s. 51) ve Kenz'ul Ummal (c. 4 s. 55.)

11- Tabakat daha önce adı geçen sayfada

12- İbn-i Ebi'l Hadid'in (Nehc'ül- Belağa; c. 2 s. 561) şerhinde bulabilirsiniz.

13-Bu hadisi Hakim Sahih'i (Müstedrek; c. 3 s. 139) 'inde tahrir etmiştir. Hatta demiş ki: Bu hadis doğrudur ama iki şeyh tahrir etmemişlerdir. .. Başkaları da tahrir eder.

14- Bu hadisleri, Ebu Ya'la, Abdullah b. Amr'a dayandırarak tahrir ettiği gibi, Ebu Nuaym ve daha birçokları da tahrir etmiştir. Ayrıca Tabarani, şöyle bir hadis tahrir eder: **"Taif savaşındaydılar, Peygamber (s.a.a) Ali ile bir tarafa çekilip uzun, uzun sırdaşlık yaptılar. Ayrıldıktan sonra Ebu Bekir Resulullah 'a (s.a.a): Ya Resulullah bu günlerde Ali'yle çok sırdaşlık yapıyorsunuz" der. Resul (s.a.a) şu cevabı verir: "O'nu ben sırdaş yapmadım, Allah yaptı. "Peygamber (s.a.a), çoğu zaman Ali ile bir tarafa çekilir sırdaşlık yaparlardı. Bir gün Ayşe içeri girip onları bu şekilde görünce Ali 'ye şöyle çıkışır: "Ya Ali! Biliyorsun ki, dokuz günde ancak bana bir gün düşünüyor. Ey Ebu Talib'in oğlu! Beni günümle baş başa rahat bıraksan olmaz mı?" Peygamber'in (s.a.a) kızgınlıktan yüzü kızarır."** Bu hadisi, Nehc 'ül Belağa, Hamidi şerhinde bulabilirsiniz (c. 2 s. 78)

MEKTUP 77 20 Sefer 1330

Muarıza Esnasında Ümmü Seleme'nin Hadisini Öne Almasının Sebebinden Bahsetmek

Allah selametinizi bağışlasın. Ümmü Seleme'nin hadisini, Ayşe'nin hadisinden önde tutmakla yetinmeyip bunu gerektirecek bahsi etmediğiniz gibi daha bir çok şeklin mevcut olduğunu iddia etmişsiniz. Bunlar çokta olsa, hepsini ifa etmekten çekinmeyin, Allah aşkına, çünkü davamız bahis ve ifade davasıdır. Vesselam. (s)

"Ümmü Seleme'nin hadisini daha tercihli kılan sebepler."

Ümmü Seleme Hatunun kalbi, Kur'an-ı Kerim'in nassıyla, kaymış gösterilmemiştir. Tövbe etmek için de, muhkem ayetlerle emredilmemiştir.(1) Aynı zamanda Peygambere (s.a.a) karşı olduğuna dair hiç bir ayet inmediği gibi, Peygamber den sonra vasisine de hiç bir zaman başkalarıyla sırt sırta verip karşı koymamıştır.

Cenabı Allah onu, **talakla ve icap ederse Peygambere zevce olarak kendisinden daha hayırlı biriyle değiştirmekle tehdit etmemiştir.** Ve davranışı yüzünden ona, Hz.Nuh'un ve Hz.Lut'un karılarını örnek göstermemiştir. Ve Peygamber (s.a.a) minberinde hutbe okurken üç defa: **"Fitne buradadır... Çünkü şeytanın ümmeti buradan çıkacaktır"** diyerek onun evini göstermemiştir. (2)

Ve Peygamber (s.a.a) Kibleye doğru namaz kılarken, oturduğu yerden ayağını Peygamber'in önüne uzatacak kadar, terbiyesi ona müsaade etmemiştir. Bunu yapan Ayşe ise, ona göz kırpıncaya dek, secde edeceği yerden ayağını çekmemiş hatta secdeden kalktıktan sonra tekrar ayağını uzatmıştır.(3)

Böyle idi işte... Ayrıca Ümmü Seleme, Halife Osman'ı herkesin önünde kötülemekle kalmayıp **"Na'sel'i öldürün, Na'sel kafir oldu."**(4) (Na'sel, uzun sakallı Yahudi, ahmak bir ihtiyardı) Diyerek bağırıp çağırmadı... Ama kendisi Cenabı Allah, evinde oturmasını emrettiği halde, evini terk, edip, Asker (5) isimli genç bir deveye binerek, dağ, vadi dinlemeden, ta ki onun arkasından "Hav'eb" köpekleri havlayıncaya kadar ki, Resulullah (s.a.a) onu uyarmıştı (6) arkasına koca bir ordu katarak İmam Ali'ye (as) karşı savaşmaya koşmuştu.

"Peygamber göğsümün üzerinde vefat etti" hadisine gelince, bu da ancak onun benzeri hadislerine atfedilebilir. Örneğin demiştir ki: Peygamber (s.a.a), Mescidinde kalkan ve mızraklarıyla oynayan bir gurup Sudanlı görmüş, ona sen de

244

görmek ister misin? diye sormuş, "evet" deyince, diyor ki: "Yanağını yanağına degecek bir şekilde beni kaldırdı ve onlara: "Haydi, yallah... diye bağırıncaya başladı. Yani hatun eğlensin diye onları oyuna teşvik ediyor- Ancak benim usandığımı hissedince bana sordu: Yeter mi? Evet dedim ve bana "hadi artık git öyleyse," dedi. (7)

Ya da isterseniz onu şu hadisine atfedebilirsiniz: "Bir gün Peygamber (s.a.a) benim evime girdiğinde yanımda iki cariye'nin şarkı söylediklerini gördü. Hiç bir şey söylemeden gidip yatağına uzandı. Arkasından babam (Ebu Bekir) girip bu manzarayı görünce: Bu ne? Peygamber'in yanında şeytan zurnası mı? diye çıkıştı... Ama Peygamber (s.a.a) "Bırak söylesinler dedi." Ve hadisin devamı (8)

Veya şu hadisine atfedin: (9) "Peygamber bir gün benimle koşma yarışı yaptı, onu geçtim. Ancak uzun bir müddetten sonra (ben şişmanlamıştım) yine yarıştık, bu sefer beni geçti."

Veya şu hadisine: (10) "Önceleri bebeklerle oynardım, arkadaşlarım da bazen gelip benimle oynarlardı, bazen de Peygamber onları, benimle oynamaları için çağırır ve evime getirirdi." Hadis devam ediyor...

Veya (11) şu sözlerine: "Benim yedi tane faziletim vardır ki, Ümran kızı Meryem hariç hiç bir kadına nasip olmamıştır: Birincisi melek gökten benim suretimle indi, ikincisi: Peygamber benimle bakire olarak evlendi. Üçüncüsü: Onunla yorgan altında yattığım bir anda ona vahiy geldi. Dördüncüsü: Beni bütün karılarından daha çok severdi. Beşincisi: Benim hakkımda öyle ayetler indi ki, az kalsın ümmetin helakına sebep olacaklardı. Altıncısı: Benden başka hanımlardan hiç biri Cebrail'i görmedi, onu yalnız ben gördüm. Yedincisi: Evimde vefat etti, ve onun ölümüne benden ve melekten başka kimse şahit olmadı."(12)

Ve buna benzer kendisine has bir çok hadis...Ümmü Seleme ise. Peygamber efendimizin vasisine ve veli tayin ettiği velisine sadık kalması, faziletinin derecesini tayin etmeye yeterlidir. Ayrıca gayet akıllı, dindar ve isabetli görüşle-

245

re sahip olduğu herkesçe bilinirdi. Hudeybiye günü Peygambere (s.a.a) arz ettiği görüş, onun ne derece akıllı ve fikir sahibi olduğunu göstermişti. Allah'ın rahmeti ve bereketi onun üzerine olsun. Vesselam. (ş)

DİPNOT

1- "Tahrim" suresinde Ayşe ve Hafsa'ya "Eğer kalpleriniz doğru yola yönelirse" hitabına işarettir.

2-Buhari Sahih'inde "Cihad ve Siyer" kitabının "Büyüt-ü Ezvac'in-Nebi", babında tahrir eder. (c. 2 s. 503)'e bakın...

3- Sahih-i Buhari'nin "Namazda ne gibi ameller caizdir" babına bakın (c. 2 s. 143)

4- Halife Osman'ın aleyhinde başlattığı kötüleme faaliyetini, bütün hadis kitapları yazar. Bunların basında Taberi ve ibn-i Esir gelir. Zikrettikleri şu habere göre akrabalarından biri kendisine şiirle şöyle bir sitemde bulunuyor:

"Başlatmak da senden, değiştirmekte. Fırtına da senden, yağmur da senden, imamın öldürülmesini sen emrettin. Ve bize: Küfre düştü diyen de sensin.", isterseniz İbn-i Esir 'in "Kamil" kitabına (c. 3 s. 80) bakın.

5- Ayşe'nin Basra da bindiği devenin adı "Asker "di. Onu çok beğenmişti ama adının "Asker" olduğunu anlayınca ürkmüş ve götürün bunu, istemiyorum demişti. Deveyi götürüp semerini ve diğer eşyalarını değiştirmişler. Ve sonra getirip kendisine "sana daha kuvvetlisini getirdik" diyence razı olmuş. Bu olayı da birçok haber ve siyer kitapları zikretmiştir.

6- Bu hadis de çok meşhurdur, ibn-i Hanbel, Müsned'inde... Hakim Müstedrek'inde ve daha niceleri zikreder.

7- Bu hadisin kendisinden eklenildiği sabittir, her iki şeyh Buhari ve Müslim, Sahihlerinde tahrir etmişlerdir. Buhari, Sahih'inin (c. 1 s. 116) ve Müslim

Sahih'inin (c. 1, s. 327) ve Ahmet Müsned'inin (c. 6 s. 57) sine bakın.

8- Buhari, Müslim ve İbn-i Hanbel, daha önce işaret ettiğimiz yerlerde tahrir etmişlerdir.

9- İmam Ahmed'in Ayşe'den tahrir ettiklerinden (Müsned. c. 5 s. 39).

10- Yine Ahmed'in Ayşe'den tahrir ettikleri hadislerden (Müsned, c. 6 s. 75).

11- İbn-i Şeybe tahrir eder, aynı zamanda Kenzil'ul Ummal 'ın 1017. hadisidir.

12- Herkes tarafından ittifak edilmiştir ki, vefatında Hz. Ali hazır bulunmuştur. Hatta onun yanında hasta bakıcı gibiydi. "Benden ve melekten başka ölümüne kimse şahit olmadı, veya ölümünü takip edemedi" sözleri nasıl kabul edilir? Ali, Abbas, Fatıma Safiyye nerede idiler? Diğer zevceleri ve bütün Haşimoğulları nerede idi? Onun müstesna vücudunu hepsi de nasıl Ayşe ye mi bırakırlar?

Sonra bu bir gerçektir ki, zikrettiği yedi hasletten hiç birine, Meryem (a.s) sahip değildi. Onu kendisine benzetti? müstesna saymasının alemi nedir?

246

MEKTUP 79

23 Sefer 1330

İcma, Sıddık'ın Hilafetini İspatlamıştır

Şayet aht ve vasiyet konusunda, bütün dedikleriniz vaki ise, Sıddık'ın hilafetini gerçekleştiren, ümmetin icması kesin bir hüccettir. Zira Peygamber (s.a.a) demiştir ki: **"Benim ümmetim hata (yanlış) olan bir iş için içtima yapmaz. "(toplanıp karar vermez). "** ve demiştir ki, (s.a.a): **"Dalalet Uzerine içtima olmaz"** ne dersiniz? Vesselam. (s)

247

MEKTUP 80

25 Sefer 1330

İCMA YOKTUR

Diyoruz ki: Peygamber'in (s.a.a) benim ümmetim hatalı bir davranış veya dalalet üzerinde hemfikir olarak birlik olmaz" dediğine göre üzerinde istişare ederek, birleşip karar verdikleri dava ne olursa olsun, hata ve dalaletten uzak olduğunu gösterir. Bu bazı sünenlerin ilk bakışta arz ettiği bir görünümdür. Fakat ümmetin bir kısım neferleri kalkıp ona karşı çıkmışsa, onun doğru olduğuna hiç bir delil bulunmaz... **Zira "Sakife" biati istişareyle tahakkuk etmemiştir.**

Onun gerçekleşmesini temin eden ikinci halife ile Ebu Ubeyde ve onlara yardımcı olan birkaç kişi. Bunlara o günlerin olayları da yardım ettiğinden bir sürpriz teşkil eden bu anlaşmalarının aniden diğer söz sahibi kimselerin önüne getirdiler ve istediklerini bu şekilde elde ettiler.

Oysa bizzat Ebu Bekir hilafetinin ilk günlerinde, milletten özür dileyerek demiştir ki: **"Bana biat etme olayı, oldu bittiden ibaretti, Allah onun şerrinden korudu. Ben fitneden korkmuştum."** (1)

Ayrıca Ömer Cuma günü Peygamber'in minberinden hutbe okurken, aynı şeyi söylemiş ve bu sözleri her tarafa uçuşmuştu. (2) Bu hadisi Buhari de tahrir etmiş, işte size şahit olacak yerinin tam metni. **Der ki Ömer bu hutbesinde: Duydum ki sizden bazıları: "Vallahi Ömer ölürse, filana biat ederim" diyormuş. Sakın kimse aldanıp da: Ebu Bekir'in biatı, "Felte" Emrivaki idi demesin. Evet Felte idi ama Allah Müslümanları onun şerrinden korudu. Ve daha sonra şöyle der: Bizi bilenler iyi bilir ki, Peygamber (s.a.a) vefat ettiği zaman, Ensar bize muhalif oldu. Ali ve Zübeyr de cemaatleri ile muhalefette bulundular. Hutbesinin sonunda da, Sakife'de cereyan eden münazaraya ve fikir ayrılığına işaret eder ve Ebu Bekir'e bu ortamda biat eliğini söyler.**

Malum olan şudur ki, Nübüvvet evinin ehlinde hiç kimse biatte hazır bulunmamıştır. Hepsini Ali'nin evinde kalmayı tercih etmişlerdi. Onlarla birlikte, Selman, Ebuzer, Mikdad, Ammar, Zübeyr, Huzeyme b. Sibt, Ubeyy b. Ka'b, Berra b. Azib, Halid b. Sait, İbn-i As ve emsalleri vardı. **Bütün bu belirli şahıslar ki aralarında Hz. Muhammed'in Al-i de bulunduğu halde, biat etmediklerine göre nasıl içtima (icma) sağlanmış oluyor? "Hani Muhammed (s.a.a) Al-i, ümmet vücudunun başı, yüzündeki gözleri idi... Allah'ın kitabının eşi, "Necat Gemisi" onlar değil miydi? (3)**

Ali'nin biate yanaşmadığını, Buhari ve Müslim Sahih'lerinde (4) beyan ettikleri gibi, onlardan başka birçok belirli sünen sahipleri de biat etmediğini, hatta hanımı Fatıma hatun vefat edinceye kadar, bu işi yapanlarla barışmadığını ispat etmişlerdir. Bu da altı aylık bir zamandır ki, bu müddet zarfında durum çok değişmiş ve İslamiyet'in genel menfaati açısından barışmaya kendini mecbur görmüştür. Ayşe, kendisine isnat edilen bir hadiste şu açıklamada bulunuyor:

"Fatıma, ölünceye kadar Ebu Bekir'le konuşmadı.! Ali de onlarla barıştığı zaman onları zorbalıkla suçladı."

Bu hadiste, barıştığında Ebu Bekir'e hitaben söylediği şu iki beyit ne kadar belîğ:

"Eğer akrabalıkla hasımlarıma galebe çaldım diyorsan, Peygamber'e (s.a.a) senden daha yakın olanlar var. Yok eğer meşveretle onların idaresine malik oldu isen, meşveret sahipleri hazır değilse, bu nasıl mümkün olabilir?"

"Abbas da Ebu Bekir'e karşı ihticacını şöyle dile getirmişti: Eğer bu hakkı, Resulullah'a yakınlığın ile istediysen, bize ait olan hakkı almış oldun. Yok müminlerin namına ise, biz onların başında geliriz. Yok şayet bu rivayet insana müminlerin rızasıyla verilmesi gerekiyorsa ve biz buna kerahet duyuyorsak bunun gereği nereden kaynaklanıyor?"

sonra, ittifak ve birlik bunun neresinde oluyor. Vesselam. (ş)

DİPNOT

1-Cevheri, "Sakife" kitabında tahrir ettiği gibi, İbn-i Ebi'l Hadid de Nehc'ul Belağa şerhinde nakleder, (c. 1, s. 132)

2-Buhan Sahihi'nin "Hudud" kitabı, "Zinadan Hamile Olan Recm' babına bakın hutbeyi olduğu gibi görürsünüz, (c. 4 s. 119) Ayrıca Sünen ve haber sahiplerinin çoğu tahrir ederler, örneğin Taberi tarihinin 11. yılın hadisleri kısmında tahrir ettiği gibi, İbn-i Ebi'l Hadid de nakleder. (Nehc'ul Belağa şerhi, c. 1,s. 122)

3- (Mektup 6) ve ardından gelenlerin (Mektup 12) ye kadar üzerinde durun. Ehl-i Beytin rütbesini daha iyi anlarsınız.

4-Buhan Sahihi, Hayber Gazvesi babına bakın. (c. 3 s. 39) Ayrıca Müslim Sahihi'nin Peygamber'in (s.a.a): **"Biz peygamberler miras bırakmayız, terk ettiklerimiz umumiyetle sadakadır"** dediği babına da bakabilirsiniz, (c. 2 s. 72)

MEKTUP 81 **28 Sefer 1330**

Niza Sona Erdikten Sonra İttifakın Akdedilmesi

Ehl-i Sünnet, biatin meşveret yoluyla sağlanmadığını inkar etmezler, buna karşı oldu bittiye getirilerek elde edildiğini teslim ederler. Hatta Ensar'ın muhalefetine ve Sa'd'a katılmalarına, aynı zamanda Haşim oğullarının muhalefeti ve Muhacirlerden onları destekleyenler de Hz.Ali'ye (as) sığınmalarına şaşmazlar . Fakat onlara göre neticede hilafet meselesi Ebu Bekir'i herkesin kabul etmesiyle hallolmuş ve ortada ilmi tartışma namına bir şey kalmamıştır. Herkes ona sırda ve aleniyette yardımcı olmuş, savaşta ve barışta yanında olmuştur. Böylece ittifak sağlanmış ve hilafet akdi tahakkuk etmiştir. "Dağınıklıktan sonra toplanmalarına, nefretten sonra yakınlaşmalarına" Allah'a hamd ve şükürler olsun. Vesselam. (s)

MEKTUP 82 **30 Sefer 1330**

İttifak Akdedilmemiş, Niza Da Sona Ermemiştir

Herkesin Ebu Bekir'e sonradan muvafakatte bulunup yardımcı olması meselesi başka, bir şey olup onun hilafeti üzerine anlaşmak meselesinin sıhhati başka. Bu ikisi, aklen ve şer'en birbirlerinden ayrı şeylerdir. Hz. Ali, Masum çocukları ve torunlarının, İslamiyet'te sulta sahiplerine nasıl yardımcı olunacağı hususunda malum bir görüşleri vardır. Söylediklerinize cevap olsun diye size onu zikredeceğim, onun özü şudur: Onların görüşle

rine göre, İslam ümmeti, kendisini bir bayrak altında toplayacak bir devleti olmadan, şeref ve izzet sahibi olmaz. O devlet mutlaka onun açıklarını kapatacak, düşman baskınına karşı zayıf cihetlerini koruyacak, kısacası onun bütün işlerini takip edecek. Ve bu devlet, elbette kendisine canlarıyla ve mallarıyla yardımcı olacak halk ve kamu olmazsa ayakta duramaz. Eğer devletin meşru sahibinin eline düşmesi mümkün olursa ki, Peygamberin (s.a.a) hakiki vekili odur. Tayin edilmesi gereken zaten ondan başkası değildir.

Yok buna imkan olmaz ve Müslümanların başına başka biri gelirse, İslam'ın izzeti, himaye ve muhafazasını temin etmek için, ona yardımcı olmak yine ümmete vaciptir. Zira İslam'ın bölünmesine neden olmak hiçbir şekilde caiz değildir. Hatta o başa gelen, solgun bir köle bile olsa ona hakkıyla bir halife muamelesi yapmak gerekir. Ona arazi vergisini, davar zekatını ödediği gibi hakiki halifeye karşı ne kadar mükellefiyetler varsa hepsini çekinmeden yerine getirir. Hz. Ali ve oğullarıyla torunlarından gelen pak imamların mezhebi budur. Bunu daha önce ,Peygamber de açıklarken şöyle demişti: (1) **"Benden sonra başınıza gelecek bazı kimselerden size çok yabancı gelecek davranışlara şahit olacaksınız"** Ona sorarlar: "Peki bizden o günde yaşayıp, o davranışları görenlere ne tavsiye edersin Ya Resulullah ?" der ki (s.a.a): **"Üzerinize düşen hakkı yerine getirmenizi, size ait olanı da Allah'tan dilemenizi."** (831) Buna istinaden Ebu Zer-i Gaffari (r.a) şöyle derdi: (2) **"Bana Habibim Resulullah (s.a.a) söz dinleyip itaat etmemi tavsiye etti. İsterse amirin solgun bir köle olsun."**

Selerne el-Cu'fi (3) soruyor: **Ya Nebiyellah! Eğer başımıza, haklarını bizden isteyip hakkımızı men eden amirler gelirse, ne yapmamızı emredersin?"** Der ki (s.a.a): **"Siz, size düşen ne ise ondan sorumlusunuz, onlar da kendilerine düşenden sorumludur "**." Ve Huzeyfe b. el-Yeman'in hadisinde diyor ki (s.a.a): **"Benden sonra, benim yolumdan gitmeyen ve benim sünnetimi takip etmeyen imamlar türeyecek, onlardan başa geçecek bazıları var ki, vücutları insan vücudu, kalpleri ise şeytan kalbidir. "**

Huzeyfe (r .a) soruyor: Onların zamanına kadar yaşarsam, nasıl davranayım ya Resulullah? Peygamber (s.a.a) şu tavsiyede bulunuyor: "Söz dinleyip itaat edeceksin hatta sırtına vurup malımı alsalar bile. "Ve hadisler bilhassa Ehl-i Beyt yolundan bu hususta mütevatirdir. Onun için bağırılmasına taş basarak sabrettiler. Bu mukaddes ve benzeri emirlere riayet etmek için. Bilhassa Peygamber'in (s.a.a), ümmetin selameti ve devletin sultanı için her türlü eziyete tahammül etme tavsiyesine uyarak, baştakileri hep doğruyu yapmaya ve hakikati görmeye doğru yöneltmeye çalışmayı vazife edinmişlerdir. Kaldı ki onlar kendilerine ait olan makamı işgal etmiş ve kendilerini her türlü acıya maruz bırakmışlardır. Buna rağmen sırf vermiş oldukları vaadi, akdettikleri ahdi yerine getirmek ve vacip olana şer'i ve akli yönden uymak ve daha mühim olanı, mühim olana tercih etmek için onlara yardımcı olmaktan geri kalmamışlardır. Bunun içindir ki, Emir- El Müminin Hz. Ali, her üç halifeye de nasihatının en halisini esirgememiş, onlarla meşveret ederek içtihatla bulunmuşlardır. Onun, hayatını takip eden herkes bilir ki, hilafetteki hakkından ümidini kestikten sonra kendiliğinden mütareke yoluna girip, emir sahipleri ile barışmayı yeğ tutmuştur. Kendine tavsiye edilen tahtı, hep onların avucun da olduğunu görmüş, buna rağmen ne onlarla savaşmış, ne de onlarla kakışmıştır.

Aynı zamanda kendisini iki musibet arasında bulmuştur; bir tarafta hilafet, ahitleriyle naslarıyla, yüreği kanatan acıklı bir sesle ona sesleniyor, diğer tarafta, fitneyi körüklemeye hazırlanan münafıklar, Arapların dönmesine neden olması

onu endişelendiriyordu. Zira Medine'de hala nifak sokmaya almış, münafıklar mevcut olduğu gibi, şehrin etrafındaki yörelerde de bir sürü münafık Araplar vardı. O Araplar ki, o kadar nifak ve küfür ehli idiler ki Kur'an-ı Kerim onları bir kaç ayetle tarif etmiş ve ehli imana, onları tanıtmalarını tembih etmiştir. Nitekim Peygamber'in (s.a.a) vefatından hemen sonra bir çoğunun baş kaldırıp dönmeye hazırlandığı görülmüştür. Hatta İslam'ı ortadan kaldırma hazırlığını tasarlayan Müseylime el-Kezzab, Tulayha b. Hüveylid ve Secah bint-i el Haris gibi bazı yalancı peygamberler bile türemeye başlamıştır. Ayrıca Rum ve Fars hükümdarları da Peygamber'in (s.a.a) vefatını fırsat sayıp, İslam ve müslümanlara karşı besledikleri kin ve nefretlerini artık gizlemeye lüzum kalmadığına kanaat getirmiş ve İslamiyet'i temelinden yıkmaya teşebbüsüne girişmişlerdir. Yalnız onlar değil. Onlardan başka daha nice unsurlar Peygamber'in (s.a.a) ruhu Refik-i Ala'ya yükseldikten sonra İslam aleminde karışıklık olacağını ve bu karışıklığın kendileri için büyük bir fırsat sayılacağına inanıyor ve bu fırsatı değerlendirmeye hazırlanıyorlardı. İşte Hz. Ali bu iki tehlike arasında kalmış ve hilafet hakkını İslam'ın yaşaması uğruna bir kurban gibi feda etmekten başka yapacağı bir şey kalmamıştı. Zaten onun gibi birinin böyle yapması doğaldı. Böyle yapmıştır ve niza bitmiş, ortalık durulmuş ve Ebu Bekir'le arasındaki ihtilaf kalkmıştır. Dinin korunması ve İslam'ın birliği için sabretmesi lazımdı, sabreder. Hem bütün Ehl-i Beyt'i ve Muhacir ve Ensardan kendisine tabi olanlarla beraber. Evet sabretmiştir. Gözündeki çöpe, boğazındaki kılçığa rağmen.

Fakat Ensar'ın efendisi Sa'd b. Übade, hiç bir zaman iki halife ile barışmamış ve ne bir Cumada, ne de bir bayramda onlarla buluşmamıştır. Hatta onların dediğini demez, emir ve yasaklarını zerre kadar dinlemezdi. Nihayet ikinci halife devrinde, "havran" denilen bir vadiden geçerken bir suikastle öldürülürse de onu cinler öldürdü derler. Sakife günü ve ondan sonraki günlerde bir çok sözleri vardır, burada zikretmeye lüzum görmüyoruz.(4)

Yine Onun Ensar'dan olan, (Hubab b. Munzir ve benzeri) arkadaşları ise, zora ve kuvvete teslim olmaya mecbur kalmışlardır. Hiç, kılıçtan ve ateşle yakılmaktan korkup (5) biat etmek inanca atfedilir mi? Ve Peygamber'in (s.a.a) **"Benim Ümmetim hata üzerine birleşmez"** sözüne tasdik ve şahit olacak mahiyette midir? Bunun fetvasını siz verin ve eciri size ait olsun. Vesselam . (ş)

DİPNOT

- 1- Müslim Sahihi (c. 2 s. 118) ve daha bir çok siyah ve sünenler.
- 2- Maslim Sahihi'nde tahrir ettiği gibi bir çok siyah ve sünenlerde mevcuttur.
- 3- Müslim ve başkaları Seleme'den tahrir etmişlerdir.
- 4- Sa'd b. Ubade'nin künyesi Ebu Sabittir. Akabe biati ehlinden olup Bedir Vakası ve başka vakalarda Peygamber'in yanında bulunmuştur. Ayrıca Hazreç kabilesinin efendisi ve nakibi idi. Ensar'ın reisi ve en cömerti idi. Bahsini ettiğimiz sözleri siyer ve haber kitaplarında taşkın vaziyettedir. Bunlardan İbn-i Kuteybe'nin el İmame ves Siyase Tabarani'nin, Tarih 'i İbn-i Esir'in Kamil'i ve Cevheri'nin "Sakife" kitabı sizi tatmin etmeye yeterlidir.
- 5- Hz.Ali'yi evini yakmakla tehdit etmeleri kesin olarak sabittir. Sizi tatmin etmeğe şu kaynaklar yeterlidir: İbn Kuteybe el İmame ves Siyase, Taberi, Tarih, İbn-i Abdurabbih el İkd'ul Ferid, Cevheri "Sakife" kitabı, Nehc'ül Belağa şerhi İbn-i Ebi'l Hadid, Muruc'uz Zeheb el Mesudi, Şehristani, el Milel ven Nihel. Bu olay o kadar meşhur ki, "Nil Şairi" lakabıyla tanınmış Hafız İbrahim 'in "Ömeriye" kasidesiyle ne güzel dile getirilmiş. **"Ömer'in Aliye söylemiş olduğu bir söz var ki onu işiten de söyleyen de ne mükerrerem ve muazzamdır: Sana acımadan evini yakanm, eğer biat etmezsen, evinin dahilinde Hz.Mustafa'nın kızı olsa dahi. Bu sözü Ömer'den Başka kimse söyleyemezdi elbet. Arapların**

hamisi ve cengaveri önünde. "İmama karşı muameleleri budur işte. Bizce o fikrini açıklamadan önce yapılan biat icma ile yapılmamıştır dolayısıyla da hüccet sayılmaz. Şu halde mahiyeti bundan ibaret olan icmanızla bizim aleyhimize nasıl ihticaca kalkarsınız ey insaf sahipleri?

255

MEKTUP 83 2 Rebi'ül evvel 1330

Bu Nassın Sübutu İle Sahabelerin Doğruluğunu Badaştırmanın İmkânı Var mı?

Aklı başında herkes, sahabeleri Peygambere (s.a.a) muhalefet etmekten tenzih eder. Ve onun emir ve yasaklarına taabbüt etmekten başka bir şey yapacaklarını caiz görmez. İmamın üzerine konan bu nassı duyup da onu üç kere terk etmeleri mümkün değil. Duydukları halde onu terk etmeleri, onların doğru davranmış olduklarını kabul etmek mümkün mü? Bunların ikisini birbiriyle bağdaştırabileceğinizi tahmin etmiyorum. Vesselam. (s) .

Mektup 84 5 Rebi'ül Evvel 1330

1- Nassın sübutu ile onların doğru davrandıklarına dair inanışları bağdaştırınak.

2- İmamın hakkından vazgeçmeye razı olmasının sebebi.

1- Sahabelerin çoğunun, davranış ve inançlarından anladığımıza göre naslarla, sadece o naslar din ve ahiretle ilgili ise taabbüt ederlerdi. Örneğin Peygamber'in (s.a.a) yalnız Ramazan'ında oruç tutulacağına, günlük namaz rekatların kaç ve nasıl yerine getirileceğine, Kabe'nin etrafında nasıl tavaf edileceğine ve buna benzer koyduğu naslar gibi. Fakat siyaset, imaret ve devlet işleriyle alakalı olan meselelerle taabbüt etmeye ve Peymberin izinden gitmeye kendilerini zorunlu görmüyorlardı.

Böylece kendi fikirlerini ve görüşlerini yürütmek için bir meydan bulmuş ve bu yolda içtihadı koyulmuşlardır.

Bu yolda, şahıslarına bir yükseklik, saltanatlarına bir menfaat söz konusu olduğu zaman, Peygambere muhalifte olsa yapmaktan geri kalmazlardı. Kim bilir belki böylece Peygamberin rızasını kazanacaklarını zannederlerdi. Nitekim Arapların Hz.Ali'ye itaat etmeyeceğine kanaat getirmişlerdi. Zira Hz. Ali onların çoğunun hak yolunda atalarını öldürmüştü. Allah'ın kelimesini yüceltmek için onlardan çok kan akıtmıştı. Onun için ona konan nassa ancak zor ve kuvvetle itaat edeceklerdi. Çünkü Araplar adet olarak kan davasında her zaman aşiretin büyüğünü sorumlu tutarlar. Peygamberden sonra da, onun aşireti olan Haşimi'lerin en büyüğü ve ileri geleni elbette ki Hz. Ali idi. Onun için Arapların ona ve onun zürriyetine büyük kını vardı. Her fırsatta onlardan intikam almayı akıllarından çıkarmamışlar.

Ayrıca Araplar, bilhassa Kureyş Hz. Ali'yi Allah'ın düşmanlarına, ve haksızlara karşı çok sert olduğundan dolayı hoşlanmazlar, hatta bu huyundan dolayı ondan nefret ederlerdi. Onun her zaman iyiliği emredip kötülükten uzak durmayı tavsiye etmesinden korkarlardı. Ve halk arasında her davada, adalet ve eşitlikten şaşmamasından çekinirlerdi. Zira hiç kimse ondan ne hatır için bir iş yaptırmak, ne onunla herhangi bir menfaat için pazarlık yapabileceğini bekleyebilirdi. Onun yanında bir şahıs ne kadar kuvvetli olursa olsun, herkesin hakkını ondan almadığı müddetçe zayıf ve zelildir. Yine bir şahıs zayıf ve zelil de olsa, ona hakkını temin

edemediği müddetçe aziz ve kuvvetlidir. Araplar onun gibisine hiç itaat etmek isterler mi? O Araplar ki bir kısmı **"Küfür ve nifakta herkesten fazla şiddetlidirler. Ve onlar Allah'ın, Resulüne indirdiği hükümlerin sınırını bilmemeye daha layıktırlar."** "Ve Medine halkından bir takım münafıklar vardır ki, onlar nifak yapmaya alışmışlardır. Sen onları bilmezsin, onları biz **biliriz."** Kur'an-ı Kerim'in böyle tarif ettiği Araplar. Aynı zamanda Kureyş ve bütün Araplar Hz. Ali'yi Cenabı Allah'ın kendisine bahşettiği faziletlerden dolayı kıskanırlardı. Zira o ilim ve amelde, Allah'ın, Resulünün ve sağ duyulu akıl sahiplerinin yanında, öyle bir mertebeye varmıştı ki bütün akran- 257

larını geride bırakmıştı. Sabıkaları ve hususiyetleriyle öyle bir dereceye yükselmişti ki ona erişmek imkansız olmuştur. Bunun için münafıkların yüreklerinde ona karşı haset akrepleri yürümeye başlamış ve böylece onun ahdini nakzetmeye bütün münafıklar Fasık'ı, Nakis'i, Kasıt'ı ve Marik'iyle birleşmişler ve o nassı sırtlarının arkasına atıp unutulmaya terk etmişlerdir. Şair'in dediği gibi:

"Ve olan olmuştur, söylemek istemediğim şekilde. Sen ancak iyimser ol ve gerisini sorma."

Keza Kureyş ve bütün Araplar hilafetin kabileleri arasında el değiştirmesine göz dikmiş ve her biri bir gün gelir ona kavuşur diye ümitlenmişti. Bu nedenle onların ahdi yok sayıp onu unutturma yoluna gidip bir daha hiç sözünü etmeme gayreti anlaşmalarında büyük bir sebep yaratmıştır. Onun için nistan vazgeçip seçim yoluna gitmeyi kendi menfaatleri açısından daha uygun görmüşlerdir. Öyle ya, nassı geçerli sayıp hilafeti Hz.Ali'ye verselerdi, hep onun sülalesinde kalacak ve onun torunları dışında hiç kimse ona ulaşamayacaktı. Araplar, hilafetin bir haneye mahsus ve orada mahsur kalmasına sabredemezlerdi. Bilhassa her kabileden bir takım aç gözler ona yönelip tamah ettikten sonra. Ne demiş Şair: **"O kadar zayıfladı ki, zayıflığından böbrekleri bile görünmeye başladı. Ve hatta onun üzerinde bütün müflisler dahi pazarlık yapmaya başladı."**

Keza Kureyş ve Arapların, İslamiyet'in başlangıcında tarihlerini inceleyenler çok iyi bilir ki, Haşim oğullarından olan Peygamber'e (s.a.a), ancak kırılıp müdafaa edecek gücü kalmadıktan sonra boyun eğmişlerdir. Bunlar Nübüvvetle hilafetin Haşimoğullarında birleşmesine nasıl razı olurlardı? Ömer b. Hattab halife olduktan sonra bir gün İbn-i Abbas'a ne demişti? Kureyş, Nübüvvetle hilafetin sizde birleşmesini istemedi, onlara eziyet etmenizden korktular. (1)

2- Selef-i Salih, o günkü durumu göz önünde tutarak onları nassa uymaya zorlamak istememiş. Zira ihtilafın büyümesinden ve akıbetin kötülüğünden korkmuşlardır. Zaten Peygamber (s.a.a) vefat eder etmez, nifak baş göstermiş, kafirler isyankarlaşmış, Müslümanları ise bir korku sarmıştı. Kış gecesinde nereye gideceğini şaşırıp saldırgan kurtların arasına düşen koyun sürüsüne dönmüşlerdi.

82. mektupta izah ettiğimiz gibi, bazı kabileler dönmüş, bazıları da dönmeye hazırlanıyor. Böyle, bir ortamda Hz. Ali kalkıp da halkı idare etme arzusu göstermeye çekindi. Zira durum vasf ettiğimiz şekilde iken Müslümanların ileri gelenleri birbirine düşüren netice çok vahim ve önüne geçilmez bir hale gelirdi. Zaten Ensar, Muhacirlere muhalif olmuş ve onlardan ayrılıp: **"Sizden bir emir, bizden bir emir"** ve buna benzer laflar söylemeye başlamışlardır... Bunları görünce dini düşünerek hilafet isteminden vazgeçmiştir. Çünkü biliyordu ki bu vaziyette onu istemek, ümmeti ve dini büyük tehlikelere maruz bırakmak demektir. İslamın selametini ve umumi menfaatini yeğ tutarak ahireti dünyaya tercih etmiştir.

Ne var ki onu evinden zorla çıkarıncaya dek biat etmemiş çekilip evinde oturmaya koyulmuştu. Böyle yapması da tabiiydi. Çünkü hakkını araması ve kendisinden şaşanları mutlaka protesto etmesi lazımdı. Bunu yapmayıp gidip hemen biat etseydi, onun için ne bir hüccet gerçekleşir, ne de bir kanıt belirgin olurdu. Fakat, bu hareketiyle, hem dini koruyor hem de hilafetteki hakkını muhafaza ediyordu. Bu da muhakkak ki onun engin görüşüne, ağır başlılığına, çok sabırlı oluşuna ve amme menfaatini tercih ettiğine delalettir. Ve bu kadar yüce ve kadirli bir makamdan vazgeçip böyle davranan bir insan, Allah'ın yanında en üstün dini

dereceye ermesi doğaldır. Zaten onun da bu davranıştaki gayesi, Allah'a yaklaştıran iki durumdan daha karlı olanını seçmek değil miydi? Üç halife ve taraftarları ise, Hz.Ali'nin halifelik konusunda üzerine konan nassı, bahsini ettiğimiz nedenlerden dolayı kendilerince tevil ettiler. Bunu yadırgamanızı gerektirecek herhangi bir husus yoktur. Zira daha önce Peygamber'in bütün naslarını kendilerinin tevil ve içtihat doğrultusunda kullanmakta bir sakınca görmediklerine dikkatinizi çekmiştik.

259

Herhalde bunları din ile ilgili naslar gibi önemli olmadığını kabul ettikleri için tasarrufta Peygamber (s.a.a)'e muhalif düşmelerinde sakınca görmemişlerdir. Bilhassa ortalık yatışıp karşılarında rakip kalmadıktan sonra bu nasların bahsini edenlere şiddet kullanılacağını ilan ettiler. Daha sonra idareyi tamamen ele alıp devlet nizamını korumakta İslam dinini neşretmekte ülkeler fethedip servet ve kuvvet elde etmekle muvaffak olunca şeref ve kadirleri yükselip itimat ve itibar kazandılar. Böyle olunca halkta nassı unutma konusunda ister istemez onların izini takip etmekte gecikmemiştir.

Arkalarından gelen Ümeyye oğullarının ise, durumlarını korumak için Ehl-i Beyt'i kesip biçmekten başka bir dertleri yoktu. Bütün bunlara rağmen sarıh naslar ve sahih sünenlerden (Alla'a şükürler olsun) kafi derecede elimize geçmiştir. Vesselam. (ş) .

DİPNOT

1-Bu hadisi, İbn-i Ebi'l Hadid Nehc'ul Belağa'nın şerhinde tafsilatlı bir şekilde nakletmiştir (c. 3 s. 107) Ayrıca İbn-i Esir Kamilin de (c. 3 s. 24).

60

MEKTUP 85 7 Rebi'ül evvel 1330

Nasla Taabbüd Etmediklerini İçeren Kaynakları Rica Etmek

Size burhan ve kanıtların yanlarını yumuşatan, beyan ve ifade anahtarlarını elinize veren o yüce Allah noksanlıktan ne kadar münezzeh, takdise ne kadar şayandır. Size bahşettiği bu meziyetlerle, derecelerin erişemediği yere erişmiş, umutların varamadığı rütbeyi elde etmiş bulunuyorsunuz

Biz zannediyorduk ki, ispat naslarıyla şahit olarak göstermiş olduklarınız, başka sebeplerle alakası olmayacak, mesuliyetinden, sabit duran beyanlarla çıktığınız hususlar idrak edilmeyecekti. Keşke sarıh naslarla taabbüt etmediklerini zikreden kaynaklara işaret etseydiniz. Zira böylece doğruluğun yüzü görünmüş, hakkın yolu açıkça meydana çıkmış olurdu.

Sizden, onların geçmişteki davranışlarına dayanarak, haber kitaplarında, haklarında yazılanları inceleyip, hal ve gidişlerinin tafsilatını rica edeceğim. Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinde olsun. (s)

261

MEKTUP 86 8 Rebi' ül Evvel 1330

1- Perşembe gününün musibeti.

2- Peygamber'in, kendilerine verdiği emirden vazgeçmesi.

1- Nas ile taabbüd etmedikleri yerler sayılmayacak kadar çoktur. Bunlardan sadece "Perşembe gününün musibeti" diye anılan hadiseyi zikretmek kafidir, zira en meşhur davalardan biridir. Bütün siyah sahipleri ve Sünen ehli tahrir eder. Bunlardan Buhari'nin (1) tahrir ettiği yeterlidir. Buhari bu hadisi, Ubeydullah b. Abdullah b. Utbe'ye, ondan İbn-i Mes'ud'a, ondan İbn-i Abbas'a isnad eder. Hadis şöyle: "Resulullah (s.a.a) ölüm döşeğinde, yanında Ömer'inde aralarında bulunduğu bir kaç kişi olduğu bir anda der ki; *"Bana mürekkeple kağıt getirin, size bir vasiyet yazayım ki, ondan sonra hiç bir dalalete düşmeyesiniz."* Ömer itiraz edip şöyle der: "Peygamber acıların tesiri altında kalmıştır, sizin elinizde Kur'an vardır, Allah'ın kitabı bize yeter." Ömer'e de itiraz edenler olur ve bir anda Peygamberin huzurunda bir kargaşa kopar, kimi kağıt kalem getirir, kimide Ömer'in dediğini tekrarlar. Gürültü had safhaya gelince Peygamber: *"Hepiniz dışarı çıkın"* der. İbn-i Abbas, hep derdi: "Musibet, bütün musibet Peygamber'in (s.a.a) yazmak istediği vasiyete mani olmaktır." Bu hadisin sıhhati ve suduru üzerine hiç bir söz söylenemez. Buhari, Sahihi'nin birkaç yerinde irat ettiği gibi, Müslim de Sahihi'nin "Vasaya-vasiyetler" kitabının sonunda tahrir eder ayrıca İmam Ahmed Müsned'inde naklettiği gibi bütün Sünen sahipleri de rivayet ederler. Aslında Ömer'in söylediği ibarede daha çok sertlik vardı. Onu yumuşak göstermek için bir çok yazar: "Peygamber acıların tesiri altında kalmıştır veya acılara mağlup düşmüştür" şeklinde değiştirirler. Oysa Ömer'in söylediği ibaredeki sert söz şöyle idi: "İnne'n nebi yehcur" yehcur demek sayıklıyor, hezeyan ediyor, demektir. Ebü Bekir Cevheri'nin, "Sakife" kitabında bu hadisi tahrir ederken söylediği sözler buna en büyük delildir. Bu hadisi İbn-i Abbas'a isnat ederken şöyle diyor: "Peygamber (s.a.a): *"Bana mürekkeple kağıt getirin size bir yazı yazayım ki ondan sonra hiç dalalete düşmeyesiniz"* dediği zaman Ömer: "Peygamber acılara mağlup düşmüştür" manasında bir kelime kullanır. Bundan apaçık anlaşılıyor ki, bu yazarlar, Ömer'in itirazını kelime olarak değil mana olarak nakletmişlerdir. Buhari Sahihi'nin "Cihad" kitabında şöyle eder: "Bize Kubaysa ve İbn Uyayne, Salman Ahvel'den, Sait b. Cübeyr'den, İbn-i Abbas'tan şöyle dediğini naklettiler: "Perşembe günü, ne demektir perşembe günü?" der ve yeri ıslatıncaya kadar ağlar sonra şöyle devam eder: O gün Resulullah'ın (s.a.a) hastalığı ağırlaşmıştı, *"Bana bir kağıt getirin, size bir yazı yazayım ki ondan sonra hiç dalalete düşmeyesiniz."* buyurunca tartışmaya girirler. Ki, Peygamberin huzurunda tartışma yapılmaz. "Peygamber,hecr sayıklıyor" derler. Peygamber ise: *"Beni yalnız bırakın, içinde bulunduğum . durum, hakkımda bana söylediklerinizden daha iyidir"* der. Tam öleceği sırada ise üç şey tavsiye eder. Birincisi: *Müşrikleri Arap yarımadasından çıkarın*, ikincisi: *Dışarıdan gelen heyetlere, benim yaptığım gibi ikramda bulunun ve hediyeler verin.* Üçüncüsü ise: Onu da unuttun" der, Buhari. Bu hadisi, Müslim de "Sahihi'nin vasiyet kitabının" sonunda tahrir eder. Müslim aynı kitapta Said, b. Cübeyr vasıtasıyla İbn Abbas'tan şöyle bir hadis daha ihraç eder: İbn Abbas: "Perşembe günü, nedir perşembe günü?" der ve gözyaşları yanaklarında inci taneleri gibi dökülünceye kadar ağlar ve şöyle devam eder: Peygamber (s.a.a): *"Bana levhayı ve diviti getirin, size bir yazı yazayım ki, ondan sonra asla dalalete düşmeyesiniz."* *"Fakat onlar, "Pey- gamber, sayıklıyor" dediler.* Bu musibeti, sahihlerde etraflıca inceleyenler, o gün "Peygamber hecr (sayıklamak) ediyor." sözünü ilk söyleyen Ömer olduğunu anlarlar. O söyledikten sonra da hazır bulunanlardan kendisinin görüşünde olanlar aynı

minval üzere sözlerini tekrarlarlar, İbn-i abbas'ın dediklerini, birinci hadiste siz de duydunuz.

Tabarani'nin Ömer'den tahrir ettiği bir rivayette ise Ömer şöyle diyor:

"Peygamber (s.a.a) hastalandığı zaman: *"Bana bir kağıtla divit getirin, siz bir yazı yazayım ki, ondan sonra asla dalaletle düşmeyezsiniz"* dedi. Bunu duyan kadınlar perdenin arkasından: "Peygamber'in dediğini duymuyor musunuz?" derler ömer diyor ki: Ben onlara: "Siz Yusuf Peygamber'in sahabelerisiniz, Resulullah hastalanınca gözlerinizi sıkır, iyileşince sırtına çıkarsınız," dedim. Resulullah (s.a.a) ise: *"Bırakın, onlar sizden daha hayırlıdır"* dedi.

Sizde görüyorsunuz ki, burada Peygamber'in nassıyla taabbüd etmemişlerdir. Ki, eğer etselerdi dalaletten korunmuş olacak ve bu yönden emniyet içinde yaşayacaklardı. Keşke onun dediğini yapmakla iktifa edip, ona ret mahiyetinde şu karşılığı vermeselerdi: "Allah'ın kitabı bize yeter." Sanki, Allah'ın kitabının yerini onlar kadar bilmiyormuş. Ve keşke bütün bunlarla da iktifa edip, o hiç beklenmedik sözü yüzüne karşı söylemeselerdi 'Resulullah sayıklıyor." Bunu söyledikleri zaman sanki şu ayeti hiç okumamışlardı: "Muhakkak ki bu Kur'an (Allah katın da) kerim olan bir elçinin getirdiği keldamdır. Bir elçi ki cebrail aleyhisselam') pek kuvvetlidir. Arşın sahibi (Allah) katında yüksek bir mevki sahibidir. Melekler arasında itaat olunandır ve (vahye karşı} emindir. (Ey Kurüş oğulları!) Sizin arkadaşınız (Hz. peygamber, kafirlerin iddia ettiği gibi) mecnun değildir" ve şu Allah'ın celle celalühü dediğini de : "Şüphesiz o Kur'an-ı Kerim bir Peygamber'in (Allah'tan) getirdiği sözdür. O, bir şair sözü değildir. Siz pek az düşünüyorsunuz. O, alemlerin Rabbin'den indirilmiştir." Ve şu sözleri celle ve ala sanki hiç okumamış ve duymamışlardı: *"Arkadaşınız Muhammed Peygamber hiç doğru yoldan sapmadı. rüşd yolunu bulmakta ümitsizliğe de kapılmadı, heybete uğramadı. O kendi nefsinin arzusuna göre konuşmuyor. Söyledikleri ancak vahiydir, kendisine Allah tarafından vahy olunuyor.ona çok kuvvetli bir melek (Cebrail) öğretti."* Ve buna benzer bir çokfasih ayetler. Hepsinde onun sayıklamak ve hecr gibi araz'dan münezzeh ve masum olduğuna dair nass-ı kerim vardır Hatta zatında soyut olarak akıl dahi böyle bir şeyi reddetmekte müstakildir ama ne var ki, onlar Peygamber'in (s.a.a) hilafet hususundaki ahdi, Hz. Ali üzerinde teşvik ve hassaten ona ve sülalesinden gelecek olan imarlara yaptığı nassı tekit edeceğini anladılar ve böylece bu girişimi bertaraf etmiş oldular. Nitekim bunu daha sonra ikinci halife, ibn-i Abbas 'la yaptığı bir konuşmasında itiraf etmekten çekinmemiştir.

Ve siz Peygamber'in (s.a.a) şu sözlerine: *"Bana kağıt kalem getirin, size bir yazı yazayım ki ondan sonra dalaletle düşmeyezsiniz. "* Ve Sakaleyn hadisindeki şu sözlerine: *"Size, onlara tutunduğunuz takdirde asla dalaletle düşmeyeceğiniz şeyler bırakıyorum. Bunlar; "Allah'ın kitabı ve Ehl-i Beytim 'dır. "* Dikkatle bakarsanız, her iki hadisteki maksadın aynı olduğunu ve o has- talığında da, Sakaleyn hadisinde, kendilerine vacip kıldığıının tafsilatını yazmak istediğini anlarsınız.

2- Ve yazmaktan vazgeçti, çünkü o ansızın ve beklemediği sözler onu vazgeçmeye mecbur etmiştir. Zira o kelimeyi söylediklerinden sonra yazılacak yazının, fitne ve ihtilafa sebep olmaktan başka hiçbir yararı olmayacaktı. Öyle ya. Acaba onu yazarken hezeyana -Allah korusun uğramış mı, uğramamış mı diye ihtilafa düşmeyecekler miydi? Daha az önce, gözlerinin önünde birbirlerine düşüp, bağınıp çağırıyorlar mıydı? Buna şahit olduktan sonra, duyduğunuz gibi "Kalkın, çıkın" demekten başka yapacağı bir şey kalmamıştı. Eğer ısrar edip o yazıyı yazsaydı, mutlak surette onlar da yardımcılarıyla birlikte: "Sayıkladı" diye direktmekte inat edecekler ve Allah korusun o yazıya red olarak tomar, tomar nice efsane ve rivayetler yazacaklardı.

İşte bunun için Peygamber'in (s.a.a) belîğ hikmeti, bu kitaptan yüz çevirmeyi iktiza etmiştir. Ki, bu muarızlar ve yandaşları Nübüvvet hakkında ta'n etmeğe (Allah'a böylesinden sığınır ve medet bekleriz) sebep olacak bir kapı açamasınlar. Ve gördük ki, Hz. Ali ve taraftarları o yazı ne içerirse içersin razılar. Hatta yazılıp yazılmaması onlar için farksız. Vasiyet bundan ibaret olduktan sonra hikmeti Nübüvvet onun terkinin icap ettirmiştir . Çünkü bu muaraza dan sonra fitneye sebep olmaktan başka hiç bir tesiri olmayacaktı. Vesselam. (ş)

MEKTUP 87

9 Rebi'ül Evvel 1330

Bu Musibetin Üzerinde Yapılabilecek Münakaşa Ve Ona Mazeret Aramak

Olabilir ki, Peygamber (s.a.a) onları kağıt kalem getirmeye emir buyurmakla, hiç bir şey yazmayı kast etmemiştir. Bu sözleriyle sadece onları denemek istemiştir. Ve o anda Cenabı Allah diğer sahabelerin dışında Hz. Ömer' e bunu anlama ilhamını verir ve kağıt kalem getirmelerine mani olur. Bununla birlikte bu davranışını, Allah'ına uyduğu hususların cümlesinden biri olarak saymak gerekir. Hatta bu onun kerametlerinden biri de sayılabilir, Bazi alimler buna böyle cevap veriyorlar. Oysa aleyhisselam: "Ondan' sonra dalalet düşmeyezsiniz" demesi, insaf yönünden iddiayı reddeder. Zira emrin ikinci cevabıdır, manası şudur; "Eğer bana kağıt kalem getirirseniz, ve ben size o kağı- dı yazarsam, hiç bir zaman dalalet düşmezsiniz." Şüph yok ki sırf deneme gayesiyle böyle bir haberi vermek bir yalan çeşididir ki, Peygamberleri böylesinden tenzih etmek gerekir. Şu halde başka bir mazeret aramak lazım. Söylenecek bir şey varsa o da şu: Emir, mutlaka yapılması gereken kesin bir emir değildi. Ancak istişare bir emirdi. Öyle kabul etmek lazım ki, onu reddetmek caiz olmasın ve reddeden de asi sayılmasın. Zaten bazı meselelerde onun emirlerini tekrar gözden geçirmesini hatırlatırlardı. Bilhassa Ömer, kendini doğruyu bulmakta başarılı sayardı, Zira o, Allah tarafından kendisine bahsedilmiş bir ilhama sahipti. Ve belki Peygamber'in (s.a.a) bu kağıdı yazmakla yorgun düşeceğine inanmış ve ona acıdığından böyle bir duruma maruz kalmamasını daha uygun görmüştür. Yahut belki Pey- gamberin (s.a.a) Halkın, altından kalkamayacağı şeyler emirler yazacağından korkmuş ki o zaman millet bu sebeple cezaya uğramayı hakkedecek, Zira nas edilmiş olduğu için onunla içtihat etmekten başka çare kalmayacak. Veya münafıkların bu yazı hakkında yapacakları yerme ve olumsuz propagandadan korkup çünkü hastalık esnasında yazılmış olduğu için fitneye sebep olabilir. Onun için "Allah'ın kitabı bize yeter" dedi. Belki o anda Cenabı Allah'ın Kitabında şöyle dediğini hatırlamıştı: "Kitapta hiçbir. şeyi eksik bırakmadık." "Bugün size dininizi ikmal (tamamladım.)" Sanki Ümmetin, dalaletten korunduğuna emin olmuştu. Zira Cenabı Allah o ümmete, dinini ikmal ettiğini ve onun üzerine nimetini tam olarak indirdiğini müjdelemiştir evet cevapları budur ve gördüğünüz gibidir. Muhtemelen bazı kişiler şu mazereti de ileri sürerler. Diyebilirler ki: Ömer o yazının, fertlerden her birinin delaletten korunmasına sebep olacağını anlamamış, ancak anlamış ki; "Bu yazı yazıldıktan sonra hepiniz top yekun birleşip dalalet düşmeyezsiniz ve delalet her ferdinize tek, tek sirayet etmesin." Zaten o (r.a), dalalet üzerinde hiçbir zaman birleşmeyeceklerini iyi biliyordu, işte onun için bu kağıdın yazılmasında hiç fayda görmemiş ve Peygamber'in (s.a.a) maksadını sadece ihtiyati zannetmiş ve bu muazarayı yapmıştır. Bu badirenin mazeretleri üzerinde en çok söylenenler bunlardır. Bunları dikkatlice tetkik eden herkes hakikatten uzak olduğunu görür. Buna cevaben söylenecek en doğru söz şudur: bu vaki olmuş bir olay ise de diğer davranış ve gidişatlara . Sabık olmuş bir aşınık, "istemeyerek aceleye gelmiş ender davranış" gibi birşey, ama tam sıhhatli olarak

tafsilatını bilmiyoruz. Doğru yola sevk eden sadece Cenabı Allah'tır. Vesselam .
(s)

MEKTUP 88

11 Rebi'ül Evvel 1330

Bu Mazeretlerdeki İddiaları Çürütmek.

Hakla batılı birbirinden ayırma yeteneğine sahip olan kimseye elbette hakikati ikrar etmek ve doğruyu konuşmak yakışır.

Bu mazeretlerinin reddedilecek bazı yönleri daha kalıyor. Onları da size arz etmek istiyorum ki üzerinde hüküm verme salahiyeti size ait olsun. Birinci cevapta dediler ki: "muhtemelen, divit getirmelerini emretmesi herhangi bir şeyi yazmak maksadını taşımayıp, sadece onları denemek istemişti, o kadar." Sizin ifade ettiklerinize ilaveten ben de derim ki: bu vakia, hadiste de apaçık olduğu gibi, onun (s.a.a) ölümüne çok yakın olduğu bir anda olmuştur. Yani zaman deneme zamanı değil tavsiye ve nasihat zamanıdır aynı zamanda ölüme yakın olan kimse, mizah ve şakalaşmak bir yana, kendi nefsiyle olduğu gibi, yakınlarını ilgilendiren mühim meselelerle mühimmatla meşguldür. . Bilhassa o kimse Peygamber ise.

Sonra sıhhatli olarak bütün yaşadığı müddet onları denemeye yetmeseydi, şu ölüme yakın olduğu zaman mı yetecek? Halbuki, Hazretin: "Kalkın yanımdan" demesi, onların çıkardıkları gürültüden rahatsız olup gücendiği açıktır. Eğer mani olmakta isabetli olsalardı, onların yaptıkların beğenir ve neşelenirdi. .

Bu hadisi etraflıca inceleyen, bilhassa "Peygamber sayıklıyor" dediklerini göz önünde tutan herkes kesin olarak, onların hoşuna gitmeyecek bir şey açıklamak istediğini anlamışlardı ki, buna mani olmak için aniden gürültü çıkarmışlardı diye düşünür. Kaldı ki, daha sonra İbn-i Abbas'ın bu hadiseyi hatırlayınca ağlaması ve bunu büyük bir musibet sayması da, onların cevabını iptal etmeye yeterli bir delildir.

Mazeret ileri sürenler diyorlar ki: Ömer, doğruyu ve daha faydalıyı seçmekte muvaffak ve başarılı olduğu gibi Cenabı Allah tarafından ilham sahibi idi. Bu da, bu bahsimizde üzerinde.

durulacak bir önem taşımaktadır, çürükü bu vakıada doğrunun peygamberin (s.a.a) tarafında değil onun tarafında olduğuna ve günkü ilham, sadık ve emin olan Peygamber'in (s.a.a) vahyinden. daha doğru sayılması gerekir ki biz bu iddiayı duymak bile istemiyoruz.

Ve diyorlar ki: Peygambere (s.a.a) acıdığından yazı yazarak maruz kalacağı yorgunluğu hafifletmek maksadıyla mani olmak istedi. Oysa siz de biliyorsunuz, esasen Peygamber rahatı ve huzuru o yazıyı yazmakla gerçekleştirecekti. Halbuki ona muhalefet edip, huzurunda kargaşa çıkarmaları, kendisine o yazıyı yazmaktan daha ağır ve daha meşakkatli olmuştur. Sonra, ona bir yazıyı yazmakla yorulacağını düşünüp şefkat gösteren şahıs, nasıl olur da ona muarız olur ve aniden "sayıklıyor" demekle karşısına çıkar?!.. Bu garabetlerin en garibi, acayıpların acayıbi değil midir? Peygamber getirilmesini istediği halde, ; terk

edilmesi nasıl daha uygun oluyor? Acaba Ömer Peygamberi, terk edilmesi daha uygun olan şeyleri emreden biri olarak mı görüyordu?

Ve daha garibi diyorlar ki: "Belki Ömer, Peygamberi halkın tatbik etmekten aciz kalacağı şeyler yazarak ve onu terk ettikleri için cezalandırılmayı hakkederler diye korktu." Peygamber, "Ondan sonra dalaletle düşmeyeceksiniz" dediği halde nasıl korkar? Yoksa Ömer'in, akıbetleri Peygamberden daha iyi , ümmetine daha şefkatli olduğuna mı inanıyorlar?

Ve dediler ki: "ihtimal, Ömer münafıkların o yazının sıhhati hakkında yerine ve ta'n kampanyası açmalarından, dolayısıyla fitneye sebep olmasından korktu." Siz de, Allah sizi hak yolundan ayırmasın biliyorsunuz ki, Peygamber'in (s.a.a) "Dalaletle düşmezsiniz" demesinin mevcudiyeti, bu ihtimali muhal kılmaktadır. Zira bu söz, o yazının emniyete neden olacağına bir nasır Mürıafıkların yermesinden korkan bir insan neden peygamber (s.a.a)e muarız olup sayıklıyor diyerek onlara asıl yerme tohumunu bizzat kendisi ekliyor .?

Ve; "Allah'ın kitabı bize yeter, zira Cenabı Allah şöyle diyor: "Kitapta hiç bir şey eksik bırakmadık" ve diyor ki: "Bugün size dininizi ikmal ettim..."

Dediğini tefsir ederken dedikleri ise, hiç doğru değil. çünkü her iki ayet, dalaletten dolayı emniyeti ifade etmediği gibi, insanlara da hidayeti garanti etmiyor. Şu halde bu ayetlere güvenerek o yazıyı yazma girişimini terk etmek nasıl caiz olur? Eğer Kur'an-ı Kerim'in mevcudiyeti dalaletten korumaya sebep oluyorsa neden bu ümmette dalaletten dolayı bertaraf edilmesi imkansız bir parçalanma vuku buldu? Son cevaplarında dediler ki: "Ömer bu hadisten, o yazının ümmetin her ferdini korumaya sebep olacağını anlamadı. Ancak bütünü ümmetin dalalet üzerinde toplanmasına neden olacağını anladı. Zaten bu kağıt yazılsa da yazılmasa da ümmetin hiç bir zaman delalet üzerinde toplanmayacağını biliyordu. Onun için, o gürı bu muarazayı yaptı. "

Sizin işaret ettiklerinize izafeten diyoruz ki: Ömer, anlayıştan bu kadar uzak değildi. Ve bu hadisten çıkan mana herkes için açık olup, kendisine göre gizli değildi. Zira köylüsü de, bedevisi de anlamıştır ki o kağıt yazılsaydı, her ferdi ayrı, ayrı dalaletten koruyan tam bir sebep (hazırlayıcı hal) olacaktı. Ömer Peygamber (s.a.a) ümmetinin delalet üzerinde birleşmeyeceğini ve böyle bir korkusu olmadığını yakinen biliyordu. Çürıkü: "Ümmetim, hiç bir dalalet üzerinde birleşmez" dediğini defalarca duymuştur. Muhakkak şu sözlerini de duymuştur: "Ümmetimden en az bir fırka, devamlı hakla beraber olup hakka arka çıkacaktır. "Mutlaka şu ayeti kerimeyi de okumuştur: "Sizden imam edip sahih amel işeyenleri, kendilerinden evvel gelenleri (İsrail oğullanm) bu dünyada halife kıldığı gibi onları da halife kılacaktır. Onlara, kendileri için seçtiği dini pekiştirip, korkudan onları emniyete kavuşturacaktır." Buna benzer kitap ve sünnetten bir çok sarıh naslar, ümmetin top yekun dalalet üzerinde toplanması imkansız olduğunu açıklamaktadır.

Ömer' e yakışan, bu hadisi zihinlere intikal ettiği gibi anlamak, Sünnet sahihlerinin ve Kitap muhkemlerinin menfi kıldığı ekilde değil, insaflı konuşmak gerekiyorsa, bu musibet özrün hiç bir kalıbına sığmayacak kadar büyük. Eğer dediğiniz gibi vuku bulan bir olay, sabık bir aşırılık veya istemeyerek aceleye gelmiş ender bir davranış olsaydı, sorun daha kolay olacaktı. Hatta zamanın en büyük gailesi, bel kıranı olduğu halde. inna lillah e inna ileyhi raciun... Ve la havle ve la kuvvete illa billah'il-aliyyil azım. (§)

1- O mazeretlerin sahte olduğunu iz'anla karşılamak.

2- Diğer kaynakları talep etmesi.

1- Mazeretçilerin gittikleri yönü kesip yollarını zapt ettiniz. ve böylece arzularını engellemiş oldunuz. Bahsettiklerinizin hiçbir yerinde şüpheyi yer olmadığı gibi, açıkladığınız hakikatlerde de şek ve tereddüde katıyetle yer yoktur.

2- Nasların teviline önem verdiklerini içeren kaynakların sonuna gelinceye kadar yavaş, yavaş ilerleyin lütfen. Vesselam.(s)

MEKTUP 90 17 Rebi'ül Evvel 1330

Usame'nin Askeri Birliği

Madem ki hakikati açıkça ve kimseden korkmadan izah ettiniz , demek ki siz heybetli bir hurma ağacından farksız ve hakkı batıla kanştırmayacak kadar kadir sahibi, hakikati gizlemeyecek kadar da yüksek bir mertebedesiniz

Onların, kendi görüşlerini Peygamber'in emirlerine uymaktan üstün saydıkları bütün kaynakları size sunmamı emrediyorsunuz,- Allah sizi aziz kılsın- size sadece Usame b. Zeyd'in Rum savaşı için teçhiz edilen askeri birlik olayını zikretsem kafi gelir sanırım. .

O ki Peygamber (s.a.a) zamanında teçhiz edilen en son askeri birliktir. Hatta ona o kadar önem vermişti ki, ashabına bu savaşa hazır olmaları için emir vermekle kalmamış, onları kendi mübarek eliyle dizmiş ve savaşa teşvik etmişti. Öyle ki. Muhacir ve Ansarın en ileri gelenleri: Ebu Bekir, Ömer, (1) Ebu Ubeyde, Sa'd ve benzerlerini dahi bu birliğe katmıştı. (2) O günkü tarih: 26 Sefer Hicretin 11. yılı. Ertesi gün Usame'yi çağırıp şöyle dedi:

"Babanın şehit olduğu yere git, onları atlarıyla çiğne, bu birliğin kumandasını sana verdim. "Übna" (3)ahalisine sabaha karşı saldır, giderken habercilerden evvel varabilmek için süratli git, beraberinde kılavuzlar gölür ve önce gözcü göndermeyi ihmal etme. Eğer Cenabı Allah seni muzaffer kılsa aralarında fazla kalma. "

Ne var ki Peygamber'in (s.a.a) Sefer'in 28. günü ölüm hastalığı başlamıştı. Ateşi artmış ve baş ağrısı şiddetlenmişti. Aynı ayın 29'u, yani ertesi sabah, ayağa kalkabilmiş ve askerin henüz gitmediğini görünce, onları harekete geçirip, süratli davranmaya teşvik etmiş, aynı zamanda onların himayelerini tahrik etmek için Üsâme'nin sancağını kendi şerefli eliyle bağlamış ve demişti ki: *"Allah'ın adıyla ve Allah'ın*

uğruna gazveni yap ve kafirleri katlet. " Usame sancağı bağlanmış olarak yola çıkar

Ancak kendisi de onu Burey'deye verir ve şehrin dışındaki "Cüruf denilen yerde toplanıp beklerler. Evet, görüp duydukları ve acele etmelerini icap ettirecek açık nassa rağmen ağır davranıp beklediler. Oysa Peygamber (s.a.a) "Sabaha karşı saldır, acele et" demişti. Fakat bu emirlerin hiçbirini yerine getirmedikleri gibi bazıları Üsame'nin kumandan tayin edilmesi hakkında ayıplayıcı laflar söylemekten geri kalmadılar. "Nitekim daha önce babasının kumandanlığı hakkında da aynı lafları söylemişlerdi. Ve Peygamber'in (s.a.a) bütün bu gayretine rağmen yine de orada beklerneye devam ederler. En sonunda (s.a.a) sabrı taşar ve bu derece Yüzsüz itirazlarına şiddetle sinirlenir. Kalkar ve başı bağlı, ateşli vücudu, kadife örtüsüyle sarılı bir şekilde dışarı çıkar. (4) O gün Rebi'ül Evvelin 10'u ki, vefatından sadece iki gün önceydi. Minbere çıkar, Allah'a hamdü sena etikten sonra şöyle der:

"Ey insanlar! Usame'yi tayin edişimden dolayı, bazılarınızın bazı laflar ettiğini duydum. Eğer onu tayin etmem hakkında konuştuysanız, daha önce babasını tayin ettiğimde de konuşmuştunuz. Allah'a yemin ederim ki, bu vazifeye babası nasıl layık idi ise, kendisi de aynı şekilde buna layıktır."

Ve onları gayret etmeleri için teşvik etmeye koyulur. Onlar ise kendisi ile vedalaşıp şehirden ayrılır. Ve askerın toplanmış olduğu yere (Cüruf) giderler. Ne var ki hastalığı daha da ağırlaşır, fakat yine de:

"Usame'nin ordusunu teçhiz edin. Usame'nin ordusunu gönderin" demeye devam ederse de onlar ağır. davranmaktan vazgeçmezler. Nihayet 12 Rebi'ül Evvel Pazartesi günü gelmişti. Usame, askeri toplandığı yerde bırakıp Peygamber'in (s.a.a) yattığı eve gelir. Yanına girer. Peygamber ona yine: "Allah Teala'nın bereketi ile git" der. Usame, O mübareke veda edip'yanından çıkar ve askerın toplanmış olduğu yere gider. Fakat az sonra tekrar beraberinde Ömer, Ebu Bekir ve Ubeyde ile geri döner. Peygamber'in yanına vardıklarında o mübarek canını teslim ediyordu. Ve o gün, O -canım ve bütün alemlerin canları ona feda olsun- vefat eder. Ordu geri döner, sonra o orduyu dağıtmaya niyet ederler. Ebu Bekir' e bu niyetlerini açıp azami şekilde ısrarlarda bulunurlar. Fakat halife bu isteklerini kesinlikle reddedince, bu sefer Omer b. Hattab ona Ansar'ın elçisiymiş gibi gelip, Usame'yi azletmesini ve yerine başka birini tayin etmesini ister

Peygamber (s.a.a) onların tenkidine sinirlenmesini ve o hasta haliyle çıkıp Usame'nin emrinde olmalarını ve hiç vakit kaybetmeden sefere çıkmalarını tembih ve tekit etmesini unutmaları hiçte uzun sürmemiş, halifeye gelip ilkin ordunun dağıtılmasını, bunu kabul etmeyince de Usame'nin yerine başka birinin tayin edilmesini istemişler. Nitekim halife Ebu Bekir ayağa kalkıp Ömer'i sakalından tutup: "Annen sensiz kalsın ya Ömer! (5) Onu Peygamber (s.a.a) tayin etti, sen ise benden azlini istiyorsun öylemi? Nihayet orduyu gönderirler. (Az kalsın bunu da yapmayacaklardı.) Usame 30 bin savışçıyla yola çıkar, bunların bini süvari idi. (6) Fakat yine de Resulullah'ın (s.a.a) o orduya katıp yerleştirdiği kişilerden bazıları çekilmiş ve gitmemişlerdi.

Halbuki Peygamber (s.a.a): Şehristani'nin Milel ve Nihel kitabının dördüncü mukaddimesinde irat ettiğine göre:

"Usame 'nin ordusunu teçhiz edin, o ordudan çekilip kim geri kalırsa ona Allah 'ın laneti olsun" diye buyurmuştur."

Siz de biliyorsunuz ki, ilk önce gitmek istememeleri, sonra da ordudan çekilip beraber gitmemelerinin nedeni, siyasetlerin üslerini tahkim etmeye dayanmaktadır. Bunda da, nassa itiraz etmeden uymayı terk edip kendi görüşlerini tercih etmişler- dir. Çünkü gitseler de

gitmeseler de ordu gidecekti. Ya hilafet? Tabii ki giderlerse kendilerine ondan hiçbir pay verilmeyecek ve mutlaka bertaraf olacaktı. Oysa Peygamber (s.a.a) onların gitmesini ve meydanın Hz. Ali'ye (a.s) kalmasını istemişti ki, onlar dönünceye kadar hilafet meselesi halledilmiş ve Hz. Ali'nin halifeliği perçinlenmiş olacak, o zaman da ihtilafa girmekten dahi uzak kalacaktı. Esasen, Usame'yi henüz on yedi yaşındayken onların başına kumandan tayin etmekteki maksadı, bazı şahısların dizginini çekmek, laf dinlemeyip başını alıp gidenleri durdurmak ve geleceğin emniyetini birbirleriyle rekabet yapacak olan kişilerin nizamından korumak içindi. Ne var ki Peygamberin (s.a.a) niyetinin farkına vardılar ve dolayısıyla Üsâme'nin kumandanlığını ayıplayıp yola çıkmakta ağır davrandılar. Ta ki. Peygamber (s.a.a) Rabbi'ne kavuşuncaya kadar Cürüf'ten ayrılmamayı tercih ettiler. Hatta vefatından sonra dahi bazen orduyu dağıtmayı bazen de Üsâme 'yi azletmeye kalkıştılar . Nihayet sonunda duyduğunuz gibi, bir çoğu ordudan ayrılıp birlikte gitmekten vazgeçtiler

İşte size açık nasları bir tarafa bırakıp taabbüt etmedikleri beş durum. Bunu da kendi siyasi görüşlerini üstün tuttuklarından ve o görüşleri. Peygamber'in (s.a.a) naslarına taabbüt etmeğe tercih ettiklerinden dolayı yapmış oldukları muhakkaktır. Vesselam. (§)

DİPNOT

1- Bütün Siyer ve haber ehli, Ebu Bekir ve Ömer'in bu askeri birliğin içinde olduklarında müttefiktir. Bunlardan istediklerinize bakın. Bilhassa Halebi bu hadiseyi naklederken, zarif bir hikaye irat ederek der ki: "Abbasi halifelerinden Mehdi Basra ya girdiğinde, zekası ile meşhur fakat o zaman çocuk yaşta sayılan İyas b. Muaviye yi, arkasından dört yüz sakallı ve cüppeli olduğu halde görür. Yanındakilere: Of! şu sakallılara bakın. Bu çocuğun arkasından yürüyeceklerine, kendi aralarından onlara önderlik yapacak bir Şeyh bulamıyorlar mı? Sonra Mehdi İyas'a dönüp: Ey genç! Senin yaştan kaç? diye sorar, İyas şu cevabı verir: "Allah Müminlerin emirine uzun ömürler versin, Peygamber (s.a.a) Ebu Bekir ve Ömer'in de içinde bulunduğu bir orduya kumandan tayin ettiği Usame b. Zeyd'in o zamanki yaşındayım.

Mehdi: Önde yürümeye devam et, Allah seni mübarek eylesin. Halebi diyor ki: O zaman İyas on yedi yaşındaydı. "

2- Ömer, her zaman Usarne'ye: "Peygamber (s.a.a) öldüğünde sen benim emirimdin (kumandam)" derdi.. Bu hadisi Halebi ve daha birçok hadisçi ve tarihçi nakleder.

3- Übna: Suriye'nin Belka şehrine ait bir Nahiye olup Müte'ye de yakındır.

4- Her kim bu askeri birlikten bahsettiyse, mutlaka onların Usame 'yi kumandan tayin etmesine ta'nını (ayıplamada bulunduklarını) Peygamber'in sinirlenip zikrettiğimiz vaziyette çıkıp bahsettiğimiz hutbeyi okuduğunu zikretmiştir, İbn-i Said'in Tabakatına, Halebi ve Dehlani'nin Siretlerine bakabilirsiniz.

5- Bu hadisi Halebi ve Dehlani, siretlerinde naklettikleri gibi, Taberi de; Tarihinin 11. yılın hadiseleri bahsinde zikreder.

6- Usarne, "Übna" ehline baskını gerçekleştirir, evlerini yakar ve babasının katilini katledip muzaffer olarak geri döner. En önemlisi de bu vakada Müslümanlardan kimse ölmez, çok şükür.

1- Üsâme'nin ordusuna karşı davranışlarının mazereti.

2- Orduya katılmayanlara lanet okumak, hadiste nakledilmemiştir.

1- Evet dediğiniz gibi Resulullah (s.a.a) Usame gazvesinde onları teşvik etmiş ve acele etmelerini emretmişti. Hatta Usameye: "Sabahtan yola çık" deyip akşama beklememesi için tembih te bulunmuştu. Fakat ne var ki kendisi ondan sonra fasılasız hastalığa maruz kaldı. Hatta zaman, zaman ağırlaşp, ashabı ve yakınları haklı olarak korkmaya başladılar. Onun için bu vaziyette iken ondan ayrılmak istemediler. Cüruf'te toplanıp bu vaziyette iken ondan ayrılmak istemediler. Cüruf'te toplanıp vaziyetin nereye varacağını beklediler. Bu da elbette ki ona şefkatlerinden ve kalplerindeki derin sevgidendir. Ağır davranmalarındaki maksatlarında ancak iki neticeden birini beklemek olabiliirdi. Ya sıhhatine kavuşur ve yürekleri rahat eder, ya da cenazesinin teşhizi ile şereflenmeye muvaffak olup, ondan sonra başlarına geçecek olan kimseyi seçip yerini perçinlemek. Onun için bu bekleyişlerinde mazur sayılır ve bunda hatalı değildir.

Resulullah (s.a.a) henüz vefat etmeden Usame'nin kumandanlığı hakkında tenkit edici laflar etmeleri ise, sadece yaşının küçük olduğundan ileri gelmektedir. Zira kendileri yaşlı başlı insanlardı. Ve yaşlıların kendilerinden, çok daha küçük yaşta olan gençlerin emri altında olmayı hazmedemeyip, gururlarının onu reddetmesi tabii bir insiyaktır. Onun kumandanlığına tepki göstermeleri kendilerinden doğmuş bir bidat değil, o sadece insan oğlunun beşeri cibilliyetinin iktizasıdır. Tetkik edin.

Peygamber'in (s.a.a) vefatından sonra Usame'nin azlini istemeleri ise, ona bazı alimler 'şu mazereti göstermişlerdir: Onlar Ebu Bekir'in, onu azletmekte, maslahatın iktizası bakımından, kendilerine muvafakat etmeyi tercih edeceğini zannetmişlerdi.

Kendi nazariyelerine göre böyle dediler. Fakat insaflı konuşmak gerekirse, bendeniz Usame'nin azlini istemelerine aklın kabul edeceği hiç bir taraf göremiyorum. Özellikle Peygamber (s.a.a) tenkitlerine azami derecede sinirlenip, ateşli ve başı bağılı bir vazi- yette çıkıp, minberden okuduğu hutbe ile onların bu kusurlarını herkese duyurduktan sonra. Evet bu olaydan sonra mazeretlerinin hakikatini ancak Cenabı Allah bilir.

Orduyu ilgaya kalkışmalarına ve Ebu Bekir' e bu hususta ısrar etmelerine gelince: Bu da merkez şehir olan Medine'nin korunmasıyla ilgili bir davranıştır. Zira kuvvetten yoksun ve askerden uzak kalacağı için müşriklerin girişeceği herhangi bir baskına karşı ihtiyatlı olmanın gerektiğine inanmalarındandır. Nitekim Peygamber(a.s)'ın ölümüyle, nifak hemen baş gösterip, Yahudi ve Hristiyanların hırsları arttı. Hatta Araplardan bazıları da zekat vermekten sakınmaya başladılar. O zaman sahabeler Ebu Bekir Sıddıka, Usame'yi seferden men etmesini teklif ettiler, Sıddık ise, onlara şu cevabı verdi: "Vallahi beni kuşların kapıp götürmesi, bu girişimde bulunmaktan daha kolay ve daha sevimlidir."

Bu, bizim ashab'ın Sıddık hakkında naklettikleri, Sıddık'ın dışındakiler ise, ordunun dağıtılmasını teklif etmekte mazurlar, zira İslam'ı korumakta ihtiyatlı olmaktan başka hiçbir maksatlan yoktur.

Ebu Bekir, Ömer ve diğerlerinin orduya katılmaktan geri kalıp Usameyle beraber gitmemelerinin nedeni ise, İslami memleketi kuvvetlendirmek, Muhammed devleti teyit etmek ve hilafeti muhafaza etmektir. Zira o günlerde din ve din ehli, ancak hilafeti muhafaza etmekle bekası sağlanabiliirdi.

2- Şehristani'nin "Milel ve Nihel" kitabından naklettiklerinize gelince, biz onu rivayet edilmişse de isnat ve mesnetsiz bulduk. Halebi ve Seyyid Dehlani Siretlerinde: "Bu hadis aslen hiç nakledilmemiştir" diye yazıyorlar. Siz -Allah selametinizi versin- eğer Ehl-i Sünnet yolundan bu hususta gösterebileceğiniz bir hadis varsa bize rehber olun. Vesselam.(s)

1- Mazeretleri dediklerimizi geçersiz kılmaz.

2- Şehristani'den naklettiğimiz, müsned bir hadisle varittir.

1- Demek Usame'nin ordusundan ayrıлып birlikte gitmediklerini ve daha önce de yola çıkmaları emredildiği halde Cürufta o sınırlı müddeti beklediklerini beyan ettiniz. -Allah sizin selametinizi versin-

Ayrıca, Usame'nin kumandanlığı hakkında, gördükleri ve işittikleri naslara rağmen ta'nda bulunup ayıpladıklarını da tespit etmişsiniz.

Onun kumandanlığı hakkında ayıplamada bulunmalarından Peygamber (s.a.a) kızdığı halde, daha sonra Ebu Bekir'den azli istediklerini de teslim ediyorsunuz. Hatta ateşi olduğu halde çıkıp minberden onların kusurlarını açıkça içeren hutbesini, tarihi olaylardan sayılacağını da itiraf etmişsiniz.

Aynı zamanda Peygamber'in (s.a.a) kurduğu ordunun dağıtılmasını ve kendi mübarek eliyle bağladığı sancağın çözülmesini istediklerini de kabul ediyorsunuz

Şunu da teslim oluyorsunuz ki, o ordu da bizzat kendisinin sıraya koyup dizdiği bazı şahıslar, sonradan çekilmiş ve birlikte gitmemişlerdir. Oysa Peygamber (s.a.a) onları Üsame'nin kumandası altında beraber gitmelerini emretmişti.

Bütün bunları, haber ehlinin nas ettikleri ve hadis sahiplerinin üzerinde birleştikleri gibi teslim etmişsiniz. Fakat: "Bu hususta mazurdurlar" diyorsunuz. Ancak zikrettiğiniz mazeretlerin tümünü İslam'ın menfaatini ön planda tuttuklarına, fakat bunu yaparken Nebevi nasların vacip gördüğü gibi değil, kendi görüşlerin iktiza ettiği gibi hareket ettiklerine bağlıyorsunuz. Zaten bizde bu konuda bundan fazlasını iddia etmedik. Başka bir deyişle, sözlerimizin aslı, bütün naslara teabbütleri var mıydı yok muydu? Siz birincisini seçtiniz biz ise ikincisini. Ama şimdiki itraflarınız bizim seçtiğimizi ispat etmektedir. Mazur olup olmadıklarına gelince bu da mevzu muzun dışında kaldığı açıktır. Sonra mademki Usame'nin ordusuna katılma meselesinde, İs- lam' ın maslahatı kendi görüşlerinin naslardan öne geçirilmiş olması sizce ispatlanmıştır. O halde neden Peygamber den (s.a.a) sonra, hilafet meselesinde de kendi görüşlerini Gadir nasları ve emsaline tercih ettiklerini söylemiyorsunuz? Usame'nin kumandanlığını yaşının genç olduğundan dolayı ayıplayanları: "Yaşlıların genç yaşta olanların emri altına girmeye tabiatı ve cibilliyeti itibariyle tepki gösterebilir," dediniz. Fakat neden aynısını Gadir nasları gereğince taabbüt etmeyenler için söylemiyorsunuz? Oysa Hz. Ali de yaşlı sahabelerin başına genç yaşta olduğu halde emir tayin edilmişti. Zira onlar zaruret hükmü gereğince haberlerinde Peygamber (s.a.a) vefat ettiği zaman, Usame'nin yaşını küçümstedikleri gibi, onun da yaşını küçümsemişlerdi. Tabii ki, hilafetle ordu kumandanlığı arasında ne kadar fark olduğunu takdir edersiniz. Cibilliyetleri gereğince genç yaşta olan bir kumandana tepki gösterip bir kere dahi kumandanlığını kabul etmeyenler, genç yaşta saydıkları birini hayatları boyunca, dünya ve ahiret işlerinde emri altına girmeye elbette ki tepki gösterecekti.

Halbuki bu durum sizin zikrettiğiniz gibi kabul edilmekten uzaktır. Zira imanları tam olan yaşlı müminlerin nefisleri, Allah ve Resulünün itaati yolunda ne gençlerin emri altına girmekten ne de başka diğer bütün hususlarda buna benzer işlerden nefret etmezler. Cenabı Allah müminlere şu tavsiyede bulunmuştur: **"Peygamber size ne verirse alın ve emirlerini tutun. Size neyi yasak etti ise onu da almayın. Yapma dediğini yapmayın. Allah'tan korkun, çünkü Allah çok şiddetli azap sahibidir."** (Haşr süresi 7)

2- "Üsâme'nin ordusuna katılmayanlarla ilgili ve Şehristânî'nin şüphesiz olarak ileri sürdüğü kelimeye gelince. Bu kelime, Ebu Bekir, Ahmet b. Abdülaziz el-Cevherî'nin "Sakife" kitabında tahrîç ettiği bir hadiste naklediimiştir. Size bu hadisi kelimeleriyle aynen naklediyorum;

:

Bize, Ahmet b. İshak, Ahmet b. Seyyar'den Sait b. Kesir el- sari'den, adamlarından Abdullah b. Abdürrahman'dan şu hadisi nakletti: "Resulullah (s.a.a) vefat ettiği hastalığında, Muhacir'in ve Ensar'ın bulunduğu, hatta aralarında Ebü Bekir, Ömer, ebu Ubeyde b. el-Cerrah, Abdurrahman b. Avf, Talha ve Zübeyr'in de olduğu bir orduya Usame'yi komutan tayin etti. Ve mu'te denilen ve babası Zeyd'in şehit olduğu yere gidip Filistin vadisinde savaşmayı emretti. Usame ağır davrandığı için asker ağır davranıyordu. Resulullah ise hastalığının bazen ağır, bazen- de hafif devrelere girmesine rağmen devamlı Usarneye yola çıkması için tekitte bulunuyordu. Nihayet Usame: "Babamla annem sana feda olsun, bana bir kaç gün mühlet ver de Cenabı Allah sana şifa ihsan etsin, ondan sonra yola çıkayım" dedi peygamber (s.a.a) ise ona: "*Allah 'ın bereken üzerine çık ve yoluna devam et,*" dedi. Usame: Ya Resulullah! Eğer sen bu durumda iken. yola çıkarsam yüreğim yaralı olarak çıkacağım. Resulullah (s.a.a): "*Zafer ve afiyete doğru git...*" Usame tekrar: senin sıhhatini yolcu ve kervanlardan sormak istemiyorum." resul (s.a.a): "*Sana neyi emrediyorsam onu yap,*" deyip bayıldı Usame ise kalkıp yola çıkmak için hazırlığa başladı. Peygamber (s.a.a) ayılınca, Usame ve orduyu sorar, hazırlandıklarını söylerler. Ve şu sözleri tekrarlamaya başlar: "*Usame'nin ordusunun seferini gerçekleştirin onun ordusundan çekilip geri kalana lanet olsun...*" Usame, başının üzerinde sancak, emrindeki sahabelerle çıkar Cüf denilen yere kadar Ebu Bekir ve Ömer, muhacirlerin çoğu ve Ensar'dan Üseyd b. Hudayr, Beşir b. Sad başkaları oldukları halde gelir. O esnada Ümmü Eymen'in elçisi gelir ve ona: "Resulullah ölüyor" der. Derhal gidip Mediye girer, sancağı Peygamber'in kapısının önüne dikip içeri girer O ana kadar Peygamber vefat etmişti." Hadis böylece aynı kelimelerle sona eriyor. Bu hadisi tarihçilerden bir cümle nakleder bunlardan biri Mü'tezili Allame İbn-i Ebi'l Hadid'dir. Nehe'ül ağa'nın Şerhinde c. 2 s. 20 ve 21 de mevcuttur. (ş)

MEKTUP 93

32 Rebi'ül evvel 1330

Nakledilen Diğer Hadisleri Rica Etmek

Usame'nin ordusuyla ilgili konuşmamızı epey uzattık, aynı Perşembe günü ile ilgili konuşmamız gibi. Ne var ki, bu konuşmalarımız çok faydalı oldu. Zira her şey gözleri olan herkes için gün gibi meydana çıkmış oldu. Şimdi gelin, nakledilen diğer hadislere yönelelim: Vesselam. (s)

MEKTUP 94

25 Rebi'ül evvel 1330

Peygamber'in (s.a.a)'in Dinden Çıkış Adamın Öldürülmesini Ermetmesi

Ümmetin bir miktar uleması ve imamların rivayet ettikleri bazı hadisleri, istediklerinize cevap teşkil eder sanırım. Bu zikredeğimiz hadisin sözleri İmam Ahmet b. Hanbel' e aittir. Müsned, c. 3 s. 15'te Ebu Said el-Hudri'nin hadisinden naklen diyor ki: Ebu Bekir Peygamber'in yanına gelip dedi ki: Ya Resulellah! Filan vadiden geçiyordum, üstü başı temiz, huşu ile namaz kılan birini gördüm. Peygamber (s.a.a): "*Git onu öldür de gel*" der. Ebu Bekir gider onu aynı vaziyette görünce öldürmekten vazgeçip geri döner. Bu sefer Peygamber (s.a.a) Ömer'e: "*Sen git öldür*" der. Ömer gider, Ebu Bekir'in vasf ettiği vaziyette görünce onu öldürmeyi uygun görmez, Peygamber'in yanına dönüp: Huşu içinde namaz kıldığını gördüm, canım onu öldürmek istemedi ya

Resülullah! dedi. Peygamber (s.a.a) Ali'ye: "Sen git öldür, " der. Ali gider fakat onu görmez. Ali döner ve: Onu görmedim Ya Resülullah!" der.

O zaman Peygamber (s.a.a) der ki: "Bu ve bunun arkadaşları kur'an-ı okurlar ama okudukları köprucük kemiklerini aşmaz Bunlar, okun av hayvanını delip çıktığı gibi dinden çıkarlar ve ok gezine dönünceye kadar dinlerine dönmezler. Onları öldürün, onlar yaratıkların en kötüleridir. "

buna benzer bir hadisi de Ebu Ya'la Müsned'inde, İbn-i Hacer'in İsabe'sinde olduğu gibi Enes'ten tahrir eder. Hadis şöyle

peygamber (s.a.a)in zamanında, ibadetini ve içtiğini beğendiğimiz bir adam vardı. Resulullah'a ondan bahsettik, tanımadı . Biz sözünü ederken adam tesadüfen oradan geçti. Peygambere (s.a.a) gösterip işte bu adam dedik. Peygamber (s.a.a) ona bakıp: "Bana öyle bir adamdan bahsediyorsunuz ki, yüzünde şeytan elinin eseri var. " dedi. Adam yanlarına kadar geldiği halde selam vermez. Peygamber (s.a.a) ona sorar: "Allah aşkına meclise geldiğinde içinden: "Bu cemaatin içinde benden üstün kimse yok" diye geçirmedin mi?" Adam; "Vallahi geçirdim deyip camiye girip namaz kılmaya başlar. Peygamber(saa) yanındaki ashaba: "Bu adamı hanginiz gönüllü olarak öldürür", diye sorar.

Ebu Bekir: Ben deyip içeri girer, namaz kıldığını görür. "Allah Allah namaz kılan bir adamı nasıl öldürürüm, der ve dışarı çıkar Peygamber: Ne yaptın? diye sorar. "Onu namaz kılariken öldürmekten çekindim" der. Peygamber tekrar: "Adamı kim öldürmek ister?" der. Ömer: Ben deyip içeri girer ve adamı secdeyken görür . Ebu bekir benden daha mı faziletlidir deyip ona dokunmadı dışarı çıkar .peygamber: "Ne oldu?" diye sorunca: "Onu alını Allah için yere değmiş, vaziyette gördüğüm için öldürmek istemedim" der peygamber üçüncü defa: "Adamı kim öldürmek ister?" der Ali (a.s) ben deyince;Evet senyerinde görürsen, der. Ali(a.s) girer fakat adam gitmiş olur. Geri döner ve Peygambere görmediğini, gittiğini söyler. Peygamber (s.a.a): "Eğer bu adam öldürülseydi ümmetimde iki kişi dahi ihtilafa düşmezdi..." diye buyurdu.

Bu hadisi. Hafız Muhammet b. Musa eş-Şirazi, Yakup b. Süfyan, Mukatıl b. Süleyman, Yusuf el-Kattan, Kutade ve Vaki gibi sağlam hadis sahiplerine istinaden kitabında tahrir ettiği gibi, İbn-i Abdurabbih de İkd'ul Ferid kitabında şüphe götürmez olarak ve uzun bir şekilde tahrir eder.

Buna yakın olarak, "Sünen" sahiplerinin Hz. Ali'ye isnaden ihraç ettikleri bir hadiste şöyle: Kureyş kabilesine mensup bir cemaat Peygamber'in yanına gelerek: Ya Muhammed! Biz senin komşuların ve müttefikiniz, kölelerimizden bazıları sana gelmişler. Onların ne dine ne de fıkhı karşı bir rağbetleri var. Onlar bizim malımız olup köylerimizden kaçmış insanlardır. Onları bize geri ver. Peygamber (s.a.a) Ebu Bekir'e: "**Ne diyorsun?**" diye sorar. "Doğru söylüyorlar, komşularımızdır" der. Peygamber'in yüzü değişir. Ömer'e sorar: *Sen ne diyorsun?* O da, "Evet doğru söylüyorlar, onlar senin hem komşuların hem müttefiklerindir" der.

Peygamber'in yine yüzü değişir ve şöyle der: "Ey Kureyş kavmi! Cenabı Allah, size kalbini imanla genişletip doldurduğu birini gönderecek ki, sizi din namına vuracak. " Ebü Bekir: "O benim herhalde" der. Peygamber (s.a.a): Hayır sen de değilsin, fakat pabucu diken kim ise odur," diye cevap verir. O anda Hz. Ali, Peygamber'in kendisine verdiği pabucunu dikiyordu. Vesselamu aleyküm. (ş) .

Dinden Çıkmış Bir Adamı Öldürmemenin Mazereti

İhtimalen onun öldürülmesi vacip değil de, istihbaptır; yani *arzu* ve isteğe kalmış olduğuna inanmış yahut böyle anlamışlardır veya öldürülmesini kendilerinden başkasına bırakmak istemişler, zira sahabelerin içinde onu öldürmeye kifayetli kişilerin bulunduğundan emin idiler. Döndüklerinde de vaktin geçip, kaçacağından korkulan yoktu, çünkü gidip geri döndüklerini adama hissettirmemişlerdi. Vesselam. (s)

Mazeretin Reddi

Mesele tam manasıyla vücubu gerektiren bir hakikattir. başka türlü düşünülemez. Onu istihbaba hamletmek ancak delili varsa doğru olur. Halbuki ortada buna benzer bir şey yok.kaldı ki delil, hakiki mananın kastedildiğini, yani, vücubu tekit eder

Oradaki hadisleri iyice incellerseniz meselenin aynen dediğimiz gibi olduğunu görürsünüz. Aslında Peygamber'in (s.a.a):*bu ve bunun arkadaşları. "* diyerek başlattığı ve sonunda: *"Öldürün, onları yaratıkların en kötüleridir"* hadisi. Ve ikinci hadiste: *"Eğer bu adam öldürülseydi, ümmetimden iki kişi dahi birbiriyle ihtilafa düşmezdi. "* demesi sizi tatmin edecek mahiyettedir.Çünkü bu sözler o adamın öldürülmesinin içap ettiğini şiddetli bir şekilde tekit etmekten başka bir mana ifade etmez.

İmam Ahmed'in Müsnedindeki bu hadise tekrar bakıp incellerseniz öldürme emri ilkin, bilhassa Ebu Bekir' e, sonra Ömer' e mahsus en verilmiştir. Hal böyle iken, vücub, nasıl kifayetle eş değer olur? Kaldı ki, onu öldürmekten çekinmelerinin sebebi sadece kerahiyyetten kaynaklandığı hadislerin ifadesinden açıkça anlaşılmıştır. Bunun sebebi ise namazda olduğundan ve Peygamberin (s.a.a) gönlünü hoş eden şeyin kendi gönüllerini hoş etmediğinden ileri gelmektedir. Dolayısıyla Peygamberin (s.a.a) emrini tercih etmemişlerdir. Olay, gördüğünüz gibi, kendi fikirleri ve görüşleri Peygamber'in (s.a.a) naslarıyla taabbüt etmeğe tercih ettiklerinin en büyük şahitlerinden biridir. Vesselam. (ş)

Gelen Bütün Haberleri Rica Etmek

Gelin lütfedip geri kalan haberleri uzun sürse bile, hiçbir kaynağını bir daha ki sefere bırakmadan takdim edin. Vesselam. (s)

1- Varit haberlerden bir cümle.

2- Diğer mevridlere işaret etmek.

1- Sizi tatmin etmeğe yetecek örneklerden bazıları: Hudeybiye barışı, Huneyn ganimetieri. Bedir esirlerinden fidye alma meselesi, Tebük gazvesi esnasında açlıkla karşı karşıya gelince Peygamber'in (s.a.a) bazı develerin kesilmesini emretmesi, Uhud vakiasında bazı hareketleri, O mahut münafığın namaz kılma meselesi, Hums (beşte bir) ve zekat ayetlerini tevil etmek. mut'a ve Talak ayetlerini, keza tevil etmek. Yine, sünnetle varit olan ramazan ayının nafilelerim nicelik ve nitelik yönünden tevil etmek. Ezan keyfiyeti ve cenaze namazındaki tekbirlerin niceliği ve buna benzer buraya sığmayacak daha bir çok olay... örneğin, Hatib b. Beltea olayındaki muaraza. Ve Peygamber'in (s.a.a) Hz. İbrahim makamında yaptıklarına muarız olmak, Nasr b. Haccac-ı Sülemi'yi sürgün etmek. Cüde b. Selim' e verilen ceza. (1) Köylülere vergi koyma meselesi ve azınlıklardan, haraç vergi almayı tertip keyfiyeti ve herkesçe malum olan, hilafeti altı kişi arasında şura'ya (danışmaya bağlı olarak tavsiye etme) bırakma keyfiyeti. Geceleri gezip suçlu aramak, gündüzleri insanların kusurlarını araştırmak. Neticede bunlara benzer olayları içeren, saymakla bitmeyen nakledilmiş haber ve hadisler. Hepsinde de satvet, kuvvet ve menfaati tercih etmişlerdir.

2- Kaldı ki hilafet naslarından başka Hz. Ali ve mutahhar aşiretine mahsus başka naslar da vardır ki, onlarla da hiç amel etmemişlerdir. Aksine onların tam zıttını yapmışlardır. Bunu araştırmacılar iyi bilmektedir. O halde hilafet nassını tevil etmeleri hiçte garip olmasa gerek. Herhalde o tevil ettikleri ve onlarla amel etme yerine kendi görüşlerine göre taabbüt ettikleri naslar herhangi birinden farklı değil. Vesselam. (ş)

DİPNOT

1-İbn-i Sad'ın Tabakat 'ında, Ömer'in hayat tercümesine bakın. Cü'de nasıl Şahitsiz ve delilsiz olarak zinayla itham edilip ukubete uğratılıyor.

MEKTUP 99 5 Rebi'üs Sani 1330

1- Nakledileri bu haberler, maslahatı tercih ettiklerini gösteriyor .

2- Bunlardan artakalanı rica etmek.

1- Hiçbir fikir sahibi iyi niyetlerinden ve umumi maslahatı tercih ettiklerinden şüphe etmez. Bütün bu örnekler, onların ümmete en yararlısını araştırdıklarını gösteriyor. Demek ki, bütün bu yaptıklarında naslarla taabbüt etseler de, onları tevil de etseler hiç bir günahları yoktur.

2- Size bütün örnekleri sonuna kadar zikretmenizi teklif etmiştik. Siz ise yalnız istediklerinizi irat etmişsiniz. Ayrıca imam ve aşireti hakkında, hilafet naslarından mada naslar olduğunu ve seleflerimizin onlarla amel etmediklerini zikretmişsiniz. Keşke tafsilatlı olarak irad etseydinizde, onları tekrar istemeye gerek duymasaydık. Vesselam. (s)

MEKTUP 100 8 Rebi'ül Sani 1330

1- Münazaracının bahis konusundan sapması.

2- Talebine icabet etmek.

1- Bu konulardaki haleften selefe intikal etmiş nasları tevil ettiklerini ve onları ileri geri, istedikleri gibi kullandıklarını teslim ediyorsunuz. Allah'a çok şükür. Fakat maksatlarının iyi oluşu, umumi maslahatı tercih etmeleri ve daha iyiyi araştırmaları, siz de biliyorsunuz ki bahsimizin dışında kalıyor

2- Son mektubunuzda, Hz. Ali'ye hilafetten başka meselelerde konmuş olan nasları ve bunlarda taabbütleri olmadığı gibi önemsemediklerini de ihtiva eden sahihlerin tafsilatını istemişdiniz. Siz ki bu devirde Ehl-i Sünnetin imamsınız, icmal ettiklerimizin tafsilatını bilmeyeceğinizi kim düşünebilir? Sünnet ilmin sizinle yarışa çıkmaya cesaret edecek kimse var mı? Fakat ne demişler? "Nice kimseler meseleyi bildikleri halde, sormayı yey tutarlar."

Biliyorsunuzki, sahabelerin çoğu Hz. Ali'ye kin ve düşmanlık beslerlerdi. Ondandırılıp ona eziyette bulundular, ona sövdüler, onunla savaştılar. Onun, Ehl-i Beyti' nin ve onu sevenlerin yüzlerine kılıçlarıyla çarptılar. Oysa Resulullah'ın (s.a.a): "*Bana itaat eden Allah 'a itaat eder, bana isyan eden de Allah 'a isyan eder. Ali'ye itaat eden bana itaat eder, ona isyan eden de na isyan eder.*" demişti. Ve der ki, (s.a.a): "*Benden ayrılan 'allah'tan ayrıdır, senden de ayrılan Ya Ali benden ayrılmış olur*

Ve der ki (s.a.a): "*Ya Ali! Sen dünyada ve ahirette seyyidsin (efendi) senin habibin benim habibimdir, benim habibim de allah'ın habibidir. Senin düşmanın benim düşmanumdur ve benden sonra sana buğz edenin vay haline...*"

Ve der ki (s.a.a): "*Ali'ye söven bana söver, bana söven ise Allah 'a sövmüş olur... " Yine: "Ali ye eziyet eden bana eziyet eder, bana eziyet en de Allah 'a eziyet etmiş olur. Ali'yi seven beni sever, Ali'ye kin bağlayan bana kin bağlamış olur. Ya Ali! Seni ancak mümin olan sever ve ancak münafık olan sana buğz eder (kin bağlar)... Ve; " Allah'ım! Ona dost olana dost, düşman olana da düşman ol yardım edene yardım et, onu terk edeni terk et...*"

Bir gün Ali, Fatıma ve Hasan'la Hüseyin'e bakarak der ki: "*sizinle savaşıyana karşı ben savaşınm, barışıyana karşı da barışırim.*"

Onları abayla örttüğü zaman da şöyle der: "*Bunlarla savaşıyana karşı ben savaşırm, barışıyana karşı da barışırim. Kendilerinde düşmanlık yapana da ben düşmanım...*" Ve hiç biriyle sahabelerin çoğunun amel etmediği buna benzer daha birçok sünenler.. Aksine kendi arzularını ön planda tutarak tersiri yapmışlar. Ve her basiret sahibi iyi bilir ki, Hz. Ali'nin faziletlerini içeren atalardan evlatlara intikal etmiş bütün sünenler, -ki bunlar yüzleri aşar onun velayeti ve dostluğunun vacip olduğunu gayet sahih naslarla vırgulamıştır. Zira geçen mektuplarımızda, bunlardan bir bölüm irat ettiğimiz malum, irat etmediklerimiz ise bunlardan kat, kat daha çoktur. Siz de -Allah'a hamt olsun- Sünenleri çok iyi bilen kimselerdensiniz. O sünenler de ona karşı düşmanlık beslemekle.

Müslüman minberlerinin üstünden ona sövmekle uygun düşecek olanı gördünüz mü? -Ki, ona cuma ve bayram namazlarında da sövmeyi sünnet haline getirmişlerdi- Hayır görmediniz.

Fakat bu günahı işleyenler hiç umursamadıkları gibi onlara mani olacak herhangi biri de çıkmamıştır. Halbuki Peygamberin kardeşi ve velisi, varisi ve sırdaşı, ümmetinin Harun'u ve zürriyetinin babası olduğunu biliyorlardı. Ve biliyorlardı ki, İslam'da hepsinin ilki, imanda en halisi, ilimde de en zengini, amelde en fazlasına sahip olanı, Resulullah'a en yakın olanı olduğunu da çok iyi biliyorlardı. Hatta siret, ahlak ve vakarda Peygambere en çok benzeyen, fiil, kavil ve sükunette onun yolundan en çok giden yine kendisi olduğu da meçhulleri değildi.

Fakat şahsi menfaat ve maksatlar onlarca her hususta başta gelmiştir. Şu halde imamet meselesinde kendi görüşlerini "Gadir" nassından: daha üstün tutmakta hangi acayiplik vardır? "Gadir" nassı, şahsi maslahatların tercih etme uğruna tevil ettikleri yüzlerce hadisinden sadece bir tanesi değil midir? Halbuki Peygamber (s. a. a) demişti ki:

"Size onlara tutunduğunuz takdirde asla dalalete düşmeyeceğiniz iki şey bırakıyorum bunlar: *Allah 'ın kitabı* ve *Ehl-i Beytimdir.*" Ve demişti ki: "*Ehl-i Beyt'imizin sizin aranızdaki misali Hz. Nuh'un gemisi gibidir; ona binen kurtulur, binmeyen ise batıp boğulur.*

" Ve demişti ki: "Ehl- i Beytimin sizdeki misali, İsrail oğullarında "Hitta" kapısı gibidir. Cenabı Allah o kapıdan girenin günahlarını affedeceğini vaat .etmişti. " Ve uymadıkları bu çeşit daha bir çok sünenler. Vesselam. (Ş)

MEKTUP 101 10 Rebi' üs Sani 1330

İmam (a.s) Sakife Günü Neden Hilafet Ve Vasiyet Naslarıyla İhticacda Bulunmadı?

Allah'a şükürler olsun, hak özünü açığa vurdu. Ancak alametleri belirsiz tek bir mesele kaldı. Size zikredeyim de üzerindeki örtüyü kaldırasınız. O da şudur: İmam Sakife günü Sıddık'a ona biat edenlere karşı sizin üzerine eğildiğiniz hilafet ve vasiyet naslarının hiç biri ile ihticac etmemiştir. Acaba siz onların hakikatini kendisinden daha mı iyi biliyorsunuz? Vesselam. (s)

MEKTUP 102 10 Rabi' üs Sani 1330

1- İmamın Sakife günü ihticacda bulunmasına mani olan sebepler .

2- Mani olan sebepler bulunduğu halde kendisinin ve ona sadık kalanların ihticacda bulunduklarına işarete bulunmak.

1- Herkes biliyor ki, İmam ve Haşim oğulları ve başkalarından olan, bütün sadık dostları, o gün ne Sakife'de bulundu ne biate şahit oldular. Hepsi oradan ve orada olup bitenlerden uzakta. Peygamber'in (s.a.a) vefatıyla başlarına gelmiş olan felaketin vahametini külliyeleriyle yönelmiş, onun teşhizinden başka bir şeye ehemmiyet vermiyorlardı. Zaten mukaddes kabrine onu yerleştirip tevdiye edinceye kadar, sakife kahramanları(!) işlerini bitirmişti. İmam Sakife'nin neresinde bulunuyordu ki onlara karşı ihticacda bulunsun? Son biat akdedildikten sonra nasıl ihticac edebilirdi ki. Bilhassa emir ve nehiy sahipleri, o malum şiddetlerini ilan ettikten sonra. Şimdi bu devirde dahi sulta sahiplerinin saltanatını kaldırmak veya devletlerini lağvetmek kimin haddine? O böyle bir girişimde bulunsa bile onu keyfine bırakırlar mı? Heyhat... Geçmiş şimdiki zamana kıyaslayın, insanlar her devirde insan, zaman da zamandır..

Bununla birlikte Hz. Ali ihticacın fitneden başka hiçbir işe yaramayacağını anlamış ve hakkının kaybolmasını, onun yüzünden doğacak olan fitneye tercih etmiştir. Zira o günkü ortamda böyle bir fitneden İslam'ın bütünlüğünü zedelemesinden korkuyordu. Daha önce de söylediğimiz gibi o günlerde başına iki felaket gelmişti: Bir yanda hilafet, nasları ve vasiyetleri ile yüreği kanatan şikayetle ve ciğeri parçalayan bir şefkatle onun yardımını ve himayesini diliyor, diğer bir yanda da azmış olan fitneler onu Bedevi Arapların dönmesinden sakınmaya çağırıyor. Ki böyle bir hareket onu İslam'ın mahvına sebep olmaktan korkutuyor. Bilhassa Medine'deki münafıklar ve onların etrafındaki bir kısım Araplar, onu fazlasıyla ürkütüyordu. Zira onlar Kuran'ın da tasdiğiyle nifaka alışmış ve onun üzerine yetişmişlerdi. Hatta "Onlar küfür ve nifak bakımından diğer Araplardan daha şiddetlidirler. Ve Allah'ın Resulüne indirdiği hükümlerin hududunu bilmemeye müstahaktırlar."(*)

Nitekim Peygamber'in (s.a.a) vefatı ile sultanları kuvvetlenmiş, hatta Museylimet'ul Kezzab, Tulayha b. Huveylid el-Effak ve Secah bint el-Haras gibi peygamberlik iddia eden ve İslam'ın mahvını amaçlayan bazı sahtekarlar harekete geçmiş, Rumlar, Kaysarlar, Kisralar ise tetikte beklemekte idi. Hatta bunlara benzer daha nice unsurlar Hz. Muhammet(saa) ve akraba ve ashabına olan öfkelerinden, İslam kelimesine Kin ve nefretlerinden dolayı Müslümanlığı temelinden yıkmak istiyorlar. Aynı zamanda bu hususta pek de gayretli idiler. Çünkü şimdi

durum müsa- itti. Bu karışıklıktan istifade edip fırsatı kullanmak lazımdı. Evet Hz. Ali bu iki tehlikenin arasında kalmıştı. Müslümanlığın ve Müslümanların yaşaması için kendi hakkını kurban etmesi gayet tabii idi. (1)

Ancak hilafetteki hakkını, Müslüman topluluğunu ayırmayacak bir şekilde muhafaza edip, kendisini dışlayanlara karşı ihticacda bulunmak istemiştir. Ama nasıl? Çekilip evinde oturarak . Ta ki evini basıp onu dövüşsüz ama zorla evinden çıkarıncaya kadar. Eğer hemen onlara koşup dediklerini yapsaydı, kendisinin hiç bir kanıt olmayacağı gibi Şia' sinin da hiç bir kanıt ve delili olmayacaktı. Fakat yapmış olduğu hareketle hem dinin muhafazasını hem de hilafetteki hakkını korumuş oldu. Dini muhafaza etmekle din düşmanlarına karşı koymanın, o günlerde ancak başa geçmiş olanlarla barışmakla sağlanacağını görünce, ümmetin vahdeti, milletin selameti ve dinin korunması için şer' en ve aklen mühimden daha mühim olanı önde tutarak vacip ne ise onu yapmıştır. Zira o günlerde şartlar ne kılıçla ne hüccetle mukavemette bulunmaya elverişliydi.

2- Bununla beraber kendisiyle birlikte çocukları, akraba ve dostlarından alim olanlar, (araştırmacılarca bilindiği gibi) vasiyet tahsisinde ve açık nasların neşrinde, her zaman akıl ve hikmeti kullanmayı tercih ederlerdi. Vesselam. (§)

DİPNOT

1_Bunu, Mısır'a vali tayin ettiği Malik Eşter'le Mısırlılara gönderdiği mektupta çok açık bir şekilde dile getiriyor: "Daha sonra Allah Teala Muhammedi (s.a.a) bütün insanlara doğru yolu göstermek için elçi olarak göndermiştir. O gidince Müslümanlar makam kavgasına düştüler. Allah'a yemin ederim ki, Arapların onun Ehl-i Beyt'inden /(as) şaşıp, bu görevi başkalarına verme ihtimalleri hiç hatırımdan geçmemişti. Hatta ondan sonra benden başkasına yöneceklerini hiç düşünmemiştim. Ancak insanların filana biat etmeğe koşuşması beni ürkütmüştü. elimi tuttum, bir de baktım ki bir çok kimse İslam dininden dönüyor, Muhammed (s.a. a) dinini çökertmeğe kalkışıyor.

O anda İslam'ı korumaya yardımcı olmazsam, onda herhangi bir, çöküntü görmekten korktum. O zaman karşılaşacağım musibet, vilayetinizin sağlayacağı bir kaç günlük faydanın kaybindan çok daha ağır gelecek. "

(*) Tövbe Süresi 97

MEKTUP 103

12 Rebi'üs Sani 1330

Kendi ve Yakınlarının İhticacından Bahsetmek

İmam ve yakınlarından ne zaman böyle bir şey görülmüş? Bize bazı örnekler sunun lütfen. Vesselam. (s)

MEKTUP 104

15 Rebi'üs Sani 1330

1- İmamın ihticaclarını içeren kaynaklardan bir demet.

2- Zehra'nın ihticacı.

1- İmam (a.s) kendisiyle ilgili nasları açıklarken daima sekinet ve sükuneti seçer, İslam bütünlüğünün muhafazasını düşünerek o nasları hasımlarının başına çalmazdı.

Belki bazen bu sükutuna ve hakkını istememesine mazeret ileri sürdüğü olurdu, o zaman da şöyle derdi: **"İnsan hakkını istemekte gecikmeden dolayı ayıplanmaz. Ayıplanması gereken, hakkı olmayan şeye sahip çıkan kimsedir."** Ayrıca o nasları neşrederken öyle yöntemleri vardı ki, orada hikmet bütün berraktığı ile açığa çıkardı. O Mahut Saha'da ne yapmıştı, görmediniz mi? Halifeliği zamanında halkı Gadir gününü anma dolayısıyla nasıl orada toplamış ve onlara:

Cenabı Allah'ın hakkı için Gadir Hum günü Resulullah'ın söylediklerini duyan her Müslüman ayağa kalsın ve duyduklarını açıkça söylesin, dediği zaman aralarında on ikisi Bedir vakasında bulunan otuz kişi kalkıp duyduklarını ikrar edip şahitlik yapmamışlar mıydı?(1) Zaten o zamanki kritik durum karşısında ancak bu kadarını yapabiliirdi. Zira Osman öldürülmüş, Basra ve Şam'da fitne alıp yürümüştü..

Ve sünen sahiplerinin kendi hadisinde tahrir ettikleri "Velim" hadisi de sizi tatmin edecek mahiyette., Hani Resulullah (s.a.a) amcası Ebu Talib'in evinde bir ziyafet verip kendi aşiretlerinden en yakınlarını inzar etmişti."

Hadis uzun ve muhteşemdir. (2) halk onu hep Nübüvvet alametlerinden ve İslam'ın ibretlerinden saymış ve hala saymaktadır . Çünkü kalabalık bir cemaati gayet az bir yemekle doyurduğundan Nübüvvet mucizelerinin tümünü kapsar. Sonunda kolunu Hz. Ali'nin boynuna dolayıp şöyle dediğini anlatırdı: *"Sen benden sonra bütün müminlerin velisinin. "* Ve: *"Sen benim yanımda, Harun Musa 'nın yanında hangi derecede ise o derecedesin, ancak benden sonra peygamber yoktur. "*

Ve kaç defa Resulullah'ın (s.a.a) Gadir Hum'daki şu sözlerini tekrarlamıştır: *"Ben müminlerin nefislerinin üzerinde kendilerinden daha çok yetkiye sahip değil miyim?"* sorduğunda hepsi "evet" diye cevap vermişler ve kendisi şöyle devam etmişti: *"Ben kimin velisi isem bu da (Ali) onun velisidir."* Ve bunun gibi daha nice inkar edilemeyecek naslar... Daha önce de söymüştük, o günlerde bundan daha fazlasını söyleyemezdi. Şura günü, azmı inzar ve ihtarda bulunmuştu? Kendisine ait, ileri sürüp onunla ihticac etmediği hususiyet ve menkıbe bırakmamıştı. Ya hilafeti günlerinde, kaç kere zulme uğradığını dile getirdiği oldu, minberin üzerinden elemle kaç kez şikayette bulundu, şöyle diyordu:

"Andolsun Allah'a ki ,onu bir gömlek gibi giyindi ; oysa daha iyi bilirdi o,ben hilafete nisbetle değirmen taşının mili gibiydim ;hilafetbenim çevremde dönerdi; sel benden akardı;hiç bir kuş uçtuğum yere uçamazdı. Hilafetle arma bir perde çektim;onu koltuğumdan silkip attım. Düşündüm;kesilmiş elimle hamlemi edeyim;yoksa bu kapkaranlık körlüğe sabırmı edeyim...Gördümki sabretmek daha doğru;sabrettim; ettim ama gözümde diken vardı, boğazımda kemik vardı;mirasımın yağmalandığını görüyodum."

Ve "Şıkşıkıye"(3) ismiyle maruf hutbesi buna benzer sözlerle devam ediyor. Kaç kez şöyle dediği de olmuştu: "Allah 'ım, kureyş ve onlara yardımcı olanlara karşı, senden yardım diliyorum, (4) onlar benimle akrabalık bağlarını kestiler, yüksek makamımı alçaltmaya çalıştılar. Bana ait olan bir hak üzerinde benimle münazaraya giriştiler. Sonra dediler ki: "Hak'ta, onu almakta var, vermekte."

Birisi ona der ki: "Bu meseleye (hilafete) çok düşkün ve hırslı görünüyorsun ya Eba Talibin oğlu!" Ona şu cevabı verir: "Bilakis siz daha düşkün ve hırslısınız. Ben bana ait olan bir hakka talip oluyorum, siz ise benimle o hakkın arasına girmek istiyorsunuz. "

Ve buna benzer söylediği bir çok sözler. Bir kere de şöyle der:

"Bir de baktım ki, etrafımda evimin halkından başka hiç bir yardımcım yok. Onları ölüme sürüklemeye kıyamadım. Sabrettim, tadı, "Ebu cehil karpuzu" kadar acı olan bir meselenin acısına sabrettim." **Ve** der ki: "Nerede bizden başka ilimde kökleş- miş olduklarını iddia edenler. Eğer bunu iddia edenler varsa onlar bize karşı yalan söyleyenler ve zulüm tasarlayanlardır. Zira Cenabı Allah bizi yüceltip onları alçaltmış, bize vermiş, onları mahrum etmiş, bizi içeri geçirmiş, onları dışarı çıkarmıştır. Hidayet bizimle elde edilir, kör gözler bizimle açılır. Kureyş'ten gelecek olan imamlar Haşim'den olan şu karın'a dikilmiştir. Onlardan olmayan kimseler vali olmaya *salahiyetli değildir...* (5)

2- Ayrıca Hz. Zehra'nın (s.a) gayet beliğ hüccetleri var bu hususta. Bunlardan çok yaygın iki hutbe var ki Ehl-i Beyt, onları çocuklarına öğretineyi, Kur'an-ı öğretmek kadar gerekli görürlerdi.

Der ki birincisinde: *"Zavallılar, acınacak kimseler, onu Risaletinin payidarlığından, Nübüvvetin temelinden nasıl uzaklaştırdılar? (Halifeliği kastediyor) bu apaçık büyük bir hüsrandır. Abu'l Hasan'dan -Hz. Ali- neyin intikamını almak istediler? Allah 'a yemin ederim ki, onların intikamına neden olan sadece onun hak meselelerindeki çabuk davranışı, şiddetli ve ağır basışı ve Cenabı Allah 'ın zatından yana şiddeti ve taassubudur. Vallahi Resulullah 'ın ona bırakmış olduğu dizginde eşit bir şekilde idare edilmeyi kabul etselerdi, dizgini eline aldığı gibi, onları öyle akıllı ve yumuşak bir şekilde idare ederdi ki, kati surette ne burunlan kanar, ne de ayaklan tökezlerdi. Onları öyle bir kaynağa götürürdü ki, geniş, gayet bol olan suyu her iki kıyısından taşmaktadır. Onları geriye çevirdiği zaman tam kanmış olacaktı. Onlara yerde ve gökte bereket yolları açılacaktı. Hangi sığınağa sığındılar, hangi tutanağa tutundular? Bu ne kötü hisımlık; ve ne fena komşuluktur... Bu ancak zalimlere layık olan kötü bir bedeldir. Vallahi "Kanatlarının tüylerini" kuyruklarla değiştiler. Fakat çok iyi hareket ettiklerini zanneden kimselere ğmen, yine de müfsit olan kendileridir. Ama onlar farkında değiller... Zavallılar, hak yoluna irşat eden mi peşinden gidilme layık, yoksa etmeyen mi, hangisine hükmediyorsunuz?"* hutbe böyle devam ediyor... Ve bu hutbe tahir zürriyetin bu mevzudaki örnek kalamından sayılır, diğerlerini de buna kıyas edebilirsiniz. Vesselam. (Ş)

DİPNOT

1-Mektup 56'da zikrettiğimiz gibi.

2-Mektup 20 'de irat etmiştik.

3-(Nehc 'ul Belağa, c. 1 s. 25, Hutbe: 3)

4-Aynı kitap (c. 2 s. 103)

5-Yazar bunları Nehc'ul Belağa 'daki hutbelerden aktarmıştır. Biz bu kadarlıkla yetinip, diğerlerini tercüme etmeğe lüzum görmüyoruz.

MEKTUP 105

16 Rebi'üs Sani 1330

İmam Ali ve Zehra'ya (as) ait olmayan ihticacların naklini lütfetmenizi ve böylece faidenin tamamlanmasını rica ediyorum. Fazilet yine sizindir. Vesselam. (s)

MEKTUP 106

18 Rebi'üs Sani 1330

1-İbn-i Abbas'ın ihticacı.

2-İmam Hasan ve İmam Hüseyin'in ihticacı.

3-Sahabeden olan kahraman Ehl-i Beyt taraftarlarının ihticacı.

4-Vasiyetle ihticac ettiklerine dair işarete bulunmak.

1- Dikkatinizi, İbn-i Abbas ile Ömer'in arasında geçen mahavereye çekmek isterim. Ömer

demişti ki: (Aralarında geçen uzun bir konuşma esnasında) "Ey Abbas oğlu! Biliyormusun Muhammed'den (saa) sonra kavminiz sizden neden çekindi?" İbn-i Abbas diyor ki: Sorusuna cevap vermek istemedim, dedim ki: "Ben bilmiyorsam Müminlerin Emir'i bilir, dedi ki: "Kureyş Nübüvvet ve hilafeti sizde birleştirmek istemediler. Zira kavminize yukarıdan bakıp onlara taşıyamayacakları külfetler yükleyerek bundan sevinç duymanızdan çekindiler. Onun için Kureyşliler kendilerine en muvafık olanı seçip isabet ettiler, "İbn-i Abbas diyor ki: O zaman, şöyle dedim: "Eğer bana öfkelenmeden konuşmama izin verirseniz konuşurum. "Konuş" deyince dedim ki: "Önce Kureyş kendine muvafık olanı seçip isabet etti" demenize karşı derim ki: Şayet Kureyş, kendine Cenabı Allah'ın seçtiğini seçseydi, o zaman elde etmiş olduğu isabet red- dedilmez ve hasede yer bırakmaz cinsten olurdu. Nübüvvet ve hilafetin bizde birleşmesini istemediler" demenize karşı ise diyeceğim şu: Cenabı Allah, bir kavmi kerahet hususunda vâsıf eder şöyle der: **"Onlar Allah'ın indirdiği ayetlere karşı kerahet duydukları için, amellerini boşa çıkardı."** Ömer şöyle dedi: "Heyhat ya İbn-i Abbas! Bana senin hakkında bazı söylentiler iletiliyordu. Onların gerçek olduğunu kabul etmek istemiyorum. Aksi halde yanımdaki itibarın azalır" Dedim ki: "Nedir ya Emir'ul Müminin! Benim hakkımda sana söylenen? Eğer, hak doğru ise nezdindeki itibarımın azalması gerekmez. Yok eğer batıl ve hakikat dışı ise, benim gibi olan biri kendini batıl iddiadan müdafaa etmesini bilir herhalde..." Ömer bana: .hilafeti bizden haset, fesat ve zulüme dayanarak uzaklaştırdılar, dediğini söylediler, dedi. İbn-i Abbas diyor, dedim ki: Ya Emir'ul Müminin! "Zulme dayanarak" demişsem, bu gerek cahil, gerek akıllı herkesin göreceği bir şekilde meydana çıktı."hasetten dolayı" da demiş isem, Adem dahi hasede maruz kaldı. Biz de onun hasede uğrayan evlatlarıyız... Ömer: "Heyhat, heyhat, siz Haşim oğulları kalpleriniz "hiçbir zaman hasetten arınmayacaktır" deyince: "Yavaş, ağır ol, ey Müminlerin Emiri! Cenabı Allah, onlardan her türlü çirkin, günah, murdar benzerini uzaklaştırıp kendilerini tahir, pak ve temiz kılan kimselerin kalplerini bu şekilde vasıflandırmayın.

Kendisiyle, bir muhavere daha yapmıştı, demişti ki ona: Amcanın oğlunu ne halde bıraktın? İbn-i Abbas diyor ki: Abdullah b. Caferi kast ediyor sandım; **"Ondan ayrıldığımda yaşlılarıyla beraberdi" dedim. "Onu kastetmiyorum, ben en büyüğünüzü kastediyorum;" dedi. Dedim ki: Ondan ayrıldığımda kuyudan su çekerken Kur'an okuyordu. Dedi ki: Ya Abdullah! Üzerine kan bulaşsın, benden gizlersen. Hilafet üzerinde 'Herhangi bir umudu ve arzusu kalmış mıdır? "Evet" dedim. Dedi ki "Resulullah'ın üzerine nas koyduğunu mu iddia ediyor? İbn-i Abbas diyor ki ona: "Ve size dahasını anlatayım. Bu iddiasını babama sordum, babam: Evet doğru söylüyor, dedi" dediğim zaman, Ömer şöyle dedi: Resulullah (s.a.a) onu her zaman zirveye çıkarmak istediğini içeren sözler söylediye de, bunlar hiç hücceti ispat etmemiştir. Ayrıca uzun bir zaman onu halka takdim ederken ona sena edip halkın tepkisini anlamak istemiştir hatta hastalığında onun adını açıklamak dahi istemiştir, fakat ben ona mani olmuşum. "**(2) Aralarında geçen üçüncü muhavere, Ömer der ki: Ey Abbas'ın oğlu! Bana kalırsa amcanın oğlu zulme uğramıştır, İbn-i Abbas diyor ki, ona şöyle dedim, "Ey Müminlerin Emiri! Öyleyse ona hakkını geri ver." Dedi ki: Ya Abbas'ın oğlu! Sanırım ki kavminin ona mani olmasının yegane sebebi, yaşını küçümsemeleridir. Diyor ki: Ben şöyle cevap verdim: Vallahi Allah ve Resulü, onu "Beraat" Tövbe süresini senin dostundan almasını emrettikleri zaman hiçte yaşını küçümsemiş değillerdi, İbn-i Abbas: Ömer bu sözleri duyar duymaz kalkıp yanımdan uzaklaştı. Ben de üzerine varmadım diyor. (3) Haşimilerin lisanı ve Peygamberin (s.a.a) amcasının oğlu olan İbn-i Abbas'ın ihticaclarını daha önceki mektuplarımızda zikretmiştik.

2- Haşimoğulları ileri gelenlerinden çoğunun o günlerde, bahsettiklerimize benzer kaç ihticacı olmuştur. Hatta bir defasında Ali oğlu Hasan, Ebu Bekir,* Resulullah'ın minberindeyken gelip ona; **"İn babamm minberinden"** diye bağırır... Yine bir defasında Ömer minberde iken buna benzer bir tepkiyi kendisine karşı Hüseyin gösterir.(4)

3- Haşimiler ve yandaşlarının bu hususta bir çok ihticacı var ki, İmamiyye kitapları hepsini tespit eder.

Arzu eden onları yerlerinde mütalaa etsin. Bunlardan İmam Tabersi'nin "İhticac" isimli kitabındakiler hepimizi tatmin etmeye yeterlidir. Burada Emevi Halid b. Said b. As, (5) Selman el-Farisi, Ebu Zer el-Gaffarı, Ammar b. Yasir, Mikdad, Bureyde el-Eslemi, Ebu Heysem b. Teyhan, Huzeyme b. Sabit, Ebu Eyyüb el-Ansari ve başkalarının sözlerine şahit olabilirsiniz. Kaldı ki Ehl-i Beyt'in haberlerini izleyen herkes görecektir ki ihticada bulunmalarına elveren hiç bir fırsatı kaçırmamışlardır. Bu fırsatları duruma göre tasrih, telmih, şiddet, yumuşaklık, hitabe, yazı, şiir, nesir gibi muhtelif çeşitleriyle değerlendirmekten geri kalmıyorlardı.

4- Vasiyet üzerinde ısrarla durup onu fazlasıyla zikrettiklerini, haberlerini izleyenler iyi bilmektedir.

5- Bu muhavereyi siyer sahiplerinin çoğu nakletmişlerdir. Biz ise Mü'tezile Allamesi İbn-i Ebi'l Hadid'in "Nehc'ul Belağa" şerhinden naklettik (c.3; s. 105) bakabilirsiniz.

301

6- Bu her iki meseleyi İbn-i Hacer Savaik kitabında nakleder. (s. 105) Ayrıca Darukutni, Hz. Hasan'ın Ebu Bekir'le cereyan eden davayı ihraç ettiği gibi İbn Sa'd da Tabakat'ında Hüseyin'in Ömer'le olan davasını Ömer'in hayatın da belirtir.

7 - Halit b. Said, Ebu Bekir'in hilafetini ilkin kabullenmeyenlerden biriydi. Ona ancak üç ay sonra biat etmişti. Bu haberin üzerine tarihçilerin çoğu nas koymuştur. Bunlardan biri İbn-i Sa'd (Tabakat, c.4 s.70) Halit'in tercümesinde şöyle yazar: Ebu Bekir, Şam'a göndereceği ordunun başına onu tayin etmek istemiş, hatta sancağı eliyle evine kadar götürmüştü. Bunu haber alan Ömer Ebu Bekir'e: Onun konuştuklarını bildiğin halde Halit'e nasıl böyle bir vazife veriyorsun? der ve Ebu Bekir'i caydırır. Ebu Bekir ona Ebu Erva b. Devsi'yi gönderir, Ebu Erva: Halife "Bize sancağımızı geri ver" diyor, deyince Halit sancağı çıkarıp verir ve şöyle der: Bize verdiğiniz bu vazifeye sevinmediğimiz gibi, bizi azletmenize de hiç üzülmedik... Ve Ebu Bekir onun evine kadar gidip ondan özür diler, ancak Ömer'in bu olayla ilgisinden hiç bahsetmemesini bilhassa rica eder. Vesselam. (ş)

DİPNOT

1-İbn-i Esir 'in "Kamil" isimli tarih 'inden sözlerini aynen naklettik, (c.3 s. 24) Ayrıca Mütezile Allame "Nehc'ül Belağa" şerhinin Ömer bahsinde irat etmiştir, (c. 3 s. 107)

2-İmam Ebu'l Fazıl Ahmed b. Ebi Tahir "Bağdat Tarihi" kitabında İbn-i Abbas'a isnat ederek tahrir etmiştir. Aynca Mutezile Allamesi de irat eder.

3-Bu muhavereyi siyer sahiplerinin çoğu nakletmişlerdir. Biz ise Mutezile Allamesinin "Nehcül-Belağa" şerhinden naklettik (c.3 s. 105) bakabilirsiniz.

4-Bu her iki meseleyi İbn-i Hacer (Savaik) kitabında nakleder. (s. 105 Ayrıca Darukutni, Hasan'ın Ebu Bekir'le cereyan eden davasını ihraç ettiği gibi İbn-i Sa'd da "Tabakat'ında Hüseyin'in Ömer'le olan davasını Ömer'in tercümesinde tahrir eder.

5- Halit b. Said, Ebu Bekir'in Hilafetim ilkin kabullenmeyenlerden biriydi Ona ancak üç ay sonra biat etmişti. Bu haberin üzerine tarihçilerin çoğu Nas koymuştur. Bunlardan biri İbn Şad (Tabakat; c. 4 s . 70) Halid'in tercemesinde şöyle yazar: Ebu Bekir, Şam'a göndereceği ordunun başına onu tayin etmek istemiş, hatta sancağı eliyle evine kadar götürmüştü. Bunu haber alan Ömer Ebu Bekir'e: Halit'e nasıl böyle bir vazife veriyorsun? Onun konuştuklarını

bildiğın halde der ve Ebu Bekir'i caydınr. Ebu Bekir ona Ebu Erva b. Eddevsi'yi gönderir, Ebu Erva: Halife; "Bize sancağımızı geri ver" diyor, deyince Halid sancağı çıkarp verir ve şöyle der: Bize verdiğiniz bu vazifeye sevinmediğimiz gibi, bizi azletmenize de hiç üzülmelik... Ve Ebu Bekir onun evine kadar gidip ondan özür diler, ancak Ömer'in bu olayla ilgisinden hiç bahsetmemesini bilhassa rica eder.

www.islamkutuphanesi.com Sitesi tarafında taranıp eKitap haline getirilmiştir.
İslami Kùltür ve İlişkiler Merkezi Tercüme ve Yayın Müdürlüğü
1.Baskı 1998